

Νίκος Αναστασιάδης

Ο 7ος Πρόεδρος
της Κυπριακής Δημοκρατίας
με ποσοστό **57,48%**

Η Κύπρος σε νέα εποχή

Διεθνείς Τραπεζικές Υπηρεσίες

Εδώ και δεκαετίες, η Υπηρεσία International Banking Services της Τράπεζας Κύπρου ικανοποιεί τις ανάγκες των πελατών της σε όλο τον κόσμο. Προσφέρουμε ένα ολοκληρωμένο φάσμα χρηματοοικονομικών υπηρεσιών, που αντλούνται από τη συνεχή επαφή μας με τον πελάτη και την αφοσίωση μας να υπερέχουμε στον τομέα μας.

Πάνω από όλα, επικεντρωνόμαστε στην άριστη εξυπηρέτηση των πελατών μας και την υποστήριξη των επιχειρήσεων τους ώστε να μπορούν να διενεργούν τραπεζικές συναλλαγές γρήγορα και με ασφάλεια, όπου και αν βρίσκονται στον κόσμο. Είμαστε πάντα εδώ για σας.

Γεφυρώνουμε τις αποστάσεις

Για περισσότερες πληροφορίες
επικοινωνήστε μαζί μας στο
ibs@cy.bankofcyprus.com
ή επισκεφθείτε την ιστοσελίδα μας
www.bankofcyprus.com

Τράπεζα Κύπρου

Royal Crown Insurance

- Business Combined Insurance
- Household Comprehensive Insurance
- Yacht and Pleasure Craft Insurance
- Private Dwelling Insurance
- Motor Insurance

THE QUALITY INSURANCE

- Personal Accident Insurance
- Marine Insurance
- Employer's Liability Insurance
- Contractors' all Risk Insurance
- Travel Insurance

ISO 9001:2000
QUALITY
MANAGEMENT
SYSTEM

HEAD OFFICE:

ROYAL CROWN HOUSE
20 Mnasiadou Str.
P.O.Box 24690, 1302 Nicosia
Tel: 22 885555
Fax: 22 670757

ROYAL CROWN COURT
16 Mnasiadou Str.
P.O.Box 24690, 1302 Nicosia
Tel: 22 885555
Fax: 22 670757

LIMASSOL OFFICE:

ROYAL CROWN HOUSE II
90 Ay. Fylaxeos Str., 3025
P.O.Box 51492, 3506 Limassol
Tel: 25 825825
Fax: 25 825828

ΓΡΑΦΕΙΑ ΛΑΡΝΑΚΑΣ:

AVENSIA COURT III
Apt. 310, Gr. Afxentiou Av.
& Ap. Varnava Str., 6023 Larnaca
Tel: 24 623544
Fax: 24 629183

Εκδότης - Διευθυντής ..... Θεοφάνης Λιβέρας
Διευθύντρια ..... Νικολέττα Λιβέρα
Αρχισυντάκτης ..... Στέφανος Κοτζαμάνης

ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ

Ουράνιος Ιωαννίδης ..... Πολιτικός Αρθρογράφος
Χριστόδουλος Χριστοδούλου ..... Χρηματοοικονομικά
Μάριος Μαυρίδης ..... Οικονομολόγος
Χρήστος Ιακώβου ..... Πολιτικός Αναλυτής
Χρίστος Χριστοδούλου ..... Δ/νων Σύμβουλος CSC Christodoulou Ltd
Νεόφυτος Νεοφύτου ..... Συνέταιρος Ernst & Young
Δημήτρης Στυλιανίδης ..... Σύμβουλος Επικοινωνίας
Χάρης Κουρούκλης ..... Αθήνα
Σωτήρης Παπαδόπουλος ..... Ειδικός Συνεργάτης
Ελεγκτές: ..... Ιωαννου, Theodoulou Ltd
..... Γρηγορίου και Σία
Νομικός Σύμβουλος: ..... Χρίστος Κογκορόζης, Δικηγόρος
Τυπογραφείο: ..... Cassoulides Masterprinters
Διανομή: ..... Πρακτορείο "ΚΡΟΝΟΣ"

ΓΡΑΦΕΙΑ

Γ. Μιχαήλ 14, Ακρόπολη, Στρόβολος
Ταχ. Θυρίδα 16088, 2085 Λευκωσία.
Τηλ: 22311272, Fax: 22317127
web site: ..... www.eurokerdos.com
E-mail: ..... liveras@cytanet.com.cy

ΕΤΗΣΙΕΣ ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Κύπρος ..... 100 ΕΥΡΩ
Ευρώπη ..... 150 ΕΥΡΩ
USA – CANADA – SOUTH AFRICA – AUSTRALIA ..... 150 ΕΥΡΩ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Η Άποψή μας	7
Άρθρο Ουράνιου Ιωαννίδη	8-9
Άρθρο Χριστόδουλου Χριστοδούλου	10-11

Νίκος Αναστασιάδης	12-19
Ιδιωτικοποιήσεις	20-22
Οικονομία	24

Κυπριακές Τράπεζες	26-27
--------------------	-------

Ελλαδική Οικονομία	28-29
Χρηματιστήριο	32-33
Με το Φακό μας	34-38
Τραπεζικά νέα	40-44
Επίκαιρα θέματα	46-50
Βραβεύσεις Liberty Life	52
Άρθρο Νώντα Μεταξά	54
Banc De Binary	55
KPMG Έκθεση	56
PWC – Παγκόσμια οικονομία	58
Άρθρο Μιχάλη Κρονίδη	60
Άρθρο Κρις Ιακωβίδη	62
Άρθρο Αντώνη Στυλιανού	63
Άρθρο Γιώργου Θεοχαρίδη	64
Ευρωπαϊκά θέματα	65
PWC – Ενέργεια	66-67
Άρθρο Θεόδωρου Παναγιώτου	68-69
Άρθρο Διαμαντή Ζαφειριάδη	70
Άρθρο Δημήτρη Βαρζακάκου	71
Άρθρο Σάιμον Πιτσιλίδη	72
Άρθρο Δημήτρη Ιωαννίδη	73
Άρθρο Δημήτρη Στυλιανίδη	74-75
Άρθρο Νίκου Σύκα	76
Άρθρο Ανδρέα Ασιώτη	77
Άρθρο Δημήτρη Εργατούδη	78

Πρώτη του Μάρτη, γυρίζουμε σελίδα!

Μετά τις εκλογές της 24ης Φεβρουαρίου, σχεδόν τίποτα δεν πρέπει να είναι όπως παλιά, τόσο στην πολιτική ζωή του τόπου, όσο και στον τρόπο στελέχωσης και διακυβέρνησης του κράτους.

Είναι αυτονόητο ότι τόσο τα Υπουργεία, όσο και τις θέσεις «κλειδιά» στον κρατικό και ημικρατικό μηχανισμό θα πρέπει να τις λαμβάνουν οι άνθρωποι που έχουν αποδείξει πως έχουν τις μεγαλύτερες ικανότητες. Περιθώρια για εξυπηρετήσεις «φίλων» και «κομματικών» δεν υπάρχουν.

Είναι πλέον αυτονόητο πως τα έξοδα στο δημόσιο τομέα θα πρέπει να μειωθούν δραστικά και με τέτοιο τρόπο, έτσι ώστε οι παρενέργειες να είναι όσο το δυνατόν μικρότερες. Οι κοινωνικές παροχές πρέπει να είναι στοχευμένες και οι λειτουργικές δαπάνες θα πρέπει να ελέγχονται δύο και τρεις φορές...

Θα πρέπει όμως να αλλάξουν νοοτροπία και οι πολίτες. Θα πρέπει να ξεχάσουμε τις εύκολες και υψηλά αμειβόμενες εργοδοτήσεις στο κρατικό, τον ημικρατικό και τον τραπεζικό τομέα. Θα πρέπει να προσαρμοστούμε επίσης

Και οι τρεις υποψήφιοι Πρόεδροι της Δημοκρατίας εμφάνισαν κατά την προεκλογική περίοδο ένα σενάριο περισσότερο αισιόδοξο από αυτό που φαίνεται πως θα έρθει...

σε ένα καταναλωτικό πρότυπο με λιγότερη κατανάλωση, με λιγότερα ταξίδια, με φτηνότερες επιλογές.

Δεν αμφιβάλλουμε ότι η Κύπρος μπορεί να περάσει την οικονομική κρίση πιο ελαφρά απ' ό,τι η Ελλάδα, είτε λόγω μεγαλύτερης ευελιξίας στην οικονομία, είτε λόγω του φυσικού αερίου, είτε τέλος λόγω του ότι έχουμε και τη Ρωσία, η οποία σε σημαντικό βαθμό θα μπορούσε να μας βοηθήσει.

Όλα αυτά όμως δεν αναιρούν το γεγονός ότι έρχονται δύσκολες μέρες, γεμάτες από προκλήσεις. Όσο και αν κανείς σ' αυτή την

προεκλογική περίοδο δεν έταξε «λαγούς με πετραχήλια» φοβόμαστε πως και οι τρεις υποψήφιοι Πρόεδροι της Δημοκρατίας εμφάνισαν ένα σενάριο περισσότερο αισιόδοξο από αυτό που θα έρθει. Ακόμη και ο κ. Νίκος Αναστασιάδης που ήταν ο πιο φειδωλός εκ των τριών στις υποσχέσεις.

Η πικρή αλήθεια είναι πως το κυπριακό χρέος είναι πλέον πολύ μεγάλο και μάλιστα δεν μπορεί να «κουρευτεί». Ακόμη και αν μας δοθούν του κόσμου τα δάνεια, ακόμη και αν το «άνοιγμα» των τραπεζών το φορτωθεί η Ευρώπη και δεν περάσει στο κυπριακό δημόσιο χρέος, η ουσία είναι πως τα λεφτά θα πρέπει να πληρωθούν.

Γιατί τα δάνεια δεν σημαίνουν χάρισμα, έστω και αν είναι μακρόχρονα, έστω και αν έχουν χαμηλά επιτόκια. Απλά, σ' αυτό το θετικό σενάριο, θα μας δοθεί περισσότερος χρόνος για να αποπληρώσουμε τις υποχρεώσεις μας.

Και αυτό θα γίνει μέσα από περισσότερη και συστηματικότερη δουλειά, αλλά και μέσα από περιορισμό των εξόδων μας.

The sky is in reach.
So is your success.

Connecting highly effective individuals with clients as a cohesive force. Committed in providing quality business solutions.

www.bakertillyklitou.com

Auditors, Accountants and Business Consultants

Baker Tilly Klitou:
Offices in Cyprus, Romania, Bulgaria, Moldova.

An independent member of Baker Tilly International

Διαπραγματεύσεις με την «πλάτη στον τοίχο»!

Ποιοι είναι οι παράγοντες-«αγκάθια» που δυσκολεύουν την κυπριακή πλευρά

Φόβοι για «καθυστερήσεις» από Γερμανία, φοβάται ο οίκος της JP Morgan

**ΘΕΟΦΑΝΗΣ
ΛΙΒΕΡΑΣ**
Εκδότης

Κ

άθε ένας μπορεί να έχει τη δική του αντίληψη για το πώς η νέα Κυβέρνηση θα πρέπει να διαπραγματευθεί με την τρόικα.

Επιώθησε λοιπόν προεκλογικά πως ο κ. Αναστασιάδης έκανε «αμάν-αμάν» για να μπούμε στο μνημόνιο, (σε αντίθεση με τον κ. Χριστόφια που ήταν έντονα διστακτικός), άρα θα χρειαζόταν ένας άλλος διαπραγματευτής.

Σύμφωνα με την εκτίμηση αυτή, καλό θα ήταν ο δικός μας διαπραγματευτής να είναι «σκληρός» προκειμένου να τον... φοβηθούν οι Ευρωπαίοι και να υποχωρήσουν!

Η άποψη αυτή δεν διαφέρει σημαντικά από αυτή του κ. Τσίπρα στην Ελλάδα, ο οποίος -σύμφωνα με δήλωσή του- αν είχε εκλεγεί, θα πήγαινε στη Σύνοδο Κορυφής της Ευρώπης και θα τους έλεγε: «Αφήστε κάτω τα μολύβια, γιατί η χώρα μου έχει ενάμιση εκατομμύριο ανέργους»... Μακάρι όμως να ήταν έτσι. Άλλωστε, ο κ. Τσίπρας όταν μετά από μήνες κατάφερε να συναντηθεί με τον υπουργό Οικονομικών της Γερμανίας κ. Σόιμπλε, μπορεί ενδεχομένως «να του τα είπε έξω από τα δόντια», αλλά ούτε θέσεις άλλαξε ο κ. Σόιμπλε, ούτε μεταβλήθηκε η γερμανική πολιτική.

Ακόμη και ο Γάλλος Πρόεδρος κ. Φρανσουά Ολάντ που προεκλογικά κατακεραύνωνε την Γερμανία, σήμερα δείχνει και αυτός να ακολουθεί το ρεύμα (προφανώς ούτε αυτός είναι καλός διαπραγματευτής...), παρά το γεγονός ότι το πολιτικό και το οικονομικό στίγμα της χώρας του είναι πολύ πιο ισχυρό από αυτό της Κύπρου.

Τρεις αλήθειες και μια ένδειξη

Αναμφίβολα λοιπόν η Κύπρος μπαίνει σε μια πολύ σκληρή διαπραγμάτευση, οι όροι και οι κανόνες της οποίας είναι πολύ διαφορετικοί από αυτούς που κάποιοι από εμάς είχαν εννοήσει προεκλογικά.

Μια δεύτερη αλήθεια, είναι πως όσο περνάει ο χρόνος χωρίς μνημόνιο, τόσο περισσότερο δυσκολεύουν τα πράγματα για την Κύπρο. Ο χρόνος δηλαδή δουλεύει σε βάρος μας. Το γεγονός λοιπόν ότι αρχικά είχαμε τον κ. Χριστόφια να μη θέλει να παραδεχτεί την πραγματικότητα και στη συνέχεια είχαμε τις καθυστερήσεις της PIMCO και των Προεδρικών εκλογών, σε βάρος μας απέβη και όχι προς όφελός μας.

Μια τρίτη αλήθεια είναι πως αυτή την περίοδο, ακόμη

και αν βιαζόμαστε εμείς για συμφωνία, δεν βιάζεται η Γερμανία! Η Γερμανίδα Καγκελάριας έχει κάθε λόγο να μεταθέσει την οριστική συμφωνία για το φθινόπωρο και συγκεκριμένα για μετά τις εκλογές που έχει τον προσεχή Σεπτέμβριο.

Σύμφωνα μάλιστα και την JP Morgan, αν και μια συμφωνία έως το τέλος Απριλίου είναι πιθανή, με βάση τη συνθετότητα της κατάστασης στη Γερμανία, αυτό ενδεχομένως να θεωρείται αισιόδοξο. Έτσι, ο διεθνής οίκος εκτιμά πως μέχρι το φθινόπωρο η κάλυψη των δανεικών μας αναγκών (συν το 1,415 δις ευρώ ομολόγων που λήγει τον Ιούνιο) θα καλυφθεί με κάποιας μορφής πρόσκαιρη χρηματοδότηση.

Και τέλος, μια σοβαρή ένδειξη αποτελεί το ότι τελικά οι όροι του μνημονίου θα είναι σαφώς πιο επώδυνοι από αυτούς που περιγράφονται στο προσύμφωνο (MoU) που είχε υπογραφεί προεκλογικά με την Κυβέρνηση του κ. Δημήτρη Χριστόφια.

Αυτό προκύπτει από μια απλή ανάγνωση των αριθμών: Οι ζημίες των κυπριακών τραπεζών από το ελληνικό PSI και τις επισφάλειες των δανείων υπολογίζονται αντίστοιχα σε 4,5 και 4 δισεκατομμύρια ευρώ. Πρόσθετες απώλειες υπάρχουν από τις εντός Κύπρου επισφάλειες, από την αλλαγή του τρόπου υπολογισμού των μη εξυπηρετούμενων δανείων, αλλά και από την υποχώρηση των τιμών των ακινήτων. Και για να μην ξεχνιόμαστε, δεν είναι υπεύθυνες μόνο οι τράπεζες για το Κυπριακό δημοσιονομικό πρόβλημα: Έχει και το ίδιο το Δημόσιο τις «τρύπες» του. Με άλλα λόγια, αν μιλάμε για ένα πακέτο της τάξεως των 17,5 δις ευρώ (κοντά στο 90% του ΑΕΠ), τότε πώς μπορεί το χρέος να καταστεί βιώσιμο χωρίς την είσπραξη πόρων από ιδιωτικοποιήσεις και χωρίς περαιτέρω θυσίες από το λαό;

Μακάρι να πέσουμε έξω. Μακάρι η κυπριακή πλευρά να μπορέσει να παραθέσει πειστικά επιχειρήματα προκειμένου το δημόσιο χρέος να καταστεί βιώσιμο, με λιγότερες θυσίες για τον κυπριακό λαό.

Και μακάρι επίσης η νέα κυπριακή Κυβέρνηση να καταφέρει να προσελκύσει επενδύσεις και να δημιουργήσει γρήγορα θέσεις εργασίας στην πραγματική οικονομία, προκειμένου να βγούμε μια ώρα αρχύτερα από το τούνελ της κρίσης.

Τα ορθά δόγματα

Τον Πρόεδρο της Ισλανδίας, τον εξοχότατο Olafur Ragnar Grimsson, τον γνωρίσαμε το 2009 στους αγώνες Μικρών Κρατών Ευρώπης που διοργανώσαμε εκείνο τον Ιούνιο του 2009 για μια βδομάδα και τον φιλοξενήσαμε εδώ στο νησί μας. Ένας πολύ ήρεμος και πολιτισμένος άνθρωπος.

Πριν 4 χρόνια η χώρα του η Ισλανδία αντιμετώπισε το πρόβλημα της χρεοκοπίας των τραπεζών. Ο κύριος Grimsson αντιμετώπισε το πρόβλημα της κατάρρευσης των τραπεζών ως ένα πρόβλημα ιδιωτικών επιχειρήσεων που απέτυχαν να διαχειριστούν τον πλούτο τους.

Του Ουράνιου Ιωαννίδη

Πρώην Υπουργού Παιδείας και Πολιτισμού

Ο κ. Grimsson άφησε τις τράπεζες να χρεοκοπήσουν και να κλείσουν. Αντιμετώπισε την χρεοκοπία των ιδιωτικών τραπεζών όπως θα αντιμετώπιζε την χρεοκοπία οποιασδήποτε άλλης ιδιωτικής επιχείρησης, μικρής ή μεγάλης. Τις άφησε να κλείσουν.

Σκοπός του δεν ήταν να σώσει τα Golden boys των τραπεζών αλλά να προστατεύσει την κοινωνική συνοχή της χώρας του και να προστατεύσει τους πολίτες της Ισλανδίας. Γι' αυτό άφησε τις τράπεζες να καταρρεύσουν και τους ηγήτορες τους να οδηγηθούν στις φυλακές.

Ήταν βέβαιος γιατί ήξερε καλά ότι η φύση απεχθάνεται το κενό. Και αφού το απεχθάνεται το συμπληρώνει.

Νέες τράπεζες κάλυψαν το κενό. Η Ισλανδία δεν μείωσε τους μισθούς, δεν μείωσε τις συντάξεις, προστάτευσε τους εργαζόμενους και τρία χρόνια μετά η Ισλανδία ξεπέρασε την κρίση και σήμερα δεν έχει ύφεση και ανεργία αλλά ανάπτυξη. Δεν πλήρωσαν τα λάθη των τραπεζών οι Ισλανδοί αλλά τα λάθη των τραπεζών τα πλήρωσαν τα Golden boys και όσοι έτρωγαν με χρυσά κουτάλια. Το φαινόμενο της Ισλανδίας ή καλύτερα τις αποφάσεις του Ισλανδού προέδρου σήμερα τις μελετούν σε ολόκληρο τον κόσμο.

Σε ερώτηση αν η απόφαση που πήρε θα μπορούσε να εφαρμοσθεί και στις άλλες χώρες η απάντηση του ήταν αποφασιστική. Ναι το ίδιο ισχύει για κάθε ιδιωτική επιχείρηση. Είτε τράπεζα, είτε ιδιωτικό νοσοκομείο, είτε ιδιωτική τηλεφωνία. Απόδειξη η σημερινή ευημερία των Ισλανδών του Grimsson. Η καινοτομία και η ανάπτυξη ήλθε άμεσα και η Ισλανδία ευημερεί.

Ο Grimsson αποδείχτηκε στη πράξη μάγκκας.

Δεν δίστασε να αφήσει να καταρρεύσουν οι Τράπεζες. Το κενό καλύφθηκε σε χρόνο DT. Υπάρχουν κι άλλοι μάγκκες; Όχι. Σ' όλη την Ε.Ε. νομίζουν ότι οι Τράπεζες είναι αναγκαίες για την ανάπτυξη. Και γι' αυτό τιμωρούν τους πολίτες και διασώζουν τους Τραπεζίτες.

Η Κύπρος το τέλος του τρίτου τριμήνου του 2012 παρουσίασε την μεγαλύτερη ποσοστιαία αύξηση χρέους την Ευρωζώνη. Το υπό σχολιασμό τρίμηνο ήταν σε σχέση με το αντίστοιχο τρίμηνο του 2011 αυξημένο κατά 17.5%. Και σε απόλυτους αριθμούς το δημόσιο χρέος για το τρίτο τρίμηνο του 2012 ήταν 15.042 δισ. ευρώ.

Το μέγα ερώτημα που παραμένει αναπάντητο είναι αν θα αποφύγουμε τη στάση πληρωμών μέχρι το Μάρτιο, που έχει γίνει ορόσημο αφού θα έχει η Κύπρος νέο πρόεδρο ο οποίος θα προσπαθήσει να αντιμετωπίσει το πρόβλημα της στάσης πληρωμών.

Και ο μόνος εφικτός σε εισαγωγικά τρόπος είναι ο άμεσος δανεισμός για να αποφευχθεί η στάση πληρωμών. Και αυτό είναι το στοίχημα που θα κερδίσει ή θα χάσει ο νέος πρόεδρος και η νέα κυβέρνηση.

Και για να γίνεται αντιληπτό το πρόβλημα από το μέσο πολίτη πρέπει να πούμε ότι βδομάδα με βδομάδα πρέπει να ανανεώνονται μικρά και μεσαία χρηματοδοτικά πακέτα συνολικού ύψους 985 εκατ. ευρώ.

Σε αυτά υπάρχουν τα πρόσθετα δημοσιονο-

μικά ελλείμματα που προκύπτουν από το γεγονός της κρίσης που μεγιστοποιεί τα δημοσιονομικά ελλείμματα.

Ο υπουργός οικονομικών, λέγει και δηλώνει, ότι θα έχουμε χρήματα μέχρι το Μάρτη. Δηλαδή δηλώνει ότι η στάση πληρωμών δεν θα γίνει πριν τη λήξη της Κυβέρνησης αλλά αν θα γίνει, θα γίνει με τη νέα κυβέρνηση. Μέχρι τη βδομάδα που πέρασε ανανεώθηκαν χρηματοδοτήσεις 24 εκ. ευρώ και προηγήθηκαν ανανεώσεις άλλων 33 εκ. ευρώ, άλλων 100 εκ. ευρώ και άλλα 17 εκ. ευρώ. Και έκλεισε ο κύκλος των ανανεώσεων χρηματοδοτήσεων του Ιανουαρίου.

Το Φεβρουάριο όμως οι αναχρηματοδοτήσεις χρεών 240 εκ. ευρώ, 33 εκ. ευρώ και 204 εκ. ευρώ, που συμποσούνται σε 477 εκ. ευρώ, αναμένουν αναχρηματοδότηση.

Να ευελπιστούμε ότι τα χρήματα γι' αυτές τις αναχρηματοδοτήσεις θα εξευρεθούν από αυτή την Κυβέρνηση. Για το Μάρτιο η ευθύνη μεταβιβάζεται στη νέα κυβέρνηση και στο νέο Πρόεδρο με την ευχή να τα καταφέρει να εξασφαλίσει τη δανειοδότηση για να αποφευχθεί η στάση πληρωμών.

Αυτά είναι τα δεδομένα. Το ερώτημα το αναπάντητο παραμένει πως από "πρώτος μαθητής" πριν 10 τόσα χρόνια που μπαίναμε στην Ενωμένη Ευρώπη και πως πριν 5 χρόνια που μπαίναμε στην Ευρωζώνη, φτάσαμε σήμερα να είμαστε ο "τελευταίος μαθητής" στους 27 της Ευρώπης.

Γιατί είναι γεγονός ότι η οικονομική κρίση άγγιξε όλο τον κόσμο και όλη την Ευρώπη, αλλά μόνο 3 χώρες αντιμετώπισαν το πρόβλημα που αντιμετωπίζουμε εμείς. Και μπορεί να φταίνε και οι τραπεζίτες, ή ακόμα το κούρεμα του χρέους της Ελλάδας, ή και η στάση μας στο κούρεμα. Όμως δεν υπάρχουν ένοχοι; Πρέπει να μείνουν στο απυρόβλητο; Η Ισλανδία δεν σημαίνει τίποτε;

Οι αριθμοί ευημερούν και οι άνθρωποι πάσχουν. Ζητούμενο όμως είναι ακριβώς το αντίθετο. Να επιτευχθεί ευημερία για τους ανθρώπους και όχι για τους αριθμούς.

Εδώ στο νησί μας τα πράγματα είναι ένας αχταρμάς. Οι τιμές ανεβαίνουν. Οι μισθοί πέφτουν. Η μεσαία τάξη δεν υπάρχει πια. Η κατώτερη τάξη έχει χαθεί. Λιμοκτονεί. Δεν έχει να ταΐσει τα παιδιά της. Δεν έχει να τους δώσει λίγο γάλα. Η βενζίνη έφτασε στα ύψη. Η ανεργία κάθε μέρα σκαρφλώνει πιο ψηλά. Τα κοινωνικά παντοπωλεία, τα συσσίτια είναι ο καθημερινός τρόπος ζωής για πολλούς.

Τόσους όσους μέχρι χθες δεν ζητούσαν τίποτε γιατί δούλευαν και έβγαζαν τον επιούσιο.

Και γεννιέται το ερώτημα. Υπάρχει πιθανότητα να ανακάμψει η κυπριακή κοινωνία. Να επανέλθει η κοινωνική συνοχή. Να τελειώσουμε με τις κλοπές και τις ληστείες για ένα κομμάτι ψωμί. Για στοιχειώδη επιβίωση.

Δεν είναι λογικό επειδή οι κυβερνήσεις από δάνειο σε δάνειο και οι Τράπεζες με την απληστία και για το εύκολο κέρδος καταβύθισαν την οικονομία του τόπου και το κράτος για να σώσει τους λίγους που θέλουν να είναι προνομιούχοι να τους πληρώσουν τις ζημιές οι πολλοί φτωχοί. Σε πολύ λίγες μέρες θα εγκατασταθεί μια νέα κυβέρνηση. Το ερώτημα είναι αν θα μπορέσει μέσα στο κλίμα και την περιρρέουσα ατμόσφαιρα να δώσει λύσεις. Λύσεις στην οικονομία, λύση στο εθνικό μας θέμα, λύση στα προβλήματα των τραπεζών, λύση στην κοινωνική συνοχή, λύση στη φτώχεια και στα όσα ταλανίζουν τους πολίτες.

Είναι πολύ δύσκολο η κατάσταση να ανατραπεί σε χρόνο μηδέν. Η καταστροφή είναι μεγάλη. Η ανάκαμψη θέλει χρόνο. Θέλει προσπάθεια. Θέλει συμμετοχή όλων. Και αυτό πρέπει να είναι το ζητούμενο σ' αυτές τις εκλογές. Τουλάχιστον να κατορθώσουμε να δώσουμε αισιοδοξία στη νέα γενιά. Γιατί είναι η νέα γενιά που πληρώνει σήμερα το κόστος της καταστροφής του τόπου.

Όλοι έχουμε ευθύνες για την κατάντια που φτάσαμε. Και εκείνοι που άφησαν τα πράγματα να οδηγούνται με τον αυτόματο πιλότο αλλά και οι υπόλοιποι που παρακολουθούσαμε χωρίς να αντιδράσουμε. Εύχομαι να συνειδητοποιηθεί από όλους ότι το ζητούμενο είναι να κατανοήσουμε ότι πρέπει να σώσουμε τον τόπο για να

μπορούν να ζήσουν σ' αυτό τα παιδιά και τα εγγόνια μας.

Για την καταστροφή επαναλαμβάνω έχουμε όλοι ευθύνες. Και οι άσχετοι που μας οδήγησαν στην κατάντια αλλά και οι υπόλοιποι που παραμείναμε θεατές της καταστροφής.

Ο Υπουργός Οικονομικών της Ολλανδίας Γερόντ Ντάϊσελμπλουμ και Πρόεδρος του Eurogroup, χωρίς περιστροφές, ανακοίνωσε την πρόθεση των Ευρωπαίων δανειστών της Κύπρου να δεσμεύσουν τα μελλοντικά έσοδα από το φυσικό αέριο σε ειδικό λογαριασμό.

Μιλώντας στην Ολλανδική Βουλή είπε ότι τα έσοδα της Κύπρου θα μπορούσαν να συνυπολογιστούν στο υπό διαπραγμάτευση δανειακό πακέτο, προκειμένου το Κυπριακό χρέος, να καταστεί βιώσιμο.

Πρόσθεσε ακόμα ότι πρέπει να υπάρχει υπομονή ώσπου να γίνουν οι πρώτες γεωτρήσεις, να δούμε πόσο είναι το αέριο, τον τύπο και την ποιότητα του, προτού συμπεριλάβουμε τα έσοδα στο πρόγραμμα. Ο νέος επικεφαλής του Eurogroup αναφέρθηκε ρητά στο ενδεχόμενο σύστασης ειδικού λογαριασμού όπου θα μπορούσαν να μεταφερθούν τα έσοδα από το Κυπριακό φυσικό αέριο για να εξασφαλιστούν οι απαιτήσεις των δανειστών.

Μα αν θα έπρεπε να παραδώσουμε το θείο δώρο του φυσικού αερίου με το οποίο προίκισε η φύση το νησί μας, για μια και πλέον δεκαετία στους δανειστές μας, ένα θείο δώρο πολλαπλάσιας αξίας και από το πιο ακραίο σενάριο του δανείου που θα μας δώσουν οι δανειστές

τότε θα παραμείνουμε σε τροχιά ύφεσης, σε ανεργία, σε διάλυση της μεσαίας τάξης και θεού θέλοντος και καιρού ευδοκούντος πάλι με χρόνια και καιρούς πάλι θα είναι δικά μας αν οι δανειστές μας το επιτρέψουν και αν μας αφήσουν κυριαρχία για να το πάρουμε για τα παιδιά και τα εγγόνια μας.

Είναι τραγικό ότι δεν απαντούμε αλλά παρακολουθούμε τον Ολλανδό Πρόεδρο του Eurogroup, ο οποίος προκαλεί με όσα λέγει και προετοιμάζει το έδαφος για να κερδίσει η Ενωμένη Ευρώπη τα κέρδη του φυσικού αερίου και να αφήσει ψίχουλα στους Κύπριους αν τα αφήσει και αυτά στο άδηλο μέλλον.

Η Κύπρος έχει ανάγκη σήμερα του δανείου και όχι σε μεταγενέστερο στάδιο, μετά από χρόνια, όταν η Κύπρος θα είναι η πιο φτωχή χώρα της Ενωμένης Ευρώπης.

Ας αφήσει λοιπόν ο Ολλανδός Υπουργός τα σάπια, που ούτως ή άλλως εκτελεί εντεταλμένη υπηρεσία των προϊστάμενων του, ως υποτακτικός και ας ξεκαθαρίσουν οι πολιτικοί μας ότι τα έσοδα από το φυσικό αέριο θα το διαχειριστεί το Κυπριακό Κράτος αποκλειστικά. Όχι συνεταιρικά με τους άλλους Ευρωπαίους ή και οποιους άλλους που το διεκδικούν για να το πάρουν για τον εαυτό τους και να αφήσουν την Κύπρο στη φτώχεια, στα κοινωνικά παντοπωλεία, στα συσσίτια, στη διάλυση της μεσαίας τάξης, στη μετανάστευση των νέων επιστημόνων και στους εκβιασμούς για το Κυπριακό που πρέπει να κλείσει, όπως πιστεύουν οι μεσολαβητές για να τελειώνει μια και καλή η Κύπρος που ξέρουμε.

Αντί να ζητήσει συγνώμη, ζητεί να του πούμε ευχαριστώ

Η τραγικότητα των στιγμών δεν επιτρέπει ούτε ακραίες τοποθετήσεις, ούτε όξυνση των κομματικών αντιπαραθέσεων μήτε επίταση των πολιτικών αντιπαλοτήτων. Αν είναι κάτι που προέχει ως δέον γενέσθαι είναι η ενότητα δυνάμεων και η αξιοποίηση δυνατοτήτων. Για να αποτρέψουμε τα χειρότερα. Για να ανακόψουμε την πορεία της κατολίσθησης. Για να τερματίσουμε τη σταθερή κάθοδο προς τα τάρταρα.

Του Δρα Χριστόδουλου Χριστοδούλου

Πρώην Υπουργού Οικονομικών και Εσωτερικών και πρώην Διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας

Είναι χειρότερη από ποτέ άλλοτε η κατάσταση όσον αφορά το εθνικό μας θέμα, την οικονομία του τόπου και το βιοτικό επίπεδο του λαού μας. Να τα συνειδητοποιήσουμε πρέπει όλα αυτά και να προσαρμόσουμε ανάλογα τη στάση μας και τη συμπεριφορά μας. Πρώτος και υποδειγματικά υπόχρεως όφειλε να πράξει τούτο ο μέχρι πρότινος

Πρόεδρος της Δημοκρατίας κ. Χριστόφιας. Ο οποίος είχε τη μοναδική τύχη και την ευνοϊκότητα συγκυρία να ηγηθεί, με την ελεύθερη και δημοκρατικές εκφρασθείσα βούληση του λαού, του δύσμοιρου και πολύπαθου αυτού τόπου. Δυστυχώς, ο κ. Χριστόφιας διέψευσε τους πάντες. Ακόμη και εκείνους οι οποίοι παραμένουν, επιφανειακά τουλάχιστον, πιστοί σύντροφοι και προλεταριακοί οπαδοί του. Γνωρίζουν, αλλά δεν έχουν την τόλμη να το παραδεχθούν, ότι ο κ. Δημήτρης Χριστόφιας, στα πέντε χρόνια της προεδρικής θητείας του, αποδείχθηκε πολύ κατώτερος των περιστάσεων. Δυστυχώς, σε όλους τους τομείς. Το εθνικό θέμα οδηγήθηκε στη χειρότερή του κατάσταση. Με μονοδρομικές και ουσιαστικά εντελώς απαράδεκτες υποχωρήσεις, που του υπέβαλαν οι ψευδαισθήσεις και οι ιδεοληπτικοί ρομαντισμοί του. Και η Κύπρος, αν πρόκειται να εφαρμοσθούν όλα όσα γενναιοφρόνως δώρισε στην τουρκική πλευρά, θα οδηγηθεί, αναπόφευκτα και απαρέγκλιτα, στην προτεκτορατοποίηση πρώτα και στην τουρκοποίηση στη συνέχεια. Θα έχει και αυτή την τύχη της άλλοτε Συριακής Αλεξανδρέττας.

Όσον αφορά την οικονομία, η κατάσταση της σήμερα είναι, προοπτικά και δυναμικά, χειρότερη και από εκείνη που επικράτησε μετά τη βάρβαρη

τουρκική εισβολή της ισοπέδωσης και του ολέθρου. Και ως προς τα δημόσια οικονομικά και ως προς την πραγματική οικονομία. Έχουμε ευτελισθεί διεθνώς. Έχουμε στιγματισθεί παγκοσμίως ως αφερέγγυοι και αναξίπιστοι. Και έχουμε υποταχθεί στην τρόικα της καθολικής και ανελέητης επικυριαρχίας. Με πρώτη και ύψιστη φοβερή επίπτωση την απώλεια της οικονομικής αυτοτέλειας και της συνακόλουθης πολιτικής και πολιτειακής κυριαρχίας μας.

Είναι, όμως, και η κοινωνική πτυχή του δράματος του λαού μας. Που γονάτισε κυριολεκτικά από το βάρος των επαχθών φόρων και εξασθένησε τις δυνάμεις και δυνατότητες της ποιοτικής του επιβίωσης λόγω των μειώσεων και των περικοπών μισθών και συντάξεων, προσαυξήσεων και τιμαριθμικών αναπροσαρμογών.

Για όλα αυτά τα θλιβερά και απαξιωτικά, ο Πρόεδρος Χριστόφιας ζητεί και καταξίωση και αναγνώριση. Ακόμη και δικαίωση. Και τολμά να ζητεί να του πούμε, τουλάχιστον, ένα ευχαριστώ. Ο άνθρωπος δεν σταθμίζεται. Ούτε ορθολογικά αξιολογείται. Είναι εκτός πραγματικότητας. Γιατί αν είναι κάτι που οφείλει να ζητήσει από αυτό το λαό είναι ένα μεγάλο συγνώμη. Για τα επικίνδυνα και καταστροφικά που επισώρευσε η ανεκδιήγητη πολιτική ανεπάρκεια, η απηρχαι-

ωμένη πολιτική του κατάρτιση και η έμμονη ολοκληρωτική ιδεοληψία του.

Από τους Ευρωπαίους εταίρους έχει, λέει, μεγάλο παράπονο. Γιατί ενώ συμπεριφέρθηκε δημιουργικά έναντί τους, εντούτοις δεν έτυχε της ανάλογης θετικής ανταπόκρισης και κατανόησης. Αγνοεί, βέβαια, ότι από τα πλέον επίσημα βήματα τούς κατηγορήσει ως καπιταλιστές και νεοφιλελεύθερους και ως υπαίτιους της οικονομικής κρίσης. Και λησμονεί ότι τους πέταξε κατάμουτρα, ως εάν ήταν ο ηγέτης της πάλαι τότε πανίσχυρης Σοβιετικής Ένωσης, ότι ήταν, είναι και θα παραμείνει κομμουνιστής. Και ότι ήταν, είναι και θα παραμείνει περήφανος γι' αυτό. Και, ταυτόχρονα, αποδεικνύοντας πόσο εκτός διεθνούς πραγματικότητας επολιτεύθη, επαύξησε τις σχέσεις και ενδυνάμωσε τους δεσμούς της μικρής ευρωπαϊκής του χώρας με την Κούβα του Κάστρο, τη Βενεζουέλα του Τσάβες και τη Λιβύη του έκπτωτου πλέον Καντάφι. Αλλά οικονομική βοήθεια και στήριξη ζήτησε από εκείνους, τους οποίους απαξίωσε και τους φόρτωσε την ευθύνη για τα κακώς έχοντα της οικονομίας. Αγνόησε και αγνοεί ο κ. Χριστόφιας αυτό που γνωρίζουν και δεν παραγνωρίζουν και οι πλέον αδαείς πολιτικοί, ότι, δηλαδή, η διεθνής πολιτική σκακιέρα επικυριαρχείται, διαμορφώ-

νεται και λειτουργεί με βάση τα ωμά συμφέροντα και, ακόμη, ότι επιβιώνουν όσοι είτε είναι πανίσχυροι είτε συντάσσονται με τους ισχυροτέρους. Κι έτσι φθάσαμε εδώ, όπου ο μεν κ. Χριστόφιας, μετά λυγμών, δακρύων και στεναγμών, εξωτερικεύει τα παράπονα της πολιτικής του αδαημοσύνης, ο δε κυπριακός λαός βιώνει την οδύνη της ανέχειας, της ανεργίας και των συσσιτίων και αντιλαμβάνεται, χωρίς ψευδαισθήσεις και ουτοπικές ονειρώξεις, ότι έχει κυριολεκτικά οδηγηθεί στο χείλος του γκρεμού. Ότι βρίσκεται μπροστά στο έρεβος και το χάος της αβύσσου ως κάλαμος υπό ανέμου σφοδρώς σαλευόμενος. Προσομοιάζει η πολιτική πρακτική του με εκείνη που κάνει τους αφελείς να προπαγανδίζουν όσα ωφελούν τους πονηρούς ιδιοτελείς.

Και, βεβαίως, θα ήταν άδικο να διαφωνήσουμε με τον κ. Χριστόφια ότι οι ευρωπαίοι ισχυροί εταίροι δεν έχουν επιδείξει έναντι μας – όχι κατ' ανάγκη έναντι του – την επιβεβλημένη αλληλεγγύη. Όμως ούτε και ο ίδιος συνήργησε ώστε εμπράκτως να την επιτύχει. Αντίθετα, υπέθαλψε αθελήτως και αδοκίμως την αντίθεση, την αντιπαλότητα και τη μικρόπρεπη εναντίωσή τους.

Και σήμερα, πέντε χρόνια μετά από τότε που ο κ. Χριστόφιας ανέλαβε την προεδρία της Κυπριακής Δημοκρατίας, η Κύπρος βιώνει τον πιο οδυνηρό και επικίνδυνο Γολγοθά της. Με το μνημόνιο της τριόκανης αναληψίας να κραδαίνεται ως μάχαιρα στο σβέρκο της. Οι τριόκανοί, με πρωταγωνιστές τους Βρετανούς – οι έγκυροι Financial Times πρωταγωνιστούν και πάλιν ανθελληνικά – και τους Ολλανδούς και τους Γερμανούς και τους Φινλανδούς να ζητούν την οικονομική μας καθυστόαξη. Με την ανάθεση σε ιδιωτικό οίκο της έρευνας για διαπίστωση αν

έμπρακτα εφαρμόζουμε τη νομοθεσία για το μη ξέπλυμα βρώμικου χρήματος, πράγμα που δεν έκαναν για καμιά άλλη χώρα. Και που απορρίπτουν τους διεθνούς κύρους και καθιερωμένους οργανισμούς όπως το Moneyval, το F.A.T.F. και την εξειδικευμένη μονάδα του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου. Που τρεις τουλάχιστον φορές τα τελευταία οκτώ χρόνια, με τελευταία την περυσινή, μας πέρασαν από το μικροσκόπιο και μας βαθμολόγησαν με εκθέσεις καλύτερες από εκείνες των κατηγορών μας.

Αλλά τα πράγματα διαγράφονται ακόμη πιο μελανά για την οικονομία και την κοινωνία μας. Οι Βρετανοί βυσοδομούν, υποβοηθούμενοι από τους Ολλανδούς, εναντίον των τραπεζικών μας

καταθέσεων. Στόχος τα ρωσικά κεφάλαια, τα οποία εποφθαλμιούν μαζί με τους Αυστριακούς και τους Γερμανούς. Και, βεβαίως, σε τελευταία ανάλυση, η επίτευξη του ακόμη χειρότερου: η πλήρης καταστροφή της κυπριακής οικονομίας, με όλα τα δραματικά επακόλουθα στη διεύθυνση του εθνικού μας θέματος. Ποτέ η Κύπρος δεν βρέθηκε τόσο απομονωμένη στον ευρωπαϊκό χώρο. Καθώς ο τότε Υπουργός Οικονομικών κ. Σιαρλή ομολόγησε, ήταν ο μόνος που δεν συμφώνησε αρχικά να ανατεθεί σε ιδιωτικό οίκο η έρευνα για εφαρμογή της νομοθεσίας για το ξέπλυμα του βρώμικου χρήματος στην Κύπρο. Ούτε μια άλλη από τις υπόλοιπες 16 χώρες της Ευρωζώνης. Είναι και αυτό ένα από τα φοβερά επιτεύγματα του κ. Χριστόφια. Ο οποίος εξακολουθεί να ζει στον κόσμο των φοιτητικών του χρόνων, της εποχής του Μπρέζνιεφ τις Σοβιετικής Ένωσης.

Οι Βρετανοί, που ποτέ δεν μας χώνεψαν για τον αγώνα του 55-59 και διακρίνονται για τον άκρατο φιλοτουρκισμό τους, μάς διακωμωδούν χαιρέκακα. Και δηλώνουν δημοσίως ότι «οι επαίτες δεν μπορούν να απαιτούν» και, ακόμη, γράφουν στο πιο έγκυρο οικονομικό τους έντυπο ότι δήθεν «η επίλυση του προβλήματος του κυπριακού χρέους προσομοιάζει προς την προσπάθεια τετραγωνισμού του κύκλου».

Για όλα αυτά απαιτεί να πιστωθεί ο Δημήτρης Χριστόφιας. Γιατί τα θεωρεί κατορθώματα. Και θα πρέπει, λέει, τουλάχιστον να του πούμε ένα ευχαριστώ. Ειλικρινά πού καταντήσαμε σ' αυτό τον τόπο! Αντί ο ίδιος, ταπεινά και προσγειωμένα, να ζητήσει από τον πολυταλαίπωρο κυπριακό λαό ένα μεγάλο ΣΥΓΝΩΜΗ, για όσα δεινά του επισώρευσε η καταστροφική του διακυβέρνηση.

Νέος πρόεδρος με ποσοστό ρεκόρ 57,48%

Ο αδιαμφισβήτητος ηγέτης

✓ **Τι είπε στην ομιλία του ο νέος Πρόεδρος κατά την τελετή ανακήρυξης στο Στάδιο Ελευθερία**

Συμπατριώτες και συμπατριώτισσες, την περασμένη Κυριακή, ο κυρίαρχος λαός μας έδωσε ένα εντυπωσιακό προβάδισμα. Σήμερα, μας έδωσε μια περήφανη νίκη. Την περασμένη Κυριακή, ο κυρίαρχος λαός μας έδωσε ψήφο εμπιστοσύνης. Σήμερα, μας έδωσε

εντολή εξουσίας. Αποδέχομαι αυτή την εντολή και αναλαμβάνω την ευθύνη που εναποθέτει στους ώμους μου η λαϊκή βούληση.

Δεσμεύομαι να ανταποκριθώ με απόλυτο σεβασμό στην εντολή του λαού και υπόσχομαι να εκπληρώσω με συνέπεια την ευθύνη που επιβιβάζομαι.

Ευχαριστώ όσους με τίμησαν με τη ψήφο τους, αλλά και διαβεβαιώνω όλους όσους έκαναν άλλη επιλογή πως ο σεβασμός μου είναι απόλυτος

στη δική τους απόφαση.

Ευχαριστώ τον Πρόεδρο του Δημοκρατικού Κόμματος Μάριο Κάρογιαν, την ηγεσία και τα μέλη του ΔΗΚΟ για την στήριξη της υποψηφιότητάς μου και για την τόσο αποτελεσματική συνεργασία μας.

Ευχαριστώ τον Πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Κόμματος Δημήτρη Συλλούρη, τα ηγετικά στελέχη και τους φίλους του ΕΥΡΩΚΟ καθώς και όλους εκείνους τους πολίτες, από άλλους κομματικούς

χώρους, που με εμπιστεύτηκαν.

Ευχαριστώ από τα βάθη της καρδιάς μου τον επικεφαλής του εκλογικού επιτελείου Αβέρωφ Νεοφύτου, τα ηγετικά στελέχη, τα μέλη, τους φίλους και τους οπαδούς του Δημοκρατικού Συναγερμού για τη διαχρονική αγάπη και την αμέριστη συμπαράσταση τους προς το πρόσωπο μου. Ευχαριστώ θερμά την Εκκλησία της Κύπρου. Όλους τους φορείς, τα οργανωμένα σύνολα, και τις διακεκριμένες προσωπικότητες που μου έδωσαν με την στήριξή τους τη δύναμη να προχωρήσω στο σχηματισμό μιας κυβέρνησης εθνικής σωτηρίας που θα φέρει την νέα εποχή που τόσο η πατρίδα μας έχει ανάγκη.

Προς τους ανθυποψηφίους μου, Σταύρο Μαλά, Γιώργο Λιλλήκα, αλλά και τους άλλους που διεκδίκησαν την προεδρία της Κυπριακής Δημοκρατίας, εκφράζω την εκτίμησή μου για την εποικοδομητική συμμετοχή τους στην ανάδειξη των πολιτικών επιχειρημάτων μέσω μιας ομαλής δημοκρατικής, εκλογικής διαδικασίας.

Στο σημείο αυτό δεν θα μπορούσα να μην συγχαρώ και να ευχαριστήσω το υπουργείο Εσωτερικών για τη διασφάλιση μιας άψογα δημοκρατικής διαδικασίας. Οι οποιοσδήποτε εντάσεις, οι οποιοσδήποτε αντιπαλοότητες, οι οποιοσδήποτε διαξιφισμοί, ακόμη και οι οποιοσδήποτε υπερ-

βολές της προεκλογικής περιόδου παραχωρούν τώρα τη θέση τους στον ήρεμο πολιτικό λόγο και υποχωρούν μπροστά στην επιτακτική ανάγκη για ενότητα και ομοψυχία.

Συμπατριώτες και συμπατριώτισσες,

Οι εκλογές έχουν τελειώσει. Δεν έχουν όμως τελειώσει τα προβλήματα και οι δυσκολίες που

αντιμετωπίζει ο λαός και ο τόπος μας. Οι δυσκολίες είναι μπροστά μας. Και τα προβλήματα δεν έχουν κομματική ταυτότητα και ιδεολογικές αποχρώσεις. Κοινές είναι οι δυσκολίες και κοινά είναι τα προβλήματα. Κοινή πρέπει να είναι και η προσπάθεια για την αντιμετώπιση και την επίλυση τους.

Θέλω να τονίσω πως δεν υπάρχουν νικητές και ηττημένοι σε αυτές τις εκλογές. Αν υπάρχει κάποιος ηττημένος, αυτός πρέπει να είναι η απαισιοδοξία και η απογοήτευση. Και αν είναι κάποιος νικητής, αυτός οπωσδήποτε είναι η ελπίδα και η προοπτική. Η ελπίδα για καλύτερες μέρες και η προοπτική για ένα καλύτερο μέλλον.

Ως εκλεγμένος Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας, δεσμεύομαι, ενώπιον ολόκληρου του λαού, να αναλώσω όλες μου τις δυνάμεις στην εξυπηρέτηση των καλώς νοουμένων συμφερόντων της δοκιμαζόμενης πατρίδας μας.

Δεσμεύομαι, ενώπιον ολόκληρου του λαού, να ενεργώ και να συμπεριφέρομαι ως Πρόεδρος όλων των Κυπρίων, χωρίς προκαταλήψεις, χωρίς διαχωρισμούς, χωρίς διακρίσεις και μεροληψίες. Όπως το ίδιο δεσμεύομαι πως στις προτεραιότητές μου είναι η αποκατάσταση της εμπιστοσύνης των πολιτών στους πολιτικούς με ριζοσπαστικές θεσμικές αλλαγές, εκσυγχρονισμό του κράτους και αποκατάσταση σε απόλυτο βαθμό της αξιοκρατίας. Δεσμεύομαι στην πάταξη της διαφθοράς και τη λειτουργία του κράτους σε πλαίσιο απόλυτης διαφάνειας.

Δεσμεύομαι, ενώπιον ολόκληρου του λαού, να φανώ αντάξιος της εμπιστοσύνης του και να μοχηθώ για τη δικαίωση των προσδοκιών του,

υλοποιώντας όλες τις προεκλογικές μου δεσμεύσεις.

Η μεγαλύτερη πρόκληση τούτη την ώρα είναι να μπει η οικονομία σε πορεία σταθεροποίησης και ανάπτυξης. Θα συνομιλήσουμε με σοβαρότητα και αποφασιστικότητα με τους Ευρωπαίους εταίρους μας με σκοπό την ταχύτερη δυνατή ολο-

κλήρωση της δανειακής σύμβασης με τρόπο που θα διασφαλίζει τις ευάλωτες ομάδες, την κοινωνική συνοχή και την εργατική ειρήνη. Θα εφαρμόσουμε ένα φιλόδοξο πρόγραμμα διαρθρωτικών αλλαγών και μεταρρυθμίσεων στο κράτος και στην οικονομία μας.

Απέναντι στις μεγάλες προκλήσεις που αντι-

μετωπίζουμε θέλουμε την Ευρώπη στο πλευρό μας. Από τη δική μας πλευρά, θα φανούμε απόλυτα συνεπείς και θα τιμήσουμε τις υποχρεώσεις μας. Η Κύπρος, θέλω να το τονίσω, ανήκει στην Ευρώπη. Χωρίς παρεκκλίσεις, χωρίς αμφιταλαντεύσεις, χωρίς εξαιρέσεις. Θα αποκαταστήσουμε την αξιοπιστία μας στον Ευρωπαϊκό και διεθνή χώρο. Μια από τις πρώτες ενέργειες μας θα είναι η υποβολή αιτήματος ένταξης της Κύπρου στον Συνεταιρισμό για την Ειρήνη.

Η εξωτερική μας πολιτική θα είναι εξωστρεφής και θα επιδιώκει τη συνεργασία με όλα τα κράτη χωρίς αποκλεισμούς, σε περιφερειακό και διεθνές επίπεδο. Η συνεργασία με την Ελλάδα, σε όλα τα επίπεδα, θα αποτελέσει ξανά κορυφαία πολιτική προτεραιότητα.

Σε σχέση με την εθνική μας υπόθεση, η ενότητα και η συλλογικότητα θα αποτελέσουν πλέον τον ακρογωνιαίο λίθο της κοινής μας προσπάθειας. Απευθυνόμενος προς τους Τουρκοκύπριους συμπατριώτες μας, στέλνω μήνυμα ειρήνης, φιλίας και ειλικρινούς πρόθεσης για μια λύση που θα οδηγήσει σε μια πατρίδα σύγχρονη, ευρωπαϊκή που θα δημιουργεί τις προοπτικές για πρόοδο, προκοπή και ευημερία, όλων των πολιτών της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Σε αυτή μας την προσπάθεια θα επιδιώξω να έχουμε την ενεργό στήριξη και συμβολή της Ευρωπαϊκής Ένωσης και όλων των άλλων φίλων χωρών που ειλικρινά επιθυμούν τον τερματισμό μιας απαράδεκτης για τα ευρωπαϊκά και διεθνή δεδομένα κατάστασης.

Φίλοι Συμπολίτες,

Οι εκλογές επαναλαμβάνω έχουν τελειώσει. Από σήμερα ξεκινά μια νέα εποχή για την πατρίδα μας. Καλώ όλες τις πολιτικές δυνάμεις και όλους τους πολίτες σε συστράτευση, στον κοινό αγώνα για συλλογική αντιμετώπιση των προβλημάτων και των δυσκολιών. Καλώ όλες τις πολιτικές δυνάμεις και όλους τους πολίτες σε μια νέα ελπιδοφόρα πορεία, με ενότητα και ομοψυχία, και προπαντός με πίστη σε ένα καλύτερο για την πατρίδα μας αύριο, με μια κυβέρνηση εθνικής σωτηρίας. Αυτή τη μάχη, ενωμένοι θα τη δώσουμε και ενωμένοι θα την κερδίσουμε. Σε αυτή την πορεία, ως Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας, έχω την ευθύνη να καταθέσω και να εξαντλήσω όλες τις δυνάμεις μου.

• Μεγαλύτερη πρόκληση η οικονομία, λέει ο νέος Πρόεδρος της Δημοκρατίας

Η μεγαλύτερη πρόκληση που έχουμε μπροστά μας είναι να μπει η οικονομία μας σε πορεία σταθεροποίησης και ανάπτυξης, τόνισε ο νεοεκλεγείς Πρόεδρος της Δημοκρατίας Νίκος Αναστασιάδης. Στις πρώτες του πολιτικές δηλώσεις, σε δημοσιογραφική διάσκεψη προς κυπριακά και

ξένα ΜΜΕ, μετά την εκλογή του στο ύπατο αξίωμα της Δημοκρατίας, ο Πρόεδρος Αναστασιάδης υπογράμμισε πως θα ενεργήσει και θα συμπεριφέρεται ως Πρόεδρος όλων των Κυπρίων και δεσμεύθηκε για «ριζοσπαστικές θεσμικές αλλαγές, εκσυγχρονισμό του κράτους και αποκατάσταση σε απόλυτο βαθμό της αξιοκρατίας».

Για το Κυπριακό, ο εκλεγμένος Πρόεδρος της Δημοκρατίας τόνισε ότι η ενότητα, η συλλογικότητα θα «αποτελέσουν πλέον τον ακρογωνιαίο λίθο της κοινής μας προσπάθειας», ενώ εξήγησε πως «μια από τις πρώτες ενέργειές μας θα είναι η υποβολή αιτήματος για ένταξη της Κύπρου στον συνεταιρισμό για την Ειρήνη».

«Σήμερα ο κυρίαρχος λαός μάς έδωσε την εντολή για τη διακυβέρνηση της χώρας την επό-

μενη πενταετία. Αποδέχομαι αυτή την εντολή με ιδιαίτερη τιμή και αναλαμβάνω την ευθύνη που εναποθέτει στους ώμους η λαϊκή βούληση», είπε στις δηλώσεις ο Πρόεδρος Αναστασιάδης και ευχαρίστησε «όλους τους πολίτες, είτε έδωσαν θετική ψήφο στο πρόσωπό μου, είτε έκαναν άλλες επιλογές».

Εξέφρασε την εκτίμησή του προς τους ανθυποψηφίους «για την εποικοδομητική συμμετοχή τους στην ανάδειξη των πολιτικών επιχειρημάτων, μέσω μιας ομαλής, δημοκρατικής, εκλογικής διαδικασίας».

«Οι εκλογές έχουν τελειώσει. Δεν έχουν όμως τελειώσει τα προβλήματα και οι δυσκολίες που αντιμετωπίζει ο λαός και ο τόπος μας. Οι δυσκολίες είναι μπροστά μας. Και τα προβλήματα

δεν έχουν κομματική ταυτότητα και ιδεολογικές αποχρώσεις. Κοινές είναι οι δυσκολίες και κοινά είναι τα προβλήματα. Κοινή πρέπει να είναι και η προσπάθεια για την αντιμετώπιση και την επίλυση τους», υπογράμμισε ο Πρόεδρος Αναστασιάδης. Όπως είπε, δεν υπάρχουν νικητές και ηττημένοι σε αυτές τις εκλογές. «Αν υπάρχει κάποιος ηττημένος, αυτός πρέπει να είναι η απαισιοδοξία και η απογοήτευση. Και αν είναι κάποιος νικητής, αυτός οπωσδήποτε είναι η ελπίδα και η προοπτική», είπε.

«Ως εκλεγμένος Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας», είπε, «δεσμεύομαι, ενώπιον ολόκληρου του λαού, να αναλώσω όλες μου τις δυνάμεις στην εξυπηρέτηση των καλώς νοουμένων συμφερόντων της δοκιμαζόμενης πατρίδας μας».

Δεσμεύτηκε ακόμη ότι «θα ενεργώ και θα συμπεριφερόμαι ως Πρόεδρος όλων των Κυπρίων ανεξαρτήτως ιδεολογικών ή κομματικών καταβολών». «Στις προτεραιότητες μου είναι η αποκατάσταση της εμπιστοσύνης των πολιτών στους πολιτικούς με ριζοσπαστικές θεσμικές αλλαγές, εκσυγχρονισμό του κράτους και αποκατάσταση σε απόλυτο βαθμό της αξιοκρατίας», πρόσθεσε.

• Θα είμαι ο Νίκος για όλους, δήλωσε από τα γραφεία του ΔΗΚΟ ο Πρόεδρος Νίκος Αναστασιάδης

Την ευγνωμοσύνη του προς τον Πρόεδρο, την ηγεσία και τα μέλη της Κεντρικής Επιτροπής του ΔΗΚΟ, αλλά και το σύνολο των οπαδών του κόμματος, εξέφρασε ο εκλεγμένος Πρόεδρος της Δημοκρατίας Νίκος Αναστασιάδης, μιλώντας στα κεντρικά γραφεία του ΔΗΚΟ, στην παρουσία του Προέδρου του ΔΗΚΟ Μάριου Καρογιάν. «Δεν υπάρχει αμφιβολία πως χωρίς τη συμβολή σας, χωρίς τη βοήθειά σας, δεν θα διαμορφωνόταν το σημερινό, ισχυρό μήνυμα εντολής», είπε και πρόσθεσε ότι οι πολίτες αίρονται πάνω από τις όποιες σκοπιμότητες και ακολουθούν τις αποφάσεις ευθύνης των ηγεσιών που τολμούν.

Το νέο Πρόεδρο της Δημοκρατίας υποδέχτη-

καν γύρω στις 9.15μμ στα γραφεία του ΔΗΚΟ βουλευτές, στελέχη και ψηφοφόροι του κόμματος, στην παρουσία του Προέδρου του ΔΗΚΟ Μάριου Καρογιάν. Προσφωνώντας τον Πρόεδρο του ΔΗΚΟ, ο κ. Αναστασιάδης ανέφερε ότι «θα είμαι ο Νίκος και θα είσαι ο Μάριος», προσθέτοντας ότι το ίδιο θα ισχύει και για τα μέλη του ΔΗΚΟ και όλους τους πολίτες.

Είπε ότι ο Πρόεδρος και η ηγεσία του ΔΗΚΟ, καθώς και τα μέλη της Κεντρικής Επιτροπής του κόμματος πήραν κάτω από πολύ δύσκολες συνθήκες μια απόφαση, χωρίς την οποία, «σήμερα ενδεχόμενα να βιώναμε διαφορετικά τις καταστάσεις». «Δεν θα βιώναμε αυτό που θέλουμε και ευαγγελιζόμαστε μαζί με τον Μάριο και μαζί με όλους εσάς και μαζί με όλους τους πολίτες, την νέα εποχή της Κύπρου», είπε.

Ο κ. Αναστασιάδης πρόσθεσε ότι η σημερινή εντολή ήταν μια καθολική συστράτευση, αντίθετα με αυτό που έδειχναν οι δημοσκοπήσεις της περασμένης Κυριακής. Διαβεβαίωσε παράλληλα ότι μέσα από μια στενή συνεργασία με τον Πρό-

εδρο του ΔΗΚΟ, θα ακολουθήσει η υλοποίηση «και του τελευταίου ιώτα των όσων προεκλογικά είχαμε δεσμευτεί».

Παράλληλα, είπε ότι «θα πορευτούμε μαζί και με τις υπόλοιπες των πολιτικών δυνάμεων και με όλο το λαό για να διεκδικήσουμε πραγματικά συνθήκες ενότητας, συνθήκες που θα μας επιτρέχουν να ξεπεράσουμε την κρίση και να ξαναμπούμε μπροστά στην ανάπτυξη, τον εκσυγχρονισμό του κράτους, σε θεσμικές, ριζοσπαστικές αλλαγές», όπως προβλέπεται στο πρόγραμμα διακυβέρνησης. Αναφερόμενος στη διαχείριση του Κυπριακού, ο κ. Αναστασιάδης είπε ότι «από τούδε θα είναι υπόθεση καθολική», προσθέτοντας ότι θα υπάρξει συλλογική διαχείριση. Ανταποκρινόμενος στα συνθήματα του συγκεντρωμένου κόσμου, ο κ. Αναστασιάδης είπε ότι «πράγματι η πατρίδα μίλησε», προσθέτοντας ότι οι ευθύνες είναι πάνω μας πια, να δούμε πώς απαλασσόμαστε από την κατοχή, πώς επανεβάνουμε την πατρίδα μας, πώς αποκαθιστούμε τα ανθρώπινα δικαιώματα, πώς δημιουργούμε

συνθήκες έτσι ώστε το κράτος μας να είναι ένα σύγχρονο, απόλυτα ευρωπαϊκό κράτος».

Αναφέρθηκε σε μια λύση του Κυπριακού, η οποία όπως είπε, όχι μόνο θα είναι αποδεκτή από Ε/κ και Τ/κ, αλλά «θα δημιουργεί τις προοπτικές της προκοπής». Εξάλλου είπε ότι δεύτερη σημαντικότερη δέσμευσή του είναι «να δημιουργήσουμε τις προϋποθέσεις για νέες δουλειές, για να ξεπεράσουμε την κρίση και να δούμε πώς αντιμετωπίζονται τα προβλήματα του απλού κόσμου», ώστε να καθιερωθεί ένα κοινωνικό κράτος, «όχι στο όνομα αλλά στην πράξη». Ο κ. Καρογιάν στις δικές του δηλώσεις ανέφερε ότι σήμερα γιορτάζουμε μια μεγάλη ιστορική νίκη της Κύπρου, «τη νίκη ενός μέλλοντος που σήμερα εγκαινιάζουμε» και «τη νίκη της ενότητας που οφείλουμε στον τόπο μας και τη νέα γενιά». Είπε ότι η νίκη «δικαιώνει τις αποφάσεις και τον αγώνα μας», καθώς και «τη βούληση και την ωριμότητα ενός ολόκληρου λαού αποφασισμένου να τραβήξει μπροστά, αφήνοντας πίσω τους διχασμούς, τους αναχρονισμούς και τους δογματισμούς του παρελθόντος».

«Είναι η ημέρα που το μεγάλο πλειοψηφικό ρεύμα έγινε ποτάμι εθνικής ενότητας, πρωτόπαρα δύναμη μιας νέας εποχής», είπε.

Ακολουθώντας, ο κ. Καρογιάν ευχαρίστησε τους ψηφοφόρους του ΔΗΚΟ, που όπως είπε «απέδειξαν ακόμη μια φορά ότι απέναντι στα διλήμματα και τις προκλήσεις των καιρών ξέρουν να δίνουν ομόφωνα τις πατριωτικές απαντήσεις που αξίζει η Κύπρος» και επιβάλλουν τα συμφέροντά

της». Συμπλήρωσε ότι αποτελεί προσωπική του δέσμευση ότι «από αύριο το ΔΗΚΟ θα κάνει τη δύναμη που του δίνει η σημερινή νίκη, δύναμη αναγέννησης της Κύπρου, ανασυγκρότησης του Κέντρου, ανανέωσης του πολιτικού συστήματος».

Ο κ. Καρογιάν συνεχάρη τον Νίκο Αναστασιάδη για την νίκη του, καθώς και για «την προσδοκία που μας γεννά για το αύριο του τόπου μας». Πρόσθεσε ότι «η ισχυρή και καθαρή εντολή που

πήρε σήμερα μεγαλώνει τις ευθύνες του απέναντι στον τόπο μας» και συμπλήρωσε ότι «θα είμαστε δίπλα του για να τις μοιραστούμε όλοι μαζί». Ευχήθηκε στον νέο Πρόεδρο της Δημοκρατίας δύναμη και επιτυχία στο έργο του, εμπνευση και φώτιση, ενώ είπε ότι η εκλογή του αποτελεί δικαίωση «και αυτών που τον εμπιστεύτηκαν και αυτών που μπορεί να μην τον ψήφισαν, αλλά περιμένουν από αυτόν να γίνει ο Πρόεδρος όλων των Κυπρίων».

Ο Μαλάς τα πήγε περίφημα-Έχασε με αξιοπρέπεια

Πλαισιωμένος από μέλη της οικογένειάς του αλλά και μέλη της κομματικής του πλέον οικογένειας εμφανίστηκε με αξιοπρέπεια ο Σταύρος Μαλάς για να σχολιάσει το εκλογικό αποτέλεσμα και να συγχαρεί τον Νίκο Αναστασιάδη.

Από την πρώτη στιγμή, ο κ. Μαλάς τόνισε ποικιλοτρόπως ότι ο ίδιος βλέπει τον εαυτό του να βρίσκεται και την επομένη των εκλογών στην ενεργό πολιτική δράση, δίνοντας την υπόσχεση (μιλώντας πάντα στο πρώτο πληθυντικό πρόσωπο) ότι «ενωμένοι, δυνατοί και αξιόπιστοι θα είμαστε παρόντες».

Μάλιστα, ο κ. Μαλάς, αναφερόμενος στη μονοκομματική στήριξη της οποίας έτυχε η ανεξάρτητη η υποψηφιότητά του, έδωσε ραντεβού ιδίως στον κόσμο του ΑΚΕΛ στο άμεσο μέλλον στα μετερίζια του αγώνα.

Η επόμενη μέρα, είπε, θα μας βρει μαζί, γιατί προέχει η ενότητα, αλλά θα είμαστε όμως επικριτές και αυστηροί κριτές όπου παραστρατεί η

νέα κυβέρνηση. «Δώσαμε τον αγώνα τον καλό σε άνισες και αντιξοές συνθήκες», είπε κάνοντας λόγο για σκληρές πιέσεις που ασκήθηκαν κατά της υποψηφιότητάς του.

Σχολιάζοντας το αποτέλεσμα που συγκέντρωσε η υποψηφιότητά του είπε πως πρόκειται για ένα ιδιαίτερος τιμητικό ποσοστό και πρόσθεσε πως του δίδει δύναμη για συνέχιση του αγώνα.

«Ενωμένοι, δυνατοί, αξιόπιστοι θα είμαστε παρόντες», διαβεβαίωσε επαναλαμβάνοντας ότι το 42,52% είναι εξαιρετικά τιμητικό. Σε ερώτηση που δέχθηκε για το που και πώς ακριβώς βλέπει το δικό του μέλλον στην πολιτική, ο Σταύρος Μαλάς απάντησε πως αυτό είναι κάτι που θα το δει στο άμεσο μέλλον. «Το μέλλον θα το δούμε στο μέλλον, τώρα προέχει ο τόπος», τόνισε.

Εύγε, Μαλά

Το εγκώμιο του Σταύρου Μαλά έπλεξε ο Γ.Γ. του ΑΚΕΛ, λέγοντας πως κατάφερε να δώσει το στίγμα της σύγχρονης πολιτικής συμπεριφοράς δίνοντας τον αγώνα των εκλογών με αποφασιστικότητα και ήθος. «Σίγουρα η συνεργασία που είχαμε ήταν άσογη και ελπίζω αυτή η συνεργασία να συνεχιστεί», τόνισε ο Άντρος Κυπριανού, δείχνοντας και δημόσια ότι η ηγεσία του κόμματος βλέπει τον κ. Μαλά εντός ΑΚΕΛ από εδώ και στο εξής.

Επιτέλους ήρθε το πλήρωμα του χρόνου, ήρθε η ώρα, να γίνει ο Νίκος Πρόεδρος

Η πενταετία του Νίκου Αναστασιάδη

- ✓ Ποιοι παράγοντες συνέβαλαν καθοριστικά στην Προεδρική εκλογή του
- ✓ Με... άρωμα Σαμαρά ξεκινούν οι πρώτοι δύσκολοι κυβερνητικοί μήνες
- ✓ Αντίπαλος τώρα τα μεγάλα προβλήματα και η σκληρή πραγματικότητα

• Του Στέφανου Κοτζαμάνη

Κ ανέναν δεν εξέπληξε η εκλογή του κ. Νίκου Αναστασιάδη στις Προεδρικές εκλογές. Αυτό έδειχναν οι δημοσκοπήσεις, αυτό έδειξαν τα αποτελέσματα του πρώτου γύρου, αυτό επίσης είχαν δείξει και οι κινήσεις των Κομμάτων ως προς τη στήριξη των υποψηφίων τους. Ποίοι ήταν -κατά την εκτίμησή μας- οι κυριότεροι λόγοι για τους οποίους ο κυπριακός λαός εξέλεξε με άνεση τον κ. Αναστασιάδη;

Πρώτον, το γεγονός ότι έδειξε (σωστά ή λάθος, δεν θα το μάθουμε ίσως ποτέ) πως είναι ο σοβαρότερος και εμπειρότερος διαχειριστής της κατάστασης, σε μια τόσο δύσκολη περίοδο για την Κύπρο. Δεν είναι ίσως τυχαίο, πως ήταν ο υποψήφιος Πρόεδρος με τις λιγότερες προεκλογικές δεσμεύσεις, ο οποίος μάλιστα χρησιμοποίησε μια «γλώσσα» που ήταν πιο κοντά σε αυτά που θα ήθελαν να ακούσουν οι παράγοντες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Δεύτερον, η πενταετής αποτυχημένη Προεδρία του κ. Δημήτρη Χριστόφια, την οποία χρεώθηκε σε μεγάλο βαθμό τόσο το ΑΚΕΛ, όσο και ο υποψήφιος που υποστήριξε. Δηλαδή, ο κ. Μάλας «φορτώθηκε» με τη χαρακτηριστική καθυστέρηση του κ. Χριστόφια να αντιληφθεί το μέγεθος της κρίσης και να αρχίσει να αντιδρά με ουσιαστικό τρόπο. Όσο και αν ο τέως Πρόεδρος της Δημοκρατίας δεν ευθύνεται για όλα τα κακά που συνέβησαν στη χώρα κατά την τελευταία πενταετία (προφανώς ευθύνες έχει και η Κεντρική Τράπεζα, προφανώς επηρέασε η διεθνής κρίση, προφανώς επηρέασε αρνητικότερα το «κούρεμα» των ελληνικών κρατικών ομολόγων) η ουσία είναι πως αποδείχτηκε «λίγος» και ενίοτε «δογματικός» προκειμένου να αντιμετωπίσει τόσο δύσκολες και πρωτόγνωρες καταστάσεις.

Και τρίτον, η πορεία του κ. Νίκου Αναστασιάδη όλα αυτά τα χρόνια. Απέδειξε πως είναι ένας πολιτικός που «ξέρει να περιμένει» και να επιλέγει να «εκτεθεί» την κατάλληλη στιγμή. Έτσι, παρά το γεγονός ότι ηγείται εδώ και πολλά

χρόνια ενός εκ των δύο μεγαλύτερων πολιτικών κομμάτων της Κύπρου, για πολλά χρόνια «έμενε στην άκρη» αφήνοντας άλλους υποψηφίους να διεκδικήσουν την Προεδρία. Περιμένε υπομονετικά αλλά και σχεδιασμένα το «πλήρωμα του χρόνου». Το οποίο ήρθε εφέτος. Το 2013. Στην κρίσιμη λοιπόν στιγμή, βρέθηκε χωρίς έντονη πολιτική φθορά, παρά τις δεκαετίες που βρίσκεται στην «πρώτη γραμμή» του πολιτικού σκηνικού.

Το... «μάζεμα» της φιλολογίας

Ο κ. Νίκος Αναστασιάδης ήταν από τους πρώτους που αντιλήφθηκε το πόσο μεγάλη ζημιά μπορεί να πάθει η κυπριακή οικονομία, από τη στιγμή που συνεχίσει επί μακρό χρονικό διάστημα η αρνητική φιλολογία για την Κύπρο. Δεν είναι τυχαία άλλωστε η προεκλογική του δήλωση πως «επιβάλλεται να θέσουμε τέρμα στην αβεβαιότητα».

Με άλλα λόγια, ο κ. Αναστασιάδης φοβήθηκε την επανάληψη όσων συνέβησαν στην περίπτω-

ση της Ελλάδας, όπου η οικονομία εκτός από το επώδυνο πρόγραμμα της σταθεροποίησης επλήγη βίαια από μια απίστευτη... ειδησεογραφία, η οποία βύθισε τις προσδοκίες και έφερε τη χώρα στο χείλος του γκρεμού.

Ο νέος Πρόεδρος λοιπόν θα ήθελε να αποφύγει τις σχετικές αρνητικότερες εμπειρίες που είχε η Ελλάδα από τις καθημερινές δηλώσεις «μεγάλων» και μικρών (όπως αποδείχτηκε στη συνέχεια...) οικονομολόγων, αλλά και ξένων πολιτικών που χρησιμοποιούσαν την Ελλάδα ως σάκο του μποξ, είτε για να προσπαθήσουν να περάσουν τις δικές τους θέσεις στο γενικότερο ευρωπαϊκό ζήτημα, είτε για να κερδίσουν απλώς... λίγα λεπτά δημοσιότητας. Οι επιπτώσεις όλων αυτών αποδείχτηκε τελικά πως ήταν μεγαλύτερες από τις παρενέργειες του σταθεροποιητικού προγράμματος, δηλαδή αυτού καθ' εαυτού του μνημονίου. Ενδεικτική είναι η άποψη της Alpha Bank (σχετική αναφορά στο Οικονομικό της Δελτίο) σε σχέση με τους δημοσιονομικούς πολλαπλασιαστές της οικονομίας και το «λάθος»

του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου:

«Η πρωτοφανής παγκοσμίως πτώση της εγχώριας ζήτησης και του ΑΕΠ στην Ελλάδα τα τελευταία τρία έτη και κατά το 2013 μόνο κατά το ήμισυ περίπου μπορεί να αποδοθεί στην πολιτική της δημοσιονομικής προσαρμογής. Η υπερβάλλουσα πτώση του ΑΕΠ οφείλεται μάλλον στην κατάρρευση των προσδοκιών που συντελέστηκε παράλληλα με τη δημοσιονομική προσαρμογή, κάτι που οι δημοσιονομικοί πολλαπλασιαστές δεν είναι σε θέση να λάβουν υπόψη».

Σε επόμενο σημείο του κειμένου αναφέρεται: «Η δημοσιονομική προσαρμογή συνοδεύτηκε αναίτια από μια καταστροφική απώλεια εμπιστοσύνης, φυγή των καταθέσεων από το τραπεζικό σύστημα, και προς το εξωτερικό, και με την οικονομία να στερεύει παντελώς από ρευστότητα». Και καταλήγει ο τραπεζικός οίκος: «Οι εταίροι μας έχουν μεγάλο μέρος της ευθύνης, καθώς οι συζητήσεις για χρεοκοπία και συμμετοχή των ιδιωτών στην αναδιάρθρωση του χρέους και για την προοπτική εξόδου της χώρας από την Ευρωζώνη είχαν καταστροφικές επιπτώσεις στην εμπιστοσύνη, οδηγώντας την οικονομία στη μεγαλύτερη ύφεση που έχει υποστεί ανεπτυγμένη χώρα σε περίοδο ειρήνης».

Με... άρωμα Σαμαρά

Στην περίπτωση τώρα της Κύπρου, ο νέος Πρόεδρος της Δημοκρατίας θα ήθελε να φύγει η Κύπρος από το κάδρο της διεθνούς δημοσιότητας και να σταματήσουν όσο το δυνατόν γρηγορότερα οι συζητήσεις για θέματα όπως το κατά πόσο ή όχι είναι βιώσιμο το χρέος της χώρας, το κατά πόσο ή όχι θα «κουρευτούν» κρατικά ομόλογα και τραπεζικές καταθέσεις, το κατά πόσο ή όχι θα υπογραφεί το μνημόνιο και θα παραμείνει η χώρα μέσα στην Ευρωζώνη, κατά πόσο θα μπει κάποιου είδους «ψαλίδι» στις διεθνείς εργασίες των τραπεζών με πρόσχημα την καταπολέμηση της διαδικασίας του ξεπλύματος βρώμικου χρήματος.

Και όλα αυτά θα πρέπει να γίνουν χωρίς να πληγεί ο χαμηλός φορολογικός συντελεστής της Κύπρου, χωρίς να εκχωρηθούν έναντι πινακίου φακής δικαιώματα στον ορυκτό πλούτο της χώρας και φυσικά χωρίς να συρθούμε σε ασύμφορη λύση στο Εθνικό μας θέμα.

Το πρώτο «όπλο» του Κύπριου Προέδρου είναι πως ήταν ο υποψήφιος που δεν είχε δεσμευτεί σε παροχές και υποσχέσεις κατά την προεκλογική περίοδο, επισημαίνοντας πως είναι διατεθειμένος να υπογράψει μνημονιακή σύμβαση. Επιπλέον, σε αντίθεση με τον κ. Μαλά, δεν έχει σταθεί εναντίον των ιδιωτικοποιήσεων και συγκεκριμένα της προσέλκυσης στρατηγικών επενδυτών σε Ημικρατικούς Οργανισμούς όπως

η τηλεπικοινωνιακή CYTA και η Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου.

Σύμφωνα με εκτιμήσεις, ο κ. Αναστασιάδης θα ακολουθήσει πολιτική που θα έχει στοιχεία από εκείνη του Έλληνα πρωθυπουργού κ. Αντώνη Σαμαρά. Συγκεκριμένα, χρησιμοποιώντας το «καλό όνομα» που έχει στις αγορές και το ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα (παράταξη στην οποία ανήκει και το κόμμα της Γερμανίδας Καγκελαρίου κας Άγκελας Μέρκελ), θα προσπαθήσει να σταματήσει άμεσα τους ψιθύρους και την κινδυνολογία που έχουν ξεκινήσει εδώ και καιρό σε βάρος της Κύπρου, με ενδεικτικά παραδείγματα τις φήμες περί κουρέματος ομολόγων και τραπεζικών καταθέσεων, ή τα περί εξόδου της χώρας από το ευρώ.

Το δεύτερο «στοιχείο Σαμαρά» που θα προσπαθήσει να υιοθετήσει ο κ. Αναστασιάδης είναι η δημιουργία μιας κυβέρνησης ευρύτερης συνεργασίας. Συγκεκριμένα, παρά το γεγονός ότι το άθροισμα των βουλευτών των κομμάτων που ήδη στηρίζουν τον κ. Αναστασιάδη θεωρείται βέβαιο πως θα γίνει άνοιγμα και προς τα άλλα πολιτικά κόμματα.

Αρχίζουν τα δύσκολα

Η ουσία είναι πως ο νέος Πρόεδρος θα πρέπει σε σύντομο χρονικό διάστημα (λόγω των περιορισμένων διαθεσίμων του δημοσίου και φυσικά λόγω του ότι η χώρα βρίσκεται ουσιαστικά εκτός αγορών από το καλοκαίρι του 2011...) να προχωρήσει σε οριστική συμφωνία με την τρόικα για το περιεχόμενο του μνημονίου. Εκτίμησή μας είναι πως Ευρωπαίοι και Διεθνές Νομισμα-

τικό Ταμείο πιέζουν για σαφώς μεγαλύτερες θυσίες του κυπριακού λαού από αυτές που έχουν διαφανεί μέχρι σήμερα. Επίσης, όλα δείχνουν πως το ζήτημα της διατήρησης του σημερινού status quo στους Ημικρατικούς Οργανισμούς θα πρέπει να θεωρείται «χαμένο από χέρι». Τέλος, τα όποια κρατικά έσοδα από την προώθηση φυσικού αερίου δεν θα μπορέσουν να έρθουν πριν το 2014 και αυτό στην καλύτερη των περιπτώσεων.

Το παραπάνω μίγμα σε συνδυασμό με την ήδη βαθιά ύφεση που βιώνει η κυπριακή οικονομία αναμένεται να προκαλέσει σημαντικές αντιδράσεις τόσο σε πολιτικό επίπεδο (αρκετοί πολιτικοί θα παίρνουν αποστάσεις από τον Πρόεδρο, προκειμένου να μην χρεωθούν το σχετικό κόστος), όσο και επίπεδο Συντεχνιών, καθώς κεκτημένα δικαιώματα δεκαετιών πολύ πιθανόν να αμφισβητηθούν και να καταπέσουν.

Το μεγαλύτερο ωστόσο πρόβλημα για το νέο Πρόεδρο και την Κυβέρνησή του δεν θα προέλθει ούτε από τους πολιτικούς, ούτε από τις Συντεχνίες, αλλά από τον ίδιο τον κόσμο που αναμένεται να δει την ανεργία να ανεβαίνει περαιτέρω, το διαθέσιμο εισόδημά του να περικόπεται και την αβεβαιότητα για το αύριο να φουντώνει. Ο κ. Αναστασιάδης λοιπόν καλείται -και μάλιστα σε σύντομο χρονικό διάστημα- να... τετραγωνίσει τον κύκλο: Καλείται να φέρει νέες επενδύσεις από εσωτερικό και από εξωτερικό, καλείται να φέρει νέα ρευστότητα στην πραγματική οικονομία, καλείται να τονώσει το ηθικό ενός λαού που βρίσκεται... με την πλάτη στον τοίχο.

Η αλήθεια για τις ιδιωτικοποιήσεις και το παράδειγμα της Ελλάδας

✓ Καθ' όλη την προεκλογική περίοδο καταλάβαμε πως κανένα πολιτικό κόμμα δεν είναι υπέρ των ιδιωτικοποιήσεων. Και όμως το συγκεκριμένο ζήτημα είναι πολύ πιθανόν να απασχολήσει σοβαρά και σύντομα.

Κύκλοι προσκείμενοι στην υποψηφιότητα του κ. Σταύρου Μαλά υποστήριζαν πως οι ιδιωτικοποιήσεις θα φέρουν σε ξένα χέρια τους Ημικρατικούς μας οργανισμούς και επίσης θα φέρουν χιλιάδες ανθρώπους στο... δρόμο. Εναντίον των ιδιωτικοποιήσεων είχε σταθεί και ο κ. Γιώργος Λιλλήκας, ενώ παράλληλα ούτε οι προσκείμενοι στον κ. Νίκο Αναστασιάδη μίλησαν υπέρ των ιδιωτικοποιήσεων: Απλά δήλωσαν πως θα παλέψουν να τις αποφύγουν και πως αν γίνουν, αυτό θα αποτελέσει ένα αναγκαίο κακό προκειμένου να σωθεί η χώρα (περίπου όπως όταν σου κόβουν το πόδι, προκειμένου να ζήσεις). Ή επίσης είπαν, πως θα γίνουν επειδή το υπέγραψε η κυβέρνηση του κ. Δημήτρη Χριστόφια, αλλά εκείνοι θα προσπαθήσουν να το αποφύγουν...

Επίσης, πέρα από τα πολιτικό κόμματα, δεν γνωρίζουμε καμιά Διοίκηση Ημικρατικού Οργανισμού και καμιά Συντεχνία, που να υποστηρίζει την ιδιωτικοποίησή της.

Φεύγοντας τώρα από τις κυπριακές... γραφικόττες ιδιαίτερα σε φάσεις προεκλογικής περιόδου, θα λέγαμε πως, γενικότερα, έχει αναπτυχθεί διεθνώς -και με ουκ ολίγους υποστηρικτές- μια «σχολή σκέψης» που θέλει μια σειρά υποδομών και εταιρειών «στρατηγικής σημασίας» για μια τοπική οικονομία, να βρίσκονται κάτω από κρατική ιδιοκτησία, ή έστω κάτω από κρατικό έλεγχο.

Οι κατά καιρούς απόψεις που ακούγονται είναι πως μέσα από τον κρατικό έλεγχο των υποδομών: **α)** οι πολίτες και οι επιχειρήσεις μπορούν να καρπώνονται φτηνές υπηρεσίες **β)** μια σειρά κοινωνικών παροχών προσφέρεται στο σύνολο των πολιτών και όχι μόνο στους «έχοντες και κατέχοντες» και **γ)** εξασφαλίζονται πολλές θέσεις εργασίας και τα όποια κέρδη των δραστηριοτήτων αυτών επιστρέφονται στο κοινωνικό σύνολο, μέσω του κρατικού προϋπολογισμού.

Αυτή η σχολή σκέψης επικρατεί, ως ένα βαθμό, στις πλείστες χώρες του αναπτυγμένου κό-

μου, χωρίς ωστόσο να σημαίνει αυτόματα ότι οι χώρες αυτές λειτουργούν σύμφωνα με τα δεδομένα της Κύπρου.

Γιατί συμβαίνει αυτό; Γιατί σε πολλές χώρες κατάλαβαν πως το δημόσιο δεν είναι πάντοτε καλός επιχειρηματίας και πως μπορούν με έναν συνδυασμό κράτους και ιδιωτών, και οι προσφερόμενες υπηρεσίες προς τους πολίτες να είναι ποιοτικότερες και φτηνότερες και η δουλειά να γίνεται παραγωγικότερα.

Μοντέλα «ιδιωτικοποιήσεων»

Στις πλείστες λοιπόν χώρες του εξωτερικού, όταν λένουν ιδιωτικοποιήσεις δεν εννοούν να αντικατασταθεί ο ρόλος του δημόσιου τομέα από έναν ιδιώτη επιχειρηματία, ο οποίος θα κάνει ό,τι θέλει χωρίς να δίνει λογαριασμό σε κανέναν. Και αυτό γιατί ο κρατικός έλεγχος μπορεί να επιτυγχάνεται χωρίς οι βασικές υποδομές μιας χώρας να έχουν τη δομή ενός Ημικρατικού Οργανισμού.

Υπάρχουν για παράδειγμα περιπτώσεις, όπου οι υποδομές έχουν δοθεί σε εταιρείες, των οποίων το κράτος μπορεί να κατέχει είτε την πλειοψηφία των μετοχών, είτε ένα ποσοστό που να παίζει καθοριστικό βαθμό στη λήψη καίριων αποφάσεων. Σε τέτοιες περιπτώσεις, το management των εταιρειών μπορεί είτε να διατηρεί

το δημόσιο, είτε να το έχει ο ιδιώτης, κάτω φυσικά από κρατικό έλεγχο.

Σε άλλες περιπτώσεις, οι υποδομές διατηρούνται μεν υπό κρατικό έλεγχο, αλλά η διαχείριση των υποδομών δίδεται σε εταιρείες, ενίοτε και ιδιωτικές, οι οποίες ωστόσο θα πρέπει να συμμορφώνονται με μια σειρά από διαδικασίες και κανονισμούς που θεσπίζει είτε το κράτος, είτε ο «Ρυθμιστής του Συστήματος».

Γενικότερα, οι χώρες που προχώρησαν σε κάποια μορφή ιδιωτικοποίησης των υποδομών τους, δεν το έπραξαν μόνο για να εισπράξουν έσοδα, αλλά επιπλέον προκειμένου να αυξηθεί η παραγωγικότητα των υποδομών τους, προκειμένου να αποκτηθεί τεχνογνωσία και συνέργιες, προκειμένου να προσελκυσθούν νέες εργασίες στη χώρα, κ.λπ.

Η ιστορία έχει δείξει πως υπήρξαν ιδιωτικοποιήσεις με αρνητικό αποτέλεσμα για μια χώρα, όπως επίσης και ιδιωτικοποιήσεις που ευόησαν τα μέγιστα την τοπική οικονομία. Άρα λοιπόν, η ιδιωτικοποίηση ενός Οργανισμού δεν είναι μια υπόθεση που εξ' ορισμού κάποιος θα πρέπει να τη δει με θετικό, ή με αρνητικό πρόσημο.

Η περίπτωση της Ελλάδας

Αν αναφερθούμε στην περίπτωση της Ελλάδας, έχουμε δει αρκετές προσπάθειες ιδιωτι-

κοποιήσεων και όλα δείχνουν πως θα δούμε πολύ περισσότερες μέσα στα αμέσως επόμενα χρόνια. Ενδεικτικά, θα αναφερθούμε σε ορισμένες από αυτές:

Οργανισμός Λιμένος Πειραιά (ΟΛΠ): Ο Οργανισμός έχει μεταβληθεί σε ανώνυμη εταιρεία που είναι εισηγμένη στο Χρηματιστήριο της Αθήνας και το Ελληνικό Δημόσιο εξακολουθεί να κατέχει την πλειοψηφία των μετοχών.

Μια αξιοσημείωτη κίνηση ήταν η απόφαση του Ελληνικού Δημοσίου να αναθέσει τη διαχείριση της ενός μέρους του Λιμανιού του Πειραιά από την κινεζική COSCO, έναντι ενοικίου. Όσο και αν η αναγγελία της συγκεκριμένης κίνησης είχε προκαλέσει μεγάλες αντιδράσεις από τα κόμματα της αριστεράς και από τις συντεχνίες, σήμερα έχει αυξήσει κατακόρυφα τις εργασίες στο λιμάνι, προσφέροντας πολλές πρόσθετες θέσεις εργασίας και αποφέροντας πολύ σημαντικά έσοδα ετησίως στο Ελληνικό Δημόσιο. Οι Κινέζοι πείθουν ολοένα και περισσότερους διεθνείς προμηθευτές της Ευρώπης να περνούν τα προϊόντα τους μέσω του Πειραιά και μάλιστα αυτή η κίνηση θα ωφελήσει –εκτός όλων των άλλων– τόσο τους κρατικούς Σιδηρόδρομους, όσο και την ευρύτερη περιοχή (δημιουργία μεγάλου σταθμού εμπορευματοκιβωτίων, κ.λπ.).

Οργανισμός Λιμένος Θεσσαλονίκης: Εταιρεία εισηγμένη στο Χρηματιστήριο της Αθήνας με βασικό μέτοχο το Ελληνικό Δημόσιο.

ΟΛΠ-ΟΛΘ και άλλα λιμάνια: Το Ελληνικό Δημόσιο προτίθεται ωστόσο να προχωρήσει και σε περαιτέρω ιδιωτικοποίηση τόσο του ΟΛΠ, όσο και του ΟΛΘ. Μέσω συμβάσεων παραχώρησης και όχι αποκλειστικά με πώληση μετοχών φαίνεται πως θα παραχωρηθούν τα λιμάνια της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης, ενώ αντίστοιχο μοντέλο εξετάζεται και για κάποια από τα υπόλοιπα εκ των δέκα μεγαλύτερων λιμανιών. Σύμφωνα με πληροφορίες, το συγκεκριμένο σενάριο προκρίνεται και από τους συμβούλους του Ταμείου Ιδιωτικοποιήσεων (ΤΑΙΠΕΔ). Η πώληση μετοχών θα οδηγούσε σε πολύ χαμηλά έσοδα για το Δημόσιο στη σημερινή χρηματιστηριακή συγκυρία, ενώ μέσω των συμβάσεων παραχώρησης τα έσοδα θα είναι μεγαλύτερα. Το 75% του ΟΛΠ αποτιμάται σε περίπου 341 εκατ. ευρώ και το αντίστοιχο ποσοστό του ΟΛΘ μόλις σε 156 εκατ. ευρώ. Το θέμα των λιμανιών θα απασχολήσει τους κυβερνητικούς εταίρους τις επόμενες ημέρες καθώς η διοίκηση του ΤΑΙΠΕΔ καλείται να παρουσιάσει το τελικό σχέδιο αξιοποίησης. Είναι γνωστές οι αντιρρήσεις της ΔΗΜΑΡ για την πώληση βασικών υποδομών της χώρας, ενώ με ενδιαφέρον αναμένεται και η αντίδραση των τοπικών κοινωνιών.

Το ΤΑΙΠΕΔ ελέγχει ήδη το 74,14% του ΟΛΠ

και το 74,27% του ΟΛΘ, ενώ με απόφαση της διυπουργικής επιτροπής αποκρατικοποιήσεων τον Νοέμβριο του 2012 μεταβιβάστηκαν δέκα οργανισμοί λιμένων που λειτουργούν με τη μορφή της Ανώνυμης Εταιρείας (Βόλου, Ραφήνας, Ηγουμενίτσας, Πάτρας, Αλεξανδρούπολης, Ηρακλείου, Ελευσίνας, Λαυρίου, Κέρκυρας και Καβάλας). Δεν έχει ξεκαθαριστεί αν στο ΤΑΙΠΕΔ αποφασίστηκε η ακριβής διαδικασία παραχώρησης του λιμανιού στον Πειραιά, αν δηλαδή θα παραχωρηθεί ξεχωριστά η διαχείριση του επιβατικού σταθμού και μέσω άλλου διαγωνισμού η διαχείριση του τερματικού σταθμού εμπορευμάτων. Ως ξεχωριστό πακέτο, πάντως, αναμένεται να παραχωρηθούν τα τρία άλλα λιμάνια της Αττικής, και συγκεκριμένα το Λαύριο, η Ραφήνα και η Ελευσίνα.

Εταιρεία Ύδρευσης Αποχέτευσης Πρωτεύουσας (ΕΥΔΑΠ): Εταιρεία εισηγμένη στο χρηματιστήριο, της οποίας δρομολογείται η περαιτέρω ιδιωτικοποίηση, χωρίς μέχρι σήμερα να είναι γνωστές σε λεπτομέρεια οι προθέσεις της κυβέρνησης.

Εταιρεία Ύδρευσης Αποχέτευσης Θεσσαλονίκης: Εταιρεία εισηγμένη στο χρηματιστήριο με βασικό μέτοχο το κράτος. Η πώληση της πλειοψηφίας σε ιδιώτες θα προηγηθεί αυτής της ΕΥΔΑΠ και θα συνοδεύεται με μια μακροπρόθεσμη συμφωνία στην οποία θα προβλέπονται η διαμόρφωση των τιμολογίων, οι επενδύσεις για τις οποίες θα δεσμευθεί ο επενδυτής, κ.λπ.

ΟΠΑΠ: Σήμερα, το ελληνικό δημόσιο κατέχει το 35% των μετοχών του Οργανισμού και αναμένεται μέσα στο 2013 να έχει ολοκληρωθεί και η πώληση του ποσοστού αυτού. Ο αγοραστής θα αναλάβει και το management, που σήμερα ελέγχει το Ελληνικό Δημόσιο.

ΔΕΗ (Δημόσια Επιχείρηση Ηλεκτρισμού): Είναι εισηγμένη εταιρεία στο Χρηματιστήριο, με το Ελληνικό Δημόσιο να κατέχει το 51% των μετοχών. Προβλέπεται περαιτέρω απελευθέρωση της αγοράς και το πιθανότερο σενάριο είναι πως η ΔΕΗ θα «σπάσει» σε δύο εταιρείες: Η «μεγάλη» θα ελέγχεται από το Ελληνικό Δημόσιο με 51% όπως και σήμερα και η «μικρή» θα πουληθεί μέσω διεθνούς διαγωνισμού σε ιδιώτες.

Ολυμπιακή Αεροπορία: Ο «εθνικός αερομεταφορέας» της Ελλάδας ζημίωνε κάθε χρόνο το ελληνικό δημόσιο με δεκάδες και εκατοντάδες εκατομμύρια ευρώ. Η κυβέρνηση του Κώστα Καραμανλή αποφάσισε να κλείσει την εταιρεία, και να αποζημιώσει το προσωπικό το οποίο δεν μετατάχθηκε σε άλλες κρατικές υπηρεσίες. Δόθηκαν επίσης στο προσωπικό ισχυρά κίνητρα προκειμένου να επιτύχουν την πρόωρη συνταξιοδότησή τους. Από το 2009 δόθηκε σε ιδιώτη (Marfin Investment Group) το σήμα και τα κλεισμένα δρομολόγια της παλιάς Ολυμπιακής, με αποτέλεσμα τη δημιουργία της αεροπορικής εταιρείας Olympic Air. Το ελληνικό δημόσιο δεν επιβαρύνεται έκτοτε με ζημίες και η Olympic Air έχει συμφωνήσει την πώλησή της στην Aegean Airlines, θέμα που εξετάζεται από την ευρωπαϊκή Επιτροπή Ανταγωνισμού.

Δημόσια Επιχείρηση Αερίου (ΔΕΠΑ): Επίκειται η πλήρης ιδιωτικοποίησή της μέσα στο 2013, με έντονο το ενδιαφέρον (μεταξύ άλλων) ρωσικών εταιρειών. Να τονιστεί πως το φυσικό αέριο είναι ρωσικής προέλευσης και πως το ζήτημα έχει εγείρει ευρύτερα θέματα στο διεθνές πολιτικό σκηνικό.

Οργανισμός Τηλεπικοινωνιών Ελλάδος (ΟΤΕ): Η εταιρεία είναι εισηγμένη στο Χρηματιστήριο της Αθήνας. Το ποσοστό του Ελληνικού

Δημοσίου είναι σήμερα μονοψήφιο, ενώ το 40% κατέχεται από την γερμανική Deutsche Telecom. Οι Γερμανοί κατέχουν το management, έχουν ωστόσο προχωρήσει σε μια μακροπρόθεσμη συμφωνία διαχείρισης με το Ελληνικό Δημόσιο, με το τελευταίο να ελέγχει ή να μπορεί να ασκεί βέτο σε μια σειρά αποφάσεων που άπτονται θέματα ασφαλείας, κ.λπ. Επιπλέον, μια σειρά δεσμεύσεων επιβάλλονται στον ΟΤΕ από την ανεξάρτητη εποπτεύουσα αρχή.

Οι Γερμανοί κατάφεραν να συμφωνήσουν με το προσωπικό προγράμματα εθελουσίας εξόδου υπεράριθμων εργαζομένων, όπως επίσης κατάφεραν να διατηρήσουν σε ικανοποιητικό βαθμό την πιστοληπτική ικανότητα του ΟΤΕ (παρά τον κίνδυνο της χώρας, country risk), ο οποίος καλείται να αποπληρώσει αρκετά δισεκατομμύρια ευρώ δανείων κυρίως μέχρι το 2015.

Το πρόγραμμα ιδιωτικοποιήσεων της Ελλάδας είναι τεράστιο και πέραν των προαναφερόμενων περιλαμβάνει –μεταξύ άλλων- τη διάθεση της εκμετάλλευσης λιμανιών και αεροδρομίων σε ιδιώτες, την εκχώρηση αδειών ηλεκτρονικού στοιχήματος (έχουν ήδη πουληθεί τα κρατικά λαχεία και το στιγμιαίο λαχείο), η εκμετάλλευση κρατικής ακίνητης περιουσίας από ιδιώτες, η πώληση ακινήτων που διαθέτει το Ελληνικό Δημόσιο εντός και εκτός Ελλάδας, κ.λπ.

Επιστροφή στην Κύπρο

Άρα λοιπόν, το ζήτημα των ιδιωτικοποιήσεων στην Κύπρο θα πρέπει να το εξετάσουμε χωρίς δογματισμούς και με χαμηλούς τόνους, προς όφελος της οικονομίας μας και των προοπτικών της. Το πρώτο πράγμα που θα πρέπει να σημειώσουμε είναι πως το πλέον «προχωρημένο» σενάριο ιδιωτικοποιήσεων που έχει αναφερθεί

στην Κύπρο είναι η προσέλκυση στρατηγικών επενδυτών, οι οποίοι:

α) Θα καταβάλουν χρηματικά ποσά για την απόκτηση μεριδίων, κατά κανόνα μειοψηφικών

β) Θα συμβάλλουν ενδεχομένως στην ανάπτυξη των Κυπριακών Οργανισμών, μέσα από μεταφορά τεχνογνωσίας (αν φυσικά τη διαθέτουν για να τη μεταφέρουν) και από την επίτευξη συνεργιών και οικονομιών κλίμακας (αν φυσικά πρόκειται για διεθνείς εταιρείες που δραστηριοποιούνται στον ίδιο κλάδο).

Η Κύπρος διαθέτει καλά οργανωμένους Ημικρατικούς Οργανισμούς, με «νοικοκυρεμένες» διοικήσεις και χωρίς φαινόμενα σπαταλών και χαμηλής παραγωγικότητας. Άρα, ακόμη και στην περίπτωση που οι νέοι επενδυτές ήθελαν να έχουν περισσότερο παραγωγική λειτουργία των Ημικρατικών Οργανισμών (αυτό θα ήταν καλό για το σύνολο της οικονομίας) δεν θα παρατηρούσαμε αξιοσημείωτες μειώσεις στον αριθμό

των εργαζομένων.

Αυτό βέβαια που θα παρατηρούσαμε θα ήταν μια μείωση του ποσοστού των πλεονασμάτων που κάθε χρόνο θα εισέπραττε το Κυπριακό Δημόσιο από τους Ημικρατικούς Οργανισμούς.

Η ουσία είναι πως κάθε μια περίπτωση ιδιωτικοποίησης είναι διαφορετική από την άλλη. Όπως υπάρχουν καλές, έτσι υπάρχουν και κακές ιδιωτικοποιήσεις, άρα κάθε πρόταση θα πρέπει να εξετάζεται προσεκτικά και υπεύθυνα.

Το θέμα των μισθολογιών

Στην Ελλάδα, οι αμοιβές των εργαζομένων στις εταιρείες του λεγόμενου «ευρύτερου δημόσιου τομέα» ήταν πάντοτε υψηλότερες –ή και πολύ υψηλότερες- από εκείνες του «στενού δημόσιου τομέα». Επιπλέον, ήταν γνωστό σε όλους πως λόγω κομματικών και ρουσφετολογικών προσλήψεων, ο αριθμός των εργαζομένων ήταν υπερβολικός και η παραγωγικότητα πολύ χαμηλή.

Η διαδικασία των μερικών ιδιωτικοποιήσεων στην Ελλάδα, σε καμιά περίπτωση δεν έπληξε τα συμφέροντα των εργαζομένων. Στις πλείστες των περιπτώσεων, ο αριθμός των εργαζομένων μειώθηκε σταδιακά επειδή οι αφυπηρηθείσες ήταν περισσότερες από τις προσλήψεις. Δεν είχαμε μειώσεις μισθολογιών, αντίθετα είχαμε κάποια μεγαλύτερη παραγωγικότητα λόγω κυρίως της χρήσης της τεχνολογίας.

Κατά την τελευταία τετραετία ωστόσο, είδαμε να ψαλιδίζονται σημαντικά οι αποδοχές των εργαζομένων και στις εταιρείες του ευρύτερου δημόσιου τομέα, μετά από υπουργικές αποφάσεις που σχετιζόνταν με το σύνολο των εργαζομένων και δεν προέρχονταν από πρωτοβουλίες των ίδιων των εργοδοτών.

Εμπιστοσύνη

Σε δύσκολες εποχές, 3 φορές μας τιμήσατε
με την εμπιστοσύνη σας.

Για τρίτη φορά διακριθήκαμε ως **Best Private Bank in Cyprus**,
μέσα στα 5 μόλις χρόνια παρουσίας μας στην Κύπρο.
Αυτό το βραβείο ανήκει σε όλους εσάς που με την εμπιστοσύνη σας
μας ωθείτε να γινόμαστε συνεχώς καλύτεροι.

Βραβεία Best Private Bank in Cyprus 2010-2011-2013
Euromoney Private Banking & Wealth Management Survey

Eurobank

Cyprus

Επιχειρήσεις: Τι ζητούν από τη νέα Κυβέρνηση

✓ Ο Πρόεδρος της ΟΕΒ κ. Φίλιος Ζαχαριάδης και ο Πρόεδρος του ΚΕΒΕ κ. Φειδίας Πηλειδής μιλούν για τις προτεραιότητες που πρέπει να έχει η νέα Κυβέρνηση της Κύπρου

• Του Στέφανου Κοτζαμάνη

Η νέα Κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας είναι η μόνη των τελευταίων δεκαετιών που δεν έχει την πολυτέλεια να ομιλεί για «περίοδο χάριτος», καθώς οι χρονικές πιέσεις για την αντιμετώπιση σοβαρών προβλημάτων είναι εντονότερες.

Ο Νίκος Αναστασιάδης επίσης είναι ο μόνος Πρόεδρος της Δημοκρατίας που δεν επικράτησε σε εκλογές που είχαν ως βασικό θέμα το Εθνικό, αλλά αυτό της διάσωσης της κυπριακής οικονομίας. Τα διαθέσιμα του κράτους λέγεται πως επαρκούν μέχρι και τον Μάρτιο, αλλά και καλύτερα να είναι τα πράγματα, κατά τους αμέσως επόμενους μήνες θα πρέπει να αποπληρωθούν παλαιότερες εκδόσεις ομολόγων. Όσο και αν υπάρχουν πάντοτε κάποιοι τρόποι έμμεσης χρηματοδότησης του Κυπριακού δημοσίου (βλέπε για παράδειγμα, μέσα από το μηχανισμό έκτακτης ανάγκης της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, του γνωστότερου ως ELA, όπου οι τράπεζες θα εκδίδουν χρήμα και θα το διοχετεύουν στο κράτος μέσα από έντοκα γραμμάτια) το μέγεθος του προβλήματος είναι μεγάλο και η ανάγκη αντιμετώπισής του, ταχεία.

Και αυτό γιατί ακόμη και στην περίπτωση που εξασφαλιστούν κάποια κονδύλια βραχυπρόθεσμης φύσεως, η Κυβέρνηση θα πρέπει να δράσει όσο το δυνατόν γρηγορότερα, καθώς οι καθυστέρησης αυξάνουν την αβεβαιότητα και βυθίζουν την κυπριακή οικονομία σε ακόμη μεγαλύτερη ύφεση.

Όσο δηλαδή συνεχίζεται αυτή η αβεβαιότητα:

α) τόσο περισσότερο οι επενδυτές αναβάλλουν τις επενδύσεις τους στην Κύπρο, με ό,τι αυτό συνεπάγεται για την πορεία της ανεργίας,

β) τόσο περισσότερο οι καταναλωτές περικόπουν τα έξοδά τους, επιτείνοντας την ύφεση στην οικονομία,

γ) τόσο περισσότερο οι κυπριακές επιχειρήσεις δυσκολεύονται να δανειστούν, ή εάν το καταφέρνουν, επιβαρύνονται με πολύ υψηλά επιτόκια χορηγήσεων (ανταγωνιστικό μειονέκτημα σε σύγκριση με τις άλλες χώρες του εξωτερικού),

δ) τόσο περισσότερο αργοπορούν οι δια-

θρωτικές εκείνες αλλαγές, οι οποίες θα μπορούσαν να τονώσουν την ανταγωνιστικότητα της κυπριακής οικονομίας,

ε) τόσο περισσότερο δύσκολη γίνεται η διαπραγματευτική θέση της Κυπριακής Δημοκρατίας και τόσο περισσότερο εντείνονται οι πιέσεις ορισμένων κύκλων του εξωτερικού,

στ) τόσο περισσότερο θα εντείνεται η κοινωνική δυσφορία εξ' αιτίας της υψηλής ανεργίας και των άμεσων προβλημάτων που αντιμετωπίζει πλέον ένα σημαντικό ποσοστό των κατοίκων της Κύπρου.

Οι θέσεις της ΟΕΒ και του ΚΕΒΕ

Ο Πρόεδρος της Ομοσπονδίας Εργοδοτών Βιομηχάνων Κύπρου κ. Φίλιος Ζαχαριάδης, απαντώντας σε σχετικό ερώτημα μας, ανέφερε χαρακτηριστικά:

«Ζητούμε από τη νέα κυβέρνηση να ενθαρρύνει την επιχειρηματική δραστηριότητα, προκειμένου να ανακάμψει η οικονομία. Για την ανάπτυξη μιλούμε όλοι στη θεωρεία, αλλά στην πράξη δεν έρχεται με το πάτημα ενός κουμπιού.

Το πρώτο πράγμα λοιπόν που πρέπει να κάνει η νέα κυβέρνηση είναι να άρει τα εμπόδια που εμποδίζουν την επιχειρηματικότητα, με πρώτο την γραφειοκρατία.

Δεύτερον, θα πρέπει να προωθήσει επενδύσεις με μορφή Β.ΟΤ. (Build Operate Transfer, αυτοχρηματοδοτούμενα έργα) σε συνεργασία με τον ιδιωτικό τομέα, έτσι ώστε να υλοποιηθούν μεγάλες επενδύσεις σε περίοδο στενότητας για το κράτος.

Τρίτον, θα πρέπει να ληφθούν αναπτυξιακές αποφάσεις, όπως η ελευθεροποίηση των ωρα-

ρίων στα εμπορικά καταστήματα και η επέκταση των βιομηχανικών ζωνών.

Τέταρτον, θα πρέπει να προσελκύσουμε επενδύσεις από το εξωτερικό και η κυβέρνηση θα πρέπει να καταβάλει όλες τις δυνάμεις της, προκειμένου να βελτιώσει την εικόνα της χώρας στο εξωτερικό και μάλιστα σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα.

Και πέμπτον, να προχωρήσει σύντομα το ζήτημα της επανακεφαλαιοποίησης των κυπριακών τραπεζών, προκειμένου να χρηματοδοτείται με επάρκεια η πραγματική κυπριακή οικονομία με λογικά επιτόκια».

Από την πλευρά του Ο Προέδρου του Κυπριακού Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου κ. Φειδίας Πηλειδής δήλωσε στο EUROΚΕΡΔΟΣ πως «η Κυβέρνηση θα πρέπει να μεριμνήσει προκειμένου να υπογραφεί η μνημονιακή σύμβαση, έτσι ώστε να επέλθει σταθερότητα, να προχωρήσει η επανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών και να έχουμε μια ομαλή χρηματοδότηση στην οικονομία με λογικά επιτόκια.

Αναμφίβολα, η κυβέρνηση θα πρέπει επίσης να εστιάσει το ενδιαφέρον της στον αποτελεσματικό έλεγχο των δημοσιονομικών δαπανών, έτσι ώστε να μειωθεί το κόστος της κρατικής μηχανής και να περιορισθεί δραστικά το μέγεθος της σπατάλης.

Θα πρέπει αναμφίβολα η νέα κυβέρνηση να μεριμνήσει για την ανάπτυξη, αλλά προηγουμένως προέχει να γίνουν με αξιοκρατικά και όχι με κομματικά κριτήρια, ο διορισμός του Υπουργικού Συμβουλίου και των ανώτερων στελεχών στον κρατικό τομέα και στους ημικρατικούς οργανισμούς».

Φορολογικές Πληροφορίες

Το Φορολογικό σύστημα
της Κύπρου

Παρακαλώ σαρώστε
τον κωδικό με το
smartphone σας για
να δείτε την έκδοση.

2013 - Κύπρος

Όλοι εμείς στην PwC είμαστε εδώ για να σας προσφέρουμε την πολύτιμη τεχνογνωσία και εμπειρία μας και να σας στηρίξουμε στο πως να πετύχετε τους δικούς σας στόχους. Οι εξειδικευμένες λύσεις που σας προσφέρουμε προσαρμοσμένες στις δικές σας ανάγκες θα σας βοηθήσουν για έναν σωστό φορολογικό προγραμματισμό.

pwc

Ο Φορολογικός οδηγός διανέμεται δωρεάν από τα τμήματα υποδοχής των γραφείων της PwC σε όλη την Κύπρο. Μπορείτε επίσης να τον βρείτε και στην ιστοσελίδα μας.

Τράπεζες: Να ξεκαθαρίσει άμεσα το τοπίο

- ✓ Η παράταση των εκκρεμοτήτων δεν ευνοεί ούτε την οικονομία, ούτε τις κυπριακές τράπεζες
- ✓ Ποια βασικά ερωτήματα πρέπει να απαντηθούν από Κυβέρνηση και Ευρώπη
- ✓ Η αγορά αποκρούει τα σενάρια περί κουρέματος κρατικών ομολόγων και καταθέσεων

Η κοινή λογική υποστηρίζει πως όσο πιο γρήγορα γνωρίζεις τι θα κάνεις, τόσο καλύτερα μπορείς να προγραμματίσεις και να προετοιμάσεις το μέλλον. Αυτό φυσικά, ισχύει και για τις κυπριακές τράπεζες, οι Διοικήσεις των οποίων εδώ και πολύ καιρό αναμένουν στο ακουστικό τους, για το πώς τελικά θα διαμορφωθεί το πλαίσιο μέσα στο οποίο θα δράσουν.

Του Στέφανου Κотζαμάνη

Οι καθυστερήσεις αυτές επέδρασαν αναμφίβολα στο να υποβαθμίσει τον Φεβρουάριο ο οίκος Moody's τις κυπριακές τράπεζες. Συγκεκριμένα, η Moody's υποβάθμισε την αξιολόγηση της Τράπεζας Κύπρου σε Caa2 από Caa1 προηγούμενως, της Λαϊκής Τράπεζας σε Caa2 από Caa1 προηγούμενως και της Ελληνικής Τράπεζας σε Caa2 από B3 προηγούμενως, θέτοντας αρνητικό «outlook» και για τις τρεις τράπεζες.

Όπως ανέφερε ο οίκος, η υποβάθμιση των τριών κυπριακών τραπεζών είναι συνέπεια της προηγούμενης υποβάθμισης στις 10/1 της κυπριακής οικονομίας εξαιτίας της αβεβαιότητας για την εφαρμογή του πακέτου διάσωσης της χώρας. Συνολικότερα δηλαδή, φαίνονται οι αλληλεπιδράσεις που υπάρχουν μεταξύ των εξελίξεων στα δημόσια οικονομικά της Κύπρου και στον τραπεζικό τομέα της χώρας. Μπορεί δηλαδή, τα κεφαλαιακά ανοίγματα των τραπεζών να επηρέασαν δραστικά το δημοσιονομικό πρόβλημα, αλλά από την άλλη πλευρά, οι δυσκολίες, οι αστοχίες και οι καθυστερήσεις της Κυβέρνησης να βάλει «σε μια σειρά» τον τρόπο χρηματοδότησης του δημόσιου χρέους, έρχονται να επηρεάσουν αρνητικά τις τράπεζες.

Ένα λοιπόν από τα ζητούμενα του τραπεζικού

κλάδου από τη νέα Κυβέρνηση είναι η επιτάχυνση των διαδικασιών, έτσι ώστε να λήξει η αβεβαιότητα και τα πράγματα να αρχίσουν σταδιακά να αντιμετωπίζονται και να διορθώνονται. Οι ανησυχίες μάλιστα ενισχύονται από τις εκτιμήσεις αναλυτών πως τελικά μέσα στο δίμηνο Μαρτίου-Απριλίου είναι πιθανόν να μη δοθεί μόνιμη λύση, αλλά αυτή να μεταφερθεί για μετά τις γερμανικές εκλογές του Σεπτεμβρίου.

Όσο μάλιστα συνεχίζει η περίοδος της αβεβαιότητας και των εκκρεμοτήτων, τόσο περισσότερο αναμένεται να ακούγονται φήμες και φωνές που βάλλουν κατά της Κύπρου και των τραπεζών της. Για παράδειγμα, κανείς σήμερα «σοβαρός άνθρωπος» στην Ευρώπη δεν πιστεύει πως θα υπάρξει «κούρεμα» είτε στα κρατικά ομόλογα της Κύπρου, είτε στις καταθέσεις των τραπεζών της. Το σύνολο άλλωστε των επενδυτικών οίκων που αναφέρθηκε στο θέμα, σημείωσε πως τέτοιες λύσεις θα δημιουργούσαν πολύ μεγαλύτερα προβλήματα από αυτά που υποτίθεται πως θα καλούνταν να επιλύσουν.

Οι ίδιοι οι Ευρωπαίοι για παράδειγμα ήταν εκείνοι που παραδέχτηκαν το λάθος τους για το ελληνικό «κούρεμα», παρά το γεγονός ότι

το ελληνικό χρέος κατεχόταν στο μεγαλύτερο του ποσοστό από ξένους. Πώς τώρα έρχονται κάποιοι να υποστηρίξουν πως ένα τέτοιο «κούρεμα» θα εξυπηρετούσε την Κύπρο, όταν το χρέος της είναι κατά κανόνα εσωτερική υπόθεση;

Ακόμη πιο «γραφικά» είναι αυτά που ακούγονται περί πιθανού «κούρεματος» των τραπεζικών καταθέσεων. «Είναι σαν ο γιατρός να πυροβολεί στο κεφάλι τον ασθενή που πάει να θεραπεύσει» μας ειπώθηκε χαρακτηριστικά. Το θετικό βέβαια είναι πως η αγορά δεν έχει επηρεαστεί ακόμη από την εκτόξευση τέτοιων ανεύθυνων απόψεων, με αποτέλεσμα οι τραπεζικές καταθέσεις να παραμένουν πολύ κοντά στο μέγιστο του 2012 (έχει υπάρξει και κάποιος επαπατρισμός κεφαλαίων από Ελλαδίτες).

Τα ερωτήματα που ζητούν απαντήσεις

Ζητούμενο λοιπόν είναι -όσο το δυνατόν συντομότερα- να ξεκαθαρίσει το τοπίο γύρω από τις τράπεζες, προκειμένου να ληφθούν οι απαιτούμενες αποφάσεις σε πολύ σημαντικά ζητήματα, όπως τα παρακάτω:

Πρώτον, πόσο τελικά είναι το περιβόητο ύψος της επανακεφαλαιοποίησης και επίσης πώς επιμερίζεται αυτό ανά τράπεζα; Γιατί αν δεν ξέρει κάθε τράπεζα το σχετικό νούμερο, πώς θα οριστικοποιήσει το business plan που θα υιοθετήσει και θα ακολουθήσει; Αυτό στο οποίο θα πρέπει να δοθεί προσοχή, είναι πως το ύψος της επανακεφαλαιοποίησης θα πρέπει να είναι βασισμένο σε ρεαλιστικές και συντηρητικές παραδοχές, γιατί αν είναι υψηλότερο από το πραγματικό βάζει σε κίνδυνο τη βιωσιμότητα του κρατικού χρέους και υποχρεώνει έναν σε αδικαιολόγητες θυσίες. Αν αντίθετα είναι χαμηλότερο από το πραγματικό, τότε οι τράπεζες κινδυνεύουν να βρεθούν μελλοντικά σε νέα δύσκολα προβλήματα, όταν όμως τότε ενδεχομένως να μην υπάρχει η «πολυτέλεια» της στήριξης από την Ευρωπαϊκή Ένωση και τη Ρωσία.

Φοβούμαστε στο συγκεκριμένο θέμα, πως από την μια πλευρά η PIMCO το παράκανε και από την άλλη πλευρά, πολιτικοί παράγοντες της χώρας πιέζουν προκειμένου το ποσό να βγει όσο το δυνατόν χαμηλότερο, βλέποντας μόνο το πώς θα βγει μικρότερο το δημόσιο χρέος βραχυπρόθεσμα.

Δεύτερον, με ποιό τρόπο θα γίνει η επανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών; Η προηγούμενη Κυβέρνηση επέλεξε αναμφίβολα λανθασμένο τρόπο ως προς την Λαϊκή Τράπεζα και τώρα γίνονται νέοι σχεδιασμοί για τον «δεύτερο γύρο» της Λαϊκής, για τον «πρώτο γύρο» της Κύπρου και βλέπουμε. Η κοινή λογική πάλι, λέει πως οι όροι επανακεφαλαιοποίησης θα πρέπει να είναι τέτοιοι έτσι ώστε: **α)** Όσο το δυνατόν μεγαλύτερο ποσοστό του «ανοίγματος» να το καλύψουν ιδιώτες επενδυτές, άρα όσο το δυνατόν λιγότερο να το βάλει η Κυπριακή Δημοκρατία **β)** Η διοίκηση των τραπεζικών συγκροτημάτων να παραμείνει στον ιδιώτη **γ)** Η Κυπριακή Δημοκρατία –σε συνεργασία με την Κεντρική Τράπεζα – να μπορεί να ελέγχει θέματα στρατηγικής σημασίας του εγχώριου χρηματοπιστωτικού συστήματος.

Τρίτον, ποιές θα είναι οι στρατηγικές επιλογές των κυπριακών τραπεζικών συγκροτημάτων; Θα διατηρήσουν τις θυγατρικές τους στο εξωτερικό, ή μήπως τελικά θα έπρεπε να τις πουλήσουν; Ας πάρουμε για παράδειγμα τη θυγατρική της Τράπεζας Κύπρου στη Ρωσία. Το σκεπτικό της τότε εξαγοράς ήταν πώς αποκτιέται σε πολύ εύλογο τίμημα ένα εκτεταμένο δίκτυο καταστημάτων, το οποίο θα μπορούσε να αξιοποιηθεί πολύ περισσότερο και πολύ αποδοτικότερα, αν κάποιος του προσέφερε κεφάλαια για να δανείζει. Μέχρι σήμερα όμως -λόγω της κρίσης- δεν υπάρχουν τα απαιτούμενα κε-

φάλαια για την ανάπτυξη της Τράπεζας στη Ρωσία για αυτό και οι επιδόσεις της είναι σχετικά περιορισμένες.

Γενικότερα, κάποιοι υποστηρίζουν (υπάρχουν και σχετικές νύξεις από το εξωτερικό) για πώληση των θυγατρικών των τραπεζών στο εξωτερικό, προκειμένου να μειωθεί το κεφαλαιακό άνοιγμα της Κύπρου και στο μέλλον να έχουμε ένα τραπεζικό σύστημα περίπου όπως το ξέραμε τη δεκαετία του 1980 και του 1990. Ο ισχυρός αντίλογος είναι ότι με τον τρόπο αυτό θα χαθούν οι μεσομακροπρόθεσμες ισχυρές προοπτικές ανάπτυξης του κυπριακού τραπεζικού συστήματος και σε μεγάλο βαθμό της κυπριακής οικονομίας. Ένας δεύτερος αντίλογος είναι πως αν επιχειρηθεί να έχουμε πωλήσεις θυγατρικών των τραπεζών μας στο εξωτερικό αυτό το διάστημα, τότε τα τιμήματα δεν θα είναι όσο θα θέλαμε επιθυμητά, λόγω της γενικότερης κρίσης σε Ελλάδα και Ανατολική Ευρώπη, αλλά και λόγω της στενότητας στην οποία βρίσκεται η χώρα (και η διεθνής αγορά το γνωρίζει).

Τέτατον, μήπως είναι η ώρα για συγχωνεύσεις τραπεζικών συγκροτημάτων στην Κύπρο, όπως άλλωστε κάτι τέτοιο είδαμε και στην Ελλάδα. Οι υποστηρικτές του εγχειρήματος λένε πως τρεις μεγάλες εμπορικές τράπεζες, σε συνδυασμό με τον κομβικό ρόλο του Συνεργατισμού, είναι πολλές για τα στενά όρια της Κύπρου και πως θα μπορούσαν να προκύψουν μεγάλες συνέργιες και οικονομίες κλίμακας σε περίπτωση που ένα τουλάχιστον μεγάλο deal αποφασιζόταν.

Από την άλλη πλευρά υπάρχουν και εκείνοι που μπορεί να μην είναι αντίθετοι σε θεωρητικό επίπεδο με τις συγχωνεύσεις, ωστόσο υποστηρίζουν πως κάτι τέτοιο ούτε ώριμο είναι στις τρέχουσες συνθήκες, ούτε και φρόνιμο να ξεκινήσει κάτι τέτοιο στην τρέχουσα συγκυρία: Δεν πρέπει «να στρίβεις το καράβι σε περίοδο μεγάλης θαλασσοταραχής», υποστηρίζουν.

Η επόμενη μέρα

Ανεξάρτητα πάντως από τις παραπάνω πολύ κρίσιμες επιλογές για το μέλλον, το μόνο βέβαιο είναι πως μέσα στα αμέσως επόμενα χρόνια:

Η ζήτηση για δάνεια θα είναι σαφώς περιορισμένη τόσο στην Κύπρο, όσο και στην Ελλάδα. Ο αριθμός των καταστημάτων θα περιοριστεί και στις δύο αυτές χώρες.

Το μέσο κυπριακό και ελλαδικό νοικοκυριό θα πρέπει να μειώσει την έκθεσή του προς το τραπεζικό σύστημα, καθώς θα δανείζεται λιγότερα και θα αποπληρώνει περισσότερα.

Δυστυχώς, ο αριθμός των εργαζόμενων στις τράπεζες θα περιοριστεί κι άλλο. Ήδη, τα προγράμματα εθελουσίας εξόδου που ανακοινώθηκαν σε Κύπρο και Ελλάδα είχαν ως αποτέλεσμα κάποιο μεγάλο αριθμό αποχωρήσεων, ωστόσο οι περισσότεροι πιστεύουν πως το... κακό δεν θα σταματήσει εδώ και πως θα έχουμε και άλλες μειώσεις προσωπικού μέσα στα επόμενα χρόνια. Περαιτέρω περικοπές επίσης αναμένονται και στις αποδοχές των εργαζομένων, παρά το γεγονός ότι σε πολλές περιπτώσεις έχει πέσει ήδη «μεγάλο μαχαίρι».

Ελλάδα: Τι συμβαίνει με τραπεζικές μετοχές και επιτόκια

- ✓ Σε δεύτερη μοίρα οι τραπεζικοί τίτλοι στο ΧΑ, όμως πολλοί συνεχίζουν να αγοράζουν
- ✓ Τα «αγκάθια» της επανακεφαλαιοποίησης και ο φόβος για μεγάλη «διάχυση»
- ✓ Υποχωρούν τα επιτόκια καταθέσεων – Περαιτέρω πτώση βλέπουν οι ειδικοί

• Του Στέφανου Κοτζαμάνη

Το ερώτημα που τίθεται από τους υποστηρικτές των τραπεζικών τίτλων στο Χρηματιστήριο της Αθήνας είναι το εξής: Αφού εδώ και μήνες όλοι οι αναλυτές και σχεδόν όλοι οι παράγοντες της αγοράς υποστηρίζουν πως οι τραπεζικοί τίτλοι είναι «για κάτω», πώς αυτοί συνεχίζουν να επιδεικνύουν μια σχετική άμυνα;

Η αλήθεια είναι πως εδώ και πάρα πολύ καιρό:

1.Κανείς αναλυτής δεν έχει προτείνει την αγορά ελληνικών τραπεζικών μετοχών. Αίσθηση έχει κάνει επίσης στην αγορά πως και οι χρηματιστηριακές αρχές, μέσα από τη δημιουργία των δεικτών με ισχυρά θεμελιώδη στοιχεία και με εξωστρεφή προσανατολισμό, προσπαθεί να παρουσιάσει στους επενδυτές του εξωτερικού εναλλακτικούς επενδυτικούς προορισμούς στο Χρηματιστήριο της Αθήνας, σε περίπτωση που οι ξένοι εκτιμήσουν πως οι τραπεζικοί τίτλοι δεν είναι σε θέση να τρέξουν.

2.Πολλοί παράγοντες της αγοράς μιλούν για επικείμενο «άγριο» dilution (διάχυση) εξαιτίας του reverse split και του πολύ μεγάλου αριθμού νέων μετοχών που θα εκδοθεί κατά τη διαδικασία επανακεφαλαιοποίησης. Η περίπτωση της Τράπεζας Αττικής είναι ενδεικτική, ωστόσο στη συγκεκριμένη περίπτωση αποτελεί θετικό στοιχείο η ύπαρξη ενός βασικού μετόχου (ΤΣΜΕΔΕ) που είναι σε θέση και προτίθεται να βάλει βαθεία το χέρι στην τσέπη (αντίθετα, δεν πρόκειται να συμμετάσχει στην αύξηση μετοχικού κεφαλαίου και στο μετατρέψιμο ομολογιακό δάνειο ο δεύτερος σε μέγεθος μέτοχος της Τράπεζας Αττικής, το Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο).

3.Με βάση τα τρέχοντα δεδομένα, ο δείκτης P/BV (τιμή προς λογιστική αξία) είναι στην Ευρώπη χαμηλότερος της μονάδας για τον κλάδο, ενώ στην Ελλάδα είναι αρνητικός.

4.Σε πολλά ξένα funds μακροπρόθεσμου τύπου απαγορεύεται η τοποθέτηση σε μετοχές εταιρειών, οι οποίες προγραμματίζουν αύξηση στο μετοχικό τους κεφάλαιο.

5.Ο υπουργός Οικονομικών της Ελλάδας, κ. Γιάννης Στουρνάρας, έχει διαψεύσει σενάρια για δραστικές αλλαγές στον τρόπο επανακεφαλαιοποίησης του ελληνικού τραπεζικού συστήματος.

6.Οι περισσότεροι αναλυτές πιστεύουν πως οι τράπεζες θα κληθούν να φορτωθούν στις πλάτες τους ένα σημαντικό κομμάτι της προστάθειας της κυβέρνησης να επαναφέρει τη χώρα σε πρωτογενές δημοσιονομικό πλεόνασμα. Κάποιοι μάλιστα υποστηρίζουν πως οι τράπεζες θα κληθούν να δανειοδοτήσουν (και να αναλάβουν τον σχετικό κίνδυνο) φορολογούμενους, προκειμένου οι τελευταίοι να αποπληρώσουν τις φορολογικές τους υποχρεώσεις. Κάποιοι άλλοι, επίσης, βλέπουν πως τα «κουρέματα» του κράτους προς τους προμηθευτές του, θα καταλήξουν σε ένα λογαριασμό, ο οποίος στο «τέλος της ημέρας» θα... έχει παραλήπτη τις τράπεζες.

Παρ' όλα αυτά, το ερώτημα των επενδυτών παραμένει: αφού όλα αυτά είναι λίγο-πολύ γνωστά, γιατί οι τιμές των τραπεζικών τίτλων δεν λένε να καταρρακωθούν;

Οι υποστηρικτές

Σύμφωνα με κύκλους της χρηματιστηριακής αγοράς, τρεις είναι οι κυριότεροι λόγοι για τη σχετική «ανθεκτικότητα» των τραπεζικών τίτλων.

Ο πρώτος σχετίζεται με το γεγονός ότι ολόκληρες γενιές Ελλήνων επενδυτών μεγάλωσαν με την πεποίθηση πως οι τράπεζες θα αποτελούν για πάντα το κέντρο της ελληνικής οικονομίας και του ελληνικού χρηματιστηρίου. Δεν είναι άλλωστε τυχαία, πως μετά την καταβράθρωση των τιμών κατά τα τελευταία χρόνια, υπάρχουν περίπου 600.000 χρηματιστηριακοί κωδικοί με μετοχές Εθνικής Τράπεζας, ενώ υπήρχαν γύρω στους 70.000 με τίτλους του Ταχυδρομικού Ταμιευτηρίου.

Ο δεύτερος λόγος έγκειται στο ότι οι μετοχές του κλάδου έχουν μείνει πολύ πίσω σε σύγκριση με την υπόλοιπη αγορά και πως θα μπορούσαν να προσφέρουν σημαντικές αποδόσεις μέσα στο 2013, σε περίπτωση που επιλεγεί ένας «επιεικέστερος» τρόπος επανακεφαλαιοποίησης των συστημικών τραπεζών.

Και τέλος, ένας τρίτος λόγος είναι η εκτίμηση αρκετών επενδυτών πως οι τράπεζες στα τρέχοντα επίπεδα αποτιμήσεων θα μπορούσαν να αποτελέσουν μια πολύ αποδοτική τοποθέτηση για εκείνους που θα τις... «ξεχάσουν» για μια

πενταετία. Σύμφωνα με την εκτίμηση αυτή, όπως ο οικονομικός πολλαπλασιαστής λειτουργεί αρνητικά και επώδυνα σε περίοδο κρίσης, με τον ακριβώς αντίθετο και ευεργετικό τρόπο λειτουργεί σε περιόδους ανάπτυξης. Σε περίπτωση λοιπόν που η ελληνική οικονομία ξεκινήσει να ανακάμπτει από το προσεχές φθινόπωρο, τότε μέσα στην επόμενη πενταετία θα έχουμε 4,5 χρόνια συνεχούς ανάπτυξης. Σε ένα τέτοιο περιβάλλον, θα έχουμε για τις τράπεζες ανακτήσεις προηγούμενων επισφαλειών (recoveries) και νέες υγιείς δανειοδοτήσεις. Αν όλα αυτά συνδυαστούν με το πολύ χαμηλότερο λειτουργικό κόστος (μειώσεις καταστημάτων, προγράμματα εθελουσίας εξόδου στο προσωπικό), με το χαμηλότερο κόστος άντλησης χρήματος (έχει ήδη ξεκινήσει η πτωτική τροχιά στα επιτόκια καταθέσεων) και το ενδεχόμενο μεγάλης ανόδου των αποτιμήσεων των θυγατρικών των ελληνικών τραπεζών στο εξωτερικό, τότε μπορούν να προκύψουν πολύ πιο ευνοϊκά δεδομένα για τις ελληνικές τράπεζες σε σχέση με τα τρέχοντα.

Ο αντίλογος σε όλα αυτά είναι πως οι τράπεζες δύσκολα θα μπορέσουν να βγάλουν σημαντικά κέρδη μέσα στα επόμενα χρόνια, λόγω της γενικότερης οικονομικής κατάστασης και πως σήμερα υπάρχουν ενδεχομένως στο ταμπλό μετοχές άλλων κλάδων με ελκυστικότερη σχέση κινδύνου-προσδοκώμενης απόδοσης.

Οι κρίσιμες απαντήσεις

Σε κάθε περίπτωση πάντως, η απάντηση στο κατά πόσο σήμερα οι τραπεζικές μετοχές είναι «πανάκριβες», ή «τσάμπα» θα εξαρτηθεί από το μέλλον της ελληνικής οικονομίας κατά τους αμέσως επόμενους μήνες, αλλά κυρίως κατά τα επόμενα χρόνια. Ειδικότερα, κατά τους επόμενους μήνες, οι τράπεζες θα επιθυμούσαν ένα περιβάλλον:

- Επιστροφής των καταθέσεων και υποχώρησης των αντίστοιχων επιτοκίων.
- Προώθησης των αποκρατικοποιήσεων, επανεκκίνησης των μεγάλων οδικών αξόνων και προώθηση της απορρόφησης του ΕΣΠΑ.
- Προσέλκυσης ξένων επενδύσεων, ικανών να δημιουργήσουν νέες θέσεις εργασίας στην οικονομία.

Παράγοντας «κλειδί» για τις τράπεζες θα είναι και ο τρόπος χειρισμού των μη εξυπηρετούμενων δανείων τους. Στο μέτωπο των στεγαστικών δανείων για παράδειγμα, όλα δείχνουν πως θα πάμε σε μια νομοθετική ρύθμιση που θα παρατείνει για μεγάλο χρονικό διάστημα τις αποπληρωμές των δανειοληπτών. Στις περιπτώσεις τώρα των μεγάλων επιχειρηματικών δανείων, αναμένονται πιο σύνθετοι χειρισμοί, καθώς κάθε περίπτωση έχει τα δικά της χαρα-

κτηριστικά. Πάντως, αναμένεται πως στις πλείστες των περιπτώσεων θα επιλεγεί η λύση της επιμήκυνσης των δανείων (ίσως και με ευνοϊκότερους όρους για τις επιχειρήσεις, βλέπε κατά κάποιο τρόπο «κούρεμα»), με την προϋπόθεση μιας μερικής αποπληρωμής από τους υπάρχοντες, ή από νέους μετόχους.

Τα «αγκάθια» της επανακεφαλαιοποίησης

Τι ζητούν οι τραπεζίτες στο ζήτημα της επανακεφαλαιοποίησής τους;

Πρώτον, το ποσό της επανακεφαλαιοποίησης να είναι όσο το δυνατόν χαμηλότερο. Δεύτερον, όσο το δυνατόν, το ποσό αυτό να προκύψει λιγότερο από αυξήσεις κεφαλαίου και όσο το δυνατόν περισσότερο από Co-Cos (ομόλογα που είναι υποχρεωτικά μετατρέψιμα σε μετοχές). Και τρίτον, το κόστος εξυπηρέτησης των Co-Cos να είναι όσο το δυνατόν χαμηλότερο.

Σύμφωνα με τους παράγοντες της αγοράς, τα αιτήματα των τραπεζών κάθε άλλο παρά άδικο είναι. Η αλήθεια είναι πως το πρόβλημα των τραπεζών προήλθε κυρίως από το κούρεμα των κρατικών ομολόγων και γενικότερα από τα προβληματικά δημοσιονομικά μεγέθη της χώρας και όχι από τα λάθη των τραπεζιτών. Πέραν όμως αυτού, σύμφωνα με τους ίδιους κύκλους, όλοι θα ήθελαν –και θα είχαν συμφέρον– οι ελληνικές τράπεζες να παραμείνουν υπό ιδιωτική διοίκηση και επιπλέον οι ιδιώτες να καλύψουν όσο το δυνατόν μεγαλύτερο τμήμα της επανακεφαλαιοποίησης, έτσι ώστε το δημόσιο χρέος

να επιβαρυνθεί λιγότερο.

Παρόλα αυτά, οι περισσότεροι θεωρούν αρκετά μικρή την πιθανότητα να αποφασιστεί μια ριζική αλλαγή στον τρόπο επανακεφαλαιοποίησης των ελληνικών τραπεζών και αυτό για δύο λόγους:

Πρώτον, γιατί όσο μικρότερο είναι το ύψος της επανακεφαλαιοποίησης, τόσο μεγαλύτερη η πιθανότητα είναι τα κεφάλαια αυτά να μην φτάσουν και έτσι οι τράπεζες να πρέπει να ξαναζητήσουν κεφάλαια στο μέλλον. Και τότε, δεν θα υπάρχει η χρηματοδοτική συμβολή του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας.

Και δεύτερον, γιατί όσο μεγαλύτερο είναι το ποσοστό των Co-Cos, τόσο μεγαλύτερο θα είναι το κόστος εξυπηρέτησής τους, άρα τόσο δυσκολότερο θα είναι για τις τράπεζες να σημειώσουν σημαντικά κέρδη.

Πτωτική πορεία στα επιτόκια καταθέσεων

Ενδιαφέρον παρουσιάζει πρόσφατος πίνακας της Goldman Sachs στον οποίο ο διεθνής επενδυτικός οίκος αξιολογεί τον κίνδυνο κάθε χώρας. Συγκεκριμένα, ο πρόσφατος αυτός πίνακας:

- θεωρεί πως ο κίνδυνος των χωρών της Ευρωζώνης είναι σχετικά μειωμένος σε σύγκριση με το παρελθόν και έτσι το σχετικό «επιτόκιο της αβεβαιότητας» περιορίζεται κατά 0,5% κατά μέσο όρο. Για παράδειγμα, ο κίνδυνος της Αυστρίας και της Τσεχίας (country risk) μειώθηκε από το 0,5% στο 0,4%, του Βελγίου από το 0,9% στο 0,7%, της Φινλανδίας από το 0,3% στο 0,2%

και της Γαλλίας από το 0,7% στο 0,6%.

- Εκτιμά πως ακόμη μεγαλύτερη ήταν η υποχώρηση του κινδύνου στις χώρες του Ευρωπαϊκού Νότου: Ιταλία από το 3,5% στο 2,9%, Ισπανία από το 4,3% στο 3,7%, Πορτογαλία από το 6,9% στο 5,2%.

- Καταγράφει την πιο μεγάλη βελτίωση στην Ελλάδα, όπου το επίπεδο του κινδύνου υποχώρησε από το 16,2% στο 10,3%, ή διαφορετικά κατά 5,9 ποσοστιαίες μονάδες!

Η υποχώρηση του κινδύνου χρησιμοποιείται από τους αναλυτές ως ένα εργαλείο για την αναβάθμιση των τιμών-στόχων που δίνουν στις μετοχές. Με τον τρόπο αυτόν, άλλωστε, οι αναλυτές αιτιολογούν σε μεγάλο βαθμό και το ράλι των τιμών των ελληνικών μετοχών το τελευταίο εξάμηνο. Όμως, η μείωση του κινδύνου μπορεί ακόμη να χρησιμοποιηθεί ως σημαντικό εργαλείο και από εκείνους που επιλέγουν να τοποθετούν τα κεφάλαιά τους σε τραπεζικές καταθέσεις.

Έτσι, την ώρα που ο κίνδυνος της χώρας είναι δραστικά μειωμένος σε σχέση με το παρελθόν, η πτώση των επιτοκίων καταθέσεων στις ελληνικές τράπεζες ήταν σαφώς περιορισμένη.

Συγκεκριμένα, το τελευταίο οκτάμηνο στις προθεσμιακές καταθέσεις έχει παρατηρηθεί υποχώρηση επιτοκίων της τάξεως των 50-75 μονάδων βάσης, ενώ επίσης θα πρέπει να συννεκτιμηθεί και η αύξηση της φορολογίας στους τόκους των καταθέσεων από το 10% στο 15%. Αν και υπάρχουν διαφοροποιήσεις στα επιτόκια που προσφέρει κάθε τράπεζα, ένα μέσο επιτόκιο κυμαίνεται γύρω στο 4,90%-5,10% για τριμηνιαία κατάθεση, περίπου στο 4,70%-5,10% για την εξάμηνη και περί το 4,5%-4,8% για την ετήσια.

Παρ' όλα αυτά, όπως προκύπτει, η σχέση κινδύνου-απόδοσης για τις ελληνικές καταθέσεις είναι σήμερα σαφώς πιο ελκυστική σε σχέση με πέρυσι και -σύμφωνα με παράγοντες της αγοράς- αυτό θα έπρεπε να είχε επαναφέρει στα γκισέ των ελληνικών τραπεζών κεφάλαια μεγαλύτερα των 15 δισ. ευρώ, που επέστρεψαν το δεύτερο μισό του 2012.

Ο παράγοντας της χρονικής υστέρησης

Σύμφωνα με τους ίδιους κύκλους, είναι λογικό να υπάρχει χρονική υστέρηση μεταξύ των εξελίξεων και της συμπεριφοράς των αποταμιευτών. Μάλιστα, αυτό συμβαίνει για τρεις λόγους:

- **Πρώτον**, σημαντικό ποσοστό των Ελλήνων καταθετών ενημερώνεται με χρονική καθυστέρηση για τις τρέχουσες εξελίξεις.

- **Δεύτερον**, όπως χρειάστηκαν μήνες για να εμπεδωθεί στο παρελθόν το γνωστό κλίμα ανησυχίας που οδήγησε πολλούς συμπολίτες μας να βγάλουν τα χρήματά τους στο εξωτερικό,

έτσι και σήμερα χρειάζονται άλλοι τόσοι μήνες μέχρις ότου «διασκεδαστούν» οι παλαιότεροι φόβοι των καταθετών και έτσι να έρθουν τα λεφτά τους πίσω.

- **Και τρίτον**, αρκετά από τα χρήματα που έφυγαν στο εξωτερικό τοποθετήθηκαν σε προθεσμιακές καταθέσεις ή σε άλλες μορφές επενδύσεων με μεσομακροπρόθεσμο χρονικό ορίζοντα. Άρα, λοιπόν, οι κάτοχοί τους θα περιμένουν τη λήξη ή την ωρίμανση των επενδύσεών τους, μέχρις ότου αποφασίσουν το επόμενο βήμα τους. Καταλυτικά πάντως στον επαναπατρισμό των ελληνικών καταθέσεων αναμένεται να επηρεάσει η πορεία των οικονομικών δεδομένων της χώρας. Για παράδειγμα, η πορεία του πρωτογενούς αποτελέσματος του Δημοσίου για το 2012 ήταν τελικά σαφώς καλύτερη από αυτήν που είχε προβλέψει η τρόικα, ενώ ο φετινός Ιανουάριος ξεκίνησε με πρωτογενές πλεόνασμα μεγαλύτερο από το αναμενόμενο. Τέτοια νέα -διαίτερα αν συνεχιστούν τους επόμενους μήνες του 2013- αρχίζουν να εμπεδώνουν ένα αίσθημα μεγαλύτερης επενδυτικής ασφάλειας για τη χώρα.

Όλοι επιδιώκουν την πτώση

Σύμφωνα με στελέχη της τραπεζικής αγοράς, έχουν δημιουργηθεί οι συνθήκες για μια σταδιακή διολίσθηση των καταθετικών επιτοκίων, την οποία επιθυμούν όλοι οι παράγοντες της οικονομίας: από τους τραπεζίτες που θέλουν να περιορίσουν το κόστος τους, έως τις εγχώριες επιχειρήσεις που επιβαρύνονται με επιτόκια χορηγήσεων πολλαπλάσια από τους ανταγωνι-

στές τους στο εξωτερικό (ελπίζεται πως η μείωση στα επιτόκια καταθέσεων θα μεταφερθεί και στα επιτόκια χορηγήσεων). Τα τρέχοντα επιτόκια χορηγήσεων κυμαίνονται συνήθως μεταξύ του 5% και του 10%, επιβάρυνση που μεταξύ άλλων επηρεάζεται από την πιστοληπτική ικανότητα κάθε εταιρείας και το χρόνο όπου συνήφθη η δανειακή σύμβαση (όσο παλαιότερα τόσο καλύτερα). Τέλος, μείωση στα επιτόκια θα ήθελε και η ίδια η κυβέρνηση, σε μια προσπάθεια που κάνει να προσελκύσει η χώρα επενδύσεις από εγχώριους και ξένους επενδυτές. Οι ίδιοι κύκλοι εκτιμούν πως ήταν επωφελές για τους καταθέτες να προχωρήσουν σήμερα σε προθεσμιακές καταθέσεις μεγάλης διάρκειας (από έτος και πάνω) προκειμένου να κλειδώσουν επιτόκια που στο μέλλον θα φαίνονται υψηλά.

Σήμερα, τα επιτόκια που προσφέρουν οι ελληνικές τράπεζες στις προθεσμιακές καταθέσεις υπερβαίνουν τα αντίστοιχα του ευρωπαϊκού βορρά περίπου κατά 350-450 μονάδες βάσης. Σε κάθε περίπτωση, πάντως, δεν λείπουν και οι αντίθετες απόψεις, σύμφωνα με τις οποίες ο κίνδυνος θα μπορούσε κάλλιστα να αυξηθεί σε επίπεδο τόσο Ελλάδας, όσο και Ευρωζώνης ανάλογα με τις εξελίξεις και στο εσωτερικό και στο εξωτερικό. Επίσης, σύμφωνα με την ίδια άποψη, ακόμη και αν τα πράγματα για την Ελλάδα συνεχίσουν να βελτιώνονται, οι τράπεζες θα επιλέξουν έναν ιδιαίτερα αργό τρόπο μείωσης των επιτοκίων, δίνοντας έμφαση περισσότερο στον επαναπατρισμό καταθέσεων, παρά στη μείωση του κόστους άντλησης κεφαλαίων.

AUDIT • TAX
CUTTING THROUGH COMPLEXITY
CYPRUS • IT ADVISOR
PEOPLE AND CHANGE • ISO • CSR
INFORMATION SECURITY • BUSINESS PERFORMANCE SERVICES • SHIPPING TAX
CORPORATE PRACTICE • FUNDS
ACADEMY • NICOSIA
PERFORMANCE MEASUREMENT • REGULATORY ACCOUNTING & AUDIT
ADVISORY
LIMASSOL • INFORMATION
AUDIT • TAX • ADVISORY • INDIRECT TAX • FUNDS • ACADEMY
BUSINESS PERFORMANCE
FINANCIAL RISK MANAGEMENT • RECYCLING
INDIRECT TAX
LARNACA • PARALIMNI
EUROPE • CYPRUS
REGULATORY ACCOUNTING & AUDIT
OIL AND GAS
PAPHOS • POLIS CHRYSOCHOUS
ACADEMY
PEOPLE AND CHANGE • INFORMATION SECURITY
FORENSIC
HOLDING COMPANY
MARKETING
REGULATORY ACCOUNTING & AUDIT
VAT • FUND
MARKETS • HR
BUSINESS INTELLIGENCE
CSR

©2013 KPMG Limited, a Cyprus limited liability company and member of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity. All rights reserved.

Together we succeed

Quality service is a total and continuing commitment for us. Our highest priority is to work closely with our clients, listen carefully and help them in anticipating and defining future needs and opportunities.

Visit our website at:
www.kpmg.com.cy

or our web tv at:
www.kpmgcy.tv

cutting through complexity

Πόσο «ακριβό» ή «φτηνό» είναι το ΧΑ

✓ Ποια «σήματα» δείχνουν οι επενδυτικοί δείκτες και γιατί η απάντηση στο ερώτημα θα δοθεί από τις εξελίξεις στο μακροοικονομικό πεδίο και στο διεθνές πολιτικό σκηνικό.

Την Παρασκευή 22 Φεβρουαρίου, ο Γενικός Δείκτης του Χρηματιστηρίου της Αθήνας έκλεισε στις 1.003,32 μονάδες. Με βάση το συγκεκριμένο κλείσιμο, ο Γενικός Δείκτης του ΧΑ έχει υποχρεωθεί σε απώλειες 3,97% την τελευταία εβδομάδα, ενώ αντίθετα έχει καταγράψει κέρδη 0,41% τον τελευταίο μήνα, 18,48% το τελευταίο τρίμηνο, 56,87% το τελευταίο εξάμηνο και 33,43% το τελευταίο δωδεκάμηνο.

Ακόμη πιο εντυπωσιακό είναι πως οι αποδόσεις των περισσότερων μετοχών έχουν ξεπεράσει κατά πολύ το επίπεδο του Γενικού Δείκτη, εξ' αιτίας του ότι ένας σημαν-

Του Στέφανου Κотζιανή

τικό κλάδος -οι τράπεζες- υποαπέδωσε έντονα κατά το συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, λόγω των δικών του ιδιαιτεροτήτων. Έτσι, ενώ το τελευταίο δωδεκάμηνο ο Γενικός Δείκτης κατέγραψε άνοδο 33,43%, στο ίδιο χρονικό διάστημα η μετοχή της Εθνικής Τράπεζας απώλεσε το 56,3% της αξίας της, ο τίτλος της Alpha Bank το 22,8% και της Τραπέζης Πειραιώς το 45,6%. Ή αλλιώς, πολλές μη τραπεζικές μετοχές κατά το τελευταίο οκτάμηνο είδαν τις τιμές τους να πολλαπλασιάζονται στο ταμπλό του Χρηματιστηρίου.

Αν μάλιστα μπορούσαμε να εντοπίσουμε τις κυριότερες κατηγορίες μετοχών που σημείωσαν τη μεγαλύτερη άνοδο, θα σημειώναμε:

Πρώτον, εξωστρεφείς εταιρείες μεγάλης και μεσαίας κεφαλαιοποίησης (χρηματιστηριακής αξίας), όπως METKA, Motor Oil, Follis-Follie Group και πολλές άλλες.

Δεύτερον, εταιρείες του άμεσου ή του ευρύτερου κρατικού τομέα, ενόψει της επικείμενης ιδιωτικοποίησής τους.

Και τρίτον, υγιείς εταιρείες όλων των μεγεθών που φαίνεται να έπαισαν κάποιους επενδυτές πως θα ωφεληθούν μετά την πάροδο της οικονομικής κρίσης. (πχ ΚΡΙ-ΚΡΙ, Ικτίνος, Ευρωπαϊκή Πίστη, κ.α.).

Το ερώτημα ωστόσο που τίθεται συχνά το τελευταίο χρονικό διάστημα είναι το κατά πόσο ο

Γενικός Δείκτης του Χρηματιστηρίου της Αθήνας, μετά την άνοδο που σημείωσε, διαπραγματεύεται σε επίπεδο «φούσκας», ή αντίθετα έχει αρκετό ανοδικό δρόμο να διανύσει μπροστά του.

Οι ανησυχίες των επενδυτών για πιθανή «φούσκα» έγκεινται κυρίως στα εξής στοιχεία:

Πρώτον, η μεγάλη άνοδος των τιμών των μετοχών δεν έχει συνδυαστεί ούτε με αύξηση των επιχειρηματικών κερδών (κάθε άλλο, καθώς οι επιδόσεις των πλειστών εταιρειών συνεχίζει να είναι ζημιογόνος), αλλά ούτε και με αναθέρμανση της πραγματικής οικονομίας. Ενδεικτικά είναι τα στοιχεία του παρατιθέμενου πίνακα (πηγή

Πειραιώς Χρηματιστηριακή και FACTSET) όπου προκύπτει πως το ελληνικό χρηματιστήριο διαπραγματεύεται: **α)** με δείκτη P/E (τιμή προς κέρδη ανά μετοχή) οριακά χαμηλότερο του μέσου όρου της Ευρωζώνης με βάση τα εκτιμώμενα αποτελέσματα του 2012 και με σαφώς υψηλότερο δείκτη με βάση τα προβλεπόμενα κέρδη του 2013 **β)** με δείκτη τιμής προς λογιστική αξία (P/BV) ανάλογο με το μέσο όρο της Ευρωζώνης. Και αυτά, σε μια χώρα που εμφανίζει μεγαλύτερο κίνδυνο (country risk) σε σχέση τουλάχιστον με τις χώρες της Βόρειας Ευρώπης.

Δεύτερον, το 2013 αναμένεται να είναι άλλη μια χρονιά έντονης ύφεσης για την ελληνική οικονομία, με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή μάλιστα να επιδεινώνει πρόσφατα τις εκτιμήσεις για το ΑΕΠ της χώρας για το έτος 2013, από το -4,2% του Σεπτεμβρίου στο -4,4% σήμερα. Ανάλογη επιδείνωση παρατηρήθηκε και για το ύψος της ανεργίας, που ενώ η Ευρωπαϊκή Επιτροπή την προέβλεπε στο 24% τον περασμένο Σεπτέμβριο, σήμερα ανεβάζει τη σχετική πρόβλεψή της στο 27%.

Τρίτον, γιατί το 2013 αναμένεται να είναι ένα νέο έτος ύφεσης μέσα στην Ευρωζώνη και την Ευρώπη γενικότερα, με το σκληρό ευρώ και τα σταθεροποιητικά δημοσιονομικά προγράμματα να ψαλιδίζουν τη ζήτηση στη Γηραιά Ήπειρο (και των βαλκανικών χωρών συμπεριλαμβανομένων, όπου οι ελληνικές εταιρείες έχουν έντονη δραστηριότητα).

Τέταρον, η Ελλάδα έχει αρκετές προκλή-

σεις να αντιμετωπίσει, μεταξύ των οποίων να εμφανίσει φέτος πρωτογενές δημοσιονομικό πλεόνασμα, να προχωρήσει με ταχείς ρυθμούς πολλές και σύνθετες αποκρατικοποιήσεις, αλλά και η τρικομματική κυβέρνηση συνεργασίας (Νέα Δημοκρατία, ΠΑΣΟΚ και Δημοκρατική Αριστερά) να μπορέσει να διατηρήσει την ενότητά της και την απρόσκοπτη λειτουργία της, παρά τα μεγάλα προβλήματα που απασχολούν την κοινωνία.

Οι πιθανοί «καταλύτες»

Από την άλλη πλευρά ωστόσο, οι αναλυτές υποστηρίζουν πως θα μπορούσαν μέσα στη φετινή χρονιά να προκύψουν εκείνοι οι παράγοντες που θα επιδράσουν καταλυτικά στη διαμόρφωση των τιμών των μετοχών και θα μπορούσαν να ανεβάσουν ακόμη περισσότερο το επίπεδο του Γενικού Δείκτη, στο βαθμό βέβαια που οι συγκεκριμένοι παράγοντες επαληθευτούν και στην πράξη.

Ένας από τους σημαντικότερους παράγοντες είναι η ταχεία προώθηση των ιδιωτικοποιήσεων μέσα στη φετινή χρονιά, με την κυβέρνηση να έχει θέσει πολύ φιλόδοξους στόχους και την αγορά να αμφιβάλει για το κατά πόσο θα μπορούσε να τα καταφέρει. Σύμφωνα λοιπόν με τους αναλυτές, όσο γρηγορότερα καταφέρει να πείσει την αγορά πως προωθεί με αποτελεσματικό τρόπο τις ιδιωτικοποιήσεις, τόσο θετικότερα θα επηρεαστεί και η επενδυτική ψυχολογία στο Χρηματιστήριο της Αθήνας.

Ο δεύτερος -αλλά εξ' ίσου σημαντικός και όχι εντελώς ανεξάρτητος από τον πρώτο- καταλυτικός παράγοντας που θα μπορούσε να επηρεάσει σημαντικά τις τιμές των ελληνικών μετοχών, είναι το κατά πόσο η Ελλάδα θα μπορούσε: **α)** Να συνεχίσει να επιτυγχάνει θετικό πρωτογενές αποτέλεσμα μέσα στους επόμε-

νους μήνες **β)** Και μετά τις γερμανικές εκλογές να επαναδιαπραγματευθεί με τους πιστωτές της και να επιτύχει κάποια μορφή «κούρεμα» στα δάνεια του επίσημου τομέα (κράτη και κεντρικές τράπεζες). Μια τέτοια εξέλιξη όχι μόνο θα ελάφρυνε το επαχθές βάρος του ελληνικού λαού να ξεπεράσει την ύφεση, αλλά επίσης θα βελτίωνε ακόμη περισσότερο τα πράγματα στο μέτωπο των προσδοκιών.

Η σημαντικότερη όμως εξέλιξη δεν σχετίζεται αμιγώς με την ελληνική περίπτωση και αφορά τις πιέσεις που δέχεται η Γερμανία, προκειμένου μετά τις επικείμενες γερμανικές εκλογές να μεταβάλλει το μίγμα της ακολουθούμενης πολιτικής στην Ευρωζώνη. Ειδικότερα, πολλοί παράγοντες εντός ή εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης -μεταξύ των οποίων η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, η Γαλλία του Φρανσουά Ολάντ, οι χώ-

ρες του Ευρωπαϊκού Νότου, αλλά παράλληλα και οι Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής και η Κίνα- πιέζουν τη γερμανική πλευρά για μεγαλύτερη έκδοση χρήματος, για υλοποίηση μεγάλων επενδυτικών προγραμμάτων που θα τονώσουν τη ζήτηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση, αλλά και για κινήσεις αμοιβαιοποίησης του ευρωπαϊκού χρέους.

Οι αισιόδοξοι παράγοντες της διεθνούς χρηματιστηριακής αγοράς εκτιμούν πως η Γερμανία έχει κατανοήσει το αδιέξοδο της πολιτικής της και πως θα ήταν διατεθειμένη -έστω και κάτω από συγκεκριμένους όρους- να βάλει «νερό στο κρασί της», βλέποντας άλλωστε και το γεγονός πως η ύφεση χτύπησε και τη δική της πόρτα. Κάτι τέτοιο όμως δεν αναμένεται να γίνει πριν τις επικείμενες γερμανικές εκλογές του προ-σεχούς Σεπτεμβρίου.

Κεφαλαιοποίηση Χρηματιστηρίου ως ποσοστό του ΑΕΠ

Έτος	Ελλάδα	Μέσος όρος Ευρώπης
2005	63,7%	81,2%
2006	72,9%	91,1%
2007	81,4%	89,0%
2008	27,8%	46,3%
2009	33,9%	66,1%
2010	22,2%	70,7%
2011	12,1%	60,1%
2012	12,3%	62,9%

Πηγή: Πειραιώς Χρηματιστηριακή

Δείκτες ευρωπαϊκών χρηματιστηρίων

Χώρα	P/E (2012)	P/E (2013)	P/E (2014)	P/BV (2012)
Αυστρία	12,5	11,1	9,7	1,0
Βέλγιο	14,5	14,1	12,8	1,3
Ευρωζώνη	11,7	10,8	9,7	1,2
Φινλανδία	15,3	13,3	11,7	1,6
Γαλλία	13,1	11,0	10,0	1,2
Γερμανία	11,9	11,1	9,8	1,4
Ελλάδα*	11,4	14,5	12,2	1,2
Ιρλανδία	25,6	17,7	13,1	1,7
Ιταλία	11,9	11,0	9,4	0,9
Ολλανδία	12,9	11,1	10,1	1,3
Πορτογαλία	28,8	17,0	12,6	1,2
Ισπανία	19,2	11,5	9,9	1,1

Πηγή: Πειραιώς Χρηματιστηριακή, FACTSET
* Οι ελληνικοί πολλαπλασιαστές αφορούν τις εταιρείες που παρακολουθεί ο ελληνικός οίκος

Ο νομπελίστας έθεσε

το «καυτό ζήτημα»

Η Κύπρος, μια κουκίδα στον παγκόσμιο χάρτη, διαθέτει νομπελίστα καθηγητή οικονομικών, τον κ. Χριστόφορο Πισσαρίδη. Ένα άρθρο λοιπόν του διεθνώς αναγνωρισμένου νομπελίστα δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα Πολίτης την ημέρα του δεύτερου γύρου των Προεδρικών εκλογών και «πέρασε στα ψιλά». Δεν γνωρίζουμε πόσοι το διάβασαν, ωστόσο το μόνο βέβαιο είναι πως δεν προκάλεσε συζητήσεις, δεν έγινε θέμα στα καφενεία, δεν συζητήθηκε στα γραφεία. Και όμως, ήταν κατά τη γνώμη μας πολύ σημαντικό, όχι μόνο γιατί με περιληπτικό τρόπο αναδείκνυε το ασφαλιστικό πρόβλημα, αλλά και γιατί πρότεινε λύσεις. Τι είπε λοιπόν

ο κ. Πισσαρίδης; Πρώτον, πως αν δεν αυξηθεί το όριο συνταξιοδότησης, κανείς δεν μπορεί να εγγυηθεί τις συντάξεις και καμιά ανάπτυξη δεν μπορεί να υπάρξει στην κυπριακή οικονομία. Παρέθεσε και νούμερα: Ενώ το 2010 στην Ευρώπη ο αριθμός των πολιτών άνω των 65 ετών ήταν το 25% του αριθμού μεταξύ 15 και 64, το έτος 2050 θα είναι πάνω από το 50%! Άρα, ο πληθυσμός γερνάει με ταχύτατους ρυθμούς. Και επίσης, σή-

μερα στην Ευρώπη λιγότεροι από το 50% των ανδρών και των γυναικών ηλικίας 55-65 ετών εργάζονται! Ο γνωστός νομπελίστας λοιπόν πρότεινε ως μόνο τρόπο αντιμετώπισης του προβλήματος: **α)** Περισσότερες θέσεις εργασίας με χαρακτηριστικά που να βοηθούν την απασχόληση των ηλικιωμένων **β)** Η αγορά να γίνει πιο προσίτη στους ηλικιωμένους και **γ)** να δοθούν οικονομικά κίνητρα για περισσότερη απασχόληση. Τέλος, ο κ. Πισσαρίδης σημείωσε πως «πλείστες έρευνες έχουν καταδείξει ότι μεγαλύτερο διάστημα απασχόλησης των ηλικιωμένων, δεν προκαλεί απαραίτητα μεγαλύτερη ανεργία στους νέους. Μια υγιής οικονομία δημιουργεί όσες θέσεις ζητούνται και για νέους και για ηλικιωμένους, ενώ μια στρεβλωμένη οικονομία με ακαμψίες δε δημιουργεί τον απαιτούμενο αριθμό ούτε για νέους, ούτε για ηλικιωμένους». Νομίζουμε ότι τέτοιοι ειδικοί θέματα θα πρέπει να αρχίσουν σύντομα να απασχολούν και τους Κύπριους πολιτικούς.

Πολλοί οι «διεκδικητές»

της νίκης...

Πολιτικές εξελίξεις προκαλεί το μεγάλο ποσοστό που έλαβε ο κ. Γιώργος Λιλλήκας στον πρώτο γύρο των Προεδρικών εκλογών. Στην πράξη το μεγάλο αυτό ποσοστό έσπευσαν πολλοί να το πανηγυρίσουν.

Πρώτος απ' όλους ο ίδιος ο κ. Λιλλήκας που φέρεται να φλερτάρει με την ιδέα ενός νέου πολιτικού κόμματος με αρχηγό τον ίδιο (και συνιστώσα την ΕΔΕΚ;). Πιο προσεκτικά, έσπευσε να πανηγυρίσει ο κ. Νικόλας Παπαδόπουλος, κύκλοι του οποίου τόνισαν το μεγάλο ποσοστό των ψηφοφόρων του ΔΗΚΟ, που κατευθύνθηκε προς τον κ. Λιλλήκα, με δεδομένο ότι ο κ. Παπαδόπουλος είχε διαφοροποιηθεί από την υποψηφιότητα του κ. Αναστασιάδη. Σε κάθε περίπτωση, θα πρέπει να αναλυθεί πολύ πιο προσεκτικά το ποσοστό που έλαβε ο κ. Λιλλήκας: Κατά πόσο οφείλεται στον ίδιο, κατά πόσο στην ΕΔΕΚ, κατά πόσο στη διάσπαση του ΔΗΚΟ, κατά πόσο στη γενικότερη δυσaréσκεια πολλών νέων για την πολιτική, κ.λπ. Και αυτό, γιατί οι ψηφοφόροι δεν είναι «κλειδωμένοι»...

Ανταγωνιστικότητα

επιχειρήσεων

Πολύ σωστή η παρατήρηση του τέως Προέδρου της ΟΕΒ κ. Ανδρέα Πήττα, για την ανάγκη μείωσης του ενεργειακού κόστους στις επιχειρήσεις, παράγοντας που επηρεάζει αρνητικά την ανταγωνιστικότητα των κυπριακών εταιρειών. Επιπλέον, όσο περισσότερο μειωθεί το κόστος της ενέργειας, τόσο θα ευνοηθεί η ζήτηση στην αγορά εργασίας, σε μια περίοδο πρωτόγνωρα υψηλής (για τα κυπριακά δεδομένα τουλάχιστον) ανεργίας.

Γ. Λιλλήκας: Να κρατήσουμε ενωμένο

το μέτωπο της Ανατροπής και της Ελπίδας

Μήνυμα ενότητας και αγωνιστικής συνέχειας απέστειλε το Σάββατο 23 Φεβρουαρίου ο Γιώργος Λιλλήκας στους χιλιάδες πολίτες που υποστήριξαν την ανεξάρτητη υποψηφιότητα του στον πρώτο γύρο των Προεδρικών Εκλογών. «Έχουμε χρέος», τόνισε ο κ. Λιλλήκας, «να κρατήσουμε ενωμένο αυτό το μέτωπο αντίστασης και διεκδίκησης, το οποίο ξεπέρασε σε διείδυση το χώρο του παραδοσιακού κέντρου». Σημείωσε ότι «έρχονται δύσκολες μέρες για την πατρίδα μας» και τόνισε ότι «σύντομα θα βρεθούμε μπροστά από σοβαρές προκλήσεις και στο κυπριακό και την οικονομία». Ο κ. Λιλλήκας κάλεσε επίσης τους «πολίτες που συνέθεσαν το 25% του εκλογικού σώματος στον πρώτο γύρο των εκλογών, προερχόμενοι από διάφορους πολιτικούς και ιδεολογικούς χώρους να παραμείνουν ενωμένοι, σ' αυτό το κίνημα της Ανατροπής και της Ελπίδας που γεννήθηκε μέσα από την κοινωνία». Όσον αφορά το δεύτερο γύρο των Εκλογών, ο κ. Λιλλήκας ήταν ξεκάθαρος: «Δεν θα δώσω ψήφο εμπιστοσύνης σε κανένα. Αυτό πιστεύω διερμηνεύει και την τεράστια πλειοψηφία όσων έλαβαν μέρος στο διάλογο που είχαμε τις προηγούμενες ημέρες».

Logicom: Πολύ

καλά αποτελέσματα

Σε μια δύσκολη χρονιά, η Logicom κατάφερε πέρυσι να διατηρήσει σταθερό τον κύκλο εργασιών της (λίγο παρακάτω από τα 460 εκατ. ευρώ) να αυξήσει τα κέρδη της από εργασίες (9,76 έναντι 7,27 εκατ.

ευρώ) και να σημειώσει ισχυρότητα καθαρά κέρδη (3,17 εκατ. ευρώ) τα οποία ήταν χαμηλότερα από πέρυσι λόγω των αυξημένων

τόκων με τους οποίους επιβαρύνθηκε ο Όμιλος. Μιλάμε για μονοψήφιο δείκτη P/E, με βάση την τρέχουσα κεφαλαιοποίηση που στις 22 Φεβρουαρίου είχε διαμορφωθεί στα 21,8 εκατ. ευρώ.

Βασιλικό:

Επηρέασε η κρίση

Ορατές στα ετήσια αποτελέσματα της Τιμμεντοποίησης Βασιλικού για το 2012 ήταν οι επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης και της μειωμένης ζήτησης στον κατασκευαστικό τομέα. Οι πωλήσεις της Εταιρείας υποχώρησαν από τα 87,6 στα 69,5 εκατ. ευρώ. Οι ζημιές ήταν σαφώς περιορισμένες με το τελικό αποτέλεσμα να επηρεάζεται άλλοτε αρνητικά και άλλοτε θετικά, από γεγονότα που δεν θεωρούνται επαναλαμβανόμενου χαρακτήρα.

ΕΔΕΚ: Θα έπρεπε

να πάρει θέση!

Το μήνυμα της ΕΔΕΚ στους υποστηρικτές της για να ψηφίσουν λευκό ή άκυρο στο δεύτερο γύρο των κυπριακών εκλογών, δεν μας βρίσκει σύμφωνους. Και δεν θα σχολιάσουμε ότι το σχετικό μήνυμα ευνόησε –από σπόντα...- περισσότερο την υποψηφιότητα του Νίκου Αναστασιάδη από εκείνη του Σταύρου Μαλά. Απλά, λέμε πως σε μια τόσο δύσκολη περίοδο όσο αυτή, όλοι θα πρέπει να βγαίνουμε με ξεκάθαρες απόψεις προς τον κυπριακό λαό. Σεβαστό μεν το επιχείρημα ότι

υπάρχουν διαφορές και με τα προγράμματα των δύο υποψηφίων Προέδρων, ωστόσο στη ζωή και στην πολιτική επιλέγουμε πάντοτε το «μικρότερο κακό». Γιατί όπως λέγεται, πολιτική είναι η τέχνη του εφικτού και όχι του ιδεατού.

Άριστα για

την Eurobank Κύπρου

Ούτε ένα ευρώ επανακεφαλαιοποίηση δεν χρειάζεται η Eurobank Κύπρου ακόμη και με βάση το δυσμενές σενάριο της PIMCO για την κυπριακή οικονομία, όπως προέκυψε από το δημοσίευμα του ΚΥΠΕ σχετικά με τις κεφαλαιακές ανάγκες των τραπεζών. Η Τράπεζα που ξεκίνησε να δραστηριοποιείται στην Κύπρο λίγα μόλις χρόνια πριν το ξέσπασμα της οικονομικής κρίσης ακολούθησε όλα αυτά τα χρόνια πολιτική που απέφυγε την ανάληψη μεγάλων κινδύνων, με αποτέλεσμα σήμερα να είναι η μόνη εμπορική τράπεζα, η οποία δεν χρειάζεται να ενισχυθεί με μετρητά. Σύμφωνα με το συγκεκριμένο δημοσίευμα του ΚΥΠΕ, με βάση το βασικό σενάριο της Pimco οι ανάγκες ανέρχονται σε 5.98 δισ. ευρώ και με βάση το ακραίο σε 8.86 δισ. ευρώ.

Προχωρώντας ένα βήμα παραπέρα, το πρακτορείο αναφέρει τις ανάγκες κάθε ιδρύματος ξεχωριστά. Ειδικότερα για την Τράπεζα Κύπρου, με βάση το βασικό σενάριο οι κεφαλαιακές ανάγκες διαμορφώνονται στα 2,83 δισ. ευρώ ενώ με βάση το ακραίο σενάριο, ανέρχονται στα 3,96 δισ. ευρώ. Για τη Λαϊκή Τράπεζα, με το βασικό σενάριο οι ανάγκες υπολογίζονται στα 2,78 δισ. ευρώ ενώ με βάση το ακραίο, στα 3,83 δισ. ευρώ. Δεν θα χρειαστούν κεφάλαια οι Ελληνική Τράπεζα, Eurobank Κύπρου και Alpha Bank Κύπρου με βάση το βασικό σενάριο, ενώ με βάση το ακραίο σενάριο του οίκου, οι ανάγκες της Ελληνικής προσδιορίζονται στα 333 εκατ. ευρώ και της Alpha Bank Κύπρου, στα 149 εκατ. ευρώ.

Το τραπεζικό «άνοιγμα»

με χαρτί και μολύβι

Πάμε όμως τώρα στο περιβόητο «άνοιγμα» του τραπεζικού κλάδου, που η PIMCO το ανεβάζει από τα έξι έως και τα εννέα δισεκατομμύρια ευρώ. Αν στο ποσό αυτό συνεκτιμήσουμε τις ιδιαίτερα αυστηρές παραδοχές που έλαβε ο ξένος οίκος (όπως τουλάχιστον υποστηρίζει το μεγαλύτερο μέρος του πολιτικού κόσμου), αν συνεκτιμήσουμε την αλλαγή του τρόπου υπολογισμού των τραπεζικών εξασφαλίσεων και αν τέλος συνεκτιμήσουμε τις επιπτώσεις από το «κούρεμα» των ελληνικών ομολόγων (3,5 έως 4 δισεκατομμύρια ευρώ), τότε το κεφαλαιακό άνοιγμα των τραπεζών που οφείλεται στις ίδιες τις Διοικήσεις είναι ένα πολύ μικρότερο ποσό από αυτό που συζητούμε. Μάλιστα η υπόθεση πηγαίνει ακόμη παραπέρα. Οι κυπριακές τράπεζες έχοντας δώσει κοντά στα 22 δισ. ευρώ δάνεια στην Ελλάδα, πώς να μην αντιμετωπίσουν μεγάλες επισφάλειες, όταν μέσα σε έξι χρόνια το ΑΕΠ θα υποχωρήσει κατά περίπου 25%; (η μεγαλύτερη κρίση εν καιρώ ειρήνης)... Με άλλα λόγια, μπορεί οι τραπεζίτες να έκαναν τα δικά τους λάθη, ωστόσο το πλήγμα για τα μακροοικονομικά μεγέθη της χώρας δεν προήλθε ούτε από καταχρήσεις, ούτε από εσφαλμένες δανειοδοτήσεις. Αντίθετα, οι «πηγές του κακού» προήλθαν, κυρίως: Από τη μεγάλη έκθεση των κυπριακών τραπεζών στην Ελλάδα, κίνηση που είχε την έγκριση της Κεντρικής Τράπεζας και τις «ευλογίες» σύσσωμου του πολιτικού κόσμου. Από

την επιλογή των Γερμανών και των Βορειοευρωπαίων να επιλέξουν το «κούρεμα» των ελληνικών ομολόγων. Εδώ έχουμε και την ολιγωρία των κυπριακών αρχών να ζητήσουν κάποια ειδική μεταχείριση λόγω των επιπτώσεων που ήταν μαθηματικά βέβαιο πως θα επέλθουν. Τρίτον, από την επιλογή των κυπριακών τραπεζών να τοποθετήσουν μεγάλα ποσά (σε σχέση με το ΑΕΠ της Κύπρου) σε ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου, τα οποία ωστόσο φημιζονταν –τουλάχιστον μέχρι τον Νοέμβριο του 2009- για την υψηλή τους πιστοληπτική ικανότητα...

«Φάουλ» στον

ασφαλιστικό κλάδο

Έντονος προβληματισμός επικρατεί στον ασφαλιστικό κλάδο, καθώς όλα δείχνουν πως φέτος θα έχουμε μια αξιοσημείωτη υποχώρηση παραγωγής κυρίως στο κλάδο ζωής και δευτερευόντως στις δραστηριότητες των γενικών ασφαλίσεων. Το σύνολο των εταιρειών προσπαθεί να «μαζέψει» δαπάνες και να πιέσει το δίκτυο πωλήσεων του για πε-

ρισσότερη δουλειά και πρόσθετη παραγωγή. Επιπλέον, από την πλευρά τους οι ασφαλιστικές εταιρείες προσπαθούν όπου μπορούν να προσφέρουν προϊόντα χαμηλότερου τιμολογίου, προκειμένου να μπορούν να αγοραστούν στην περίοδο της κρίσης. Μέσα σ' αυτό το κλίμα λοιπόν, έγινε το

εξής περιεργό: Μεγάλη εταιρεία του κλάδου άρχισε να προσεγγίζει ασφαλιστές ανταγωνιστικών παραγωγών, προσφέροντάς τους «μεταγραφικά πακέτα» τέτοιου ύψους, που να μην συνάδουν ούτε με το ύψος της παραγωγής που υποτίθεται πως θα έπαιρναν, ούτε και με την εποχή που διάγουμε. Οι αντιδράσεις στον κλάδο ήταν τόσο έντονες, που τελικά η συγκεκριμένη εταιρεία άρχισε να τα «μαζεύει», με αποτέλεσμα το ζήτημα να δείχνει πως τελειώνει κάπου εδώ...

Πλήγμα για την Κύπρο – Βραβείο

για Κυπριακές Αερογραμμές

Πλήγμα για την Κύπρο, αποτελεί η αποχώρηση της Olympic Air από το δρομολόγιο Αθήνας-Λάρνακας. Φάνηκε με το... «καλημέρα» από την αύξηση που σημειώθηκε στις τιμές των εισιτηρίων. Από την άλλη πλευρά, περιορίστηκε ο ανταγωνισμός σε μια γραμμή που μετέχουν δυναμικά οι Κυπριακές Αερογραμμές. Οι ΚΑ θα ευνοηθούν πιθανότατα και στα δρομολόγια τους που ξεκίνησαν στην Ελλάδα, στην περίπτωση που τελικά εγκριθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή Ανταγωνισμού η πρόταση εξαγοράς της Aegean Airlines στην Olympic Air. Οι Κυπριακές Αερο-

γραμμές επίσης ανακηρύχθηκαν στην Ελλάδα ως η ταχύτερα αναπτυσσόμενη αεροπορική εταιρεία κατά το 2012 ανάμεσα στις δέκα εταιρείες που κατέγραψαν την υψηλότερη επιβατική κίνηση το 2012 δραστηριοποιούμενες στο Διεθνές Αεροδρόμιο Αθηνών. Εκ μέρους των Κυπριακών Αερογραμμών το βραβείο παρέλαβε ο κ. Γιώργος Αντάναρως, Διευθυντής Πωλήσεων Ελλάδας, ο οποίος υπογράμμισε ότι η Εταιρεία αναπτύσσεται με ένα εξαιρετικό ρυθμό στη χώρα. Πρόκειται για μια πολύ σημαντική διάκριση, αν αναλογιστεί κανείς ότι μόλις στα τέλη του περασμένου Οκτωβρίου οι Κυπριακές Αερογραμμές ενίσχυσαν τα δρομολόγια τους στις εσωτερικές πτήσεις μεταξύ των αεροδρομίων Αθηνών, Θεσσαλονίκης, Ηρακλείου και Ρόδου!

Ελλάδα: Η ρύθμιση... της ρύθμισης,

ώ ρύθμιση...

Σε ένα μαραθώνα ρυθμίσεων μπαίνει η ελληνική οικονομία, γιατί αλλιώς, η... άσκηση δεν βγαίνει με τίποτε. Έχουμε λοιπόν και λέμε: Το ελληνικό δημόσιο ρύθμισε τις υποχρεώσεις τους προς τους πιστωτές του, κερδίζοντας πολυετή επιμήκυνση και χαμηλότερα επιτόκια (ακόμη μικρότερα επιτόκια, προσδοκά να κερδίσει μετά τις γερμανικές εκλογές, υπό την προϋπόθεση ότι φέτος θα σημειώσει πρωτογενές πλεόνασμα). Επειδή τα νοικοκυριά είναι αδύνατον να πληρώσουν όλους αυτούς τους φόρους με τους οποίους έχουν επιβαρυνθεί, το δημόσιο είναι διατεθειμένο (απαιτείται και η συμφωνία της τριόικας) να δεχτεί την καταβολή των οφειλομένων με πολλές-πολλές δόσεις. Άλλωστε, η δυνατότητα είσπραξης είναι ιδιαίτερα περιορισμένη όπως προκύπτει και από στοιχεία του πρώτου φετινού διμήνου. Επιπλέον, υπάρχει η σκέψη, μήπως στην όλη αυτή διαδικασία μετάσχουν τελικά και οι τράπεζες. Συγκεκριμένα, έχει

προταθεί οι τράπεζες να δανείζουν τους φορολογούμενους προκειμένου οι τελευταίοι να πληρώνουν το κράτος και στη συνέχεια να αποπληρώνουν τις υποχρεώσεις τους, σταδιακά, στις τράπεζες. Ούτε όμως και οι δανειολήπτες είναι σε θέση να πληρώσουν τα δάνεια τους προς τις τράπεζες. Αυτό φαίνεται άλλωστε και από το υψηλό (και συνεχώς αυξανόμενο) ποσοστό μη εξυπηρετούμενων δανείων τόσο στο μέτωπο των επιχειρήσεων, όσο και στο μέτωπο των νοικοκυριών. Για τους ιδιώτες δανειολήπτες, ετοιμάζει σχέδιο-ρύθμιση η κυβέρνηση, σύμφωνα με το οποίο θα μειώνεται δραστικά το ύψος της δόσης, ανάλογα και με το κατά πόσο ένα νοικοκυριό έχει επηρεαστεί δυσμενώς από την κρίση. Στον τομέα τώρα των δανείων των μεγάλων επιχειρήσεων, εκεί οι τράπεζες θα φανούν διατεθειμένες να δώσουν επιμηκύνσεις, μειώσεις επιτοκίων και ενδεχομένως κάποια «κουρέματα», αρκεί να πέσει και κάποιο χρήμα είτε από τους υπάρχοντες μετόχους των εταιρειών, είτε από νέους.

Ιδιωτικοποιήσεις:

Τι δεν καταλαβαίνετε;

Ακούστε κυρίες και κύριοι και να το καταλάβετε μια και καλή. Αν ο Σταύρος Μαλάς εκλεγόταν από τον κυπριακό λαό στο αξίωμα του Προέδρου της Δημοκρατίας, δεν υπήρχε ούτε μία περίπτωση στο εκατομμύριο να

γίνουν ιδιωτικοποιήσεις. Μα κάποιος θα θυμηθείτε τώρα αυτά που υπέγραψε ο Δημήτρης ο Χριστόφιας στο ΜΟΥ με την τρόικα! Δεν κατάλαβατε πως δεν το εννοούσε ο (τέως) Πρόεδρος και απλά όλα αυτά τα έγγραφα για να τους ξεγελάσει εκείνους τους κουτόφραγκους και ιδιαίτερα εκείνη την αχώνευτη την Ρουμάνια; Κάποιος άλλος θα πείτε πως υπήρξε και η επιστολή του Υπουργείου Οικονομικών που ζητούσε

επείγοντως κατάλογο περιουσιακών στοιχείων και ακίνητης περιουσίας που ανήκουν και σε διάφορες Αρχές, όπως η Αρχή Τηλεπικοινωνιών Κύπρου, η Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου, η Αρχή Λιμένων Κύπρου, ο Κυπριακός Οργανισμός Αθλητισμού, η Αρχή Κρατικών Εκθέσεων Κύπρου και το Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου. Η απάντηση όμως των στελεχών του ΑΚΕΛ ήταν σαφής: Κάθε τόσο κάνουμε

αυτή τη διαδικασία (αληθεύει πως η τελευταία φορά ήταν το 2004, εποχή Ολυμπιακών Αγώνων στην Αθήνα;), το γεγονός ότι ήμασταν σε προεκλογική περίοδο ήταν απλή σύμπτωση και το γεγονός ότι το Υπουργείο Οικονομικών ζητούσε το συντομότερο δυνατόν τα στοιχεία αυτά απεικονίζει την πρόθεση της τέως Κυβέρνησης για αύξηση της παραγωγικότητας στο δημόσιο... Αλλά ακόμη και αν είχατε κάποια επιφύλαξη για τη στάση που θα κρατούσε ο Σταύρος Μαλάς αν εκλεγόταν (εμείς πιστεύαμε ότι θα έβαζε στους Ευρωπαίους τα δύο πόδια σε ένα παπούτσι...) δεν έχετε κανένα λόγο να ανησυχείτε τώρα που εκλέχθηκε στην Προεδρία ο Νίκος ο Αναστασιάδης... Το είπε καθαρά ο άνθρωπος: Θα κάνει ότι μπορεί για να το αποφύγει. Θα τους χτυπήσει δυνατά το χέρι στο τραπέζι, θα έρθει στα χέρια με την τρόικα αν χρειαστεί, θα κάνει sex με την Άγκελα Μέρκελ (μην την βλέπετε στην τηλεόραση που είναι μακιγιαρισμένη, από κοντά είναι ακόμη χειρότερη...) αν το επιτάξει το εθνικό του καθήκον... Μόνο στην περίπτωση που τον στήσουν στα επτά βήματα και πάνε να τον εκτελέσουν, ίσως λυγίσει! Και πάλι, ίσως... Τώρα μετά από όλα αυτά αν δεν πιστεύετε πως αποκλείεται να γίνουν ιδιωτικοποιήσεις, εμείς τι να σας πούμε; Να σας κάνουμε του χρόνου δώρο, μετοχές ΑΤΗΚ και ΑΗΚ θέλετε;

Ο Πάπας και τα... τρανταχτά επιχειρήματα της τρόικας

Τελικά δεν συμφέρει κάποιος να γίνεται Πάπας στη Ρώμη, τουλάχιστον ως προς το κομμάτι της αφυπηρέτησής του. Διαβάσαμε πως η σύνταξη του Πάπα δεν θα υπερβαίνει τα 2.500 χιλιάδες ευρώ, παρά το γεγονός ότι δούλεψε εξήντα χρόνια σε πολύ υψηλόβαθμες θέσεις και παρά το γεγονός πως έχει ήδη... ξεκοιλιάσει (που έλεγε και ο συχωρεμένος ο Αλέκος ο Σακελάριος) τα

ογδόντα του. Εμείς φοβόμαστε ότι το παράδειγμα της σύνταξης του Πάπα θα υιοθετηθεί και από την τρόικα στην περίπτωση της Κύπρου. Αφού ολόκληρος Πάπας παίρνει 2.500 ευρώ στα ογδονταπολλά του, πώς ζητάτε εσείς (που στο κάτω-κάτω δεν έχετε και το αλάθητο...) πάνω από πεντακόσια ευρώ το μήνα, νέα παιδιά κάτω από τα εβδομήντα σας; Επίσης πληροφορούμεθα -σύμφωνα μάλιστα με απολύτως... ανασφαλείς πληροφορίες, η Ρουμάνια εκπρόσωπος του ΔΝΤ είναι αυτή που είχε την ιδέα- πως η τρόικα επεξεργάζεται και άλλο επιχείρημα προκειμένου να αυξηθεί κι άλλο το όριο αφυπηρέτησης στην Κύπρο: Αφού πολλοί άντρες στα 65 τους και στα 70 είναι ικανοί για να τους κυνηγούν μικρούλες, πώς την ίδια ώρα δεν είναι ικανοί για να δουλέψουν; Άντε τώρα να τους απαντήσετε...

Στα ύψη η ανεργία στην Κύπρο

Εξαιρετικά ανησυχητικές διαστάσεις προσλαμβάνει η ανεργία στην Κύπρο, καθώς πλέον αποτελεί τεράστιο κοινωνικό πρόβλημα. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με επίσημα στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας, 7.000 νοικοκυριά έχουν δύο ανέργους στην οικογένεια, ενώ 300 νοικοκυριά περισσότερους από τρεις. Υπολογίζεται, επίσης, ότι 37.500 νοικοκυριά έχουν τουλάχιστον έναν άνεργο. Η πραγματική ανεργία έχει εκτοξευθεί στα ύψη, με αποτέλεσμα 60.000 άτομα να είναι εκτός παραγωγικής διαδικασίας. Το ποσοστό των ανέργων άγγιξε επίπεδα ρεκόρ και ανήλθε στο 14,7% του εργατικού δυναμικού.

Ελληνική Τράπεζα: Έκθεση Εταιρικής Υπευθυνότητας 2012

Πρόσφατα η Ελληνική Τράπεζα προχώρησε στη δημιουργία εντύπου το οποίο περιλαμβάνει τις κυριότερες δραστηριότητες που ανέπτυξε κατά το 2012, ο Όμιλος στα πλαίσια της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης. Στην έκθεση αυτή καταγράφεται η

κοινωνική διάσταση της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης της Τράπεζας, στους τομείς της Κοινωνίας, της Παιδείας, της Έρευνας, της Υγείας, του Περιβάλλοντος, του Αθλητισμού, και του Πολιτισμού & των Τεχνών. Ο Όμιλος, σαν ένας κοινωνικά υπεύθυνος οργανισμός επιστρέφει μεγάλο μέρος των εσόδων του πίσω στην κοινωνία. Ειδικά τώρα, στις δύσκολες οικονομικές συνθήκες που βιώνουμε, η Ελληνική Τράπεζα στήριζι με διάφορους τρόπους ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού που έχουν πληγεί περισσότερο και δεσμεύεται ότι η Κοινωνική προσφορά θα συνεχίσει να είναι ψηλά στις προτεραιότητές της.

Νέα εποχή για την Τράπεζα Πειραιώς

«Επιτυχημένη χρονιά για τα ασφαλιστικά προϊόντα της Τράπεζας Πειραιώς», σε σχέση πάντοτε με το οικονομικό περιβάλλον, χαρακτήρισε το 2012 ο κ. Τριαντάφυλλος Λυσιμάχου, σύμβουλος ασφαλιστικών εργασιών του ομίλου, μιλώντας στο 2ο «Top 100 Bankassurance Summit» του ομίλου, με τις συνεργαζόμενες εταιρείες ERGO και ING. Σύμφωνα με τα στοιχεία που παρουσιάστηκαν, ενώ η συνολική μείωση της αγοράς για το 2012 διαμορφώθηκε στο -11%, η Τράπεζα Πειραιώς είχε αύξηση 15,3% στις γενικές ασφάλειες και μόλις 4,5% μείωση στις ασφάλειες ζωής. «Ο όμιλος δυναμώνει» τόνισε ο κ. Λυσιμάχου, συμπληρώνοντας ότι θα επέλθουν βελτιώσεις σε διαδικασίες και προϊόντα.

Στο ίδιο κλίμα, ο κ. Σωτήρης Συρμακέρης, γενικός διευθυντής λιανικής τραπεζικής, σημείωσε ότι: «Βρισκόμαστε στην αρχή μιας νέας εποχής για την Τράπεζα Πειραιώς, η οποία μεγαλώνει διαρκώς». Ο κ. Συρμακέρης έδωσε επίσης έμφαση στους στόχους για τη νέα χρονιά στον τομέα των ασφαλιστικών εργασιών που θα βασίζονται σε καινοτόμες ιδέες και νέα loyalty προϊόντα. Το συνέδριο ολοκληρώθηκε με τη βράβευση των 100 καλύτερων πωλητών τραπεζοασφαλιστικών προϊόντων για τα τελευταία 2 χρόνια από όλη την Ελλάδα.

Γεμάτη υπέρβαρα όργανα της τάξης η κυπριακή αστυνομία

Έκπληξη προκαλούν τα ευρήματα έρευνας για τη φυσική κατάσταση των αστυνομικών της Κύπρου σύμφωνα με πρόσφατα δημοσιεύματα, που δείχνουν ότι 7 στους 10 είναι υπέρβαροι και 4 στους 10 παχύσαρκοι. Ο αρχηγός της Αστυνομίας, Μιχάλης Παπαγεωργίου, μετά τις αρνητικές διαπιστώσεις, ζήτησε να βρεθούν τρόποι, ώστε οι αστυνομικοί να μπουουν στα γυμναστήρια. Η έρευνα διενεργήθηκε από τον επιστημονικό προϊστάμενο του «Κέντρου Αθλητικών Ερευνών» του Κυπριακού Οργανισμού Αθλητισμού (ΚΟΑ) Δρ. Μιχάλη Μιχαηλίδη και θα συνεχιστεί και το επόμενο διάστημα. Κατά την έρευνα στα τεστ αντοχής, οι αστυνομικοί έφεραν πολύ άσχημα αποτελέσματα, τα οποία μάλιστα δεν διαφέρουν ιδιαίτερα από αυτά του μέσου Κύπριου πολίτη. Όπως απέδειξε η έρευνα, η πλειοψηφία των αστυνομικών - είτε αυτών που εκτελούν καθήκοντα γραφείου - είτε αυτών που μετέχουν σε επιχειρήσεις, παρουσιάζουν αυξημένο βάρος, γεγονός που αποδίδεται στην καθιστική ζωή.

Η έρευνα διενεργήθηκε από τον επιστημονικό προϊστάμενο του «Κέντρου Αθλητικών Ερευνών» του Κυπριακού Οργανισμού Αθλητισμού (ΚΟΑ) Δρ. Μιχάλη Μιχαηλίδη και θα συνεχιστεί και το επόμενο διάστημα. Κατά την έρευνα στα τεστ αντοχής, οι αστυνομικοί έφεραν πολύ άσχημα αποτελέσματα, τα οποία μάλιστα δεν διαφέρουν ιδιαίτερα από αυτά του μέσου Κύπριου πολίτη. Όπως απέδειξε η έρευνα, η πλειοψηφία των αστυνομικών - είτε αυτών που εκτελούν καθήκοντα γραφείου - είτε αυτών που μετέχουν σε επιχειρήσεις, παρουσιάζουν αυξημένο βάρος, γεγονός που αποδίδεται στην καθιστική ζωή.

Στο Λονδίνο τα πιο ακριβά γραφεία το 2012

Ακριβότερη πόλη ενοικίασης χώρων γραφείων σε όλον τον κόσμο αναδείχθηκε για το 2012 το Λονδίνο, καθώς η περιορισμένη διαθεσιμότητα για ποιοτικούς χώρους ανέβασε σημαντικά τις τιμές, σύμφωνα με έρευνα της εταιρείας συμβούλων ακινήτων Cushman & Wakefield. Ακολούθησαν Χονγκ Κονγκ, το οποίο έπεσε στη δεύτερη θέση, και Ρίο ντε Τζανέιρο, το οποίο κατέγραψε αύξηση 43% στις τιμές ενοικίασης και ανέβηκε από την όγδοη στην τρίτη θέση. Την πρώτη δεκάδα κλείνουν Νέο Δελχί, Τόκιο, η Μόσχα, το Πεκίνο, η Νέα Υόρκη, το Σίδνι και το Παρίσι.

Ύφεση αναμένει η Τράπεζα της Ελλάδος

Μήνυμα στην κυβέρνηση να εντείνει τις προσπάθειες για να μην πάνε χαμένες οι θυσίες των πολιτών απηύθυνε ο διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος κ. Γ. Προβόπουλος κατά την ομιλία του στην 80ή Ετήσια Τακτική Γενική Συνέλευση των μετόχων της ΤτΕ. Σύμφωνα με πληροφορίες, ο κ. Προβόπουλος αναφέρθηκε στην ανάγκη ενίσχυσης των προσπαθειών για εξόδο από την κρίση και προειδοποίησε πως και το 2013 θα είναι δύσκολο και κρίσιμο έτος για την ελληνική οικονομία. Η Τράπεζα της Ελλάδος αναμένει ύφεση 4,5% το 2013 και ανεργία κοντά στο 27%. Ο διοικητής της ΤτΕ επισήμανε στην ομιλία του ότι η πτώση της οικονομικής δραστηριότητας και η υψηλή ανεργία δεν επιτρέπουν εφesusχασμό, παρά την ουσιαστική βελτίωση που έχει επιτευχθεί στο δημοσιονομικό πεδίο με την εμφάνιση πρωτογενών πλεονασμάτων και την επιστροφή των καταθέσεων στα ελληνικά πιστωτικά ιδρύματα.

Η παραλία του Πρωταρά στις 25 πιο φημισμένες της Ευρώπης

Ο εξαιρετικός κόλπος της Συκιάς, όπου βρίσκεται μια από τις πιο γνωστές παραλίες του Πρωταρά, στο ελεύθερο τμήμα της Αμμοχώστου, φημίζεται για τα κρυστάλλινα νερά του και περιλαμβάνεται στον κατάλογο του TripAdvisor με τις 25 κορυφαίες παραλίες της Ευρώπης για το 2013. Το όνομα της παραλίας προέρχεται από τις συκίες που υπήρχαν άλλοτε στην περιοχή, πριν αποψιλωθούν λόγω της τουριστικής ανάπτυξης. Η παραλία έχει φιλή άμμο και ρηχά νερά, που την καθιστούν ιδανική για οικογένειες με παιδιά, και καταλαμβάνει τη 13η θέση στην Ευρώπη, σύμφωνα με τις ψήφους των επισκεπτών. Σε 386 κριτικές, η κυπριακή παραλία χαρακτηρίζεται, μεταξύ άλλων «φανταστική», «πολύ όμορφο θέρετρο», «όμορφη» και «υπέροχη». Επίσης, αναφέρεται ότι η καλύτερη εποχή για να την επισκεφτεί κανείς είναι μεταξύ Μαΐου-Οκτωβρίου, ενώ δίνονται πολλές επιλογές για διανυκτέρευση σε ξενοδοχεία και καταλύματα της περιοχής.

Όσοι κοιτούν ψηλά,
πετυχαίνουν.
Αυτούς αξίζει
να τους στηρίζουμε.

Τμήν | Price

_____

Προορισμός | Destination

παντού

Κρατήσεις | Reservations

όλο το χρόνο

Διαθέσιμες θέσεις | Available seats

σε όλες τις πτήσεις

Στηρίζουμε όλες τις επιχειρήσεις με το Business on Board.

Στην Olympic Air βρισκόμαστε δίπλα σε όλες τις επιχειρήσεις με το νέο μοναδικό πρόγραμμα επιβράβευσης Business on Board. Τώρα, σε κάθε επαγγελματικό ταξίδι κερδίζει μίλια και προνόμια και ο εργαζόμενος αθλά και η επιχείρηση στην οποία εργάζεται.

Αποκλειστικά από την Olympic Air.

► www.olympicair.com
► στα ταξιδιωτικά γραφεία

 Business on Board
OLYMPIC

Alpha Bank Ειδική Προσφορά Aegean Visa

Ολοκληρώθηκε η Ειδική Προσφορά της Aegean Visa, της πιστωτικής κάρτας που δημιουργήθηκε από την Aegean Airlines, σε συνεργασία με την Alpha Bank. Συμμετείχαν όσοι κάτοχοι της Aegean Visa πραγματοποίησαν τουλάχιστον μία (1) συναλλαγή με αυτήν την πιστωτική κάρτα, κατά την περίοδο από την 1 Δεκεμβρίου 2012 έως την 31 Ιανουαρίου 2013. Στις αρχές Φεβρουαρίου 2013, πραγματοποιήθηκε η κλήρωση, η οποία ανέδειξε τους πέντε (5) τυχερούς πελάτες, οι οποίοι κέρδισαν από δύο (2) ΔΩ-PEAN αεροπορικά εισιτήρια μετ' επιστροφής για Λονδίνο ο καθένας, με την Aegean Airlines! Η Aegean Visa, επιβραβεύει με μίλια τις αγορές σας, τα οποία στη συνέχεια, μετατρέπονται σε ταξίδια σε

αγαπημένους σας προορισμούς! Κάθε φορά που χρησιμοποιείτε την Aegean Visa κερδίζετε:

Για κάθε Ευρώ 1 = 2 μίλια για αγορά εισιτηρίων στην Aegean Airlines

Για κάθε Ευρώ 1 = 2 μίλια για αγορές στα καταστήματα Cyprus Airports Duty Free

Για κάθε Ευρώ 1 = 1 μίλι για κάθε αγορά οπουδήποτε στην Κύπρο και στο εξωτερικό

Η Aegean Visa σας προσφέρει ακόμη:

- 5.000 μίλια δώρο με την έκδοση της κάρτας
- Αυτόματη εγγραφή στο Πρόγραμμα Πιστότητας Miles&Bonus της Aegean Airlines
- Δυνατότητα εξαργυρώσεως σε αεροπορικά εισιτήρια σε όλο τον κόσμο με την Aegean και όλες τις αεροπορικές εταιρίες - μέλη του δικτύου της Star Alliance
- Δυνατότητα εξαργυρώσεως στους συνεργάτες του Προγράμματος Miles&Bonus
- Δωρεάν συνδρομή για το 1ο έτος
- Δωρεάν Ταξιδιωτική Ασφάλιση με την αγορά αεροπορικών εισιτηρίων.

Περισσότερες πληροφορίες για την Aegean Visa στην ιστοσελίδα της Τραπέζης www.alphabank.com.cy ή σε οποιοδήποτε Κατάστημα της Alpha Bank.

Η Alpha Bank Cyprus Ltd στηρίζει το Πανεπιστήμιο Κύπρου

Στο πλαίσιο της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης και της ευαισθησίας που επιδεικνύει διαχρονικά ο Όμιλος της Alpha Bank, σε θέματα που άπτονται της Ιστορίας, των Επιστημών, και του Πολιτισμού γενικότερα, η Alpha Bank Cyprus Ltd στηρίζει το Πανεπιστήμιο Κύπρου, μέσω χρη-

ματικών βραβείων, προς ενίσχυση και επιβράβευση διακριθέντων φοιτητών. Ειδικότερα, κατά τη διάρκεια εκδηλώσεως για τη "Γιορτή Των Γραμμάτων", που πραγματοποιήθηκε την 29 Ιανουαρίου 2013, στην αίθουσα τελετών του Πανεπιστημίου Κύπρου, έγινε απονομή δύο βραβείων υψίστης σημασίας τόσο για την Τράπεζα, όσο και για το Πανεπιστήμιο από τον Διευθύνοντα Σύμβουλο της Alpha Bank Cyprus Ltd, κ. Γεώργιο Γεωργίου και τον Πρύτανη του Πανεπιστημίου Κύπρου, Καθηγητή κ. Κωνσταντίνο Χριστοφίδη. Το βραβείο "Ελληνικού Πολιτισμού", το οποίο αφορά στην καλή γνώση σε θέματα ιστορίας και αρχαιολογίας των περιοχών του Ελληνικού Πολιτισμού, απενεμήθη εξ ημισείας στις φοιτήτριες, κα Χρυστάλλα Κανελλίδου, Υποψήφια Διδάκτορα Νεοελληνικών Σπουδών, Τμήμα Βυζαντινών και Νεοελληνικών Σπουδών, με τίτλο διατριβής: "Το Χριστιανικό μοτίβο στην ποίηση και την πεζογραφία του Γιάννη Ρίτσου", και κα Χριστίνα Καούλλα, Υποψήφια Διδάκτορα Βυζαντινών Σπουδών, Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας, με τίτλο διατριβής: "Ο γάμος του βασιλιά της Κύπρου Ιανού (1398 - 1432) με την πριγκίπισσα του Μιλάνο, Anglesia Visconti".

Το βραβείο φοιτητού με ειδικές ανάγκες, απενεμήθη στον φοιτητή κ. Παντελή Ανθίμου, σε αναγνώριση του σθένους που επιδεικνύει και της αξιέπαινης αποδόσεώς του, έχοντας να αντιμετωπίσει περισσότερες δυσκολίες και προκλήσεις από τους πλείστους φοιτητές στην απόκτηση του πτυχίου του.

Η Marfin Egnatia Bank μετονομάστηκε σε Laiki Bank

Η Λαϊκή Τράπεζα ανακοινώνει την αλλαγή της εμπορικής επωνυμίας του παραρτήματος της Τράπεζας στην Ελλάδα από Marfin Egnatia Bank σε Laiki Bank από την 31η Ιανουαρίου, 2013. Από τις 15 Φεβρουαρίου, 2013 αλλάζει ανάλογα και η ηλεκτρονική διεύθυνση της Τράπεζας από @marfinbank.gr σε @laiki.gr και η ιστοσελίδα από www.marfinbank.gr σε www.laiki.gr. Η αλλαγή συνάδει με τις αποφάσεις της Γενικής Συνέλευσης των Μετόχων του Μαρτίου 2012 και εντάσσεται στο πλαίσιο της στρατηγικής επανατοποθέτησης και της αναδιοργάνωσης των εργασιών της Τράπεζας. Η Laiki Bank Ελλάδος συνεχίζει να παρέχει πλήρη σειρά χρηματοοικονομικών υπηρεσιών και προϊόντων, στηρίζοντας δεκάδες χιλιάδες επιχειρήσεις και νοικοκυριά σε ολόκληρη την ελληνική επικράτεια.

snip®

πόνος • κρυολόγημα • γρίπη • συνάχι

Νιώσε Καλύτερα... Ζήσε Καλύτερα

MTC
MEDOCHEMIE

Διαβάστε προσεκτικά τις οδηγίες χρήσης.
Συμβουλευτείτε το γιατρό ή το φαρμακοποιό σας.

Νέα διάκριση για τον Όμιλο της Ελληνικής Τράπεζας

Άλλη μια αναγνώριση πέτυχε ο Όμιλος της Ελληνικής Τράπεζας. Με συνεχείς βραβεύσεις και διακρίσεις, ο Όμιλος της Ελληνικής Τράπεζας υλοποιεί βήμα – βήμα τη δεδηλωμένη στρατηγική του για ανάπτυξη κουλτούρας συνεχούς ποιοτικής βελτίωσης και εξέλιξης. Η Ελληνική Τράπεζα βραβεύτηκε, από την JP Morgan, ένα από τα μεγαλύτερα τραπεζικά ιδρύματα της Αμερικής, με το βραβείο (The 2012 Elite Quality Recognition Award for Outstanding Achievement of Best-in-Class), για την πλήρως αυτοματοποιημένη μετάδοση όλων σχεδόν των εμβασμάτων

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΤΡΑΠΕΖΑ**

(SWIFT) που αποστέλλονται από την Ελληνική Τράπεζα προς τη JP Morgan. Η βράβευση αυτή εί-

ναι αποτέλεσμα των έντονων προσπαθειών της Τράπεζας για τεχνολογική αναβάθμιση των συστημάτων προετοιμασίας και αποστολής των διεθνών πληρωμών. Οι ενέργειες προς αυτή την κατεύθυνση έφεραν βελτίωση στο χρόνο διεκπεραίωσης των πληρωμών, μείωση στο κόστος εκτέλεσής τους και, ασφαλώς, αναβάθμιση των προσφερόμενων υπηρεσιών της Τράπεζας προς τους πελάτες της.

Ο Όμιλος της Ελληνικής Τράπεζας προσπαθεί συνεχώς να επιτυγχάνει τη μέγιστη βελτίωση σε εξυπηρέτηση προς τους πελάτες τους. Ακόμη, δεσμεύεται για ποιότητα και ικανοποίηση των πελατών μέσα από συνεχή αύξηση της παραγωγικότητας. Η πιο πάνω διάκριση αποτελεί αναγνώριση των μέχρι τώρα συστηματικών προσπαθειών που καταβάλει το ανθρώπινο δυναμικό της Ελληνικής Τράπεζας, με την παράλληλη δέσμευση και ενθάρρυνση από τη διοίκηση του Ομίλου. Η διάκριση δημιουργεί εφελκυστικό νέων στόχων για διαρκή βελτίωση της ποιότητας εξυπηρέτησης σε όλα τα επίπεδα, σε όλους τους τομείς, προς όφελος των πελατών.

Το τυχερό ζευγάρι της κλήρωσης του Σχεδίου Νεοσύμφων της Ελληνικής

Η Ελληνική Τράπεζα, ανταμείβοντας πελάτες της πρόσφερε μέσω του Σχεδίου Νεοσύμφων μετά από κλήρωση, ένα αεροπορικό πακέτο για δύο άτομα αξίας 1500 σε οποιονδήποτε προορισμό. Τυχεροί είναι

οι: κ.κ Κορυτσά Λοΐζος & Ανδρέου Χριστίνα από τη Λεμεσό. Στη φωτογραφία το τυχερό ζευγάρι παραλαμβάνει το δώρο του από τη Διευθύντρια του καταστήματος Οδού Πάφου της Ελληνικής Τράπεζας στη Λεμεσό κα. Σκεύη Στυλιανού. Το Σχέδιο Νεοσύμφων της Ελληνικής Τράπεζας, προσφέρει ένα ειδικά διαμορφωμένο πακέτο προϊόντων & υπηρεσιών που καλύπτει πλήρως τις αυξημένες ανάγκες, πριν και μετά τον αρραβώνα ή το γάμο.

70.000 ευρώ για την παιδεία από τη Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα

Ο Πρόεδρος και ο Γενικός Διευθυντής της Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας κύριοι Γεώργιος Ιωσήφ και Ερωτόκριτος Χλωρακιάτης, ενεργώντας στο πλαίσιο της φιλεκπαιδευτικής πολιτικής της Τράπεζας, επισκέφτηκαν πρόσφατα το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού και του επέδωσαν επιταγή, ποσού 70.000 ευρώ, για κάλυψη αναγκών που δημιουργούνται σε μαθητές από τις επιπτώσεις της διεθνούς οικονομικής κρίσης και των δύσκολων οικονομικών συνθηκών που διέρχεται η Κύπρος. Το χρηματικό ποσό θα διατεθεί από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού ως ακολούθως:

Οι 40.000 ευρώ περίπου θα διατεθούν για κάλυψη των τελών του απολυτηρίου και των εισαγωγικών εξετάσεων αριθμού τελειοφοίτων μαθητών που έχουν ανάγκη. Το υπόλοιπο ποσό θα διατεθεί για στήριξη του προγράμματος παροχής προγεύματος στα σχολεία.

Ο Γενικός Διευθυντής της Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας, επιδίδοντας την επιταγή στον Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού, ανέφερε ότι πολιτική της Τράπεζας είναι να στέκεται αρωγός στις ευπαθείς ομάδες του λαού και ιδιαίτερα της μαθητώσας νεολαίας. “Είναι γνωστό”, σημείωσε ο Γενικός Διευθυντής, “ότι οι επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης μας υποχρεώνουν να είμαστε φειδωλοί αναφορικά με τα έξοδά μας. Η στήριξη όμως των συνανθρώπων μας που έχουν ανάγκη αποτελεί συνειδητή επιλογή για τη Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα και το Συνεργατικό Κίνημα γενικότερα”.

Ο Υπουργός Παιδείας και Πολιτισμού παραλαμβάνοντας την επιταγή, ευχαρίστησε τη Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα για την ευγενική προσφορά της και υπογράμμισε με έντονα χρώματα τον κοινωνικό ρόλο που διαδραματίζει τόσο η ίδια όσο και το Συνεργατικό Κίνημα της Κύπρου γενικά, προς όφελος των ανθρώπων και της κοινωνίας.

* 1 & μοναδικό!

Οι αγελατιένες μας μάρκες, ΚΑΡΑΛΑΜΠΙΔΗΣ ΚΡΙΣΤΗΣ, ενύδησαν και μας προσφέρουν ένα & μοναδικό φρέσκο γάλα υγιεινό & θρεπτικό. Ό,τι καλύτερο για την καθημερινή μας ευεξία.

Ασφαλές. Εφαρμόζονται πιστοποιημένα συστήματα ασφάλειας των τροφίμων βάσει των διεθνών προτύπων ISO 22000 & AIB. Γίνονται 650 φυσικοχημικοί και μικροβιολογικοί έλεγχοι καθημερινά.

Αποχλωστικό. Με τη χρώση που έχει αγαπάμε!

Ένα και μοναδικό φρέσκο γάλα, πρώτο στην προτίμησή μας!

ενυδμένα χινόμαστα καλύτερα

www.karalambideschristis.com.cy

Eurobank

Cyprus

Οικονομικά Αποτελέσματα Εργασιών Κύπρου 9μήνου 2012

Ισχυροί Οικονομικοί Δείκτες - Πελατοκεντρικό μοντέλο εργασίας - Ενίσχυση της κυπριακής οικονομίας

Σε ένα οικονομικό περιβάλλον γεμάτο προκλήσεις, το 2012 η Eurobank Κύπρου διατήρησε στο επίκεντρο των προσπαθειών της την ποιοτική ικανοποίηση των χρηματοοικονομικών αναγκών των πελατών της και την ενίσχυση της Κυπριακής Οικονομίας. Με βάση αυτούς τους κεντρικούς άξονες, το 9μηνο Ιανουαρίου – Σεπτεμβρίου 2012, κατόρθωσε να:

- ενισχύσει την ήδη ηγετική της παρουσία στους τομείς των Μεγάλων Επιχειρήσεων, της Διαχείρισης Περιουσίας Ιδιωτών, της Τραπεζικής Διεθνών Εταιρειών και των Κεφαλαιαγορών
- αναπτύξει καινοτόμα προϊόντα και σύγχρονες, ποιοτικές υπηρεσίες
- συνεχίσει τη σταθερή χρηματοδότηση της υγιούς οικονομικής δραστηριότητας και των αναπτυξιακών πρωτοβουλιών
- διατηρήσει τη χρηματοοικονομική της ευρωστία, με σημαντική και συνεχή κερδοφορία, ισχυρούς δείκτες κεφαλαιακής επάρκειας, πολύ ικανοποιητικά επίπεδα ρευστότητας, χαμηλή βάση κόστους λειτουργίας

Βασικά Οικονομικά Μεγέθη Εργασιών Κύπρου

	30 Σεπτεμβρίου 2012
Σύνολο Ενεργητικού	4.830 εκατ. ευρώ
Σύνολο Δανείων	2.309 εκατ. ευρώ
Καταθέσεις Πελατών	3.034 εκατ. ευρώ
Κεφάλαια & Αποθεματικά	553 εκατ. ευρώ
Κέρδη μετά τη Φορολογία	33.3 εκατ. ευρώ
Δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας	28,51%

- ενισχύσει το πελατοκεντρικό πρότυπο λειτουργίας, εστιασμένο στη δημιουργία μακροχρόνιων σχέσεων εμπιστοσύνης, διαφάνειας και αξιοπιστίας με τους πελάτες και συνεργάτες της. Τους πρώτους εννέα μήνες του 2012, η Eurobank Κύπρου εμφάνισε κέρδη 33,3 εκατ. ευρώ μετά τους φόρους. Παράλληλα, η Eurobank Κύπρου διατήρησε ιδιαίτερα ισχυρούς δείκτες κεφαλαιακής επάρκειας, χρηματοοικονομική ευρωστία αλλά και σημαντική πλεονάζουσα ρευστότητα. Τα ισχυρά αυτά στοιχεία της επέτρεψαν να συνεχίσει να χρηματοδοτεί την Κυπριακή Οικονομία, δίνοντας έμφαση στις αναπτυξιακές πρωτοβουλίες, εδραιώνοντας τη θέση της στην κυπριακή αγορά και διατηρώντας τη δυνατότητα να αναπτύξει περαιτέρω τις διεθνείς δραστηριότητες της. Η Eurobank Κύπρου ενίσχυσε σημαντικά όλα τα μεγέθη στον ισολογισμό της, ενώ ο δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας διαμορφώθηκε στο πολύ ισχυρό επίπεδο 28,51%, που, σε συνδυασμό με την πολύ καλή ποιότητα του δανειακού χαρτοφυλακίου, ενισχύουν τη θωράκισή της απέναντι στους κινδύνους της τρέχουσας οικονομικής συγκυρίας.

οικονομία, δίνοντας έμφαση στις αναπτυξιακές πρωτοβουλίες, εδραιώνοντας τη θέση της στην κυπριακή αγορά και διατηρώντας τη δυνατότητα να αναπτύξει περαιτέρω τις διεθνείς δραστηριότητες της. Η Eurobank Κύπρου ενίσχυσε σημαντικά όλα τα μεγέθη στον ισολογισμό της, ενώ ο δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας διαμορφώθηκε στο πολύ ισχυρό επίπεδο 28,51%, που, σε συνδυασμό με την πολύ καλή ποιότητα του δανειακού χαρτοφυλακίου, ενισχύουν τη θωράκισή της απέναντι στους κινδύνους της τρέχουσας οικονομικής συγκυρίας.

Η ΟΠΑΠ Κύπρου συνεχίζει να στηρίζει τον Σύνδεσμο “Ένα Όνειρο Μια Ευχή”

Η ΟΠΑΠ ΚΥΠΡΟΥ, σε συνέχεια της διαχρονικής της στήριξης προς τον Παγκύπριο Σύνδεσμο για παιδιά με καρκίνο και συναφείς παθήσεις «Ένα Όνειρο Μια Ευχή», πρόσφερε πρόσφατα ένα αυτοκίνητο για τις ανάγκες του Συνδέσμου.

Για μια ακόμη χρονιά, η ΟΠΑΠ Κύπρου έδειξε έμπρακτα την στήριξη της προς τον Παγκύπριο Σύνδεσμο “Ένα Όνειρο Μια Ευχή” και τα παιδιά με καρκίνο και συναφείς παθήσεις, αναγνωρίζοντας το σημαντικότατο έργο του. Ο Σύνδεσμος στέκεται αρωγός και συμπαράστατος στα παιδιά και στις οικογένειές τους στηρίζοντάς τους ψυχολογικά και οικονομικά, στις στιγμές που το χρειάζονται περισσότερο. Οι βασικοί άξονες δραστηριοτήτων του Συνδέσμου είναι τρεις:

- η εκπλήρωση ευχών των καρκινοπαθών παιδιών,
- η οικονομική υποστήριξη των οικογενειών τους και,
- η παροχή ψυχολογικής υποστήριξης τόσο στα παιδιά όσο και στο οικογενειακό τους περιβάλλον.

Κυρίως στόχος του Συνδέσμου είναι να δώσει κίνητρα ζωής για τα παιδιά αυτά, μέσω της εκπλήρωσης ευχών, όπως η απόκτηση ηλεκτρονικού υπολογιστή, ταξίδι στη Eurodisney στο Παρίσι, ταξίδι-προσκύνημα, επίπλωση υπνοδωματίου, αγορά μουσικού οργάνου και άλλων. Η ΟΠΑΠ ΚΥΠΡΟΥ αναγνωρίζει τη σημαντικότητα του έργου αυτού αφού έρευνες απέδειξαν ότι τα παιδιά που

ζουν ευτυχισμένα και ισότιμα στην κοινωνία, μέσα σε ένα υγιές και ευχάριστο περιβάλλον, έχουν μέχρι και 20% περισσότερες πιθανότητες ίασης.

Πέραν του Συνδέσμου “Ένα Όνειρο Μια Ευχή”, η ΟΠΑΠ στηρίζει πληθώρα άλλων φορέων, συνδέσμων και ιδρυμάτων που ανήκουν στον τομέα της Υγείας, συμβάλλοντας ουσιαστικά σε έναν τόσο σπουδαίο για τον άνθρωπο τομέα.

MAKE WAVES

pepsi

REFRESHYOURWORLD.COM

KPMG ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΩΝ ΛΟΓΙΣΤΩΝ

Η KPMG στην Κύπρο περήφανα ανακοινώνει την παγκόσμια επιτυχία των εκπαιδευόμενων λογιστών της στο Professional Stage των εξετάσεων του Ινστιτούτου Εγκεκριμένων Λογιστών Αγγλίας και Ουαλίας (ICAEW), τα αποτελέσματα των οποίων ανακοινώθηκαν στις 25 Ιανουαρίου 2013.

Συγκεκριμένα, η KPMG στην Κύπρο συγχαίρει τους ακόλουθους εκπαιδευόμενους λογιστές της:

- Χριστίνα Ροσιδίου, Γραφείο Λευκωσίας, Πρώτη Παγκόσμια θέση στο Audit and Assurance και βραβείο "Watts".
- Άντρη Χατζηγέρου, Γραφείο Λάρνακας, Δεύτερη Παγκόσμια θέση και βραβείο "Stephens" για τη συνολική της επιτυχία στις εξετάσεις του Professional Stage.
- Κυριακή Χριστοφόρου, Γραφείο Λάρνακας, Πέμπτη Παγκόσμια θέση και βραβείο "Cassleton Elliot" για τη συνολική της επιτυχία στις εξετάσεις του Professional Stage.

Οι συνεχείς επιτυχίες των εκπαιδευόμενων λογιστών της KPMG στην Κύπρο στις εξετάσεις του ICAEW είναι αποτέλεσμα του ποιοτικού επιπέδου εκπαίδευσης που διατηρεί η KPMG στην Κύπρο, καθώς και των εξαιρετικών προσπαθειών που καταβάλλουν οι ίδιοι οι εκπαιδευόμενοι λογιστές της.

Το Nestea «Προϊόν της Χρονιάς 2013»

Το Nestea, το παγωμένο τσάι που καλωσόρισε πρώτο στην Ελλάδα τα γλυκαντικά από το φυτό στέβια, αναδείχθηκε «Προϊόν της Χρονιάς 2013», σύμφωνα με έρευνα που διεξήχθη από την κορυφαία εταιρεία ερευνών TNS ICAP. Η διοργάνωση «Αναδείχθηκε Προϊόν της Χρονιάς» αποτελεί τη μεγαλύτερη και πιο σημαντική έρευνα του κλάδου που γίνεται στην Ελλάδα όσον αφορά τον αριθμό των συμμετεχόντων, με 3.000 καταναλωτές κάθε χρόνο να επιλέγουν τα πιο καινοτόμα προϊόντα. Φέτος, και στην κατηγορία Έτοιμο Τσάι, οι καταναλωτές επέλεξαν το Nestea, επιβραβεύοντας την καινοτομία που έφερε στην ελληνική αγορά! Για έναν ολόκληρο

χρόνο, η επικοινωνία του Nestea θα φιλοξενεί το ειδικό λογότυπο «Προϊόν της Χρονιάς 2013»*, δίνοντας τη δυνατότητα στους καταναλωτές να αναγνωρίζουν άμεσα την καινοτομία και διευκολύνοντάς τους στη δύσκολη επιλογή ανάμεσα στη μεγάλη προσφορά προϊόντων που διατίθενται στην αγορά.

Leptos Coral Seas Villas: Εκεί που το Ηλιοβασίλεμα συναντά τη Θάλασσα

Στην πιο όμορφη ειδυλλιακή περιοχή της Πάφου πάνω στο κύμα βρίσκεται το νέο εντυπωσιακό δημιούργημα της Leptos Estates Coral Seas

Villas. Σχεδιασμένο σε Αιγαιοπελαγίτικους και Κυκλαδίτικους ρυθμούς και χρώματα, έρχεται να δέσει με το γαλάζιο της θάλασσας και τις γύρω καταπράσινες μπανανοφυτείες. Όλες οι κατοικίες απολαμβάνουν την άπλετη θέα στο απέραντο γαλάζιο της θάλασσας καθώς επίσης τα ονειρικά ηλιοβασιλέματα ιδίως τα καλοκαιρινά δειλινά. Οι άσπροι τοίχοι και καμάρες, τα γαλάζια παντζούρια και πέργκολες, τα πέτρινα πατώματα και οι μαρμάρινες σκάλες συνδυάζονται αρμονικά με τους όμορφους κήπους, τους χώρους πρασίνου, τις πισίνες και τα ratios προσφέροντας μια ιδανική και συνάμα ευχάριστη και απολαυστική διαμονή στους κατοίκους του έργου. Το Coral Seas Villas αποτελεί ακόμη ένα παραθαλάσσιο έργο της Leptos Estates το οποίο προσελκύονται ήδη αγοραστές και επενδυτές, κυρίως από την Σκανδιναβία, Ρωσία, Κίνα και Μέση Ανατολή.

Leptos News: Νέα φιλοσοφία - Νέοι νικητές

Το ενδοεταιρικό περιοδικό του Ομίλου Λεπτός, Leptos News, απέκτησε νέα, σύγχρονη σχεδίαση και νέα φιλοσοφία. Στο πλαίσιο της τελευταίας έκδοσης του Leptos News, ο Όμιλος βράβευσε τον νικητή του Χειμερινού διαγωνισμού, Μάριο Πασιαρδή ο οποίος κέρδισε μια δωρεάν διαμονή στο πέντε αστέρων ξενοδοχείο του Ομίλου, Coral Beach Hotel and Resort. Ο διαγωνισμός που διενεργείται κάθε 3 μήνες, αποτελεί καθιερωμένο θεσμό και σημείο αναφοράς για το προσωπικό του Ομίλου Εταιρειών Λεπτός. Το περιοδικό «Leptos News» αποτελεί μέρος της στρατηγικής επικοινωνίας του Ομίλου Εταιρειών Λεπτός. Το έντυπο, που είναι ποικίλης ύλης, ψυχαγωγεί, δίνει χρήσιμες πληροφορίες και ενημερώνει το προσωπικό για τις δραστηριότητες του Ομίλου συμβάλλοντας θετικά στην αναβάθμιση της εσωτερικής επικοινωνίας και ενισχύοντας την κουλτούρα ομαδικότητας του Ομίλου.

Παγκόσμια Δύναμη
στις Ασφάλειες Ζωής

www.metlifealico.com.cy

MetLife Alico^{SM}

Νέος Γενικός Διευθυντής της Etihad Airways στην Κύπρο

Η Etihad Airways, ο εθνικός αερομεταφορέας των Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων, προχώρησε στο διορισμό του κ. Rashed Saif Al Shabi στη θέση του Γενικού Διευθυντή των εργασιών της εταιρείας στην Κύπρο. Ο διορισμός του κ. Al Shabi έγινε κατόπιν της μετακίνησης του μέχρι πρότινος Γενικού Διευθυντή της εταιρείας στην Κύπρο κ. John Evans, ο οποίος ανέλαβε τα ηνία των εργασιών της Etihad Airways στις Φιλιππίνες. Ο κ. Al Shabi διαθέτει πολυετή εμπειρία σε κρίσιμες θέσεις εργασίας τόσο στα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, όσο και σε άλλες αγορές.

Πριν ενταχθεί στο δυναμικό της Etihad Airways τον Ιούλιο του 2009 ως Business Development Manager με έδρα το Άμπου Ντάμπι, κατείχε διάφορα διευθυντικά πόστα στη Dubai Islamic Bank. Το 2010 και με την ιδιότητα του Business Development Manager, μετατέθηκε στο γραφείο της Etihad Airways στο Αμμάν της Ιορδανίας. Τον Ιανουάριο του 2011, ο κ. Al Shabi διορίστηκε στη θέση του Γενικού Διευθυντή του γραφείου της Etihad Airways στις Σεϋχέλλες, έχοντας στις αρμοδιότητες του τόσο τις εμπορικές, όσο και τις επιχειρησιακές εργασίες της εταιρείας. Διετέλεσε επίσης συνδεδεμένος κρίκος στις επαφές και διαπραγματεύσεις μεταξύ της Etihad Airways με την Air Seychelles, της οποίας ο εθνικός αερομεταφορέας των ΗΑΕ κατέχει σήμερα ποσοστό της τάξης του 40%. Ο Peter Baumgartner, Γενικός Εμπορικός Διευθυντής της Etihad Airways, εξέφρασε την ικανοποίησή του για την συμπερίληψη του κ. Al Shabi στην ηγετική ομάδα των εργασιών της εταιρείας στην Ευρώπη. «Η σύνδεση Λάρνακα-Άμπου Ντάμπι αποτελεί ένα από τα σημαντικά δρομολόγια της Etihad Airways, ενώνοντας την Κύπρο με τα ΗΑΕ, τις χώρες του Κόλπου και όχι μόνο σε ότι αφορά τον τουρισμό, τις επιχειρήσεις αλλά και τον πολιτισμό. Ο Rashed Saif Al Shabi έχει μια αποδεδειγμένα επιτυχημένη πορεία στον κλάδο των αερομεταφορών και εργάζεται πάντοτε με ιδιαίτερο πάθος για να φέρει εις πέρας το έργο που αναλαμβάνει. Αναμένουμε ότι με τις διευθυντικές του ικανότητες και τη σωστή στρατηγική κατεύθυνση θα πετύχει ακόμη περισσότερα για τις εργασίες μας στην Κυπριακή αγορά».

Ευχάριστες ειδήσεις σε καιρούς δύσκολους...

Οι δύσκολες στιγμές που περνά ο τόπος μας, προβληματίζουν πολλές οικογένειες για το μέλλον των παιδιών τους. Από τη μια, δεν υπάρχει αμφιβολία ότι η απόκτηση των προσόντων που προσφέρει η τριτοβάθμια εκπαίδευση αποτελεί ένα ισχυρό εφόδιο για να αντιμετωπίσει κάποιος μια δύσκολη αγορά εργασίας. Από την άλλη, η οικονομική κρίση καθιστά προβληματική τη χρηματοδότηση των σπουδών, αφού πολλές οικογένειες πρέπει να αντιμετωπίσουν το αυξανόμενο κόστος ζωής με μειωμένα εισοδήματα. Πολλοί δε συμπατριώτες μας είναι χωρίς δουλειά...

Μέσα σ' αυτές τις συνθήκες οι ευθύνες των υπεύθυνων οργανισμών, όπως το Intercollege, είναι μεγάλες. Έτσι, σε μια προσπάθεια να βοηθήσει τους συμπολίτες μας να αντεπεξέλθουν μέσα σ' αυτές τις δύσκολες ώρες, το Συμβούλιο του Intercollege αποφάσισε

- Να παγώσει τα διδάκτρα.

• Να διευρύνει το πρόγραμμα υποτροφιών που προσφέρει, έτσι που την επόμενη ακαδημαϊκή χρονιά (2013-2014) να παραχωρηθούν εξακόσιες (600) υποτροφίες (200 στο Intercollege Λευκωσίας, 200 στο Intercollege Λεμεσού και 200 στο Intercollege Λάρνακας) σε νέους φοιτητές που προέρχονται από οικογένειες που αποδεδειγμένα αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσκολίες. Οι υποτροφίες αυτές θα κυμαίνονται από 15 μέχρι 60% των διδάκτρων, ανάλογα με την οικονομική κατάσταση των αιτητών.

• Να εξετάζει με ιδιαίτερη προσοχή και κατανόηση περιπτώσεις υφιστάμενων φοιτητών του, ιδιαίτερα αυτών με ικανοποιητική ακαδημαϊκή επίδοση, που αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην αποπληρωμή των διδάκτρων τους, έτσι που κανένας φοιτητής να μην υποχρεωθεί να διακόψει τις σπουδές του επειδή δεν μπορεί να πληρώσει τα διδάκτρα του.

Για περισσότερες πληροφορίες για τους κανονισμούς που διέπουν την παροχή των υποτροφιών, παρακαλούμε επικοινωνήστε με τα κατά τόπους Γραφεία Εισδοχής Φοιτητών.

Ολοκληρώθηκε με βραβεύσεις φοιτητών η συνεργασία Public και Πανεπιστημίου Λευκωσίας

Με βραβεύσεις των ομάδων με τις καλύτερες προτάσεις ολοκληρώθηκε η συνεργασία μεταξύ των καταστημάτων Public και του Πανεπιστημίου Λευκωσίας. Οι ομάδες που διακρίθηκαν βραβεύτηκαν σε εκδήλωση στις 20 Φεβρουαρίου σε αίθουσα του Πανεπιστημίου Λευκωσίας με τη συμμετοχή φοιτητών και καθηγητών του Πανεπιστημίου. Η συνεργασία της εταιρείας με το Τμήμα Επικοινωνίας του Πανεπιστημίου διήρκεσε έξι περίπου μήνες και κορυφώθηκε με φοιτητικό διαγωνισμό για τη δημιουργία ολοκληρωμένου προγράμματος επικοινωνίας για τα καταστήματα Public. Κατατέθηκαν περίπου 20 προτάσεις από 60 φοιτητές που εργάστηκαν σε ομάδες υπό την επίβλεψη των καθηγητών του Τμήματος. Η επιλογή των τριών νικητών με τις καλύτερες προτάσεις για το πρόγραμμα επικοινωνίας των Public έγινε από την Πρόεδρο του Τμήματος, Δρ. Νάγια Ρούσου και τον Γενικό Διευθυντή των Public κ. Χρήστο Νούλη, καθώς και τους καθηγητές Νικόλα Νικολή, Τάο Παπαϊωάννου και Μάρκο Κωμοδρόμο. Όλοι οι συμμετέχοντες στο διαγωνισμό πήραν από τα Public μια εκπαιδευτική κάρτα την οποία μπορούν να χρησιμοποιούν σε όλα τα προϊόντα του καταστήματος. Η κάρτα είναι ονομαστική και αποκλειστική. Παράλληλα, οι νικητές έλαβαν μια δωροεπιταγή 200 ευρώ ανά άτομο, η δεύτερη ομάδα μια δωροεπιταγή 150 ευρώ ανά άτομο ενώ το τρίτο βραβείο ήταν μια δωροεπιταγή 100 ευρώ ανά άτομο.

Το 1^ο νερό σε πωλήσεις στην Ελλάδα

ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ Α&Ρ (ΑΝΔΡΕΟΥ & ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΙΔΕΣ) ENTERPRISES PUBLIC COMPANY LTD, ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΟΙ ΔΙΑΝΟΜΕΙΣ ΤΩΝ PEPSI, 7UP, ΗΒΗ, GATORADE, LIPTON ICE TEA.

Η ForexTime (FXTM) του Andrey Dashin ξεκινά επίσημα τη λειτουργία της και δέχεται πελάτες

Η ForexTime Ltd (FXTM), η νέα Κυπριακή επενδυτική εταιρεία για on line συναλλαγές με Forex, ανακοίνωσε την επίσημη έναρξη της με την ενεργοποίηση της άδειας της ως Επενδυτική Εταιρεία Κύπρου, καθώς και τη λειτουργία της ιστοσελίδας της www.forextime.com. Η ForexTime ιδρύθηκε από τον Andrey Dashin, συνιδρυτή και μέτοχο της Alpari, και ηγείται από μια ομάδα εξειδικευμένων στελεχών που μοιράζονται συνολική εμπειρία πολλών δεκαετιών. Ο Andrey Dashin αναφέρει: «Η 15ετή εμπειρία μου στην αγορά του Forex με έχει βοηθήσει στο να αναγνωρίζω τι θέλουν οι επενδυτές της αγοράς συναλλάγματος (Forex) και έχω ιδρύσει την ForexTime με σκοπό να εκπληρώσω τις προσδοκίες τους. Με τη ForexTime έχετε το πλεονέκτημα της συναλλαγής με εξελιγμένη, αξιόπιστη και κορυφαία τεχνολογία, που υποστηρίζεται από μια ομάδα προσεκτικά επιλεγμένη, με κριτήρια την εμπειρία και τη γνώση τους για τον τομέα». Η ForexTime δίνει στους πελάτες της πρόσβαση στην παγκόσμια αγορά νομισμάτων και προσφέρει συναλλαγές σε Forex, πολύτιμα μέταλλα, εμπορεύματα, μετοχές και δείκτες.

Η εταιρεία είναι εγγεγραμμένη ως Επενδυτική Εταιρεία Κύπρου, με αριθμό εγγραφής HE310361 και έχει λάβει άδεια από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς Κύπρου, με αριθμό άδειας 185/12. Εκτός από την παροχή παραδοσιακών επενδυτικών εργαλείων, όπως το Forex, ο Χρυσός, το Ασήμι και τα συμβόλαια επί της διαφοράς (CFD's), η εταιρεία καινοτομεί προσφέροντας και λύσεις ειδικά προσαρμοσμένες σε διάφορες περιοχές, συμπεριλαμβανομένων και υπηρεσιών λογαριασμών που είναι συμβατοί με το νόμο της σαρία. Η ForexTime σκοπεύει να επεκτείνει αυτή τη λίστα με την κυκλοφορία νέων προϊόντων και τη λειτουργία νέων υπηρεσιών στη διάρκεια του χρόνου. Διασφαλίζοντας ότι η εμπειρία του πελάτη είναι στο επίκεντρο της λειτουργίας της ForexTime, οι πα-

ρεχόμενες υπηρεσίες είναι προσαρμοσμένες στις προσωπικές ανάγκες και φιλοδοξίες του κάθε πελάτη – είτε αυτός είναι αρχάριος, είτε μετρίου επιπέδου, είτε έμπειρος.

Η αποστολή μας στη ForexTime είναι να μεγιστοποιήσουμε την αξία που αντλούν οι πελάτες μας από το πιο πολύτιμο αγαθό τους, τον χρόνο. Η συνολική εμπειρία της ομάδας των στελεχών μας, υποδηλώνει ότι έχουμε γνώση της αγοράς Forex σε βάθος και είμαστε αποφασισμένοι να ανεβάσουμε τον πήχη του συγκεκριμένου τομέα ψηλότερα έχοντας κατά νου πάντα την εμπειρία του πελάτη», αναφέρει η Olga Rybalkina, Ανώτερη Εκτελεστική Διευθύντρια της ForexTime.

Για περισσότερες πληροφορίες παρακαλώ επισκεφτείτε τη σελίδα: www.forextime.com

Υπογραφή Μνημονίου Συναντίληψης μεταξύ CIIM και ΕΤΕΚ

Μνημόνιο Συναντίληψης υπογράφηκε μεταξύ του Cyprus International Institute of Management (CIIM) και του Επιστημονικού Τεχνικού Επιμελητηρίου Κύπρου (ΕΤΕΚ), επισφραγίζοντας και ενδυναμώνοντας με αυτό τον τρόπο την συνεργασία των δυο πλευρών. Στη διάρκεια ειδικής Τελετής συμφωνήθηκε η παραχώρηση από το CIIM τριών υποτροφιών αξίας 30.000 ευρώ σε μέλη του ΕΤΕΚ, για το ακαδημαϊκό έτος 2012-2013. Οι υποτροφίες αφορούν το Πρόγραμμα MBA – Master in Business Administration. Το ΕΤΕΚ από την πλευρά του θα διανέμει στα μέλη του – κατά καιρούς και σε συνεννόηση με το CIIM – ενημερωτικό υλικό το οποίο θα καλύπτει όλα τα προγράμματα του Ινστιτούτου ανεξαιρέτως και συμπεριλαμβανομένων και των μικρής διάρκειας επιμορφωτικών προγραμμάτων, για επιχειρήσεις και στελέχη εταιρειών.

Μεταπτυχιακά... για όσους στοχεύουν στην κορυφή

Το CIIM, η κορυφαία Σχολή Διοίκησης επιχειρήσεων στην Κύπρο, αντλώντας από την εικοσαετή και πλέον πείρα του σε μεταπτυχιακά προγράμματα Management και το παγκόσμιο δίκτυο καθηγητών που διαθέτει, έχει προσαρμόσει το περιεχόμενο των προγραμμάτων του και τις διδακτικές του μεθόδους στις ανάγκες της νέας εποχής και των σημερινών δεδομένων. Τα μεταπτυχιακά του CIIM καλύπτουν όλα τα προσόντα και τις πρακτικές δεξιότητες που απαιτούνται για την προσαρμογή των πτυχιούχων, νέων και μη, στις απαιτήσεις της νέας εποχής, και την επικερδή τους απασχόληση σε επαγγέλματα με μέλλον ή και την αυτοεργοδότηση τους με την ίδρυση της δικής τους επιχείρησης.

Under the Patronage of
H.H. Sheikh Mohammed Bin Rashid Al Maktoum
 UAE Vice President, Prime Minister and Ruler of Dubai

الإمارات العربية المتحدة
 دولة الامتداد الاقتصادي
 UNITED ARAB EMIRATES
 EMIRATE OF ECONOMIC TRADE

Annual Investment Meeting

A Future International Economic Landscape in the Making. Implications on FDI and the Economic Growth Prospects of Frontier & Emerging Markets

April 30 - May 2, 2013

Dubai International Convention & Exhibition Centre
 Dubai, United Arab Emirates

Discover new Investment Opportunities in New markets !

- Over 80 Participating Countries.
- Over 4000 International Delegates.
- 12'000 Square meters of Exhibition Space showcasing latest investment Projects in emerging and frontier markets.

CONFIRM YOUR PARTICIPATION NOW

AIM 2013 Features

The Annual Investment Meeting 2013 offers a variety of features aimed at facilitating strategic networking while providing a worthwhile learning experience.

AIM 2013 features include

- AIM Opening Ceremony
- AIM Conference
- AIM Exhibition
- AIM Tripartite High-level Meeting
- AIM Country Presentations
- AIM G2G Meetings
- AIM B2B Meetings
- AIM Investment Awards
- AIM Capacity Building Workshops
- AIM Site Visits

AIM Strategic Networking Functions

- AIM Gala Dinner
- National Cocktail Receptions
- Coffee and Lunch Breaks

Follow us on

www.aimcongress.com

TEL : +971 4 39 23332

FAX : +971 4 39 23332

P.O.BOX : 10161

EMAIL : info@aimcongress.com

Liberty Life Insurance Public Company Ltd

Η εταιρεία που ατενίζει το μέλλον με αισιοδοξία

Στις 8 Φεβρουαρίου 2013, πραγματοποιήθηκε στο ROYAL HALL στη Λευκωσία, σε ένα ζεστό και ευχάριστο κλίμα, η βραδιά βραβεύσεων της Liberty Life Insurance Company LTD. Ο Διευθύνων Σύμβουλος της Εταιρείας, κύριος Ζένιος Δημητρίου, άνοιξε τη βραδιά με ένα σύντομο χαιρετισμό καλωσορίζοντας τους προσκεκλημένους, τους ασφαλιστές, και υπαλλήλους της εταιρείας. Αναφέρθηκε μεταξύ άλλων ότι ο χρόνος που πέρασε ήταν εξαιρετικά δύσκολος για τις κυπριακές επιχειρήσεις, ιδιαίτερα όμως για τις ασφαλιστικές επιχειρήσεις του κλάδου Ζωής. Παρ' όλα αυτά η Liberty Life κατόρθωσε με τη διορατικότητα του προέδρου της, τη συμβολή των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου και τους ακούραστους λειτουργούς, να διατηρήσει την παραγωγή της, να αυξήσει τις νέες εργασίες και να ατενίζει το μέλλον με αισιοδοξία. Ακολούθησε μέσα σε κλίμα ενθουσιασμού η καθιερωμένη βράβευση των πρώτων ασφαλιστικών συμβούλων καθώς και των κορυφαίων τραπεζικών Υπαλλήλων από τη συνεργασία με την USB BANK. Κατά τη διάρκεια της βραδιάς, οι παρευρισκόμενοι διασκέδασαν με Ελληνικές μελωδίες από τετραμελή ορχήστρα, και απόλαυσαν τις γαστρονομικές επιλογές.

INTERNATIONAL PROPERTY SHOW

DUBAI • 2013

Prestigious developers under one umbrella

April 30 - May 2, 2013

Sheikh Zayed Hall

Dubai International Convention & Exhibition Centre
Dubai, United Arab Emirates

Supported by

DAMAC

مديرية الأراضي والممتلكات
Land Department

Σημασία αξιοποίησης του τομέα της Ενέργειας μέσω του ΧΑΚ

Την τρέχουσα περίοδο βρίσκεται σε εξέλιξη, ως γνωστό από την Κυπριακή Δημοκρατία, η διαδικασία αδειοδότησης οικοπέδων της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης της Δημοκρατίας, για σκοπούς εξόρυξης υδρογονανθράκων. Η προσπάθεια αυτή της Κυπριακής Δημοκρατίας μπορεί να αποδώσει τα βέλτιστα και να επιφέρει σημαντικά οφέλη για τον τόπο μας, μέσω και της ανάπτυξης - αξιοποίησης του ενεργειακού τομέα της Κύπρου στην αγορά του Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου (ΧΑΚ).

Λαμβάνοντας υπόψη παραδείγματα ανάλογων περιπτώσεων διεθνώς, το Χρηματιστήριο μπορεί να διαδραματίσει ένα πολύ ουσιαστικό ρόλο στην όλη προσπάθεια, προς όφελος και της οικονομίας και της Κυπριακής Δημοκρατίας, ευρύτερα.

Προτείνονται συνεπώς στην κατεύθυνση αυτή, μεταξύ άλλων, οι ακόλουθες εισηγήσεις:

Του Νώντα Μεταξά

Γενικού Διευθυντή του ΧΑΚ

(α) Η Κρατική Εταιρεία Υδρογονανθράκων να εισαχθεί στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου. Ανάλογες ρυθμίσεις συνιστούν την

πρακτική που ακολουθείται διεθνώς στο θέμα. Ειδικότερα αναφερόμαστε στο παράδειγμα της Νορβηγίας - με την εταιρεία StatOil -, που είναι ενδεικτικό σχετικά με την κατεύθυνση που πρέπει να ακολουθηθεί και στην περίπτωση της Κύπρου. Μέσω μίας τέτοιας ρύθμισης και διάθεσης μέρους του μετοχικού κεφαλαίου σε επενδυτές (διεθνώς και εγχώρια), θα είναι δυνατός ως Κύπρος να ελκύσουμε μεγάλους θεσμικούς επενδυτές του εξωτερικού και να διευρυνθούν τα προσφερόμενα επενδυτικά προϊόντα, επιφέροντας πολλαπλά οφέλη για τη Δημοκρατία.

Η εταιρεία ΚΡΕΤΥΚ μπορεί να αναδειχθεί ως ο εθνικός φορέας των ενεργειακών συμφερόντων της Δημοκρατίας και στα πλαίσια αυτά θα μπορεί να συσταθεί κι' ένα ανεξάρτητο ταμείο (sovereign fund) το οποίο θα ανήκει στην Κυπριακή Δημοκρατία, όπου θα έχει στην κυριότητα του την πλειοψηφία του κεφαλαίου της εταιρείας υδρογονανθράκων. Σημιώνεται ότι στη Νορβηγία, βάσει διερεύνησης μας, το Κράτος διατηρεί ποσοστό συμμετοχής περίπου 67% στο μετοχικό κεφάλαιο της αντίστοιχης εισηγμένης εταιρείας υδρογονανθράκων, με το υπόλοιπο ποσοστό να έχει διατεθεί

σε αριθμό διεθνών και εγχώριων θεσμικών, αλλά και ιδιωτών επενδυτών.

(β) Στις επικείμενες συμφωνίες που θα συνολογηθούν μεταξύ της Δημοκρατίας και των εταιρειών εξόρυξης υδρογονανθράκων που τελικά θα επιλεγούν για κάθε οικόπεδο της ΑΟΖ, να προβλέπεται συμβατικά εκ μέρους τους η υποχρέωση για έκδοση αξιών με τη μορφή πιστοποιητικών παραστατικών μετοχών (Depository Receipts) και εισαγωγής τους στο Κυπριακό Χρηματιστήριο. Με την επιλογή αυτή, θα συσταθεί ένας αξιοσημείωτος ενεργειακός τομέας στην αγορά του ΧΑΚ και θα προσφέρονται νέα προϊόντα στην επενδυτική κοινότητα (εγχώρια και διεθνώς) που θα είναι ιδιαίτερα ελκυστικά, για προσέλκυση επενδύσεων κι' από την ευρύτερη περιοχή της Κύπρου.

Μέσω της εφαρμογής των πιο πάνω, θα γίνει εφικτό όπως ο ενεργειακός τομέας της Κύπρου να αναδειχθεί σε περίοπτη θέση στη χρηματιστηριακή αγορά, εγχώρια αλλά και διεθνή και να λάβει ξεχωριστή σημασία για σκοπούς επενδύσεων. Σ' αυτόν, θα μπορούν να δημιουργηθούν δείκτες μετοχών και ανάλογα παράγωγα προϊόντα σ' αυτούς, όπως π.χ. Futures, Options, ETF's, κ.α.

Ανάλογες ρυθμίσεις έγιναν και στο γειτονικό Ισραήλ, όπου μέσω του τομέα της ενέργειας έχουν στη χώρα αυτή από τη μία διαχρονικά ενδυναμώνει περαιτέρω τις εταιρείες που ασχολούνται στον τομέα αυτό κι' από την άλλη η ενεργειακός τομέας έχει συνεισφέρει σε σημαντικό βαθμό στο να αναπτυχθεί περαιτέρω η χρηματιστηριακή αγορά της χώρας αυτής και να επιτευχθεί η έλκυση διεθνών επενδυτών.

Πρόσθετα θα παρέχεται και η ευχέρεια μέσω υλοποίησης των πιο πάνω εισηγήσεων, για προσέλκυση διεθνών επενδυτικών ταμείων (funds) στην Κύπρο, με εξειδίκευση στον τομέα της ενέργειας. Το γεγονός αυτό θα προσδώσει και περαιτέρω αξία στην προσπάθεια της Κύπρου, για διατήρηση και πρόσθετη ανάπτυξη της χώρας, ως περιφερειακό χρηματοοικονομικό κέντρο.

Το ΧΑΚ είναι διασυνδεδεμένο με τις πλείστες όσες Ευρωπαϊκές και γειτονικές χρηματιστηριακές αγορές κι' έχει μία αξιοζήλευτη υποδομή. Αξιοποίηση του στον τομέα της ενέργειας, όπως έγινε σε ανάλογες περιπτώσεις άλλων χωρών, θα επιφέρει άμεσα και πρακτικά οφέλη για την Κυπριακή οικονομία.

Η Banc De Binary επεκτείνεται στην Κύπρο

Η κορυφαία εταιρεία στα binary options λαμβάνει άδεια λειτουργίας από την Κυπριακή Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς και γίνεται η πρώτη ρυθμιζόμενη εταιρεία του είδους της στον κόσμο.

Η Banc De Binary, η ταχύτερα αναπτυσσόμενη εταιρεία στην αγορά δυαδικών συμβολαίων δικαιωμάτων προαίρεσης (binary options), ξεκινά τη λειτουργία της στην Κύπρο, με ολοκαίνουργια γραφεία στη Λεμεσό. Τα γραφεία στην Κύπρο θα λειτουργούν ως η έδρα της εταιρείας για Ευρώπη και Μέση Ανατολή και αντιπροσωπεύουν μια επένδυση πολλών εκατομμυρίων ευρώ στο νησί.

Έχοντας ιδρυθεί το 2009 στις Ηνωμένες Πολιτείες, η Banc De Binary είναι ο μόνος αδειοδοτημένος μεσίτης για συναλλαγές με binary options στον κόσμο, καθώς και η πρώτη εταιρεία σε αυτόν τον αναπτυσσόμενο τομέα της αγοράς που πληροί τους αυστηρούς κανονισμούς της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Κύπρου. Η άδεια προσφέρει ένα ακόμα επίπεδο διαφάνειας, φερεγγυότητας και ασφάλειας στους πελάτες της Banc De Binary, των οποίων οι λογαριασμοί είναι πια πλήρως προστατευμένοι από το Ταμείο Αποζημίωσης Επενδυτών, σύμφωνα με τους κανονισμούς της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Κύπρου.

Ο Ιδρυτής και Ανώτατος Εκτελεστικός Διευθυντής της Banc De Binary, Oren Laurent, δήλωσε σχετικά: «Η γεωγραφική τοποθεσία της Κύπρου, οι εξαιρετικές της υποδομές και το υψηλά καταρτισμένο εργατικό δυναμικό, κατέστησε το νησί την πρώτη και μοναδική μας επι-

λογή για τα κεντρικά μας γραφεία για την Ευρώπη και τη Μέση Ανατολή».

Ο κλάδος των binary options αναμένεται να δημιουργήσει 1.200 νέες θέσεις εργασίας στην Κύπρο, με την Banc De Binary να εργοδοτεί περισσότερα από 120 άτομα το 2013. Αυτό, σε συνδυασμό με σημαντικές συνεισφορές στον εταιρικό φόρο με βάση τα προβλεπόμενα ετήσια έσοδα πάνω από 100 εκατομμύρια, καθιστά την Banc De Binary μια πολύ καλοδεχούμενη προσθήκη στο επιχειρηματικό τοπίο της Κύπρου, ιδιαίτερα στη δύσκολη οικονομική περίοδο που διανύουμε.

Τι είναι τα Binary Options;

Τα Binary Options -που είναι επίσης γνωστά και ως FROs- διαφέρουν από τις παραδοσιακές επενδύσεις στο ότι το μόνο που χρειάζεται να κάνουν οι επενδυτές είναι να προβλέψουν την κατεύθυνση μια επένδυσης προκειμένου να ολοκληρωθεί με επιτυχία η πράξη. Γενικά, με τα binary options υπάρχουν μόνο δύο αποτελέσματα: είτε "πάνω" είτε "κάτω". Ο τομέας των binary options στην Κύπρο αποτιμάται σε 500 εκατομμύρια ευρώ ανά έτος και αναμένεται ότι τα επόμενα χρόνια θα διεκδικήσει σημαντικό μερίδιο από την ήδη καθιερωμένη αγορά συναλλάγματος (Forex).

• Για να μάθετε περισσότερα για την Banc De Binary ή να ανοίξετε λογαριασμό επισκεφτείτε την ιστοσελίδα της εταιρείας: www.bbinary.com

Στη Medochemie το Βραβείο Εξαγωγών Βιομηχανικών Προϊόντων

Το Βραβείο Εξαγωγών Βιομηχανικών Προϊόντων για το έτος 2011 απονεμήθηκε στη Φαρμακοβιομηχανία Medochemie, σε ειδική τελετή που πραγματοποιήθηκε στο Προεδρικό Μέγαρο.

Το βραβείο που αποτελεί αναγνώριση της ποιοτικής προσφοράς φαρμακευτικών προϊόντων της Medochemie, παρέλαβε από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας Δημήτρη Χριστόφια, ο Κωνσταντίνος Πίττας, εκ των Συμβούλων της Εταιρείας. Η Medochemie, η οποία εξαγεί το 23% των βιομηχανικών προϊόντων της Κύπρου, είναι μία Κυπριακή εταιρεία παρασκευής φαρμακευτικών προϊόντων, με έδρα την Λεμεσό, η οποία έχει αποκτήσει διεθνή χαρακτηριστήρα. Ιδρύθηκε το 1976 από τον Δρα Ανδρέα Πίττα και μέχρι σήμερα συνεχίζει να διαπνέεται από την ίδια φιλοσοφία: «Ποιοτική και οικονομικά προσιτή φαρ-

μακευτική αγωγή για όλους». Εννέα από τα έντεκα συνολικά εργοστάσια της Φαρμακοβιομηχανίας βρίσκονται στη Λεμεσό, ενώ άλλα δύο υπερσύγχρονα εργοστάσια ευρωπαϊκών προδιαγραφών εδρεύουν σε Ολλανδία και Βιετνάμ. Στη Medochemie παρασκευάζεται μία ευρεία γκάμα

προϊόντων με 4.000 άδειες κυκλοφορίας και 650 διαφορετικούς συνδυασμούς προϊόντων, τα οποία μπορούν να καταταχθούν σε περισσότερες από 10 θεραπευτικές κατηγορίες, δίνοντας έτσι τη δυνατότητα σε περισσότερους από 300 εκατομμύρια ανθρώπους να χρησιμοποιούν τα προϊόντα της. Η Εταιρεία έχει πρόσβαση σε αγορές του χώρου της υγείας 100 κρατών, που εκτείνονται και στα τέσσερα σημεία της υφής. Ως εταιρεία εξαγωγών, η Medochemie, έχει βραβευτεί 12 φορές από την κυβέρνηση της Κύπρου και έχει λάβει 3 βραβεία εξαιρετικής επιχειρηματικής επίδοσης από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Το 2012 στα IN Business Awards, η Medochemie ανακηρύχθηκε η Καλύτερη Επιχείρηση, ενώ το 2008 αναδείχθηκε νικήτρια στην κατηγορία Βιομηχανία/Μεταποίηση.

Άνοδος για έμμεση φορολογία και μείωση για εταιρική

✓ Συμπεράσματα διεθνούς έρευνας της KPMG για το 2012

Παγκόσμια τάση για αύξηση της έμμεσης φορολογίας και μείωση της εταιρικής διαπιστώνει στην ετήσια παγκόσμια έκθεσή της για το 2012 η KPMG (Corporate and Indirect Tax Survey) που κυκλοφόρησε πρόσφατα. Στη διάρκεια του έτους ο μέσος συντελεστής έμμεσης φορολογίας παγκοσμίως παρουσίασε αύξηση 0,17 ποσοστιαίων μονάδων, στο 15,5%, καθώς οι κυβερνήσεις συνεχίζουν να επιζητούν φορολογικούς τρόπους διεύρυνσης των εσόδων τους σε μία περίοδο οικονομικών αντιξοοτήτων.

Σχολιάζοντας την εξέλιξη, ο Tim Gillis, παγκόσμια επικεφαλής των υπηρεσιών έμμεσης φορολογίας της KPMG, σημειώνει ότι η τάση αυτή θα συνεχισθεί κατά το 2013 καθώς αρκετές οικονομίες εκδηλώνουν θετικότερους ρυθμούς μεταβολής του ακαθάριστου εθνικού τους προϊόντος, ενώ ήδη υπάρχουν αποφάσεις για αύξηση του βασικού συντελεστή του φόρου προστιθέμενης αξίας σε χώρες όπως η Φινλανδία, η Κύπρος και η Δομινικανή Δημοκρατία.

Σε αντίθεση με την έμμεση, η εταιρική φορολογία κατέγραψε μικρή μείωση το 2012, της τάξης των 0,09 ποσοστιαίων μονάδων, στο 24,43%, ενώ για το τρέχον έτος αναμένονται μειώσεις στους εταιρικούς συντελεστές αρκετών χωρών. Για παράδειγμα, χώρες όπως η Σουηδία, το Μεξικό και ο Ισημερινός, ανακοίνωσαν μέσω των νομοσχεδίων του προϋπολογισμού τους για το 2013 μειώσεις στους εταιρικούς τους συντελεστές.

Από τη λεπτομερή έρευνα-έκθεση της KPMG προκύπτει η ακόλουθη εικόνα των μεταβολών στους συντελεστές εταιρικής και έμμεσης φορολογίας που επήλθαν κατά το 2012, σε ό,τι αφορά στις διάφορες γεωγραφικές περιοχές του πλανήτη:

Εταιρικοί συντελεστές

Εταιρική φορολογία:

-Αφρική: Αύξηση 0,47 ποσοστιαίες μονάδες στο μέσο εταιρικό συντελεστή, από 28,55% το 2011 στο 29,02%.

-Βόρεια Αμερική: Μείωση 1 ποσοστιαία μονάδα στο μέσο εταιρικό συντελεστή, από 34% στο 33%

-Ασία: Μείωση 0,21 ποσοστιαίες μονάδες,

από 23,1% στο 22,89%

-Ευρώπη: Μείωση 0,38 ποσοστιαίες μονάδες, από 20,88% στο 20,5%

-Λατινική Αμερική: Μείωση 0,72 ποσοστιαίες μονάδες, από 29,02% στο 28,3%

- Ωκεανία: Καμία μεταβολή στο μέσο εταιρικό συντελεστή, που παρέμεινε στο επίπεδο του 28,6% του 2011

-Ευρωπαϊκή Ένωση: Μείωση 0,2 ποσοστιαίες μονάδες, από 22,8% στο 22,6%

-ΟΟΣΑ: Μείωση 0,25% εκατοστιαίες μονάδες, από 25,5% στο 25,25%

-Παγκόσμια: Μείωση 0,09 εκατοστιαίες μονάδες, από 24,52% στο 24,43%.

Έμμεση φορολογία

-Αφρική: Αύξηση 0,4 εκατοστιαίες μονάδες στο μέσο συντελεστή έμμεσης φορολογίας, από 14,17% στο 14,57%

- Βόρεια Αμερική: Καμία μεταβολή στο μέσο συντελεστή έμμεσων φόρων, που παρέμεινε στο επίπεδο του 5% του 2011

-Ασία: Αύξηση 0,4 εκατοστιαίες μονάδες, από 11,84% στο 12,24%

- Ευρώπη: Αύξηση 0,29 εκατοστιαίες μονά-

δες, από 19,71% στο 20%

-Λατινική Αμερική: Οριακή αύξηση 0,01 εκατοστιαίες μονάδες, από 12,78% στο 12,79%

-Ωκεανία: Καμία μεταβολή στο μέσο συντελεστή έμμεσης φορολογίας, που παρέμεινε στο επίπεδο του 12,92% του 2011

-Ευρωπαϊκή Ένωση: Αύξηση 0,37 εκατοστιαίες μονάδες, από 20,76% στο 21,13%

-ΟΟΣΑ: Αύξηση 0,32 εκατοστιαίες μονάδες, από 18,53% στο 18,85%

-Παγκόσμια: Αύξηση 0,17 εκατοστιαίες μονάδες, από 15,33% στο 15,50%.

ΗΑΕ-ΗΠΑ

Με βάση τα στοιχεία της έρευνας, τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα είχαν το 2012 το ψηλότερο εταιρικό συντελεστή, της τάξης του 55%, ακολουθούμενα από τις ΗΠΑ με 40% και την Ιαπωνία με 38,01%. Στον αντίποδα των χωρών αυτών βρίσκεται το Μαυροβούνιο, που έχει το χαμηλότερο εταιρικό συντελεστή, ύψους 9%. Πίσω από τη βαλκανική αυτή χώρα βρίσκεται μία μεγάλη ομάδα κρατών που επιβάλλει συντελεστή 10% και στην οποία ανήκουν οι: Αλβανία, Βοσνία & Ερζεγοβίνη, Βουλγαρία, Κύπρος, Γιβραλτάρ, Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας, Σερβία, Παραγουάη και Κατάρ. Αξίζει να σημειωθεί, όπως επισημαίνεται στην έκθεση, ότι σε κάποιες περιπτώσεις η αποτελεσματική (πραγματική) εταιρική φορολογία, όπως στην περίπτωση των ΗΑΕ, είναι πολύ χαμηλότερη από τον υφιστάμενο συντελεστή, ενώ μπορεί να είναι και μηδενική λόγω των διαφόρων φοροαπαλλαγών.

Στην περίπτωση της έμμεσης φορολογίας η Ουγγαρία με 27% και η Ισλανδία με 25,5% είναι οι χώρες με τους ψηλότερους συντελεστές και ακολουθούν, με 25%, μία ομάδα τεσσάρων κρατών που αποτελείται από τη Σουηδία, Δανία, Νορβηγία και Κροατία. Από την άλλη, τον μικρότερο συντελεστή έμμεσης φορολογίας, μόλις 1,5%, επιβάλλει η Αρούμπα, ενώ ακολουθεί μία ομάδα χωρών με 5%, που περιλαμβάνει τις: Καναδά, Ιαπωνία, το νησί Τζέρσεϋ, Νιγηρία, Ταϊβάν, Υεμένη και τον Άγιο Μαρτίνο.

Οι απόψεις και γνώμες που διατυπώνονται στο παρόν είναι αυτές του συγγραφέα και δεν εκπροσωπούν κατ' ανάγκη τις απόψεις και γνώμες της KPMG International ή Οίκου Μελών της KPMG. Η επωνυμία της KPMG και το λογότυπο της KPMG είναι εγγεγραμμένα εμπορικά σήματα της KPMG International Cooperative, Ελβετικός Οργανισμός.

THE BLACK GROUSE

A DISTINCT CHARACTER

AN INTRIGUING BLEND OF SMOKY, PEATED MALTS AND SCOTLAND'S FAVORITE WHISKY

Meet the rakish relative of The Famous Grouse. Bold and charismatic, uniquely smoky but smooth.
The Black Grouse has a character as distinctive as the whisky he has inspired.

The Black Grouse is a strikingly beautiful bird, and something of a show-off, strutting with a raised tail and a glint in the eye. It's a special breed, just like the light, smoky blend that bears the same name.

www.black-grouse.com • Enjoy responsibly

Οι ξένες επιχειρηματικές δραστηριότητες και οι επενδύσεις στην Κίνα αποκτούν σήμερα μεγαλύτερη σημασία από ποτέ

✓ Ο προσεκτικός σχεδιασμός, η διαχείριση κινδύνων και η ευέλικτη στρατηγική αποτελούν κλειδιά για τη βιωσιμότητα και την προσαρμοστικότητα στον κίνδυνο

Καθώς οι νέοι ηγέτες της χώρας «ανοίγουν» την αγορά σε ξένες άμεσες επενδύσεις για να τονώσουν την παγκόσμια οικονομία, οι νεοεισερχόμενοι και οι επενδυτές έχουν τη δυνατότητα, με ανοικτό μυαλό και υιοθετώντας μια ευέλικτη στρατηγική, να εξασφαλίσουν τη βιωσιμότητα τους στην Κίνα. Αυτό υποστηρίζεται από την τελευταία έκδοση της έκθεσης «Επιχειρηματική Δραστηριότητα και Επενδύσεις στην Κίνα» που εκπόνησε η PwC. Ο οδηγός συγκεντρώνει χρήσιμες πληροφορίες και απόψεις μέσα από συνεντεύξεις με δεκάδες εκ των κορυφαίων στελεχών της PwC με έδρα την Κίνα. Οι συμμετέχοντες στην έρευνα παραθέτουν την πλούσια εμπειρία τους στην αντιμετώπιση βασικών επιχειρηματικών ζητημάτων στη χώρα, όπως είναι οι βιώσιμες αλυσίδες εφοδιασμού, η προσαρμοστικότητα στον κίνδυνο, οι κοινοπραξίες και οι συμφωνίες εξαγορών και συγχωνεύσεων καθώς και οι σχέσεις με τους κυβερνητικούς φορείς.

«Με την παρούσα οικονομική κατάσταση και την αλλαγή στην ηγεσία, βλέπουμε μια αυξανόμενη φιλελευθεροποίηση της κινεζικής αγοράς προς τις ξένες επενδύσεις», δήλωσε ο Frank Lyn, Διευθύνων Συνέτακτος της PwC Κίνας και Χονγκ Κονγκ. «Καθώς οι πολυεθνικές επιχειρήσεις διαφοροποιούν την επικέντρωσή τους από το 'αναδυόμενο εργατικό δυναμικό' στην 'αναδυόμενη μεσαία τάξη' της Κίνας, τώρα είναι η κατάλληλη στιγμή να ενισχύσετε τη στρατηγική σας στη χώρα και να αξιοποιήσετε τις νέες μεταρρυθμίσεις της αγοράς».

Οι ραγδαίες αλλαγές στα δημογραφικά δεδομένα και οι δυνάμεις της αγοράς προσφέρουν δυνατότητες σε νέους συναρπαστικούς τομείς και ευκαιρίες που δεν θα φανταζόταν κανείς πριν από μερικά χρόνια, όταν η χώρα ήταν λιγότερο ανοιχτή στις ξένες επενδύσεις.

Επίσης, το Νοέμβριο του 2012, το 18ο Εθνικό Συνέδριο του Κομμουνιστικού Κόμματος της Κίνας (CPC) έστειλε στη διεθνή κοινότητα σαφές και ξεκάθαρο μήνυμα ότι η νέα ηγεσία παραμένει

αφοσιωμένη στο στόχο για «βαθιές μεταρρυθμίσεις και ανοίγματα».

Τα 10 κεφάλαια της έκδοσης καλύπτουν θέματα που έχουν αναπτυχθεί με βάση όσα οι επενδυτές και οι ηγέτες επιχειρήσεων στην Κίνα μάς έχουν πει ότι θεωρούν σημαντικά:

1. Είσοδος στην αγορά και ανάπτυξη
2. Επίτευξη συμφωνιών
3. Διαχείριση κινδύνων
4. Εταιρική διακυβέρνηση και αποτελεσματικότητα της τεχνολογίας πληροφοριών
5. Ανθρώπινοι πόροι και διαχείριση ταλέντων
6. Χρηματοπιστωτικά και οικονομικά θέματα
7. Στρατηγικές αλυσίδων εφοδιασμού
8. Σχέσεις με κυβερνητικούς φορείς, ρυθμιστική συμμόρφωση και ευθυγράμμιση με ενδιαφερόμενους φορείς
9. Διαχείριση φορολογίας: σχεδιασμός και συμμόρφωση
10. Λογιστική και αναφορές

Οι παράγοντες οι οποίοι διαδραματίζουν σήμερα καταλυτικό ρόλο στην Κίνα – η γήρανση του πληθυσμού, ο αυξανόμενος πλούτος, η διαφοροποίηση της συμπεριφοράς των καταναλωτών, η αυξημένη περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση, η μεγαλύτερη κινητικότητα, η αστικοποίηση και η μείωση του μεγέθους των νοικοκυριών – σπρώχνουν τη χώρα σε μια διαδικασία μεγάλων αλλαγών. Για να μπορέσει να ανταποκριθεί στα νέα δεδομένα, η μεταρρύθμιση της αγοράς οδηγεί ολοένα και μεγαλύτερο αριθμό κλάδων και αγορών προς τη φιλελευθεροποίηση. Η νέα ηγεσία της Κίνας έχει ως στόχο την ενθάρρυνση περισσότερων ιδιωτικών επενδύσεων και την ενίσχυση της ανάπτυξης του ιδιωτικού τομέα. Δεσμεύεται επίσης να ανοίξει νέες αγορές και κλάδους σε ξένες επενδύσεις.

Μεγάλες προσδοκίες για ευκαιρίες ανάπτυξης εναποτίθενται πλέον στην Κίνα καθώς δεν υπάρχουν ενδείξεις ανάκαμψης στις οικονομίες της Ευρωζώνης και των ΗΠΑ. Σύμφωνα με ειδικούς της PwC, ο προσεκτικός σχεδιασμός αποτελεί κλειδί για οποιαδήποτε στρατηγική που αφορά την Κίνα, ιδιαίτερα σε σχέση με την είσοδο στην αγορά και την ανάπτυξη.

Η τρίτη έκδοση της έκθεσης «Επιχειρηματική Δραστηριότητα και Επενδύσεις στην Κίνα» της PwC είναι διαθέσιμη σε ηλεκτρονική μορφή στην ιστοσελίδα www.pwccn.com/investchina.

Παγκόσμιες επιτυχίες από εκπαιδευόμενους λογιστές της PwC

Η Μαρίνα Βακανά, η Χριστίνα Τηλεμάχου και η Νικολέτα Νεοφύτου, εκπαιδευόμενες λογίστριες της PwC Κύπρου, πέτυχαν παγκόσμιες διακρίσεις στις εξετάσεις του Institute of Chartered Accountants in England and Wales (ICAEW) που πραγματοποιήθηκαν το Δεκέμβριο του 2012. Συγκεκριμένα, η Μαρίνα Βακανά κατέκτησε την πρώτη θέση παγκόσμια και το βραβείο Plender στην Ετήσια Παγκόσμια Κατάταξη Επαγγελματικού Επιπέδου των εξετάσεων για το 2012. Αυτή είναι η δεύτερη φορά μέσα σε ένα χρόνο που η Μαρίνα επιτυγχάνει παγκόσμια διάκριση στις εξετάσεις του ICAEW, αφού κατέλαβε την πρώτη θέση διεθνώς και το βραβείο Little στην εξέταση Taxation τον Σεπτέμβριο του 2012. Η Χριστίνα Τηλεμάχου κατέκτησε την τέταρτη θέση παγκόσμια και το βραβείο Northcott στην Ετήσια Παγκόσμια Κατάταξη Επαγγελματικού Επιπέδου των εξετάσεων για το 2012, ενώ η Νικολέτα Νεοφύτου κατέκτησε την πρώτη θέση παγκόσμια και το βραβείο Spicer and Pegler στην εξέταση Financial Accounting. Ο κ. Ευγένιος Ευγενίου, Διευθύνων Σύμβουλος της PwC Κύπρου, εξήρε την απόδοση των τριών αριστούχων σημειώνοντας ότι: «Μέσα στις δύσκολες οικονομικές συνθήκες που ζούμε και μπροστά στις προκλήσεις που περνά η χώρα μας, οι παγκόσμιες επιτυχίες των εκπαιδευόμενων λογιστών, τόσο της PwC όσο και των άλλων οίκων, μας έχουν κάνει περήφανους, δίνουν ελπίδες για το μέλλον και επιβεβαιώνουν τη διαχρονική δύναμη του τόπου μας, που είναι οι άνθρωποι μας. Στην PwC, επενδύουμε στην εκπαίδευση και επαγγελματική ανάπτυξη των στελεχών μας, ώστε να μπορούμε να ανταποκρινόμαστε με επάρκεια στις αυξημένες ανάγκες των πελατών μας και της αγοράς, προσφέροντας υπηρεσίες ποιότητας».

Πολυτελείς Κατοικίες Προς Πώληση - Luxury residences For Sale

**BEST DEVELOPMENT
GREECE**
Theseus Beach Village
by TEAK S.A.

Με φόντο το κρυστάλλινο μπλέ της Μεσογείου, σε μία από τις πιο μαγευτικές τοποθεσίες του Ηρακλείου, δημιουργήσαμε το παραθαλάσσιο χωριό "Θησεάς" και σας προσφέρουμε την ευκαιρία να αποκτήσετε την δική σας πολυτελή κατοικία! Το έργο περιλαμβάνει κατοικίες σε διάφορα μεγέθη από 60-400 τ.μ. για να επιλέξετε εκείνο το χώρο που σας ταιριάζει καλύτερα. Με τρία γήπεδα τένις, ελεγχόμενη πύλη εισόδου και υπηρεσία συντήρησης επί τόπου να αποτελούν ένα μικρό δείγμα των υπηρεσιών του, ο Θησεάς δεν παρέχει μόνο πολυτελείς κατοικίες αλλά προσφέρει ποιότητα ζωής.

"Theseus" Beach Village is created in front of the crystal blue waters of the Mediterranean Sea. Situated in one of the most enchanting locations of Heraklion, "Theseus" gives you the privilege to be the owner of a luxurious residence, only steps away from the beach. The project consists of different style houses ranging from 60-400m² in size, so that you can choose the best fit for your taste. With athletic courts, controlled security access and full management services being only just a few of its facilities, "Theseus" offers more than a luxurious residence; it provides quality of life.

Πληροφορίες - Information

t: +30 2810 811 930-1

f: + 30 2810 371 935

e: info@theseusbv.com

www.theseusbv.com

Εφικτή η απευθείας ανακεφαλαιοποίηση;

Από τα μέσα του 2012 βρίσκεται σε εξέλιξη μια έντονη προσπάθεια να περιοριστεί ο βαθμός αλληλεξάρτησης των κρατών με τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και αντίστροφα. Το φαινόμενο της αλληλεξάρτησης, λόγω των οικονομικών συνθηκών, είναι ιδιαίτερα έντονο στα κράτη που αποτελούν την περιφέρεια της ευρωζώνης. Ο κίνδυνος που προκύπτει από το βαθμό αλληλεξάρτησης είναι διττός. Για το κράτος, ο κίνδυνος προκύπτει από την ανάληψη δυναμικής ευθύνης για στήριξη του εθνικού τραπεζικού συστήματος, κάτι που επιφέρει οικονομικό κόστος σε περίπτωση που καταστεί αναγκαία

Του Μιχάλη Κρονίδη

Πρώτου Ανώτερου Λειτουργού του Συνδέσμου Τραπεζών Κύπρου

οποιαδήποτε διάσωση ενός ή περισσότερων χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων. Για τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα ο κίνδυνος προκύπτει από το γεγονός ότι κατέχουν μεγάλο μέρος του δημοσίου χρέους, κάτι που επιφέρει ζημιές σε περίπτωση επιδείνωσης της πιστοληπτικής ικανότητας του κράτους.

Η λύση του προβλήματος αυτού αναμένεται να προέλθει από τις ευρύτερες ενέργειες και προσπάθειες που γίνονται σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε), ειδικά της ευρωζώνης, ώστε να ενισχυθεί περαιτέρω η οικονομική και νομισματική ενοποίηση. Κύριος άξονας των ενεργειών είναι η δημιουργία Ευρωπαϊκής Τραπεζικής Ένωσης (European Banking Union) η λειτουργία της οποίας θα εδράζεται σε τέσσερις άξονες. Πρώτος, είναι η δημιουργία Ενιαίου Εποπτικού Μηχανισμού (Single Supervisory Mechanism) των ευρωπαϊκών τραπεζών υπό την εποπτεία της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ). Δεύτερος άξονας, είναι η δημιουργία Φορέα Εξυγίανσης (Single Resolution Authority) για την αποτελεσματική διάλυση χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων. Τρίτος, είναι δημιουργία Ταμείου Εξυγίανσης (Resolution Fund) για την ομαλή διάλυση χρεοκοπημένων χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και τέταρτος άξονας, η δημιουργία Ευρωπαϊκού Σχεδίου Προστασίας Καταθέσεων (European Deposit Guarantee Scheme).

Η δημιουργία Ευρωπαϊκής Τραπεζικής Ένωσης, ειδικά ο άξονας που αφορά τη δημιουργία Ενιαίου Εποπτικού Μηχανισμού (ΕΕΜ), σχετίζεται άμεσα με τη λειτουργία του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας (ΕΜΣ) για τον οποίο γίνεται αρκετός λόγος τελευταία σε σχέση με το κυπριακό

μνημόνιο. Ο ΕΜΣ, πέραν της παροχής χρηματοοικονομικής στήριξης προς τα κράτη μέλη του που αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα χρηματοδότησης, θα δύναται να ανακεφαλαιοποιεί απευθείας χρηματοπιστωτικά ιδρύματα που παρουσιάζουν προβλήματα φερεγγυότητας. Η απευθείας ανακεφαλαιοποίηση από τον ΕΜΣ δεν θα επιβαρύνει το δημόσιο χρέος του κράτους, συμβάλλοντας έτσι στον περιορισμό του κινδύνου που προκύπτει από την αλληλεξάρτηση και τη διασύνδεση των κρατών με τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα.

Για να μπορεί ο ΕΜΣ να ανακεφαλαιοποιεί απευθείας χρηματοπιστωτικά ιδρύματα πρέπει πρώτα να τεθεί σε λειτουργία ο Ενιαίος Εποπτικός Μηχανισμός (ΕΕΜ) και η ΕΚΤ να αναλάβει την ευθύνη εποπτείας των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων. Οι μέχρι τώρα ενδειξεις καταδεικνύουν ότι ο ΕΕΜ δεν αναμένεται να τεθεί σε πλήρη λειτουργία πριν από τον Μάρτιο του 2014. Επιπλέον, πέραν του θέματος της πλήρους λειτουργίας του ΕΕΜ υπάρχουν άλλα δυο πολύ σημαντικά ζητήματα που επηρεάζουν την Κύπρο. Το πρώτο ζήτημα αφορά την αναδρομική ισχύ του ΕΕΜ, δηλαδή κατά πόσο θα μπορεί να προβαίνει σε ανακεφαλαιοποίηση χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων που αντιμετωπίζουν προβλήματα φερεγγυότητας τα οποία προέκυψαν προτού τεθεί σε λειτουργία ο ΕΕΜ. Μέχρι σήμερα, η θέση της Ε.Ε είναι ότι ο ΕΜΣ θα ξεκινήσει την απευθείας ανακεφαλαιοποίηση των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων που θα παρουσιάσουν προβλήματα φερεγγυότητας αφού αυτά θα έχουν τεθεί υπό την εποπτεία του ΕΕΜ. Εάν αυτό τελικά ισχύσει σημαίνει ότι προηγούμενα χρέη κρατών, που αφορούν ανακεφαλαιοποίηση χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, θα

παραμείνουν υπό την ευθύνη και αρμοδιότητα των εθνικών αρχών. Το δεύτερο θέμα αφορά τους όρους κάτω από τους οποίους ο ΕΜΣ θα προβαίνει στην ανακεφαλαιοποίηση των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων. Πέραν της υποχρεωτικής αναδιάρθρωσης στην οποία θα πρέπει να προβαίνουν τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα που λαμβάνουν στήριξη, εκκρεμεί το θέμα του διαμοιρασμού του κόστους με άλλους πιστωτές ώστε να μειωθεί το ποσό που θα καλείται να συνεισφέρει ο ΕΜΣ. Μέχρι σήμερα οι μέτοχοι και οι πιστωτές μειωμένης εξασφάλισης (subordinated debtors) επιμίζονται το μέρος του κόστους που τους αναλογεί πριν από οποιαδήποτε κρατική ή άλλη χρηματοδότηση. Το τελευταίο διάστημα γίνεται αρκετή συζήτηση, χωρίς να υπάρχει τελική κατάληξη, κατά πόσο και άλλοι πιστωτές θα επιμίζονται μέρος του κόστους της ανακεφαλαιοποίησης του χρηματοπιστωτικού ιδρύματος πριν από οποιαδήποτε χρηματοδότηση από τον ΕΜΣ.

Όλα τα πιο πάνω θέματα τίθενται έντονα από χώρες οι οποίες αποτελούν τον πυρήνα της ευρωζώνης (Γερμανία, Ολλανδία και άλλες) και που συνεπώς αναλαμβάνουν και τη μεγαλύτερη υποχρέωση όσο αφορά τις συνεισφορές τους προς το ταμείο του ΕΜΣ. Τα γεγονότα αυτά δυστυχώς επηρεάζουν και την Κύπρο αφού η μεταγενέστερη ημερομηνία έναρξης της απευθείας ανακεφαλαιοποίησης χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων από τον ΕΜΣ δυσχεραίνει, εάν όχι αποκλείει, την κατάληξη της συμφωνίας και την υπογραφή μνημονίου από την κυβέρνηση. Ως αποτέλεσμα, καθυστερεί και δυσκολεύει η ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών και των συνεργατικών πιστωτικών ιδρυμάτων με αρνητικές συνέπειες για την κυπριακή οικονομία.

* Οι απόψεις που εκφράζονται είναι αυστηρά προσωπικές

CELEBRATING 10 YEARS OF INNOVATION

WEB Hosting

WEB Design & CONTENT Management

EXCHANGE Servers

- * Hosted Exchange
- * 25 GB user storage
- * Outlook Web secure access
- * Real-time sync included for iPhone, iPad, Android
- * 99.999% uptime SLA
- * Daily backups - disaster recovery

VIRTUAL Servers

-
- 1 Up to 32 GB of Memory (RAM)
  - 2 Up to 12 CPU cores
  - 3 CY, EU & US Data Centers
  - 4 Remote control access

 valicomnet
INTERNET SERVICES

Ρόλοι και εξουσίες

Ο Παραλήπτης Διαχειριστής («ΠΔ») διορίζεται από εξασφαλισμένο πιστωτή, βάσει προνοιών Ομόλογου Κυμαινόμενης Επιβάρυνσης («ΚΕ») και ενεργεί μόνο για τα συμφέροντα του εξασφαλισμένου πιστωτή σε αντίθεση με τον εκκαθαριστή, ο οποίος διορίζεται από τους πιστωτές και/ή το Δικαστήριο.

Ο ΠΔ είναι αυτός ο οποίος παίρνει στην κατοχή του την περιουσία της Εταιρείας η οποία καλύπτεται από ομόλογα πάγιας και/ή κυμαινόμενης επιβάρυνσης καθώς επίσης και υποθήκες. Είναι ο απόλυτος άρχοντας σε σχέση με την περιουσία της εταιρείας και λόγω του ότι δεν έχει καθήκον επιμέλειας στους μη εξασφαλισμένους πιστωτές στο τέλος της ημέρας είναι υπόλογος για τις πράξεις του στον Εκκαθαριστή.

Του Κρις Ιακωβίδη

Οι εξουσίες του Εκκαθαριστή είναι πολύ πιο ευρείες από αυτές του ΠΔ οι οποίες πηγάζουν από την Νομοθεσία σε αντίθεση με αυτές του ΠΔ, οι οποίες

κυρίως προσδιορίζονται στις πρόνοιες του ομολόγου ΚΕ.

Το πλεονέκτημα της ΚΕ είναι η ευχέρεια που δίνεται στον εξασφαλισμένο πιστωτή με την κρυσταλλοποίηση της εξασφάλισης (ο πλέον συνήθης λόγος, αποτυχίας αποπληρωμής άμα τη ζητήσει) να συνεχίσει τις δραστηριότητες της εταιρείας μέσω διορισμού ΠΔ ο οποίος ενεργεί ως αντιπρόσωπος της εταιρείας μέχρι την εκκαθάριση. Πρώτιστο μέλημα του ΠΔ είναι η διαφύλαξη των συμφερόντων εξασφαλισμένου πιστωτή και οφείλει να μεριμνήσει ούτως ώστε η πώληση της περιουσίας της εταιρείας να είναι στην καλύτερη δυνατή τιμή. Το ομόλογο ΚΕ, σχεδόν σε όλες τις περιπτώσεις, εμπεριέχει πρόνοιες που παρέχουν τη δυνατότητα στον ΠΔ να συνεχίσει τις δραστηριότητες μιας εταιρείας καθώς επίσης και το δικαίωμα να ενεργεί ως αντιπρόσωπός της. Αυτό σημαίνει ότι ο εξασφαλισμένος πιστωτής, αποποιείται των οποιωνδήποτε ευθυνών πιθανόν να προκύψουν από τις ενέργειες του ΠΔ.

Η συνέχιση των δραστηριοτήτων μιας εταιρείας, είναι θέμα στο οποίο θα κληθεί να αποφασίσει ο ΠΔ, αμέσως μετά από το διορισμό του βασιζόμενος, πάνω στα οικονομικά συμφέροντα της εταιρείας και δεν είναι υποχρεωμένος

να το πράξει εάν κατά την άποψη του η οποιαδήποτε συνεχιζόμενη δραστηριότητα των εργασιών της εταιρείας δεν θα έχει θετικό αποτέλεσμα.

Η Εκκαθάριση, δε βάζει τέλος στο δικαίωμα του ΠΔ να συνεχίσει, εάν το επιθυμεί, τις δραστηριότητες μιας εταιρείας, όμως δε θα μπορεί πλέον να ενεργεί ως αντιπρόσωπος της. Από την ημερομηνία της εκκαθάρισης και μετά, ο Εκκαθαριστής ενεργεί αυτόβουλα, ως κύριος εκπρόσωπος της εταιρείας και σε εξαιρετικές περιπτώσεις, ως αντιπρόσωπος του εξασφαλισμένου πιστωτή, νοουμένου ότι είναι δεόντως εξουσιοδοτημένος.

Ο ΠΔ, έχει καθήκον επιμέλειας (duty of care) στον εξασφαλισμένο πιστωτή και/ή πιστωτές, καθώς επίσης και στους εγγυητές. Κανένα καθήκον δεν έχει προς τους μη εξασφαλισμένους πιστωτές και/ή την εταιρεία.

Σε αντίθεση με τον ΠΔ η θέση του Εκκαθαριστή είναι πολύ διαφορετική. Πρωταρχικό καθήκον του Εκκαθαριστή είναι να πάρει στη κατοχή του την περιουσία της εταιρείας για την όποια ενεργεί και να τη διασφαλίσει με το καλύτερο δυνατό τρόπο. Οφείλει επίσης να τη ρευστοποιήσει προς όφελος των πιστωτών, αφού πρώτα εξετάσει ενδελεχώς τις απαιτήσεις τους, τις συμφωνήσει και/ή απορρίψει.

Η συνέχιση των εργασιών μιας εταιρείας δεν πρέπει να αποτελεί κύριο μέλημα του εκκαθαριστή. Έχει υποχρέωση να φέρει σε τέλος τις οποιεσδήποτε δραστηριότητες μιας Εταιρείας και μετά τη ρευστοποίηση των περιουσιακών της στοιχείων οφείλει να πληρώσει μέρισμα στους εξασφαλισμένους/προνομιούχους και μη

εξασφαλισμένους πιστωτές. Έχει όμως την ευχέρεια, εάν το θελήσει, να συνεχίσει να δραστηριοποιείται με τις εργασίες της Εταιρείας νοουμένου ότι θεωρήσει πως η συνέχιση των εργασιών είναι αναγκαία και προς όφελος της Εκκαθάρισης (Άρθρο 230 – 234 του Περί Εταιρειών Νόμου Κεφ. 113 (ο «Νόμος»).

Είναι βασικό να αντιληφθεί κανείς ότι η αναγκαιότητα να συνεχίσει τις εργασίες της Εταιρείας πρέπει να πηγάζει από το όφελος που θα προκύψει για την εκκαθάριση και όχι από την επιθυμία του να συνεχίσει τις δραστηριότητες της Εταιρείας (re Wreck Recovery & Solvage Co 1880 15 Ch D 353). Ο Εκκαθαριστής πρέπει να έχει σοβαρούς λόγους να πιστεύει ότι με τη συνέχιση των εργασιών της Εταιρείας, η Εκκαθάριση θα αποκομίσει όφελος. Σε διαφορετική περίπτωση αφήνει το Εκκαθαριστή εκτεθειμένο αν η Εταιρεία υποστεί ζημιές.

Σε περιπτώσεις όπου γίνεται διορισμός προσωρινού εκκαθαριστή από το Δικαστήριο το διάταγμα διορισμού θα μπορούσε να τον εξουσιοδοτήσει να συνεχίσει τις δραστηριότητες της Εταιρείας για ένα ορισμένο χρονικό διάστημα.

Το Διάταγμα Εκκαθάρισης ισοδυναμεί με ειδοποίηση απόλυσης του εργατικού δυναμικού μιας Εταιρείας, όμως ο Εκκαθαριστής εάν επιθυμεί τη συνέχιση των δραστηριοτήτων της, έχει το δικαίωμα και την εξουσία να συνεχίσει την εργοδότηση του υφιστάμενου προσωπικού ή να εργοδοτήσει άλλους με νέους όρους.

Ο Κρις Ιακωβίδης είναι Εγκριμένος Λογιστής/Εκκαθαριστής. Στην Κύπρο, είναι Διευθυντής της CRI Group www.crigroup.com.cy, που ειδικεύεται σε όλες τις πτυχές της Εταιρικής Αποκατάστασης, Αναδιοργάνωσης και Ανασυγκρότησης.

Η Κρίση

Η ολόενα και αυξητική τάση χρήσης του όρου «κρίση» διατυπώνει την αναγκαιότητα διευκρίνησης των αναφορών στην κρίση. Αναμφίβολα, ο όρος αναφέρεται, μεταξύ

**Του Δρα
Αντώνη Στ.
Στυλιανού**

Λέκτορα Νομικής
στο Πανεπιστήμιο
Λευκωσίας,
LL.B Law (Bristol),
Ph.D in Law –
International Law and
Human Rights (Kent).

άλλων, στην οικονομική κρίση που διάγει τόσο ο Τόπος μας, όσο και η πλειοψηφία των κρατών του Ευρωπαϊκού Νότου αλλά και αλλού. Η έννοια της κρίσης αναφέρεται όμως και στην ιδιότητα του πολίτη να αντιληφθεί μια συγκεκριμένη κατάσταση ή μια τάση πραγμάτων και να τη διαχειριστεί με συγκεκριμένη συμπεριφορά.

Οι επιπτώσεις της κρίσης, που απορρέουν από την οικονομική χροιά του όρου, είναι αναντίρρητα πολυποικίλες και ιδιαίτερα σημαντικές, απτόμενες πολλών διαφορετικών διαστάσεων που δεν αναφέρονται μόνο στην οικονομία ή στα οικονομικά

αλλά αγγίζουν και άπτονται διαφόρων πολιτικο-οικονομικό-κοινωνικών πτυχών που αλληλοσυνδέονται με την οικονομική κρίση. Η οικονομική κρίση δημιουργεί, γενικά ομιλώντας, καταστάσεις ανισότητας και συνήθως κρίση στην ίδια την κοινωνία, με το ενδεχόμενο αυξητικών τάσεων φτώχειας αλλά και κοινωνικού αποκλεισμού, ως επίσης και την αύξηση του ποσοστού ανέργων με αλυσιδωτές επιπτώσεις στο όλο κοινωνικό σχήμα.

Η έξοδος από την κρίση απαιτεί ως πράξη καθ' εαυτή, κρίση με την άλλη έννοια του όρου – δηλαδή βούληση, θέληση, όραμα, σωστή και χρηστή διακυβέρνηση που να στοχεύει στις απαραίτητες εκείνες διαρθρωτικές αλλαγές που θα οδηγήσουν στην ανάπτυξη και την πρόοδο του Τόπου. Η κρίση, προερχόμενη από την λέξη «κρίνω», σημαίνει και υποβάλλει τα ακόλουθα εννοιολογικά στοιχεία: χωρίζω, διαχωρίζω, ξεχωρίζω, διαλέγω, εκλέγω, διακρίνω, ανακρίνω, εξετάζω, εξηγώ, ερμηνεύω, δικάζω, ξεδιαλύω, αποφασίζω, εγκρίνω, επιδοκιμάζω, κατακρίνω, καταδικάζω, εγκαλώ, ενάγω, μηνύω, θεωρώ, νομίζω, προκρίνω. Μας δίνεται, λοιπόν, το δικαίωμα

της επιλογής, άρρηκτα συνδεδεμένο με την έννοια της κρίσης, το οποίο καλούμαστε να εξασκήσουμε καθημερινά, σε όλες μας τις δραστηριότητες και δη στις επερχόμενες πολιτειακές εκλογές, με κύριο πάντοτε κριτήριο και προϋπόθεση τη σωτηρία της Κύπρου μας, την ορθή αξιοποίηση του χώρου μέσα στον οποίο βρισκόμαστε, δηλαδή της Ευρωπαϊκής Ένωσης, των συμμαχιών μας και των προοπτικών που αναδύονται με την ανακάλυψη σημαντικών πηγών υδρογονανθράκων εντός της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης της Κυπριακής Δημοκρατίας. Η διαχείριση της κρίσης απαιτεί εν ολίγοις ηγεσία η οποία, στην βάση της αρχής της ενότητας, θα δημιουργήσει εκείνες τις συνθήκες και θα αξιοποιήσει εκείνες τις προοπτικές για την έξοδο από την οικονομική κρίση και την εξομάλυνση του διαταραγμένου κοινωνικού ιστού της κυπριακής κοινωνίας.

Ο λαός καλείται να αξιοποιήσει το κριτήριο της κρίσης του και να επιλέξει. Γνώμονας και οδοδείκτης στις όποιες αποφάσεις του πρέπει να είναι το ευρύτερο, γενικότερο καλό, το καλό του Τόπου μας.

Αέρας αλλαγής και κινητικότητα στην αγορά ακινήτων

Θα το πούμε ξεκάθαρα. Υπάρχει αέρας αλλαγής και άρχισε μια κινητικότητα στον τομέα των ακινήτων. Αναμένουμε, μάλιστα, ότι μετά τις εκλογές, αυτά τα στοιχεία θα

**Του Θανάση
Αθανασίου**

Διευθυντής Sweet
Home Estates
Σπόνσορα Συνδέσμου
Πρωτόσησης
Ανάπτυξης Ακινήτων

αρχίσουν να συγκεκριμενοποιούνται και αναμένεται και αύξηση του αριθμού των ακινήτων που θα πουληθούν. Αυτό βασικά οφείλεται στην αλλαγή της ψυχολογίας του κόσμου αλλά και στις βελτιωμένες τιμές που βρίσκονται αυτή την περίοδο τα ακίνητα. Ξεκαθαρίζουμε από την αρχή ότι τα σημερινά επίπεδα των τιμών, ανεξαρτήτως των κασανδρικών προβλέψεων, είναι δύσκολο να προβλεφθούν με ακρίβεια οι τιμές των ακινήτων για τα επόμενα δυο χρόνια. Ποιοι είναι οι λόγοι που πιστεύουμε ότι θα παρατηρηθεί αυτή η κινητικότητα;

Υπάρχουν πολλοί λόγοι, θα παραθέσουμε με-

ρικούς. Ορισμένα ακίνητα, επειδή είναι οικονομικά πιασμένοι οι ιδιοκτήτες τους διατίθενται σε πολύ χαμηλές τιμές, που πολλές φορές κυμαίνονται πιο κάτω και από το κόστος. Επίσης υπάρχει πληθώρα ακινήτων στην αγορά, έτσι ο αγοραστής έχει αρκετές επιλογές. Οι τράπεζες αναμένεται μετά τις εκλογές και την υπογραφή του μνημονίου ότι θα αρχίσουν να δίνουν ξανά δάνεια για την αγορά ακινήτων. Η υλοποίηση των προεκλογικών υποσχέσεων για έμφαση στην ανάπτυξη σίγουρα θα προσελκύσει άμεσα και έμμεσα, επενδύσεις κυρίως από ξένους. Κυρίως αναμένουμε εκδήλωση ενδιαφέροντος από ξένους που θα έλθουν στα πλαίσια της εκμετάλλευσης του φυσικού πλούτου της Κύπρου και θα αναζητήσουν κατοικίες και γραφεία. Η δημιουργία καζίνων, ιδιωτικών νοσοκομείων κ.α. που εξήγγειλαν οι υποψήφιοι, θα οδηγήσει σε εκδήλωση ενδιαφέροντος και αναμένεται ότι θα αυξηθεί η ζήτηση τόσο οικιστικών όσο και εμπορικών ακινήτων.

Υπάρχουν, ακόμη θετικά μηνύματα για την αύξηση του τουριστικού ρεύματος ιδιαίτερα από τη

Ρωσία. Μάλιστα οι Ρώσοι, με βάση τα τελευταία δεδομένα, άρχισαν τώρα να ενδιαφέρονται και για ακίνητα μεσαίας κατηγορίας και όχι μόνο για πολυτελείς εξοχικές κατοικίες, όπως συνέβαινε μέχρι τώρα. Επιπρόσθετα το ενδιαφέρον για αγορά επεκτείνεται και στις άλλες παράλιες πέραν της Λεμεσού. Σίγουρα και πρέπει να το αναφέρουμε ότι το κίνητρο για την αγορά ακινήτων, πέραν των 300.000 ευρώ, συνεχίζει να προσελκύει ξένους επενδυτές για απόκτηση της άδειας μόνιμης διαμονής. Απόδειξη το συνεχιζόμενο έντονο ενδιαφέρον από την κινέζικη αγορά και τις γειτονικές Αραβικές χώρες κυρίως την Αίγυπτο.

Κοντά σ' όλα αυτά δεν πρέπει φυσικά να ξεχνάμε και το ενδιαφέρον από Κύπριους που έχουν την οικονομική δυνατότητα, για να εκμεταλλευτούν την ευκαιρία να αγοράσουν ακίνητο. Μάλιστα να σπεύσουν όσο η αγορά προσφέρεται και να αγοράσουν το δικό τους ακίνητο. Αυτά είναι μερικά από τα δεδομένα που έχουν διαμορφωθεί τα οποία νομίζουμε ότι θα δώσουν την πολυπόθητη κινητικότητα στον τομέα των ακινήτων.

Τραπεζικές Μεταρρυθμίσεις μέσα από το Κυπριακό Μνημόνιο

Η πρώτη από τις τραπεζικές μεταρρυθμίσεις που επιβάλλεται από την Τρόικα είναι η απαίτηση για καλύτερη ρευστότητα στο τραπεζικό σύστημα με την επιβολή ορίων συγκέντρωσης του 25% των εποπτικών ιδίων κεφαλαίων και στο 50% για το εγχώριο δημόσιο χρέος, επενδύοντας τουλάχιστον κατά 50% της απαιτούμενης ρευστότητας σε τίτλους που είναι ασφαλείς και ρευστοποιήσιμοι (δηλαδή σε τίτλους της χρηματαγοράς μικρής διάρκειας), και με ελά-

Του Δρα Γιώργου Θεοχαρίδη

Διευθυντή MSc in Finance & Banking
Cyprus International
Institute of
Management (CIIM)

χιστη απαίτηση ρευστότητας κατά 60% για καταθέσεις από μη-κατοίκους της Κύπρου (είτε σε ευρώ ή σε άλλο ξένο νόμισμα). Το μέτρο αυτό είναι προς τη σωστή κατεύθυνση, διότι θα βοηθήσει στο να αποφευχθεί το “στέγνωμα” της ρευστότητας, καθώς και θα προσφέρει διασπορά στα χαρτοφυλάκια των τραπεζών, καθώς και θα αποφευχθούν καταστάσεις που έχουμε βιώσει στο παρελθόν, όπως στην περίπτωση με την υπερβολική συγκέντρωση σε ένα είδος τίτλων.

Το δεύτερο μέτρο αφορά την αποκατάσταση της κεφαλαιουχικής επάρκειας των τραπεζών. Συγκεκριμένα, όλα τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να αυξήσουν την αναλογία των βασικών πρωτοβάθμιων ιδίων κεφαλαίων (Core Tier 1 capital ratio) από 8% σε 9% μέχρι το τέλος του 2013. Αυτό είναι συνετό και εφικτό σε κανονικές περιόδους, αλλά όχι σε χρόνια ύφεσης. Θα είναι δύσκολο για τα τραπεζικά μας ιδρύματα να επιτύχουν τις επιθυμητές αναλογίες σε ένα τόσο σύντομο χρονικό διάστημα, γεγονός που θα σημαίνει ακόμα περισσότερη κρατική ενίσχυση, και, κατά συνέπεια, μια περαιτέρω αύξηση του επιπέδου του δημόσιου χρέους μας.

Η τρίτη μεταρρύθμιση αφορά τη ρύθμιση και την εποπτεία των τραπεζών και των συνεργατικών πιστωτικών ιδρυμάτων, και η Τρόικα απαιτεί αρκετές αλλαγές:

1) Οι τράπεζες θα μπορούν να κατέχουν και να πωλήσουν την πρόσθετη εξασφάλιση για εξόφληση δανείων εντός του μέγιστου χρονικού διαστήματος των 1,5 ετών (ή μέχρι και 2 χρόνια για την κύρια κατοικία) από την έναρξη των δικαστικών ή διοικητικών διαδικασιών. Το μέτρο αυτό

θα μπορούσε να συνεπάγεται κατάσχεση αυτών των εξασφαλίσεων σε μαζική κλίμακα και μια αναγκαστική πώληση θα μπορούσε να έχει σοβαρές αρνητικές επιπτώσεις στην αγορά ακινήτων, εκτός από την κοινωνική αναταραχή που θα προκαλούσε.. Ένα χρονικό διάστημα 3 με 5 χρόνια θα ήταν πολύ πιο λογικό.

2) Όλα τα δάνεια, που είναι σε καθυστέρηση πάνω από 90 ημέρες, θα πρέπει να θεωρούνται μη εξυπηρετούμενα. Το μέτρο αυτό ευθυγραμμίζει τη δική μας μεθοδολογία με τη μεθοδολογία που χρησιμοποιείται αλλού στην Ευρώπη, και φέρνει περισσότερη διαφάνεια, και, κατά συνέπεια, την εμπιστοσύνη των επενδυτών (ξένων ή τόπιων). Όμως θα αυξήσει επίσης σημαντικά το ποσό των χρημάτων που θα χρειαστούν για την ανακεφαλαιοποίηση, και κατά συνέπεια, μια περαιτέρω αύξηση του επιπέδου του δημόσιου χρέους μας. Αυτός είναι ένας σημαντικός λόγος που υπάρχει τόσο πολλή συζήτηση αυτές τις μέρες για τη βιωσιμότητα του δημόσιου χρέους. Και σε αυτή την περίπτωση θα έπρεπε να γίνει μια πιο σταδιακή ρύθμιση.

3) Η καθιέρωση από την Κεντρική Τράπεζα ενός κεντρικού πιστωτικού μητρώου όπου καταγράφεται το σύνολο των δανειοληπτών και επικαρπωτών τόσο για τις εμπορικές τράπεζες όσο και για τα συνεργατικά πιστωτικά ιδρύματα.

4) Η εταιρική διακυβέρνηση θα πρέπει να ενδυναμωθεί. Αυτά είναι μέτρα που θα έπρεπε να είχαμε εφαρμόσει από μόνοι μας πριν από την άφιξη της Τρόικας.

5) Η ρύθμιση και εποπτεία των συνεργατικών πιστωτικών ιδρυμάτων θα πρέπει να ευθυγραμμιστεί με εκείνη των εμπορικών τραπεζών έτσι ώστε, μέχρι το τέλος του Ιουνίου του 2013, θα πρέπει να αναληφθούν από την Κεντρική Τράπεζα. Αυτό θα βελτιώσει τη συνολική αποτελε-

σματικότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος.

Η τέταρτη μεταρρύθμιση έχει ως στόχο να διαχωριστούν τα μη εξυπηρετούμενα και μη βασικά περιουσιακά στοιχεία από το υπόλοιπο των περιουσιακών στοιχείων των τραπεζών. Αν αυτό γίνει σωστά και με καλό σχεδιασμό, ιδρύματα που έχουν χρηματοδοτηθεί από το κράτος θα μείνουν με τα “καλά” δάνεια στον ισολογισμό τους και θα είναι και πάλι σε θέση να προσελκύσουν νέους ξένους επενδυτές και καταθέτες.

Η τελευταία σειρά των μεταρρυθμίσεων αφορά την παρακολούθηση του χρέους των επιχειρήσεων και των νοικοκυριών καθώς και τα μέτρα για αύξηση της οικονομικής διαφάνειας. Η άποψή μου είναι ότι τα μέτρα αυτά θα έχουν θετικό αντίκτυπο σε μεσοπρόθεσμη έως μακροπρόθεσμη βάση, μέσω της καλύτερης παρακολούθησης του χρέους των επιχειρήσεων και των νοικοκυριών και θα αυξήσει την εμπιστοσύνη των ξένων επενδυτών και των καταθετών στο τραπεζικό μας σύστημα.

Θα μπορούσαμε να έχουμε επιτύχει καλύτερους όρους στο μνημόνιο κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων με την τρόικα, σε ό, τι αφορά τις τραπεζικές μεταρρυθμίσεις; Πιθανώς, αλλά αν μην ξεχνάμε ότι είναι οι δανειστές και έχουν το πάνω χέρι στην απόφαση του τι πρέπει να γίνει για να διορθωθούν οι ανεπάρκειες και τα προβλήματα του τραπεζικού συστήματος. Σε κάθε περίπτωση, και παρά την εξαιρετικά αρνητική κατάσταση που βιώνουμε αυτή τη στιγμή, σε μακροπρόθεσμη βάση, είμαι αισιόδοξος για τις προοπτικές του τραπεζικού τομέα μας. Όπως έχει επισημάνει ο Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου πρόσφατα, η κρίση είναι μια μοναδική ευκαιρία για να διορθωθούν μακροχρόνια προβλήματα. Συμφωνώ με την άποψη αυτή, και βλέπω μια σειρά μεταρρυθμίσεων που έχουν τεθεί σε εφαρμογή ως βήματα προς τη σωστή κατεύθυνση. Ο τραπεζικός τομέας πρέπει να επανακτήσει την εμπιστοσύνη των επενδυτών, των πιστωτών και των καταθετών. Η διαφάνεια, η αυστηρότερη εποπτεία, και η καλή εταιρική διακυβέρνηση καθώς και οι σωστές πρακτικές διαχείρισης κινδύνου θα βοηθήσουν σε αυτό. Ένα υγιές τραπεζικό τομέα είναι ουσιαστικής σημασίας για την οικονομία, έτσι θα πρέπει να καταβληθεί κάθε δυνατή προσπάθεια για να επιτευχθεί το συντομότερο δυνατόν.

Οι έδρες του ΕΚ: συν και πλην το 2014

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο θα δει τις έδρες του να μειώνονται με τις ευρωεκλογές του 2014, από τις 766 που θα φθάσουν με την είσοδο της Κροατίας φέτος στις 751 του χρόνου. Αυτό σημαίνει ότι κάποιες χώρες θα χάσουν έδρες και η επιτροπή Συνταγματικών Υποθέσεων του ΕΚ παρουσίασε την πρότασή της, την οποία οφείλουν τώρα να αποδεχθούν ομόφωνα τα κράτη μέλη. Συνοπτικά η Γερμανία θα χάσει του χρόνου τρεις έδρες και πολλές άλλες χώρες, εκτός από τις μικρότερες, από μία. Σήμερα το ΕΚ αριθμεί 754 ευρωβουλευτές όμως η είσοδος της Κροατίας θα προσθέσει 12 φέρνοντας το σύνολο στις 766 έδρες. Ωστόσο, στις διαπραγματεύσεις μεταξύ των κρατών μελών για τη Συνθήκη της Λισαβόνας, αποφασίσθηκε να τεθεί «πλαφόν» στον αριθμό των εδρών του ΕΚ για να μην φθάσουν αυτές σε τεράστια ύψη με κάθε νέο κράτος μέλος. Ο κανόνας που συμφωνήθηκε έχει ως εξής:

Μέγιστος αριθμός εδρών του ΕΚ: 750 συν ο πρόεδρος

Μέγιστος αριθμός εδρών ανά κράτος μέλος: 96

Ελάχιστος αριθμός εδρών ανά κράτος μέλος: 6

Ο καταμερισμός των θέσεων θα γίνεται αναλογικά, που σημαίνει ότι όσο περισσότερους πολίτες έχει μια χώρα τόσο λιγότεροι, αναλογικά είναι οι ευρωβουλευτές του. Έτσι, οι ευρωβουλευτές από τις μικρότερες χώρες εκπροσωπούν, ο καθ' ένας

λιγότερους ψηφοφόρους από ότι οι συνάδελφοί τους των μεγαλύτερων χωρών. Ο καταμερισμός λαμβάνει επίσης υπ' όψιν του αλλαγές που έχουν επέλθει στους πληθυσμούς των κρατών μελών, καθώς σε άλλα ο πληθυσμός έχει αυξηθεί, σε άλλα όμως έχει μειωθεί. Η πρόταση της επιτροπής Συνταγματικών Υποθέσεων αναμένεται να συζητηθεί και να τεθεί σε ψηφοφορία από το ΕΚ το Μάρτιο. Η τελική πρόταση θα κατατεθεί μετά στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο το οποίο και θα αποφασίσει ομόφωνα. Το ΕΚ μπορεί στη συνέχεια είτε να εγκρίνει, είτε να απορρίψει την αντιπρόταση του Συμβουλίου αλλά όχι να την τροποποιήσει.

Κράτος μέλος	Υπάρχουσα κατανομή εδρών	Κατανομή 2014	Διαφορά
Γερμανία	99	96	-3
Γαλλία	74	74	=
Βρετανία	73	73	=

Ιταλία	73	73	=
Ισπανία	54	54	=
Πολωνία	51	51	=
Ρουμανία	33	32	-1
Ολλανδία	26	26	=
ΕΛΛΑΔΑ	22	21	-1
Βέλγιο	22	21	-1
Πορτογαλία	22	21	-1
Τσεχία	22	21	-1
Ουγγαρία	22	21	-1
Σουηδία	20	20	=
Αυστρία	19	18	-1
Βουλγαρία	18	17	-1
Δανία	13	13	=
Σλοβακία	13	13	=
Φινλανδία	13	13	=
Ιρλανδία	12	11	-1
Κροατία*	12	11	-1
Λιθουανία	12	11	-1
Σλοβενία	8	8	=
Λετονία	9	8	-1
Εσθονία	6	6	=
ΚΥΠΡΟΣ	6	6	=
Λουξεμβούργο	6	6	=
Μάλτα	6	6	=
Σύνολο	766	751	-15

*Από την 1η Ιουλίου 2013

Ο Schulz καλωσορίζει τη συμφωνία του διπλού πακέτου ως ένα ακόμη βήμα προς την ενίσχυση της οικονομικής διακυβέρνησης

Ο Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, Martin Schulz, χαιρέτισε το σχέδιο συμφωνίας στην οποία κατέληξε ο τρίλογος (ΕΚ, Συμβούλιο της ΕΕ και Επιτροπή) επί της λεγόμενης δέσμης του διπλού πακέτου. Οι κανονισμοί της δέσμης εστιάζουν στην ενδυνάμωση της εποπτείας της Επιτροπής επί της εθνικής δημοσιονομικής και οικονομικής πολιτικής και στον περαιτέρω συντονισμό της οικονομικής πολιτικής.

Ο Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, Martin Schulz, δήλωσε:

«Χαιρετίζω ιδιαίτερα την προτεινόμενη συμφωνία και αποτίνω φόρο τιμής στους εισηγητές του Κοινοβουλίου, τις υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και την Κυπριακή και Ιρλανδική Προεδρία του Συμβουλίου. Αυτές οι νέες νομοθεσίες είναι το κλειδί στην οικοδόμηση μιας ισχυρότερης οικονομικής διακυβέρνησης στο χώρο του ευρώ και στην ενίσχυση του οπλοστασίου της ΕΕ ενάντια σε περαιτέρω οικονομικές κρίσεις.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έχει εξασφαλίσει στις διαπραγματεύσεις ότι οι νέες νομοθεσίες θα κάνουν περισσότερα για να δώσουν την τόσο αναγκαία οικονομική ανάπτυξη. Οποιοσδήποτε προτεινόμενες περικοπές στους εθνικούς προ-

ϋπολογισμούς δεν πρέπει να γίνονται σε βάρος της μείωσης των επενδύσεων στην οικονομία. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο θα είναι πλέον πολύ πιο ενεργό στη διαχείριση θεμάτων που αφορούν τις χώρες με σοβαρές οικονομικές δυσκολίες, συμπεριλαμβανομένων για παράδειγμα και των χωρών που αιτούνται οικονομικής στήριξης από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας. Ο ρόλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ενισχύεται με τη διασφάλιση της δημοκρατικής λογοδοσίας της Επιτροπής, της ΕΚΤ και του ΔΝΤ (Τρόικα).

Όσον αφορά στο Ευρωπαϊκό Ταμείο Απόσβεσης Χρέους, η απόφαση για τη σύσταση Ομάδας Εμπειρογνομώνων που θα υποβάλει έκθεση έως το Μάρτιο του 2014 σχετικά με τα πλεονεκτήματα των κοινών ευρωομολόγων είναι ευπρόσδεκτη. Παρά το γεγονός ότι οι προτάσεις δεν θα είναι άμεσες, η ιδέα του ταμείου απόσβεσης χρέους παραμένει σε μεγάλο βαθμό στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων.»

Η παγκόσμια παραγωγή σχιστολιθικού πετρελαίου ενδέχεται να ενισχύσει το παγκόσμιο ΑΕΠ μέχρι και \$2,7 τρις μέχρι το 2035

- Η παραγωγή σχιστολιθικού πετρελαίου έχει τη δυνατότητα να φτάσει μέχρι και το 12% της παγκόσμιας παραγωγής πετρελαίου, ποσότητα που ισοδυναμεί με σχεδόν 14 εκατομμύρια βαρέλια την ημέρα
- Η επιπλέον αυτή ποσότητα ενδέχεται να οδηγήσει σε μείωση των τιμών του πετρελαίου κατά 25% - 40% το 2035, με βάση τις προβλέψεις της αμερικανικής Διεύθυνσης Ενεργειακών Πληροφοριών (ΕΙΑ) σύμφωνα με τις οποίες η τιμή ανά βαρέλι τη συγκεκριμένη χρονιά θα ανέρχεται σε \$133 (σε πραγματικούς όρους)
- Τα επίπεδα του παγκόσμιου ΑΕΠ ενδέχεται να αυξηθούν κατά περίπου 2,3% - 3,7% (\$1,7-2,7 τρις με βάση τις σημερινές τιμές ΑΕΠ)
- Τα οφέλη από τη μείωση της τιμής του πετρελαίου ως αποτέλεσμα της παραγωγής σχιστολιθικού πετρελαίου θα διαφέρουν σημαντικά από χώρα σε χώρα
- Παρουσιάζονται σημαντικές στρατηγικές ευκαιρίες και προκλήσεις για τη βιομηχανία πετρελαίου και αερίου αλλά και για τις κυβερνήσεις

Σύμφωνα με νέα ανάλυση της PwC, ο παγκόσμιος αντίκτυπος του σχιστολιθικού πετρελαίου θα μπορούσε, μέσα στις επόμενες μερικές δεκαετίες, να επιφέρει ανατροπές στις ενεργειακές αγορές του πλανήτη, οδηγώντας σε σημαντική μείωση των τιμών του πετρελαίου, σε υψηλότερο παγκόσμιο ΑΕΠ, σε γεωπολιτικές αλλαγές και διαφοροποιημένα επιχειρηματικά μοντέλα για τις εταιρείες πετρελαίου και αερίου.

Η έκθεση με τίτλο «Σχιστολιθικό πετρέλαιο – Η επόμενη επανάσταση στον τομέα της ενέργειας», εξετάζει σενάρια που μελετούν τον πιθανό αντίκτυπο της μελλοντικής αύξησης της παραγωγής σχιστολιθικού πετρελαίου στις παγκόσμιες τιμές και αξιολογεί πώς οι αλλαγές αυτές ενδέχεται να επηρεάσουν την ευρύτερη οικονομία και τη βιομηχανία πετρελαίου και αερίου την περίοδο μέχρι το 2035.

Ο John Hawksworth, ανώτερος οικονομολόγος της PwC και εκ των συντακτών της έκθεσης, δήλωσε σχετικά:

«Η μείωση των παγκόσμιων τιμών του πετρελαίου λόγω της αυξημένης προμήθειας σχιστολιθικού πετρελαίου ενδέχεται να έχει σημαντικό αντίκτυπο στη μελλοντική εξέλιξη της παγκόσμιας οικονομίας, επιτρέποντας μια αύξηση της παραγωγής με το ίδιο κόστος. Τα οφέλη αυτά ενδέχεται να συσσωρευτούν σταδιακά καθώς η παραγωγή σχιστολιθικού πετρελαίου θα εξαπλώνεται σε όλο τον κόσμο, οδηγώντας σε μια υπολογιζόμενη αύξηση του παγκόσμιου ΑΕΠ της τάξης του 2,3% - 3,7% το 2035. Η αύξηση αυτή ισοδυναμεί περίπου με την προσθήκη μιας οικονομίας του μεγέθους του Ηνωμένου Βασιλείου στο συνολικό παγκόσμιο ΑΕΠ κατά το συγκεκριμένο έτος.

Ωστόσο, τα οικονομικά οφέλη από τις μειώσεις των τιμών του πετρελαίου θα διαφέρουν

σημαντικά από χώρα σε χώρα. Οι μεγάλοι καταναλωτές εισαγωγής πετρελαίου, όπως είναι η Ινδία και η Ιαπωνία, ενδέχεται να αυξήσουν το ΑΕΠ τους κατά περίπου 4% - 7% μέχρι το 2035 με βάση τα εναλλακτικά μας σενάρια, ενώ οι ΗΠΑ, η Κίνα, η Γερμανία και το Ηνωμένο Βασίλειο πιθανόν να εξασφαλίσουν αύξηση περίπου μέχρι 2% - 5% του ΑΕΠ.

Αντίθετα, οι μεγαλύτεροι εξαγωγείς πετρελαίου όπως είναι Ρωσία και η Μέση Ανατολή μπορεί μακροπρόθεσμα να καταγράψουν σημαντικές καθαρές απώλειες εκτός εάν καταφέρουν να αναπτύξουν τους δικούς τους πόρους σχιστολιθικού πετρελαίου σε ευρεία κλίμακα».

Οι εκτιμώμενες επιπτώσεις στο ΑΕΠ ανά χώρα και για τον πλανήτη στο σύνολό του, συνοψίζονται στον πιο κάτω πίνακα.

Εκτιμώμενη αλλαγή στο ΑΕΠ το 2035 λόγω

μείωσης κατά 25% - 40% των παγκόσμιων τιμών πετρελαίου ως αποτέλεσμα της παραγωγής σχιστολιθικού πετρελαίου

Οικονομία	Εκτιμώμενος Αντίκτυπος στα επίπεδα ΑΕΠ το 2035 (% αλλαγή έναντι βασικού σεναρίου των τιμών πετρελαίου της ΕΙΑ)
Ινδία	4,6 μέχρι 7,3
Ιαπωνία	4,2 μέχρι 6,8
ΗΠΑ	2,9 μέχρι 4,7
Γερμανία	2,5 μέχρι 4,7
Ην. Βασίλειο	2,0 μέχρι 3,3
Κίνα	1,9 μέχρι 3,0
Βραζιλία	1,3 μέχρι 2,0
Ρωσία	-1,2 μέχρι -1,8
Παγκόσμια	2,3 μέχρι 3,7

Σημείωση: Δεν έχουμε στη διάθεσή μας εκτιμήσεις αντίκτυπου στο ΑΕΠ για την περιοχή της Μέσης Ανατολής, ωστόσο οι υπολογισμοί του μοντέλου εισηγούνται ότι τα ισοζύγια τρεχουσών συναλλαγών σε αυτή την ομάδα χωρών ενδέχεται να επιδεινωθούν κατά περίπου 4% - 7% του ΑΕΠ το 2035, λόγω των μειώσεων στις τιμές του πετρελαίου στα εναλλακτικά σενάρια παραγωγής σχιστολιθικού πετρελαίου.

Πηγή: Ανάλυση της PwC με τη χρήση του Παγκόσμιου Οικονομικού Μοντέλου του Εθνικού Ινστιτούτου (NiGEM).

Γνωρίζουμε πολύ λίγα για την ποιότητα και την ποσότητα των πόρων σχιστολιθικού πετρελαίου εκτός των ΗΠΑ, γεγονός που οδηγεί σε μια σημαντική αβεβαιότητα αναφορικά με τις δυνατότητες ανάπτυξής του. Η έρευνα της PwC τονίζει την αξία υποστηρικτικών επενδύσεων ώστε να ενισχυθεί η πληροφόρηση για το σημαντικό αυτό νέο πόρο.

Η ανάλυση της PwC εισηγείται ότι η παραγωγή σχιστολιθικού πετρελαίου έχει τη δυνατότητα να επεκταθεί σταδιακά από τη σημερινή βάση της στις ΗΠΑ, αυξάνοντας κατά σχεδόν 12% την ολική προμήθεια πετρελαίου στον κόσμο μέχρι το 2035. Εάν λάβουμε υπόψη ότι η τιμή του πετρελαίου δεν επηρεάζεται ιδιαίτερα από τη ζήτηση, σύμφωνα με το σενάριο της PwC, ενδέχεται να υπάρξουν μειώσεις έως και 40% (σε σχέση με τις προβλέψεις αναφοράς της EIA) στην τιμή του πετρελαίου μέχρι το 2035 για να υπάρξει επαρκής αύξηση της ζήτησης που θα καταστήσει δυνατή την απορρόφηση της πρόσθετης ποσότητας. Ωστόσο, η μείωση της τιμής του πετρελαίου (σε σχέση με το βασικό επίπεδο της EIA) ενδέχεται να περιοριστεί σε περίπου 25% εάν ο Οργανισμός Πετρελαιοεξαγωγικών Κρατών (OPEC) μειώσει την παραγωγή του για να αντισταθμίσει μέρος της αύξησης της παραγωγής σχιστολιθικού πετρελαίου.

Ευκαιρίες και προκλήσεις για τις κυβερνήσεις, τις εταιρείες του κλάδου της ενέργειας και τους πελάτες τους

Η έκθεση μελετά επίσης τις ευκαιρίες και τις προκλήσεις για τους εμπλεκόμενους φορείς στον κλάδο της ενέργειας, οι οποίες περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

Οι κυβερνήσεις σε χώρες που είναι καθαροί εισαγωγείς πετρελαίου και διαθέτουν ενδεχομένως πόρους σχιστολιθικού πετρελαίου θα πρέπει να κατανοήσουν την πιθανή οικονομική ανταμοιβή από τη δημιουργία πολιτικών ενθάρρυνσης της εκμετάλλευσής του, αντισταθμίζοντας τις με εναλλακτικούς τοπικούς και εθνικούς περιβαλλοντικούς στόχους (π.χ. απαλλαγή από τις εκπομπές άνθρακα).

Οι κυβερνήσεις σε χώρες που εξαρτώνται

από τις εξαγωγές συμβατικού πετρελαίου θα πρέπει να προσαρμοστούν σε χαμηλότερα εισοδήματα μακροπρόθεσμα ή/και να αναπτύξουν τους δικούς τους μη συμβατικούς πόρους, περιλαμβανομένου του σχιστολιθικού πετρελαίου και του αερίου.

Το σχιστολιθικό πετρέλαιο (μαζί με το σχιστολιθικό αέριο) ενδέχεται να επηρεάσουν τη δυναμική των γεωπολιτικών ισορροπιών καθώς αυξάνουν την ενεργειακή εξάρτηση από χώρες όπως οι ΗΠΑ και η Κίνα ενώ μειώνουν την επιρροή του Οργανισμού Πετρελαιοεξαγωγικών Χωρών (OPEC).

Οι εταιρείες πετρελαίου θα κληθούν να επαναξιολογήσουν τα σημερινά τους χαρτοφυλάκια και προγραμματισμένα έργα στη βάση σεναρίων μείωσης των τιμών, ενώ παράλληλα θα πρέπει να προσαρμόσουν τα επιχειρηματικά τους μοντέλα ώστε να ανταποκρίνονται σε χαμηλότερης κλίμακας αλλά πιο τυποποιημένης διαδικασίας παραγωγής που απαιτείται για το σχιστολιθικό πετρέλαιο.

Οι χαμηλότερες από τις αναμενόμενες μελλοντικές πραγματικές τιμές του πετρελαίου ενδέχεται ακόμη να οδηγήσουν σε μακροπρόθεσμα οφέλη για εταιρείες που εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από το πετρέλαιο και συναφή προϊόντα (π.χ. πετροχημική και πλαστική βιομηχανία, αεροπορικές εταιρείες, οδική μεταφορές, αυτοκινητοβιομηχανίες και ο κλάδος του υγροποιημένου φυσικού αερίου δεδομένου ότι οι τιμές του συχνά διασυνδέονται με αυτές του πετρελαίου).

Το σχιστολιθικό πετρέλαιο έχει τη δυνατότητα να αναδιαμορφώσει την παγκόσμια οικονομία, ενισχύοντας την ενεργειακή ασφάλεια, την ανεξαρτησία και τις προσιτές τιμές μακροπρόθεσμα. Ωστόσο, τα οφέλη αυτά θα πρέπει να αντισταθμιστούν λαμβάνοντας υπόψη ευρύτερους περιβαλλοντικούς στόχους τόσο σε τοπικό όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο, ενώ οι επακόλουθες αλλαγές στην πολιτική και στο ρυθμιστικό καθεστώς θα έχουν χωρίς αμφιβολία αλυσιδωτές επιπτώσεις στους πετρελαιοπαραγωγούς και στους καταναλωτές.

Οι επιπτώσεις της ανάπτυξης του σχιστολιθικού πετρελαίου θα γίνουν αισθητές σε όλη την αλυσίδα αξίας. Οι επενδυτικές επιλογές στη βάση μακροπρόθεσμων προβλέψεων για σταθερή αύξηση στις πραγματικές τιμές του πετρελαίου ίσως χρειαστεί να επαναξιολογηθούν σε ό,τι αφορά τις εργασίες διερεύνησης και εξόρυξης, διύλισης και επεξεργασίας, μεταφοράς, αποθήκευσης και διάθεσης στην αγορά καθώς και τις υπηρεσίες πετρελαιοπηγών.

Η έκθεση «Σχιστολιθικό πετρέλαιο – Η επόμενη επανάσταση στον τομέα της ενέργειας» είναι διαθέσιμη στην ιστοσελίδα

www.pwc.com/gx/en/oil-gas-energy/publications/shale-oil-changes-energy-markets.jhtml

ενώ για περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να επικοινωνείτε με τον Κωνσταντίνο Ταλιώτη, Συνέταιρο, Υπεύθυνο για θέματα Ενέργειας στην PwC Κύπρου, στο τηλέφωνο 2255522 ή στην ηλεκτρονική διεύθυνση c.taliotis@cy.pwc.com.

Καινοτομική επιχειρηματικότητα στην εκπαίδευση: μονόδρομος για ανάκαμψη και ανάπτυξη

Η εθνική και οικονομική μας επιβίωση εξαρτάται από την καινοτομία και επιχειρηματικότητα στην εκπαίδευση. Το αν η Κύπρος θα επιβιώσει εθνικά και οικονομικά θα εξαρτηθεί από το αν οι εκπαιδευτικοί καταφέρουν να εμφυσήσουν στα παιδιά μας το πνεύμα της δημιουργικής σκέψης, της καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας. Ίσως σε πολλούς αυτό να φαίνεται υπερβολή. Πριν μερικά χρόνια ίσως να φαινόταν και παράλογο αν μη και επικίνδυνο. Κάποτε φτάσαμε στο σημείο να χλευάζουμε την καινοτομία και να δαμονοποιούμε την επιχειρηματικότητα.

Ας αναλογιστούμε μόνο ότι σήμερα η κοιτίδα του δυτικού πολιτισμού, η γενέτειρα της τέχνης και της επιστήμης παραπαίει στο χείλος της αβύσσου έχοντας «χρεοκοπήσει» και χάσει ακόμα και την εθνική της ανεξαρτησία που κέρδισε με τόσους αγώνες και θυσίες. Δεν υπάρχει ίχνος αμφιβολίας ότι η ριζική αιτία της κα-

Του Δρα Θεόδωρου Παναγιώτου

τάρρευσης της Ελληνικής οικονομίας είναι η κατακόρυφη πτώση της διεθνούς ανταγωνιστικότητας της με την είσοδο της χώρας στην Ευρωζώνη. Η Ελλάδα με ένα αναχρονιστικό συγκεντρωτικό εκπαιδευτικό σύστημα δεν είχε καλλιεργήσει τη δημιουργική σκέψη, την καινοτομία και το επιχειρείν στις γενιές που κλήθηκαν να ανταγωνιστούν ίσος προς ίσον στην αρένα της Ενωμένης Ευρωπαϊκής αγοράς.

Και εμείς εδώ στην Κύπρο τι κάναμε; Σαν το καλό αρνάκι ακολουθήσαμε τη μητέρα πατρίδα στον κρημό. Πρώτα αντιγράψαμε το εκπαιδευτικό της σύστημα. Μετά την ακολουθήσαμε στην Ευρωζώνη το ίδιο απροετοίμαστοι.

Τώρα απογομνωμένοι και με άδεια ταμεία αντιμετωπίζουμε το τσουνάμι του διεθνούς ανταγωνισμού και εκλιπαρούμε οικονομική βοήθεια να πληρώσουμε ακόμα και μισθούς. Μέχρι χθες υπερηφανευόμασταν πως είχαμε εύρωστη οικονομία και ας ήταν κτισμένη στην άμμο: τον τουρισμό που κατακρεούργησε το φυσικό πε-

ριβάλλον και την κουλτούρα μας, την πώληση ακινήτων σε Βρετανούς συνταξιούχους και Ρώσους ολιγάρχες, τις τράπεζες που επένδυσαν τις καταθέσεις μας σε Ελληνικά ομόλογα κι' ας ήταν ήδη στο δρόμο για τα σκουπίδια. Τώρα διερωτόμαστε, γιατί δεν πείθουμε ούτε τις διεθνείς αγορές ούτε τους εταίρους μας στην Ευρωζώνη. Όπως και στην περίπτωση της Ελλάδας η διεθνής ανταγωνιστικότητα της οικονομίας μας είναι χαμηλή, (δηλαδή το κόστος της παραγωγής μας είναι ψηλό σε σχέση με την ποιότητα της) και όσο πάει χειροτερεύει. Σύμφωνα με το World Economic Forum η διεθνής μας ανταγωνιστικότητα έπεσε από την 35η θέση το 2009 στην 40η θέση το 2010/11. Οι λόγοι είναι παρόμοιοι με εκείνους που κατατρέχουν την Ελλάδα: έλλειψη καινοτομίας και επιχειρηματικότητας που οδηγούν σε χαμηλή παραγωγικότητα και ψηλό κόστος και γενικά απουσία ανταγωνιστικών προϊόντων και υπηρεσιών προς εξαγωγή. Αυτό οδηγεί στην κρίση εσόδων που μαζί με το σπάταλο κράτος καταδικάζει τη χώρα στον υπερδανεισμό και το συνεχώς διογκούμενο χρέος και τη χρεοκοπία.

Η Κύπρος συνεχίζει να είναι από τους ουραγούς της Ευρώπης στις εφευρέσεις και τις πατέντες ενώ είμαστε πρωτοπόροι στα λεφτά που ξοδεύουμε για την εκπαίδευση. Το 2007 ξοδεύσαμε 8000 ευρώ ανά μαθητή/φοιτητή το χρόνο, 23% περισσότερα από το μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Και όμως είχαμε μια μονάχα αίτηση για πατέντα ευρεσιτεχνίας ανά 100,000 του πληθυσμού σε σύγκριση με το μέσο όρο της ΕΕ που ήταν 12 αιτήσεις ανά 100,000 του πληθυσμού.

Σε σύγκριση με μια άλλη μικρή Ευρωπαϊκή χώρα, τη Φινλανδία, ξοδεύουμε 15% περισσότερα ανά μαθητή/φοιτητή και όμως η Φινλανδία το 2007 έκανε 25 φορές περισσότερες αιτήσεις από την Κύπρο για πατέντες νέων εφευρέσεων ανά 100,000 πληθυσμού. Κι εδώ μιλάμε μόνο για αιτήσεις όχι για απονομές πατέντας ευρεσιτεχνίας. Όσον αφορά απονομές ο μέσος όρος στην Ευρώπη είναι 160 φορές μεγαλύτερος και στη Φινλανδία, 500 φορές μεγαλύτερος από την Κύπρο ανά 100,000 πληθυσμού (στοιχεία από το Γραφείο Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας των ΗΠΑ).

Αρκετές άλλες Ευρωπαϊκές χώρες όπως, η Γερμανία, η Ολλανδία, η Δανία και οι άλλες Σκανδιναβικές χώρες, έχουν συνειδητοποιήσει τη νέα πραγματικότητα εδώ και δεκαετίες και έχουν επενδύσει στην έρευνα, την καινοτομία και την επιχειρηματικότητα για να αυξήσουν την παραγωγικότητα και τη διεθνή τους ανταγωνιστικότητα επινοώντας συνεχώς νέα προϊόντα και υπηρεσίες υψηλής ποιότητας και χαμηλού κόστους.

Εκτός Ευρώπης, και στην άμεση περιοχή μας το Ισραήλ έκαμε ακριβώς το ίδιο σε ακόμα εντονότερο βαθμό, αφού στην περίπτωση του διακυβεύεται όχι μόνο η οικονομική του ευμάρεια αλλά και η εθνική του επιβίωση. Με την τεχνολογική του επιτίδευση και το επιχειρηματικό του δαιμόνιο το Ισραήλ κατάφερε όχι μόνο να επιβιώσει σε μια περιοχή, όπου εχθροί τριακονταπλάσιοι τον αριθμό επιβουλεύονται την ύπαρξη του, αλλά και να το ζηλεύουν ακόμα και οι ανταγωνιστικές χώρες της Ευρώπης και της Αμερικής. Το Ισραήλ έχει τις περισσότερες εταιρείες εγγεγραμμένες στο χρηματιστήριο NASDAQ, το δεύτερο μεγαλύτερο στον κόσμο. Κατά κεφαλή το Ισραήλ έχει τις περισσότερες νεοσύστατες εταιρείες στον κόσμο και ελκύει 30 φορές τα επιχειρηματικά κεφάλαια που ελκύει η Ευρώπη, και επάξια έχει κερδίσει τον τίτλο του start-up nation.

Πολλοί αποδίδουν αυτή την εθνική προσήλωση και εντατική προσπάθεια στο κίνδυνο αφανισμού του Ισραηλινού κράτους. Όμως και η Κύπρος αντιμετωπίζει παρόμοιους κινδύνους εθνικού εξαφανισμού, αλλά δεν βλέπουμε παρόμοια δυναμική προσήλωση και προσπάθεια οχύρωσης του κράτους μας με συνεχή αύξηση της διεθνούς ανταγωνιστικότητας της οικονομίας μας

δια της έρευνας, της καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας.

Η δική μας προσήλωση συνεχίζει να είναι στο βόλεμα, στη διατήρηση των κεκτημένων, στο γρήγορο κέρδος και τον εύκολο πλούτο. Μας ενθουσιάζει η ανακάλυψη φυσικού αερίου, η προσωρινή αύξηση των τουριστικών αφίξεων λόγω αναταραχών στις γειτονικές μας χώρες, η ανακοίνωση και μόνον μιας επιπόλαιας επενδυτικής σκέψης κάποιου ξένου μεγιστάνα που ζητά φορολογικό καταφύγιο, ακόμα κι' ένα εύκολο δάνειο από φίλη χώρα ανεξάρτητα από το χρέος και τη χρήση. Μας ενδιαφέρει περισσότερο πώς να μεγιστοποιήσουμε το δικό μας μερίδιο παρά το να δημιουργήσουμε στέρεες βάσεις αξίας και πλούτου για μας και τις επόμενες γενιές. Αυτά έχουν γίνει μέρος της νοοτροπίας μας και της κουλτούρας μας, πράγμα που δεν είναι καθόλου ευοίωνα για την εθνική και οικονομική μας επιβίωση, όταν ζούμε σε μια επικίνδυνη γειτονιά και αναμετρούμαστε καθημερινά σε μια άκρως ανταγωνιστική διεθνή οικονομία.

Αν έχουμε τη θέληση έστω και την υστάτη να αποφύγουμε τα χειρότερα θα πρέπει να υπερβούμε εαυτούς και να λάβουμε τα αναγκαία μέτρα για ανάκτηση της ανταγωνιστικότητας μας. Δεν είναι απλώς θέμα χρημάτων, όπως διατείνονται ότι η περικοπές θα καταστρέψουν την παιδεία. Όταν το πρόβλημα είναι στη νοοτροπία και την κουλτούρα οι δαπάνες είναι αναποτελεσματικές, ίσως και αντιπαραγωγικές, εκτός και εάν στοχεύουν και στην αλλαγή της νοοτροπίας και της κουλτούρας.

Επομένως, η εκπαίδευση λαμβάνει στρατηγική σημασία: πέραν της συνήθους διαπαιδαγώγησης και καλλιέργειας της γνώσης και του χαρακτήρα

πρέπει να αναλάβει και την αναμόρφωση, ή μάλλον τη ριζική αλλαγή της νοοτροπίας και της κουλτούρας από τον κομφορμισμό και το κατεστημένο στην καινοτομία και το επιχειρείν, από το βόλεμα και τον καιροσκοπισμό στη δημιουργία πραγματικής αξίας.

Εισηγούμαι ως κατεπείγον και υψίστης εθνικής σημασίας μέτρο την άμεση εισαγωγή της δημιουργικότητας, της καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας, καθώς και της ηθικής σε όλα τα επίπεδα της εκπαίδευσης, σαν βασικό μέρος του αναλυτικού προγράμματος αλλά και διαθεματικά. Όταν η επιβίωση ενός λαού εξαρτάται από την ανταγωνιστικότητα, κι' αυτή με τη σειρά της από την καινοτομία και την καλώς νοούμενη επιχειρηματικότητα, τότε η παιδεία και οι εκπαιδευτικοί γίνονται οι τερνευτές και οι στρατηγοί της αμυντικής μας θωράκισης. Το μεγάλο στοίχημα είναι αν οι εκπαιδευτικοί μας έχουν τη διάθεση και τις απαιτούμενες δεξιότητες να αναλάβουν αυτή την εθνική αποστολή. Μάλλον θα χρειασθεί να γίνει πρώτα σημαντική επιμόρφωση των εκπαιδευτικών σε θέματα καινοτομίας και επιχειρηματικότητας, αλλά και αλλαγή νοοτροπίας και στάσης εντός του εκπαιδευτικού επαγγέλματος για να γίνει λειτουργία όχι κατ' όνομα αλλά και πράξη. Στο παρελθόν η καλλιέργεια της δημιουργικότητας, της καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας ήταν μια επιλογή. Σήμερα είναι αδήριτος ανάγκη για την οικονομική και εθνική μας επιβίωση. Ως εκπαιδευτικοί έχουμε πρωτεύοντα ρόλο εφόσον η αλλαγή κουλτούρας και νοοτροπίας είναι πρωτίστως θέμα διαπαιδαγώγησης. Έχουμε ηθική υποχρέωση να απαντήσουμε θετικά και με ενθουσιασμό στη μεγάλη αυτή πρόκληση.

Ένα πρότυπο έρχεται να βοηθήσει τις επιχειρήσεις στη Διαχείριση Πόρων Λογισμικού (SAM)

Καθώς διανύουμε περίοδο οικονομικής κρίσης, ολοένα και περισσότερες επιχειρήσεις επιδιώκουν μείωση δαπανών και εξασφάλιση ταμειακής ροής με απώτερο στόχο τη σταθερότητα και την ομαλή λειτουργία των δραστηριοτήτων τους. Η υιοθέτηση προγραμμάτων Διαχείρισης Πόρων Λογισμικού (Software Asset Management – SAM) από επιχειρήσεις κάθε μεγέθους και ανεξαρτήτως του κλάδου δραστηριοποίησης τους, αποτελεί μια ολοένα αυξανόμενη τάση καθώς αναγνωρίζεται ως

Του Διαμαντή Ζαφειριάδη

Λειτουργού
Τυποποίησης του
Κυπριακού
Οργανισμού
Τυποποίησης (CYS)

η βάση για λύσεις των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν σχετικά με τη διαχείριση των πόρων των λογισμικών τους. Τέτοιες δυσκολίες αφορούν την ανάπτυξη, την υποστήριξη, την ασφάλεια, τον έλεγχο του κόστους, και την τήρηση αδειών (software license).

Για την εφαρμογή ενός αποτελεσματικού SAM απαιτούνται συγκεκριμένα

βήματα. Πρωταρχικό βήμα της εφαρμογής είναι η απογραφή των πόρων λογισμικού. Στη συνέχεια χρειάζεται μια αξιολόγηση της χρήσης του λογισμικού και αντιστοίχιση των υπάρχουσών αδειών με τους πόρους λογισμικού που έχουν απογραφεί. Ο Οργανισμός στη συνέχεια θα πρέπει να αξιολογήσει και αν χρειαστεί να αναθεωρήσει τις υφιστάμενες καταγεγραμμένες πολιτικές ή/και διαδικασίες που αφορούν τη διαχείριση των λογισμικών, και να τις γνωστοποιήσει στο προσωπικό. Το τελικό βήμα είναι να διασφαλίσει τη συνεχιζόμενη ροή της εφαρμογής αυτών των διαδικασιών.

Ένα αποτελεσματικό πρόγραμμα SAM, εξασφαλίζει μια κεντρική και αποτελεσματική διαχείριση και παρακολούθηση της χρήσης λογισμικού, πλήρη νομιμότητα και ασφάλεια των συστημάτων και των αρχείων της επιχείρησης. Με λίγα και απλά βήματα η επιχείρηση έχει ανά πάσα στιγμή ακριβή γνώση των αναγκών της, τίθεται σε πλεονεκτική θέση για την επίτευξη καλύτερων οικονομικών όρων αγοράς και ως εκ τούτου προβαίνει σε εξοικονόμηση χρημάτων από μελλοντικές δαπάνες για την αγορά προγραμμάτων λογισμικού. Και αυτό γιατί μειώνονται οι υπερβολικές δαπάνες με τον καθορισμό των πραγματικών αναγκών του οργανισμού σε λο-

γισμικά και διαπραγματεύοντας τις καλύτερες επιλογές αδειών λογισμικού.

Επιπλέον, η εφαρμογή του SAM παρέχει προστασία από οικονομικούς και άλλους κινδύνους που ενέχει η χρήση μη αδειοδοτημένου λογισμικού, όπως η επιβολή ποινικών και διοικητικών κυρώσεων, διάφορα τεχνικά προβλήματα (προσβολή από ιούς, απώλεια αρχείων κλπ), μείωση στην αποδοτικότητα της λειτουργίας της επιχείρησης (π.χ. από πιθανές βλάβες στο δίκτυο των Η/Υ), απώλεια της δυνατότητας αναβαθμίσεων και τεχνικής υποστήριξης, και τέλος, δυσφήμιση της εταιρείας. Εξίσου σημαντικό είναι ότι το SAM προσφέρει τη δυνατότητα γρηγορότερης και πιο αποτελεσματικής λήψης αποφάσεων μέσω ενός οργανωμένου συστήματος αδειοδότησης, ενώ παράλληλα συμβάλλει στην πλήρη γνώση των πόρων της εταιρείας και στον

αποτελεσματικό έλεγχο της αξιοποίησής τους τόσο βραχυπρόθεσμα όσο και μακροπρόθεσμα.

Ο Διεθνής Οργανισμός Τυποποίησης (ISO) έχει δημοσιεύσει δυο πρότυπα που αφορούν τη διαχείριση των πόρων Λογισμικού. Το πιο πρόσφατο πρότυπο είναι το ISO/IEC 19770-1:2012 “Software asset management - Part 1: Processes and tiered assessment of conformance” που καθιερώνει τη βάση για ένα ολοκληρωμένο σύνολο διαδικασιών για Software Asset Management (SAM), χωρισμένο σε τέσσερα επίπεδα για να καταστήσει δυνατή τη σταδιακή εφαρμογή και αξιολόγηση. Η επιχείρηση έχει τη δυνατότητα να αξιολογηθεί από ανεξάρτητο φορέα πιστοποίησης σχετικά με το επίπεδο ετοιμότητας που βρίσκεται.

Τα επίπεδα αυτά είναι:

- 1) Αξιοπιστία Δεδομένων (Trustworthy Data),**
- 2) Πρακτικές Διαχείρισης (Practical Management),**
- 3) Επιχειρησιακή Ολοκλήρωση (Operational Integration),**
- 4) Πλήρης Συμμόρφωση με το SAM (Full-ISO/IECSAM Conformance).**

Ο Κυπριακός Οργανισμός Τυποποίησης (CYS) ο οποίος είναι ο αρμόδιος φορέας για την υιοθέτηση και εφαρμογή των Ευρωπαϊκών και Διεθνών Προτύπων στην Κύπρο παρακολουθεί στενά το εν λόγω θέμα και θα ενημερώνει όλους τους ενδιαφερόμενους για οποιεσδήποτε εξελίξεις.

Σύστημα Διαχείρισης Ποιότητας ISO 9001

Αντίδοτο στην κρίση

Φέτος συμπληρώνονται 25 χρόνια από την ψήφιση και υιοθέτηση του διεθνούς προτύπου για τη διαχείριση της ποιότητας ISO 9001. Με βάση τα στοιχεία του Διεθνούς Οργανισμού Τυποποίησης ISO (International Organization for Standardization) πέραν του ενός εκατομμυρίου επιχειρήσεις παγκοσμίως είναι πιστοποιημένες με το πρότυπο ISO 9001. Γεγονός που καθιστά το πρότυπο αυτό ίσως το πιο εφαρμοσμένο πρότυπο στον κόσμο.

Τί είναι όμως το ISO 9001 και πώς μπορεί να βοηθήσει μία επιχείρηση ειδικότερα στις δύσκολες αυτές μέρες;

Του Δημήτρη Βαρζακάκου

Επικεφαλής
Επιθεωρητής της
Κυπριακής Εταιρείας
Πιστοποίησης

Το ISO 9001 είναι ένα διεθνές πρότυπο για τη διαχείριση της ποιότητας. Καταγράφει τον τρόπο με τον οποίο η επιχείρηση μπορεί να εφαρμόσει ένα σύστημα διαχείρισης της ποιότητας, με βασικό στόχο να ικανοποιήσει τις απαιτήσεις των πελατών της. Κάθε επιχείρηση/οργανισμός που εφαρμόζει ένα σύστημα διαχείρισης ποιότητας, καλείται να τεκμηριώνει εσωτερικές διαδικασίες, να διατηρεί κατάλληλα αρχεία και να λειτουργεί με συγκεκριμένους κανονισμούς που προάγουν τη συνεχή βελτίωση της. Μπορεί να εφαρμοστεί από όλες τις επιχειρήσεις/οργανισμούς ανεξαρτήτως τομέα δραστηριότητας και μεγέθους, τόσο στο Δημόσιο όσο και στον ιδιωτικό τομέα, συμβάλλοντας έτσι στη συνεχή βελτίωση των υπηρεσιών και των προϊόντων που προσφέρουν.

Η εφαρμογή ενός συστήματος διαχείρισης ποιότητας γίνεται από εξειδικευμένους συμβουλευτικούς οίκους. Η αξιολόγηση και η πιστοποίηση του συστήματος διενεργείται από ανεξάρτητους διαπιστευμένους φορείς πιστοποίησης. Ουσιαστικά αποτελεί ένα καλό εργαλείο οργάνωσης και ελέγχου στα χέρια της Διοίκησης μίας εταιρείας με βάση τις αρχές της ποιότητας.

Βήματα για την εφαρμογή ενός πιστοποιημένου συστήματος διαχείρισης ποιότητας με βάση το πρότυπο ISO 9001 είναι, η τεκμηρίωσή του, η εκπαίδευση του προσωπικού στο σύστημα, η εφαρμογή και λειτουργία του συστήματος για ένα χρονικό διάστημα γύρω στους 3 μήνες. Τέλος διενεργείται επιθεώρησή για αξιολόγησή του από ανεξάρτητο διαπιστευμένο οργανισμό πιστοποιή-

σης με στόχο την πιστοποίησή του. Μετά την αρχική αξιολόγηση και πιστοποίηση, χορηγείται το σχετικό πιστοποιητικό το οποίο έχει ισχύ 3 χρόνια. Το σύστημα επιθεωρείται από τον ανεξάρτητο φορέα μία φορά κάθε χρόνο.

Οι απαιτήσεις του προτύπου ISO 9001 είναι χωρισμένες σε 5 κεφάλαια και περιγράφουν την υποχρεωτική τεκμηρίωση του προτύπου, τις ευθύνες της Διοίκησης σε μία εταιρεία, τη διαχείριση των πόρων της, την υλοποίηση του προϊόντος ή της υπηρεσίας της και τις απαιτήσεις για μέτρηση, ανάλυση και βελτίωση του συστήματος διαχείρισης της ποιότητας σε μία εταιρεία.

Σε ένα αποτελεσματικά εφαρμοζόμενο σύστημα διαχείρισης ποιότητας σύμφωνα με το ISO 9001, όλες οι λειτουργίες της επιχείρησης ελέγχονται και οργανώνονται με βάση το σύστημα διαχείρισης ποιότητας.

Δυνατά σημεία των απαιτήσεων του προτύπου ISO 9001 είναι:

- Ύπαρξη μετρήσιμων στόχων ποιότητας στις λειτουργίες της εταιρείας.
- Υποχρεωτική μέτρηση και ανάλυση σημαντικών διεργασιών του συστήματος ποιότητας, γεγονός που βοηθά την εταιρεία να βελτιώνεται.
- Υποχρεωτικά τεκμηριωμένες εσωτερικές διαδικασίες που συμβάλλουν στην επαναληψιμότητα, στη σωστή εκπαίδευση του προσωπικού και στη σταθεροποίηση της ποιότητας των παρεχόμενων προϊόντων και υπηρεσιών.
- Υποχρεωτικά αρχεία που αποτελούν αποδείξεις συμμόρφωσης των απαιτήσεων ποιότητας.
- Δέσμευση της Διοίκησης στην εφαρμογή του συστήματος Διαχείρισης της ποιότητας.
- Συμμόρφωση με τις νομικές απαιτήσεις.
- Καθορισμένες ευθύνες και αρμοδιότητες του προσωπικού.
- Κατάλληλη εσωτερική επικοινωνία μεταξύ του προσωπικού.

- Αποτελεσματική επικοινωνία με τους πελάτες.
- Προγραμματισμένες συναντήσεις της Διοίκησης με υποχρεωτική ημερήσια διάταξη.
- Συγκεκριμένους κανόνες για το σχεδιασμό νέων προϊόντων και υπηρεσιών.
- Εκπαιδευμένο προσωπικό στις απαιτήσεις των παραγόμενων προϊόντων και υπηρεσιών.
- Έλεγχο των προμηθευτών και υπερβολάβων της εταιρείας.
- Αρχεία ποιοτικού ελέγχου των προϊόντων και υπηρεσιών.
- Υποχρεωτική παρακολούθηση και ανάλυση της ικανοποίησης των πελατών του.
- Εσωτερικό έλεγχο του συστήματος διαχείρισης της ποιότητας.
- Καταγραφή και αξιολόγηση των «προβλημάτων» του συστήματος με τη λήψη των διορθωτικών ενεργειών και την εξάλειψη των αιτιών των προβλημάτων.
- Συνεχής βελτίωση της αποτελεσματικότητας των λειτουργιών της εταιρείας.

Μία από τις βασικές αδυναμίες που καταλογίζουν στο πρότυπο ISO 9001 είναι η δημιουργία γραφειοκρατικών διαδικασιών, που δυστυχώς αυτές οι αδυναμίες δεν πηγάζουν από το πρότυπο αλλά από την κακή εφαρμογή των απαιτήσεων του.

Μια επιχείρηση μπορεί να εφαρμόσει το σύστημα διαχείρισης της ποιότητας, τεκμηριώνοντας μόνο ένα μικρό αριθμό διαδικασιών και αρχείων. Το πρότυπο είναι αρκετά ευέλικτο και μπορεί να βοηθήσει μία επιχείρηση να γίνει πιο αποτελεσματική.

Μερικά οφέλη από την εφαρμογή του συστήματος διαχείρισης ποιότητας, είναι η καταξίωση και αναγνώριση της εταιρείας τόσο στη χώρα που δραστηριοποιείται όσο και στο εξωτερικό, η βελτίωση των παρεχόμενων προϊόντων και υπηρεσιών της, η αύξηση της ικανοποίησης των πελατών της, και η αποδοτικότερη λειτουργία των εσωτερικών διαδικασιών. Επίσης οι πιστοποιημένες επιχειρήσεις έχουν το πλεονέκτημα της συμμετοχής σε διαγωνισμούς του δημοσίου, στους οποίους απαιτείται η κατοχή του σχετικού πιστοποιητικού.

Στις μέρες μας η σωστή εφαρμογή ενός πιστοποιημένου συστήματος διαχείρισης της ποιότητας, βασισμένου στις αρχές του προτύπου ISO 9001, συμβάλει καθοριστικά στη βελτίωση της οικονομικής απόδοσης μίας επιχείρησης ελαχιστοποιώντας τη σπατάλη πόρων και προσθέτοντας αξία στην επιχείρηση.

Why report using the Global Reporting Initiative (GRI) framework?

Climate change is a fact and is increasingly effecting every aspect of our lives. Sustainability is a long term approach to environmental protection and process improvements. Sustainable design prevents pollution from the start and calls for systems thinking, which acknowledges the connections between the economy, the environment and social responsibility.

GRI is the gold standard in environmental reporting

Simon Pitsillides

Director
FBRH Consultants Ltd

and had been adopted widely by many businesses and organizations world wide. The GRI Framework enables all organizations to measure and report their economic, environmental, social and governance performance – the four key areas of sustainability. Most importantly it empowers organizations to compare their reports with

those of others in their sector thus giving to them important information in achieving best practices.

WHY GRI

1. Many companies use this standard

What everybody else is doing is key to finding the right standard for you.

According to the Global Reporting Initiative, the number of GRI based CSR reports increased by 22 percent in 2010. 80% of the top 15 global companies and 43% of the top 100 global companies are issuing GRI based CSR reports.

In May 2011, GRI was announced as the official reporting standard of the UN Global Compact, and the framework will be recommended for the more than 5800 companies associated with the compact.

2. Longstanding, stringent, and iterative guidelines

GRI was conceived in 1997, and its framework uses a rigorous stakeholder approach to standard development with participants drawn from business, civil society, labor, and professional institutions.

3. GRI funding is separate from certification process, increasing objectivity

A common issue in the world of certification is who pays the bills. In many cases, the company

"What you cannot measure you cannot manage, what you cannot manage you cannot change".

that seeks certification pays a fee for the privilege of being certified. Since these fees make up the operating budget of the certifier, standards can be weakened in order to secure next year's sale.

While any organization, non-profit or not can fall victim to losing its objectivity, GRI's funding source, and the transparency of its protocol development process, decrease the likelihood that standards will be weakened in the name of increased usage.

4. GRI fosters transparency and reports are totally transparent

As we mentioned in #1, all different kinds of companies complete sustainability reports using the GRI methodology. Just because a company has one does not make it sustainable. But it does show that the company is concerned with its impact. Plus, its report is available for any and all to see, along with the letter grade it earned. These are all available on GRI's website, and anyone can easily download a spreadsheet with links to every report since 1999. GRI's reporting methodology is free and available for

anyone to view, as are the reports companies publish using the framework. All of this data is the pinnacle of transparency, and transparency is the first step to sustainability.

5. Universal application

One of the challenges of sustainability reporting is comparing one company against another. Should companies be measured against their own past performance or against other companies in the same sector? What about comparing between sectors or between countries? How can you compare the performance of an oil company against one whose carbon footprint is based largely on manufacturing? GRI strikes the balance with historical records, guidelines translated into many languages, and sector and nation-specific guidance, so there's something for everyone.

Sustainability and decisions than need to be made

FBRH Consultants Ltd in cooperation with GRI trainers provide you with the necessary specialized seminars to start and complete your Corporate Social Responsibility and Sustainable Development (CSR) report. Based on this information you can prepare a strategy and take all necessary decisions.

For information on seminars and the Global Reporting initiative: www.fbrh.eu

sources: www.fbrh.eu
www.triplepundit.com

Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης δημιουργούν νέα δεδομένα

Γνωρίζετε ότι αν οι χρήστες του facebook ζούσαν όλοι μαζί σε μία χώρα, αυτή θα ήταν η τρίτη μεγαλύτερη σε πληθυσμό στον κόσμο, μετά την Κίνα και την Ινδία; Εάν όχι, τότε τώρα το γνωρίζετε! Μεταξύ άλλων, αυτό που κάνει τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης τόσο ισχυρά, είναι η ικανότητά τους να ενισχύουν τις επιδράσεις οποιασδήποτε –θετικής ή αρνητικής, ηθελημένης ή μη– καμπάνιας από «στόμα σε στόμα». Αυτό, τα στελέχη του μάρκετινγκ των επιχειρήσεων το γνωρίζουν πλέον πολύ καλά, ωστόσο, η συντριπτική τους πλειοψηφία μάλλον δεν ξέρει πώς μπορεί να εκμεταλλευτεί αυτή τη δύναμη των μέσων κοινωνικής δικτύωσης.

Του Δημήτρη Ιωαννίδη

Οι εταιρείες μπορεί να δημιουργούν καμπάνιες στο twitter, στο facebook, στο pinterest ή και σε άλλα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, αλλά λίγοι είναι εκείνοι που κατανοούν σε βάθος το πώς ακριβώς αυτά τα social media αλληλεπιδρούν με τους καταναλωτές για την επέκταση της αναγνωρισιμότητας των brands, την αύξηση των πωλήσεων και της κερδοφορίας τους και ταυτόχρονα την εμπέδωση της πιστότητας των πελατών. Αυτό περιγράφεται σε μελέτη της McKinsey (www.mckinsey.com), οι ερευνητές της οποίας πιστεύουν ότι υπάρχουν δύο αλληλένδετοι λόγοι, για τους οποίους τα social media παραμένουν ένα αίνιγμα εντός ενός άλλου αινίγματος για πολλά στελέχη, ιδιαίτερα τους μη marketers.

Το πρώτο είναι σχετικά ασαφές. Δεν είναι μυστικό ότι οι καταναλωτές όλο και περισσότερο συνδέονται online για να συζητήσουν για τα προϊόντα και τις μάρκες, να ζητήσουν συμβουλές, οδηγίες και γενικά καθοδήγηση. Ωστόσο, είναι συχνά δύσκολο να δούμε πού και πώς θα επηρεάσουμε τις συνομιλίες, οι οποίες πραγματοποιούνται σε μια συνεχώς αυξανόμενη ποικιλία από πλατφόρμες, μεταξύ των διαφορετικών και διάσπαρτων κοινοτήτων, και μπορεί να συμβούν με αστραπιαία ταχύτητα ή κατά τη διάρκεια μιας σχετικά μεγάλης περιόδου. Το δεύτερο είναι πως δεν υπάρ-

χει ενιαίο μέτρο των οικονομικών επιπτώσεων των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, αφού οι επιχειρήσεις διαπιστώνουν ότι είναι δύσκολο να δικαιολογήσουν την αφιέρωση σημαντικών, οικονομικών ή ανθρωπινων πόρων, σε μια δραστηριότητα της οποίας η ακριβής επίδραση παραμένει ασαφής.

Οι ερευνητές της McKinsey, εντοπίζουν τέσσερις βασικές λειτουργίες στα social media: την παρακολούθηση, την ανταπόκριση, την εξειδίκευση και την καθοδήγηση της καταναλωτικής συμπεριφοράς και τη σύνδεση με τους καταναλωτές όταν λαμβάνουν αποφάσεις για τις αγορές τους. Η ικανότητα προσδιορισμού με ακρίβεια πώς, πότε και πού τα κοινωνικά δίκτυα επηρεάζουν τους καταναλωτές, βοηθά τα στελέχη να σχεδιάσουν στρατηγικές μάρκετινγκ, που θα επωφελούνται από τη μοναδική δυνατότητα των μέσων κοινωνικής δικτύωσης να εμπλέκουν τους πελάτες. Θα πρέπει επίσης, να βοηθήσουν τα ανώτατα στελέχη να αναπτύξουν, να λανσάρουν και να καταδείξουν τις οικονομικές επιπτώσεις των εκστρατειών στα κοινωνικά δίκτυα.

Εν ολίγοις, οι σημερινοί CEOs δεν μπορούν πλέον να αντιμετωπίζουν τα κοινωνικά δίκτυα σαν μια παράπλευρη δραστηριότητα, την οποία χρησιμοποιούν τα στελέχη του μάρκετινγκ και των δημοσίων σχέσεων της επι-

ρησης. Αντιπροσωπεύουν πολύ περισσότερα από μία άλλη μορφή πληρωμένης προωθητικής εκστρατείας και απαιτούν επίσης περισσότερα. Ένα σαφές δηλαδή πλαίσιο που θα βοηθήσει τους διευθύνοντες συμβούλους και άλλα κορυφαία στελέχη να αξιολογούν τις επενδύσεις σε αυτά. Και, ένα σχέδιο για τη δημιουργία υποδομής για την υποστήριξη και την απόδοση των συστημάτων διαχείρισης, που θα τους βοηθήσει να αναβαθμίσουν έξυπνα την παρουσία τους στα κοινωνικά δίκτυα.

Οι επιχειρήσεις που διαθέτουν αυτά τα τρία στοιχεία, μπορούν να δημιουργήσουν νέους κρίσιμους πόρους για τις μάρκες τους (όπως π.χ. «περιεχόμενο» από τους ίδιους τους πελάτες ή τις ιδέες από τα σχόλια τους). Επίσης, να ανοίξουν νέους διαύλους αλληλεπίδρασης και να επανατοποθετήσουν εξ ολοκλήρου μία μάρκα.

TIPS

- Η διαχείριση της φήμης στα social media δεν ήταν ποτέ πιο σημαντική. Το 2013 ακόμη και το μικρότερο λάθος μπορεί να γίνει ένα τεράστιο πρόβλημα δημοσίων σχέσεων.
- Ο κόσμος αλλάζει γρηγορότερα από ποτέ και το ίδιο συμβαίνει και με το social web ενώ η υπερ-συνδεσιμότητα θα φτάσει σε επίπεδα ρεκόρ, με την ανάπτυξη της χρήσης κινητών συσκευών το 2013. Κάθε brand πρέπει να οδηγήσει την αλλαγή, όχι μόνο να προσπαθεί να συμβαδίσει με αυτή.
- Το 2013 είναι το έτος που όλες οι μάρκες πρέπει να προάγουν τη συλλογική φωνή των υποστηρικτών τους μετατρέποντας το περιεχόμενο και τις συνομιλίες σε ευκαιρίες μάρκετινγκ.
- Η εταιρική κοινωνική ευθύνη είναι σημαντική για κάθε εταιρεία, αλλά τα στελέχη του μάρκετινγκ θα πρέπει να τοποθετήσουν ως στρατηγική προτεραιότητα για το 2013 την κοινωνική επιρροή του brand.
- Οι άνθρωποι του μάρκετινγκ που αναπτύσσουν προγράμματα με επικεντρωμένο περιεχόμενο και σαφείς στόχους για το 2013, θα συνειδητοποιήσουν ότι το content marketing μπορεί να αποδίδει για πολλά ακόμα χρόνια στο μέλλον.

* Ο Δημήτρης Ιωαννίδης είναι ο Γενικός Διευθυντής των εργασιών της Action Global Communications (www.actionprgroup.com) στην Κύπρο.

Δημιουργώντας το μέλλον

Είστε έτοιμοι να δουλέψετε σωστά στο μέλλον;

Οι ανάγκες του σήμερα καθορίζουν σε μεγάλο βαθμό τις προσδοκίες του αύριο. Προσδοκώντας το μέλλον, μας κάνει να ρυθμίζουμε αυτά που χρειάζεται να κάνουμε σήμερα για να πετύχουμε θετικά αποτελέσματα. Οι έξι καθοριστικοί παράγοντες που επηρεάζουν τον τρόπο λειτουργίας των οργανισμών αλλά και των ατόμων που τα στελεχώνουν είναι οι ακόλουθοι:

1. Παγκοσμιοποίηση
2. Τεχνολογία
3. Ταχύτητα
4. Προσαρμογή
5. Τεχνογνωσία προσωπικού
6. Αύξηση κερδοφορίας

Οι εταιρείες και οι οργανισμοί θα πρέπει να αναγνωρίσουν και να δώσουν ιδιαίτερη σημασία σε ορισμένους σημαντικούς παραμέτρους. Για

Του Δημήτρη Στυλιανίδη

Dip.L.C., CTM, CL., FAIA, FCCA, CPA, Διεθνή Εκπαιδευτή NLP

παράδειγμα, όταν υπάρχουν γρήγορες εξελίξεις και αλλαγές, οι εταιρείες πρέπει να αντιληφθούν ότι πρέπει να αντιδράσουν με ταχύτητα και να ανταποκριθούν στις προκλήσεις που θα επέλθουν. Επίσης εταιρείες που επενδύουν χρόνο στην εκπαίδευση ηγετικών στελεχών, καταφέρνουν να πετύχουν περισ-

σότερα λόγω του τρόπου αντιμετώπισης των καταστάσεων που επιφέρουν οι γρήγορες εξελίξεις στην αγορά. Αν δεν αντιδράσουμε και αν δεν προετοιμαστούμε για το μέλλον, είμαστε καταδικασμένοι να επαναλάβουμε το παρελθόν. Οι παρακαταθήκες του σήμερα καθορίζουν τα αποτελέσματα του αύριο. Αναμένοντας το μέλλον, επηρεάζει αυτά που πρέπει να κάνουμε σήμερα για να δημιουργήσουμε τα ποθητά αποτελέσματα.

Οι έξι καθοριστικοί παράγοντες που ρυθμίζουν τον τρόπο που δουλεύουν οι εταιρείες και τα άτομα που τις στελεχώνουν:

1. Παγκοσμιοποίηση. Ο κάθε οργανισμός πρέπει να αποκτήσει γνώσεις σχετικά με τον τρόπο που δουλεύει ο τομέας της επιχείρησης του στο διεθνές σκηνικό. Αποκτώντας τέτοιες γνώσεις, σας δίνει μαθήματα στον τρόπο κατασκευής, προώθησης και διανομής του προϊόντος σας διεθνώς. Οι γνώσεις για το διεθνές σκηνικό θα σας βοηθήσουν στο να διαμορφώσετε το

προϊόν που πωλείτε έτσι ώστε να συνάδει με τις τοπικές συνθήκες και τα ήθη και έθιμα του τόπου σας.

2. Τεχνολογία. Η τεχνολογία με την έξαρση των ηλεκτρονικών υπολογιστών και του νέου λογισμικού, θα κάνει το καθετί μικρότερο σε όγκο και γρηγορότερο σε εκτέλεση. Ενώ η τεχνολογία συνεχώς βελτιώνεται, όσοι έχουν καταφέρει να την ακολουθήσουν, θα διαθέτουν ανταγωνιστικό πλεονέκτημα έναντι σε όλους αυτούς που την αγνόησαν. Η τεχνολογία θα επηρεάσει όχι μόνο στο που και πως δουλεύουν οι άνθρωποι αλλά και στο είδος της δουλειάς που κάνουν. Με την έξαρση της τεχνολογίας, το κάθε γραφείο και η κάθε εταιρεία αρχίζει να ανεξαρτητοποιείται από το χώρο στον οποίο βρίσκεται και γίνεται πιο ανταγωνιστική σύμφωνα πάντα με τις επαφές που έχει και τις χώρες με τις οποίες διεκπεραιώνει συναλλαγές.

3. Ταχύτητα. Η ταχύτητα θα αποτελέσει στο μέλλον ένα από τους πιο καθοριστικούς παράγοντες της επιτυχίας μιας εταιρείας. Η σημασία της ταχύτητας επηρεάζει τον τρόπο σκέψης του κατασκευαστή. Τον κάνει να σταματήσει να συγκεντρώνεται πάνω στο ζήτημα της ακρίβειας και να ξεκινήσει να ασχολείται με το θέμα της καινοτομίας και της ανάληψης ρίσκου σε προώθηση νέων ιδεών. Η ταχύτητα επηρεάζει επίσης και το χρόνο που χρειάζεται για τη δημιουργία εκπαιδευτικών προγραμμάτων για το προσωπικό καθώς και το χρόνο προσαρμογής στα νέα προ-

ϊόντα.

4. Προσαρμογή. Προσαρμογή στον καταναλωτή και στις ανάγκες του υπάρχει όταν η όλη προσπάθεια του τμήματος μάρκετινγκ μιας εταιρείας συγκεντρώνει τις προσπάθειες της, στις ανάγκες των συγκεκριμένων νοικοκυριών παρά στις ανάγκες όλων των πιθανών καταναλωτών. Αυτή η εξειδίκευση στην ικανοποίηση συγκεκριμένων αναγκών μιας μερίδας καταναλωτών βοηθά και στην εξεύρεση και εργοδότηση των καλύτερων πιθανών υπαλλήλων στον τομέα εκείνο.

5. Τεχνογνωσία προσωπικού. Η τεχνογνωσία του προσωπικού θα είναι ένας πολύ σημαντικός παράγοντας στο μέλλον. Η γνώση μετρά περισσότερο από το ποιος είναι το αφεντικό και καθορίζει τις αρχές και αξίες ενός οργανισμού. Οι εταιρείες εκείνες που εκτιμούν την αξία της γνώσης και που υποστηρίζουν το προσωπικό τους στην απόκτηση της, θα κερδίσουν το παιχνίδι ενώ οι υπόλοιπες εταιρείες θα συνεχίσουν να παίζουν το παιχνίδι του κυνηγητού πίσω από τους πρωτοπόρους. Η τεχνογνωσία και οι γνώσεις γενικά, επηρεάζουν άμεσα τις εταιρείες παροχής υπηρεσιών όπως για παράδειγμα επαγγελματίες λογιστές/ελεγκτές που πουλούν γνώσεις σαν ένα από τα κυριότερα τους προϊόντα και εξαρτώνται από τις γνώσεις για να δημιουργήσουν νέα προϊόντα/υπηρεσίες. Όλες οι εταιρείες πρέπει να ψάχνουν συνεχώς για νέες ιδέες και γνώσεις που θα τους θέσουν μπροστά

στην αγορά του έντονου ανταγωνισμού. Όταν η γνώση αρχίζει να ξεθωριάζει τότε η αντίληψη του καταναλωτή στο θέμα αξίας, αρχίζει να μειώνεται. Όταν η γνώση αναπτύσσεται τότε η αξία της υπηρεσίας αυξάνεται.

6. Αύξηση κερδοφορίας. Οι εταιρείες που δεν καταφέρνουν να βγάλουν κέρδος είναι καταδικασμένες σε αποτυχία. Η κερδοφορία επιτυγχάνεται όχι μόνο με τη μείωση των εξόδων αλλά και με τη δημιουργία ανάπτυξης. Οι πιέσεις για μείωση των εξόδων θα συνεχιστούν λόγω και της συνεχούς βελτίωσης των διαδικασιών. Οι τρόποι ανάπτυξης θα συνεχίσουν με έμφαση στην παγκόσμια διανομή προϊόντων ή υπηρεσιών (πουλώντας προϊόντα και υπηρεσίες σε νέες αγορές), με τη δημιουργία καινούριων προϊόντων/υπηρεσιών και με την προώθηση περισσότερων προϊόντων/υπηρεσιών στους υφιστάμενους πελάτες. Οι εταιρείες χρειάζεται να συνεχίσουν να διατηρούν τη δύναμη τους στην αγορά με την επίτευξη των στόχων τους και με τη διατήρηση της σωστής ισορροπίας μεταξύ των αναγκών των υπαλλήλων, των μετόχων και των πελατών της. Πρέπει να βρουν τρόπους να συνεχίσουν την αύξηση των εισοδημάτων ενώ ταυτόχρονα να ελέγχουν αποτελεσματικά τα έξοδα τους. Οι ηγέτες του αύριο θα πρέπει να έχουν μια ξεκάθαρη στρατηγική για ανάπτυξη και για εξέλιξη.

Πώς προετοιμαζόμαστε σήμερα για τις προκλήσεις του αύριο;

Σε οργανισμούς όπου οι ικανότητες έχουν περισσότερη σημασία από την ιεραρχία, το προσωπικό αναμένεται να σκέφτεται και να συμπεριφέρεται διαφορετικά. Απαιτείται να επιδεικνύουν ευελιξία, αφοσίωση στη συνεχή μάθηση και ομαδικότητα όπως και η βασική αρχή της εταιρείας τους. Πρέπει να είναι σε θέση να αντιμετωπίσουν πέντε ζητήματα:

Αυτονομία: Πώς αναλαμβάνω την ευθύνη για την καριέρα μου; Αυτό σημαίνει καταλαβαίνω τι προσόντα έχω, πως τα χρησιμοποιώ στην εργασία μου και πως θέλω να με αντιμετωπίζουν. Οι αυτόνομοι και υπεύθυνοι υπάλληλοι είναι γνώστες των ικανοτήτων τους και το τι ακριβώς επιζητούν από τη δουλειά τους. Είναι έτοιμοι να αναλάβουν την ευθύνη για οτιδήποτε καταφέρουν στη δουλειά τους είτε αυτό είναι καλό είτε αυτό είναι κακό.

Ευελιξία: Ποιά είναι η ημερομηνία λήξης των γνώσεων μου; Οι ευέλικτοι υπάλληλοι ενημερώνονται για νέες ιδέες και κρατούν επαφή με τους φίλους και συνεργάτες τους, παρατούν τις απαρχαιωμένες ιδέες, πειραματίζονται στις καινούριες ιδέες, μαθαίνουν από τις αποτυχίες ή επιτυχίες τους και πάντα σκέφτονται το επόμενο τους βήμα. Αλλάζουν τρόπο εργασίας, ακόμη

και την εργασία μόλις συμβεί κάτι αναπάντεχο. Βλέπουν το ρίσκο ή το απρόσμενο σαν ευκαιρία για να μάθουν κάτι καινούριο.

Αποτελέσματα: Ποιοί είναι οι παραλήπτες της δουλειάς μου και τι αξία μπορώ να προσθέσω σε αυτούς; Αφού η αξία καθορίζεται από τον παραλήπτη παρά από τον παροχέα, για να καταφέρεις να δείξεις δείγματα γραφής της δουλειάς σου, πρέπει πρώτα να είσαι σε θέση να αντιληφθείς σε ποιους είσαι υποχρεωμένος να δώσεις αναφορά. Μετά θα πρέπει να αντιληφθείς τις ανάγκες τους και πως μπορείς να τις ικανοποιήσεις. Τα αποτελέσματα έρχονται όταν δημιουργείται αξία. Αν οι ανάγκες των πελατών σας αλλάξουν, τότε ταυτόχρονα αλλάζουν και τα αποτελέσματα που αναμένονται από εσάς.

Σχέσεις: Ποιός τελικά νοιάζεται για μένα και για ποιόν τελικά νοιάζομαι; Ένα μειονέκτημα της μελλοντικής εταιρείας είναι η απομόνωση και η μοναξιά. Η επικοινωνία μέσω των υπολογιστών δεν μπορεί ποτέ να είναι αντικατάστατο της προσωπικής επαφής. Έχουμε την ανάγκη να έρθουμε σε επαφή με άλλους ανθρώπους και να μοιραστούμε συναισθήματα και εμπειρίες. Μέσω των σχέσεων και των επαφών κτίζεται η εμπιστοσύνη και η φιλία. Πρέπει να αναλώσουμε χρόνο στο να κτίσουμε σχέσεις και να δουλέψουμε ομαδικά για την επίτευξη κοινών στόχων.

Στόχοι: Ξέρω που βρίσκομαι και που πάω; Ο υπάλληλος του αύριο έχει ξεκάθαρους στόχους και καταλαβαίνει αν αυτό που κάνει τον γεμίζει. Είναι έτοιμος να αλλάξει καριέρα ή να αλλάξει το ρόλο που παίζει σε ένα οργανισμό, νοούμενου να πετύχει τους στόχους του που συνήθως συνάδουν με τους στόχους της εταιρείας που τον εργοδοτεί.

Η επιτυχία στο παρόν και στο μέλλον.

Οι πιο επιτυχημένες επιχειρήσεις είτε στο παρελθόν, είτε στο παρόν είτε στο μέλλον είναι αυτές που απέφυγαν να ακολουθήσουν τα στερεότυπα αλλά προέβλεψαν με ακρίβεια τις ανάγκες της αγοράς πιο γρήγορα από τους ανταγωνιστές τους. Φυσικά τέτοια κίνηση δεν γίνεται χωρίς την ανάληψη του ρίσκου αλλά η ανταμοιβή είναι πολλαπλές αν τελικά αποδειχθεί επιτυχημένη. Αν επισκεφθούμε το κοντινό παρελθόν θα βρούμε παραδείγματα όπως το αυτοκίνητο, το διαδίκτυο και το έξυπνο τηλέφωνο. Όλα, στην αρχή, είχαν αντιμετωπιστεί με σκεπτικισμό από πολλούς. Η επιτυχία μιας κίνησης φέρνει θετικά αποτελέσματα και σε πολλούς άλλους τομείς. Για παράδειγμα η χρήση του αυτοκινήτου έχει φέρει μια μεγάλη ανάπτυξη μικρών επιχειρήσεων παροχής ανταλλακτικών εξαρτημάτων καθώς επίσης και δημιουργία γκαράζ αυτοκινήτων για εξυπηρέτηση του μεγάλου αριθμού τους. Αν φέρουμε σαν παράδειγμα την έξαρση του διαδικτύου τότε θα θυμηθούμε την ανάπτυξη εταιρειών πώλησης προϊόντων μέσω διαδικτύου όπως η Amazon και το eBay.

Δεν είμαι οπαδός των ατόμων που κάνουν προφητείες για το μέλλον αλλά σέβομαι και εκτιμώ αυτούς που δοκιμάζουν να κάνουν κάτι τέτοιο. Η δουλειά τους είναι να κοιτάξουν το παρελθόν, να αναλύσουν το παρόν και να διεξάγουν έρευνες για να προβλέψουν το μέλλον. Με βάση όλες αυτές τις πληροφορίες, οι ερευνητές προσπαθούν να ετοιμάσουν ένα χάρτη για το τι αναμένουν για το μέλλον.

Ένα είναι σίγουρο και αυτό είναι ότι ο επιτυχημένος επιχειρηματίας του μέλλοντος, θα βασίζεται σε μεγαλύτερο βαθμό στην τεχνολογία παρά οι σημερινοί επιχειρηματίες. Θα είναι περισσότερο συνδεδεμένοι με την ψηφιακή τεχνολογία και θα διεξάγουν το μάρκετινγκ τους με τρόπους που ούτε και σήμερα δεν μπορούμε να φανταστούμε.

Το τι συμβαίνει στον επιχειρησιακό τομέα είναι αυτό που συμβαίνει και στην προσωπική μας ζωή σήμερα. Θα δείτε τα παιδιά σας, από την ημέρα που έρχονται στον κόσμο να περιτριγυρίζονται από την τεχνολογία, να παίζουν με τα κινητά σας τηλέφωνα, να βλέπουν βιντεάκια στο διαδίκτυο και πολύ πιθανό να διαθέτουν και τη δική τους ιστοσελίδα.

Αν η επιχείρησή σας δεν χρησιμοποιεί την τεχνολογία σαν εργαλείο ανάπτυξης, τότε προετοιμάζεστε για μελλοντική αποτυχία. Οι ανταγωνιστές σας θα σας αρπάξουν τους πελάτες αλλά και τους καλύτερους σας υπαλλήλους!

Οι Μεταφορές με τις Οποίες Καινοτομούμε

Οπως αναφέρουν οι George Lakoff and Mark Johnson με την ευκαιρία της μετάφρασης του βιβλίου τους *Metaphors We Live By* στα ελληνικά, «Οι Μεταφορές με τις Οποίες Ζούμε είναι τώρα διαθέσιμες και στην Ελλάδα, την πατρίδα της μεταφοράς» (μετάφραση Όλγα Καλομενίδου, Εκδόσεις Πανεπιστημίου Μακεδονίας 2005. Οι Lakoff και Johnson υποστηρίζουν ότι η μεταφορά είναι μια βασική νοητική λειτουργία διαμέσου της οποίας κατανοούμε τον κόσμο, συλλαμβάνουμε αφηρημένες έννοιες, προσφέρουμε στη σκέψη μας τη δυνατότητα να λειτουργήσει σε αφηρημένο επίπεδο. Οι μεταφορές

είναι οι αντιστοιχίες μεταξύ εννοιακών πεδίων – ο συσχετισμός και η εφαρμογή ενός πεδίου γνώσης σε κάποιο άλλο πεδίο προσφέρει νέες οπτικές αντίληψης και κατανόησης.

Του Νίκου Σύκα

Συμβούλου
Στρατηγικής &
Επικοινωνίας

Ο Αριστοτέλης διαπίστωσε ότι «το σημαντικότερο πράγμα κατά πολύ είναι να είσαι μάστορας της μεταφοράς». Ο H. Gardner κατα-

τάσσει τη μεταφορική δεξιότητα ανάμεσα στις ανώτερες γνωστικές ικανότητες. Η J. Littlemore, στη μελέτη της για τη μεταφορική νοημοσύνη προσδιορίζει την ευχέρεια συσχετισμών και την αναλογική σκέψη ως τις δύο βασικές ικανότητες για τη δημιουργία μεταφορών και ότι οι ικανότητες αυτές υποβοηθούνται από τη νοητική αναπαράσταση. Η μεταφορά έχει έντονο το συμβολικό στοιχείο ενώ συσχετίζεται με έναν ολιστικό, συνθετικό τρόπο επεξεργασίας.

Η μεταφορά θα μπορούσε να δημιουργήσει νέα σημασία, να δημιουργήσει ομοιότητες και με αυτόν τον τρόπο να καθορίσει μια νέα πραγματικότητα. Οι νέες μεταφορές είναι ικανές να δημιουργούν νέες κατανοήσεις και επομένως νέες πραγματικότητες. Η μεταφορά ενώνει τη λογική με τη φαντασία. Η φαντασία, σε μια από τις πολλές της πλευρές, αφορά στο να δούμε κάποιο είδος πράγματος σε σχέση με κάποιο άλλο – αυτό που ονομάζεται μεταφορική σκέψη. Η μεταφορά είναι επομένως ευφάνταστος ορθολογισμός. Η μεταφορική φαντασία είναι σημαντική επιδεξιότητα για τη δημιουργία σχέσεων και τη μεταβίβαση της φύσης διαφορετικών εμπειριών. Η Μεταφορά είναι ένα σχήμα λόγου στο οποίο δύο εντελώς διαφορετικά πεδία ή τρόποι σκέψης συνδέονται μέσω κάποιας ομοιότητας. Η «αναλογία» ή «η δημιουργία αναλογιών» ή «ο αναλογικός τρόπος σκέψης», είναι

μία σύγκριση δύο πραγμάτων που είναι ουσιαστικά ανόμοια, αλλά μέσω της αναλογίας φαίνεται να αποκτούν κάποια ομοιότητα. Οι αναλογίες είναι η σύγκριση των όμοιων χαρακτηριστικών δύο πραγμάτων και επιπλέον, τα νοητικά «τηλεσκόπια» μέσω των οποίων εντοπίζουμε ιδέες. Έτσι, εξετάζουμε δύο ανόμοια πράγματα – το ένα αποτελεί στοιχείο του προβλήματος που αντιμετωπίζουμε και το άλλο είναι από διαφορετικό χώρο – έπειτα, βρίσκουμε πώς σχετίζονται και με τη βοήθεια αυτής της σύγκρισης, οδηγούμαστε σε μία νέα ιδέα. Τις περισσότερες φορές η αναλογία εμβαθύνει φτάνοντας στην ουσία του προβλήματος. Το πρώτο εργαλείο στρατηγικής για τη δημιουργία καινοτομιών «Οι Μεταφορές με τις Οποίες Καινοτομούμε» (παρουσιάζεται επιγραμματικά πιο κάτω) στηρίζεται στη Μεταφορική Αναλογία.

Οι πολιτικές καινοτομίες που εφαρμόζονται από τις εθνικές κυβερνήσεις και τις επιχειρήσεις αδυνατούν να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά τις πρωτοφανείς προκλήσεις του 21ου αιώνα. Οι δημιουργικές τεχνικές του 1920, τα στρατηγικά εργαλεία του 1980 και οι στρατηγικοί ανασχεδιασμοί της δεκαετίας του '90 που ανακυκλώνονται και εφαρμόζονται σήμερα, σε συνδυασμό με τις μεμονωμένες ή/και κατακερματισμένες πρωτοβουλίες καινοτομίας που αναλαμβάνονται, δεν μπορούν να οδηγήσουν τις παγκόσμιες οικονομίες σε ανάκαμψη ούτε σε 100 χρόνια. Συσφείο το έργο: δημόσιες διοικήσεις, οργανισμοί και εταιρείες επιχειρούν έξοδο από την κρίση με πολιτικές που έχουν πτωχεύσει και στρατηγικές που έχουν ξεπεραστεί – με ακατάλληλα εργαλεία που επιτείνουν τις επιπτώσεις και βαθιάίνουν την ύφεση. Οι πολύτιμοι και περιορισμένοι πόροι διοχετεύονται σε μη αποτελεσματικά Σχέδια και Προγράμματα.

Σε μια οικονομία προσφοράς υπηρεσιών υψηλής προστιθέμενης αξίας, η καινοτομία είναι το κλειδί για την επιβίωση. Όμως απαιτούνται νέες δημι-

ουργικές τεχνικές και εργαλεία αιχμής τα οποία να ανταποκρίνονται στις σύγχρονες κοινωνικοοικονομικές και περιβαλλοντικές προκλήσεις αλλά και στις νέες μορφές υβριδικής καινοτομίας (Open Innovation, Frugal innovation, Disruptive Innovation, Radical Innovation). Είναι ακριβώς δημιουργικές ιδέες και καινοτομίες που έχουν αλλάξει το ρου της ιστορίας τα τελευταία 100 χρόνια.

Το νέο δημιουργικό-στρατηγικό εργαλείο «Οι Μεταφορές με τις Οποίες Καινοτομούμε» (*Metaphors We Innovate By*) το οποίο έχω αναπτύξει μετά από πολύχρονες έρευνες και μελέτες των Συστημάτων Καινοτομίας διεθνώς, αποτελεί την κινητήριο δύναμη για ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας αλλά και τη Δημιουργία νέων Αγορών για υπάρχοντα προϊόντα και νέων προϊόντων για νέες Αγορές (γρήγορη ανάπτυξη, νέες θέσεις εργασίας). Αυτό επιτυγχάνεται με την εμπορική αξιοποίηση της κεντρικής δημιουργικής ιδέας μέσω των Δημιουργικών Βιομηχανιών. Συγκεκριμένα, η κεντρική ιδέα του στρατηγικού εργαλείου «Οι Μεταφορές με τις Οποίες Καινοτομούμε» μετασχηματίζεται σε ένα νέο ψηφιακό εκπαιδευτικό-ψυχαγωγικό παιχνίδι.

«Οι Μεταφορές με τις Οποίες Καινοτομούμε» αποτελεί επίσης το πρώτο –σε διεθνές επίπεδο– Βιωματικό Εργαστήριο ενίσχυσης της δημιουργικότητας και της ικανότητας για καινοτομία σε πραγματικές συνθήκες. Εφαρμόζεται δε σε ολόκληρο το Σύστημα Καινοτομίας – Δημόσιες Υπηρεσίες, Επιχειρήσεις, Τοπική Αυτοδιοίκηση και Εθελοντικές Οργανώσεις.

Η σωστή, καθολική και έγκαιρη αξιοποίηση του νέου στρατηγικού εργαλείου «Οι Μεταφορές με τις Οποίες Καινοτομούμε» θα οδηγούσε την Κύπρο και την Ελλάδα σε τροχιά ανάκαμψης μέσα σε 48 ώρες (δεν θα υπήρχε καν ανάγκη για Μνημόνιο) και την παγκόσμια οικονομία σε έξοδο από την κρίση μέσα σε 6 μήνες

Κύπρος: Με το βλέμμα στραμμένο στο μέλλον

Με την οικονομική κρίση επήλθε για πολλούς συμπολίτες μας ιδιαίτερα τους ανέργους, τις μονογονικές οικογένειες και την πλειοψηφία των συνταξιούχων ραγδαία επιδείνωση των εισοδημάτων τους. Αναμένουμε από το νέο Πρόεδρο τη δημιουργία και χάραξη διαφορετικής πορείας με σκοπό να εξέλθουμε με το λιγότερο οικονομικό και κοινωνικό κόστος από την πολλαπλή κρίση που ταλανίζει τον τόπο. Εάν δεν αποκατασταθεί η εμπιστοσύνη του λαού στο

**Του Ανδρέα
Θ. Ασισιώτη**

πολιτικό σύστημα τότε η έξοδος από τα οικονομικά αδιέξοδα είναι μάταιη υπόθεση. Αυτό μπορεί να γίνει μόνο με αλλαγή συμπεριφοράς εκ μέρους της πολιτικής ηγεσίας, με πράξεις και όχι λόγια. Κυβέρνηση εθνικής ενότητας ση-

μαίνει επιλογή των καλύτερων, επιλογή ανθρώπων ικανών για δημόσια προσφορά, εντίμων, που να μπορούν να χειρισθούν τις υποθέσεις που αφορούν το αντικείμενο τους με διοικητική επάρκεια. Ανθρώπων που να έχουν την τόλμη να λένε αυτό που σκέφτονται ανοικτά και την ταπεινότητα να υπηρετούν τον κοινό σκοπό για τον οποίο τάχθηκαν.

Ας παραδειγματισθούμε από τα λάθη που διαπράχθησαν τα τελευταία χρόνια. Η μη διαχείριση του αυθορμητισμού και του συναισθηματισμού κατέστησε επικίνδυνες τις σημαντικές αποφάσεις που λήφθηκαν. Επιπλέον, η αναβλητικότητα στη λήψη αποφάσεων είχε καταστροφικές επιπτώσεις.

Όταν οι αποφάσεις λαμβάνονται μονομερώς, τότε το αποτέλεσμα είναι να μην εφαρμόζονται ή να εφαρμόζονται ελλιπώς. Είναι όντως δύσκολη η λήψη αποφάσεων αλλά ακόμη πιο δύσκολη είναι η υλοποίησή τους με επιτυχία. Το σημαντικότερο απ' όλα είναι η λήψη και εφαρμογή αποφάσεων να γίνεται ανεξάρτητα από τα συμφέροντα των οποιωνδήποτε. Είναι καθήκον του κάθε υπουργού να πείσει τους συνεργάτες του ότι η υλοποίηση των αποφάσεων στον κατάλληλο χρόνο, με βάση τις αρχές της χρηστής διοίκησης, είναι επιβεβλημένη.

Η εμπέδωση σχέσης εμπιστοσύνης μεταξύ πολίτη-κράτους με τη χρήση στοιχείων όπως της αλήθειας και της λογικής διασφαλίζει αν μη

τι άλλο την αποδοχή των αποφάσεων.

Όπως εισηγείται και ο καθηγητής του Πανεπιστημίου Λευκωσίας κ. Ανδρέας Θεοφάνους σε πολλά άρθρα του, θα ήταν χρήσιμο, εάν ο νεοεκλεγής Πρόεδρος ζητήσει τις υπηρεσίες μιας ολιγομελούς ομάδας ακαδημαϊκών συμβούλων η οποία θα παράγει σκέψη και θα παρέχει συμβουλές σε ζητήματα πολιτικής και στρατηγικής.

Σε αυτή την ομάδα ο νέος Πρόεδρος οφείλει, από πατριωτικό καθήκον, να συμπεριλάβει, ανεξαρτήτως κομματικής τοποθέτησης, άτομα εγνωσμένης αξίας, επιστήμονες που θα μπορούσαν να προσφέρουν αμισθί στην προσπάθεια περίσωσης όχι μόνο της οικονομίας αλλά και της αποκατάστασης του κύρους της χώρας. Η υλοποίηση των στόχων αυτής της στρατηγικής με έμφαση στο τρίπτυχο - σταθερότητα, θέσεις εργασίας, ανάπτυξη - μπορεί να επιτευχθεί, μόνο μέσα από διάλογο με τις πολιτικές δυνάμεις, τους οργανωμένους οικονομικούς φορείς (ΟΕΒ, ΚΕΒΕ, κλπ) και τις συνδικαλιστικές οργανώσεις. Εννοείται ότι ο διάλογος θα διεξαχθεί σε πνεύμα συνεργασίας, ομαδικότητας και συναίνεσης. Τα αποτελέσματα των συζητήσεων θα πρέπει να αξιολογηθούν από την ομάδα των ειδικών για

ταχύτατη υλοποίηση των πιο αξιόλογων προτάσεων. Με τον εκδημοκρατισμό της στρατηγικής και την ευρεία συμμετοχή στο στάδιο της διαμόρφωσης των στόχων θα είναι οπωσδήποτε ευκολότερο να κληθεί ο κυπριακός λαός να ανταποκριθεί άμεσα στην εφαρμογή τους. Ασφαλώς και δεν αρκεί απλώς η ανακοίνωση της στρατηγικής.

Μπορεί να γνωρίζουν οι πολίτες τι πρέπει να πετύχουν αλλά να μη γνωρίζουν τον τρόπο που θα το πετύχουν. Είναι προπαντός καθήκον της νέας κυβέρνησης να δημιουργήσει τα κατάλληλα κανάλια επικοινωνίας με τους πολίτες ώστε οι βασικοί παράμετροι της στρατηγικής να γίνουν εύκολα αντιληπτοί. Τα παραδείγματα της Ισλανδίας και της Ιρλανδίας που πέρασαν από παρόμοια οικονομικά προβλήματα χρήζουν μελέτης από το καθ' ύλην αρμόδιο υπουργείο. Η Ιρλανδία μετά την οικονομική κρίση που την έπληξε, ανακεφαλαιοποίησε τις τράπεζες της έγκαιρα και με λιγότερο από το υπολογιζόμενο κόστος. Με τις πολιτικές που εφάρμοσε η Ιρλανδική κυβέρνηση, κατόρθωσε να διατηρήσει την κοινωνική συνοχή και την αλληλεγγύη. Επιπλέον, κατάφερε να εμπειδώσει την εμπιστοσύνη των πολιτών της στο πολιτικό σύστημα.

Αυθεντίες του Μάνατζμεντ στον 20ό αιώνα

Marshall Goldsmith (1949-)

Ο Marshall Goldsmith γεννήθηκε το 1949 στο Κεντάκι των ΗΠΑ και απέκτησε BS από το Rose-Hulman Institute of Technology. Το MBA του το πήρε από το Indian University Kelley School of Business και το Ph.D. του από το UCLA Anderson School of Management το 1977.

Του Δημήτρη Εργατούδη

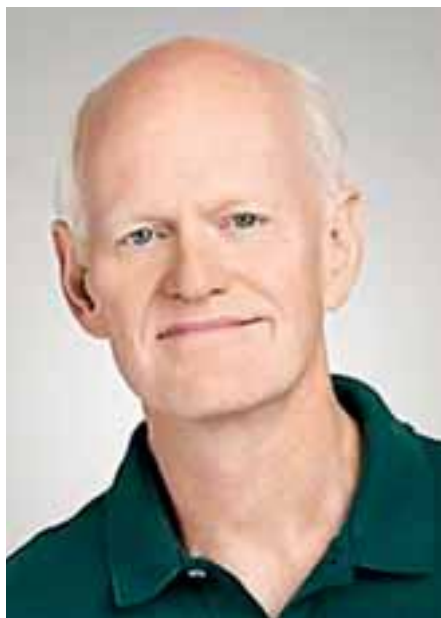
Αφηρητήσαντα
Ανώτερου Διευθυντή
του Ομίλου Λαϊκής
(2006) και Fellow του
Ινστιτούτου
Τραπεζιτών Λονδίνου

Για τέσσερα χρόνια (1976-1980) εργάστηκε αρχικά ως βοηθός καθηγητής και αργότερα ως αναπληρωτής πρύτανης στο Loyola Marymount University College of Business. Σήμερα διδάσκει σε τάξεις ανώτερων στελεχών των επιχειρήσεων στο Dartmouth College Tuck School of Business, και είναι επισκέπτης ομιλητής στα σημαντικότερα πανεπιστήμια των ΗΠΑ. Το 1977 ο Goldsmith συναντήθηκε με τον Paul Hersey (βλ. EUROΚΕΡΔΟΣ Φεβρουαρίου 2012) και συνεργάστηκαν στη διοργάνωση σεμιναρίων για διευθυντικά στελέχη επιχειρήσεων. Αργότερα ίδρυσε την εταιρεία Keity, Goldsmith & Company. Σήμερα είναι ιδρυτικός εταίρος του ομίλου Marshall Goldsmith.

Βιβλιογραφία

Ο Goldsmith έγραψε 32 βιβλία, μερικά από τα οποία περιλαμβάνονται στα πλέον ευπώλητα (bestsellers) του είδους τους, ενώ άλλα έτυχαν τιμητικών διακρίσεων όπως:

- The leader of the future (μαζί με την Frances Hesselbein και τον Richard Beckhard - 1996). Ευπώλητο από το Business Week. Το βιβλίο μεταφράστηκε σε 28 γλώσσες και οι μέχρι τώρα πωλήσεις του ανέρχονται σε εκατοντάδες χιλιάδες αντίτυπα. Θεωρείται το πιο δημοφιλές βιβλίο στο είδος του.
- The leadership investment. How the world's best organizations gain strategic gains through leadership development (μαζί με τον Robert Fulmer - 2001). Βραβεύτηκε από το Σύνδεσμο Αμερικανικών Βιβλιοθηκών ως το καλύτερο ακαδημαϊκό βιβλίο του χρόνου, με θέμα τη Διοίκηση Επιχειρήσεων.
- What got you here – won't get you there (με τον Mark Reiter – 2007). Ανακηρύχτηκε ως το πλέον ευπώλητο από τους New York Times, και ως το καλύτερο βιβλίο σχετικά με τη διοίκηση επιχειρήσεων από το Wall Street

Journal και από τους Harold Longman. Μεταφράστηκε σε πολλές ξένες γλώσσες και περιλήφθηκε στα πλέον ευπώλητα βιβλία επτά χωρών.

- The organization of the future (με τη Frances Hesselbein – 2009). Βραβεύτηκε από τον Αμερικανικό Σύνδεσμο Βιβλιοθηκών ως το καλύτερο ακαδημαϊκό βιβλίο με θέμα τη Διοίκηση Επιχειρήσεων.
- Succession: Are you ready? (2009). Στα πλέον ευπώλητα του Wall Street Journal.
- The AMA Handbook of leadership (με τους John Baldoni και Sarah McArthur – 2010). Βραβεύτηκε από τον Αμερικανικό Σύνδεσμο Βιβλιοθηκών.
- MOJO: How to get it, how to keep it, and how to get it back if you loose it (με τον Mark Reiter – 2010). Στα ευπώλητα των New York Times και του Wall Street Journal.

Προσωπικές τιμητικές διακρίσεις από τον τύπο

- The Times: Μεταξύ των 15 μεγαλύτερων διανοουμένων όλου του κόσμου.
- Business Week: Μεταξύ των 50 μεγαλύτερων ηγετών των ΗΠΑ.
- Wall Street Journal: Μεταξύ των 10 καλύτερων εκπαιδευτών.
- Forbes: Μεταξύ των πέντε πιο αξιολογούμενων εκπαιδευτών στελεχών.
- Leadership excellence: Μεταξύ των πέντε μεγαλύτερων διανοουμένων σε θέματα ηγεσίας.

- The Economic Times (India): Καλύτερος εκπαιδευτής ανωτάτων στελεχών στις ΗΠΑ.
- Economist (UK): Πιο αξιολογος σύμβουλος ανωτάτων στελεχών στη νέα εποχή των επιχειρήσεων.
- Fast Company: Διαπρεπής εκπαιδευτής ανωτάτων στελεχών.

Αξιολόγηση 360 μοιρών

Ο Goldsmith θεωρείται ο σκαπανέας της μεθόδου αξιολόγησης 360 μοιρών, βάσει της οποίας ένας υπάλληλος αυτό-αξιολογείται, και στη συνέχεια αξιολογείται από τους προϊσταμένους του, τους συναδέλφους του με τους οποίους έρχεται σε τακτική επαφή, τους υφισταμένους του και, ενίοτε, από εξωυπηρεσιακούς συνεργάτες π.χ. πελάτες, προμηθευτές κλπ.

Αποφθέγματα

Σημαντικά θεωρούνται τα πιο κάτω αποφθέγματα του Goldsmith:

- «Είναι δύσκολο να αλλάξουμε τις αρχές που μας οδήγησαν στην επιτυχία, και ακόμη πιο δύσκολο να αλλάξουμε την εντύπωση που έχει ο κόσμος για μας».
- «Η συμπεριφορά κάθε ηγέτη, πρέπει να αντικατοπτρίζει τις αρχές και αξίες του οργανισμού του οποίου ηγείται, και η ανώτατη ηγεσία του οργανισμού πρέπει να δείχνει το καλό παράδειγμα στη διαμόρφωση αυτών των αρχών και αξιών».
- «Οι διευθυντές που συνεχώς ενημερώνονται για την απόδοση και τα προβλήματα των υπαλλήλων τους, σχεδόν πάντοτε κατορθώνουν να πετυχίσουν θετικές αλλαγές, και οι υπάλληλοί τους, τους χαρακτηρίζουν ως αποτελεσματικούς ηγέτες».
- «Η επιτυχία της εκπαίδευσης διοικητικών στελεχών, δεν εξαρτάται από τον εκπαιδευτή, αλλά από τους εκπαιδευόμενους και από τη σημασία που δίνει στην εκπαίδευση η ανώτατη ηγεσία του οργανισμού».
- «Η εκπαίδευση των στελεχών πρέπει να τους παρέχει εργαλεία τα οποία να μπορούν να χρησιμοποιούν εύκολα, γρήγορα και θετικά. Οι πολύπλοκες θεωρίες περί αλλαγών, παρόλο που είναι ενδιαφέρουσες, σπάνια είναι αποτελεσματικές στο σημερινό ανταγωνιστικό περιβάλλον».
- «Το θέμα δεν είναι να αντιληφθούν οι διευθυντές πώς να εξασκούν τα ηγετικά τους καθήκοντα, αλλά πώς να θέτουν σε εφαρμογή αυτά που αντιλήφθηκαν».

THIS SALE

Δ Ι Π Λ Α

LITRES

Π Ρ Ο Ν Ο Μ Ι Α

PRICE/LITRE

A M E R I C A N E X P R E S S

Διπλά προνόμια από την American Express.

Πληρώνοντας με τις κάρτες σας τα καύσιμα αυτοκινήτου και το πετρέλαιο θέρμανσης της οικίας σας.

Ωφελήματα/προνόμια που προσφέρονται στον Κάτοχο Κάρτας από τρίτο πρόσωπο (φυσικό ή νομικό) συνεργάτη της Τράπεζας, δυνατό να τροποποιηθούν από καιρού εις καιρό ή και να αποσυρθούν.

Για επιπρόσθετες πληροφορίες και για τους όρους που σήμερα ισχύουν για τη χρήση των καρτών American Express, αλλά και για τους όρους του Σχεδίου "Διπλά Προνόμια" μπορείτε να απευθυνθείτε στην ιστοσελίδα www.bankofcyprus.com.cy ή στα καταστήματα της Τράπεζας Κύπρου.

Από 15 Ιανουαρίου έως 15 Μαρτίου 2013, κάθε συναλλαγή σας σε οποιοδήποτε πρατήριο βενζίνης στην Κύπρο με την κάρτα σας American Express, σας ανταμείβει με διπλά προνόμια!

- **Διπλοί βαθμοί Sunmiles για τους κατόχους καρτών Sunmiles American Express.** Είστε έτσι πιο κοντά σε ακόμα ένα ταξίδι με τις Κυπριακές Αερογραμμές!
- **Διπλάσια επιστροφή χρημάτων σε δωροεπιταγή με το Σχέδιο ΑΛΦΑΜΕΓΑ American Express, για τους κατόχους καρτών American Express Gold, Green και Blue που είναι μέλη στο Σχέδιο ΑΛΦΑΜΕΓΑ American Express.** Έτσι κερδίζετε 2% επιστροφή και το ποσό της επόμενης δωροεπιταγής σας θα είναι ακόμα μεγαλύτερο!
- **Διπλάσια Επιστροφή χρημάτων απευθείας στον λογαριασμό σας με το Σχέδιο Cashback American Express, για τους κατόχους καρτών American Express Gold και Green Cashback.** Έτσι η επιστροφή χρημάτων στον λογαριασμό της κάρτας σας θα είναι ακόμα μεγαλύτερη!

10 ΧΡΟΝΙΑ

Τράπεζα Κύπρου

Εμπιστευθείτε μια Πρώτης Τάξης τοπική Διεθνή Τράπεζα στην Κύπρο

Κέντρα Διεθνών Επιχειρήσεων Ελληνικής Τράπεζας:

- Χρησιμοποιείτε το σύστημα Internet Banking: ψηφίστηκε ως the «Best Integrated Consumer Bank Site» στην Ευρώπη σύμφωνα με το περιοδικό Global Finance το 2009.
- Επωφεληθείτε από το ηλεκτρονικό σύστημα πληρωμών μας και εκτελέστε τις πληρωμές σας με της ίδιας μέρας αξία αργά το απόγευμα.
- Εξασφαλίστε τις επενδύσεις σας. Χρησιμοποιείτε το «Top rated Custodian Services» από το περιοδικό «Global Custodian» του 2009/2010.
- Διαχειριστείτε την περιουσία σας με την υπηρεσία Private Banking της Ελληνικής Τράπεζας «The No1 Private Banking Unit in Cyprus», σύμφωνα με το περιοδικό «Euromoney» του 2009.
- Καλέστε οποιαδήποτε στιγμή τον Λειτουργό Σχέσεων της Τράπεζας για όλες τις τραπεζικές σας ανάγκες.
- Αναβαθμίστε τις σχέσεις σας με την Τράπεζά μας και εκπληρώστε τις επιχειρηματικές σας προσδοκίες.

Κύπρος - Ελλάδα - Κίεβο - Αγία Πετρούπολη - Νότια Αφρική - Μόσχα

CYS ISO 9001:2008

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ
ΚΕΝΤΡΟ ΔΙΕΘΝΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

www.hellenicbank.com

γραμμή εξυπηρέτησης **8000 9999** γραμμή από εξωτερικό **+357 22 743843**

• Κέντρο Διεθνών Επιχειρήσεων Αθηνών, Λευκωσία: ibc.nicosia@hellenicbank.com, Τηλ.: +357 22501888
• Κέντρο Διεθνών Επιχειρήσεων Θεμισοκλή Δέρβη, Λευκωσία: ibc.dervi@hellenicbank.com, Τηλ.: +357 22500500
• Κέντρο Διεθνών Επιχειρήσεων Λεμεσού: ibc.limassol@hellenicbank.com, Τηλ.: +357 25502400
• Κέντρο Διεθνών Επιχειρήσεων Λάρνακας: ibc.larnaca@hellenicbank.com, Τηλ.: +357 24503535